

ปัญหาความสอดคล้องกับมาตรฐานสากล
ของพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546

Problems of the Protection of Geographical Identification Act B.E. 2546
Relating to International Standard

ปัญหาความสอดคล้องกับมาตรฐานสากล
ของพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งป้งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546

Problems of the Protection of Geographical Identification Act B.E. 2546
Relating to International Standard

พันธกานต์ ชูจันทร์

การค้นคว้าอิสระเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
นิติศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
ปีการศึกษา 2558

©2559

พันธกานต์ ชูจันทร์
สงวนลิขสิทธิ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
อนุมัติให้การค้นคว้าอิสระเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
นิติศาสตรมหาบัณฑิต

เรื่อง ปัญหาความสอดคล้องกับมาตรฐานสากลของพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์
พ.ศ. 2546

ผู้วิจัย พันธกานต์ ชูจันทร์

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย มงคลเกียรติศรี)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(อาจารย์ปัทมา ธนสันติ)

ผู้เชี่ยวชาญ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ ปิตยาศักดิ์)

(ดร.ศันสนีย์ เทพปัญญา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

16 กันยายน 2559

พันธกานต์ ชูจันทร์. ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, กันยายน 2559, บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

ปัญหาความสอดคล้องกับมาตรฐานสากลของพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์
พ.ศ. 2546 (201 หน้า)

อาจารย์ที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย มงคลเกียรติศรี

บทคัดย่อ

การให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้นมีวิวัฒนาการในการให้ความคุ้มครองมาอย่าง
ช้านานผ่านความตกลงระหว่างประเทศหลายฉบับ อาทิ ความตกลงกรุงปารีส ความตกลงกรุงมาดริด
ความตกลงกรุงลิสบอน ความตกลงทริปส์ ซึ่งประเทศไทยในฐานะประเทศภาคีสมาชิกองค์การการค้า
โลกมีหน้าที่ที่จะต้องอนุวัติการกฎหมายภายในให้มีความสอดคล้องกับพันธกรณีภายใต้ความตก
ลงทริปส์ จึงได้ตราพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 เพื่อให้การคุ้มครอง
สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายในประเทศมีมาตรฐานสอดคล้องกับมาตรฐานขั้นต่ำที่ความตกลงทริปส์
กำหนดไว้

แต่อย่างไรก็ดี นับตั้งแต่ที่ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์
พ.ศ. 2546 จนถึงปัจจุบัน พระราชบัญญัติดังกล่าวยังมิเคยได้รับการทบทวนเพื่อปรับปรุงแก้ไข
แต่อย่างใด ประกอบกับได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย
พ.ศ. 2558 เพื่อทบทวนความเหมาะสมของกฎหมายให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับ
สถานการณ์ในปัจจุบัน ผู้ศึกษาจึงได้ทำการศึกษาถึงปัญหาความสอดคล้องกับมาตรการในการให้ความ
คุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้มาตรฐานสากล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ระเบียบประชาคมยุโรป
เลขที่ 1151/2012 และความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) เพื่อเป็นแนวทาง
ในการปรับปรุงพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 นั้นเอง

จากการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์
ภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 เปรียบเทียบกับระเบียบประชาคม
ยุโรปเลขที่ 1151/2012 พบว่า มาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ตามกฎหมาย
ไทยหลายประการไม่สอดคล้องกับระเบียบประชาคมยุโรปดังกล่าว อาทิ ประเภทของสิ่งบ่งชี้ทาง
ภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครอง การกำหนดตัวบุคคลผู้มีสิทธิยื่นคำขอ ระยะเวลาการตรวจสอบคำขอ
ขึ้นทะเบียน ระดับของการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ระบบการควบคุมตรวจสอบคุณภาพสินค้า
และการตรวจสอบย้อนกลับ ตลอดจนการตรวจสอบคุณสมบัติของสินค้าก่อนวางตลาด ซึ่งจาก
การศึกษาระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 มีรายละเอียดที่ชัดเจน มีความเหมาะสมกับ

สถานการณ์ในปัจจุบัน และเป็นตลาดสำคัญสำหรับการส่งออกสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของไทย ในทางตรงกันข้าม เนื่องจากมาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้ความตกลง หุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) เป็นเพียงการกำหนดมาตรฐานที่ประเทศภาคีสมาชิก จะต้องปฏิบัติตาม จึงมิได้มีรายละเอียดที่ชัดเจน ซึ่งหากมีการโต้แย้งในประเด็นที่ไม่ชัดเจนเหล่านั้น อาจเกิดเป็นข้อพิพาทที่จะต้องมีการตีความมาตรการดังกล่าว อีกทั้ง มาตรการในการให้ความคุ้มครอง สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้ความตกลงดังกล่าวค่อนข้างให้ความสำคัญกับการคุ้มครองเครื่องหมาย การค้ามากกว่าการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ นอกจากนี้ ความเกี่ยวพันกันระหว่าง มาตรการในการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าภายใต้ความตกลงดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อ การให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์อีกด้วย

จากปัญหาดังกล่าวเหล่านี้ ผู้ศึกษามีความเห็นว่าการปรับปรุงมาตรการทางกฎหมายในการ ให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของไทยให้มีความสอดคล้องกับระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ย่อมเป็นผลดีต่อการคุ้มครองสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทยมากกว่าการปรับปรุง กฎหมายตามที่ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) ได้กำหนดไว้นั่นเอง

คำสำคัญ: สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์, พระราชบัญญัติการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ. 2558, ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012, ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP)

Choochan, P. LL.M., September 2016, Graduate School, Bangkok University.
Problems of the Protection of Geographical Identification Act B.E. 2546 Relating to
International Standard (201 pp.)
Advisor: Asst.Prof.Sirichai Mongkolkiatsri, Ph.D.

ABSTRACT

The protection of Geographical Identifications (GI) has long been developed under international agreements such as the Paris Agreement, the Madrid Agreement, the Lisbon Agreement and the Agreement on Trade – Related Aspects of Intellectual Property Rights (TRIPS Agreement). Since Thailand, as a member of World Trade Organization (WTO), has duty to amend its own laws and regulations in order to comply rules with and regulations prescribed by TRIPS Agreements, the Protection of Geographical Identification Act B.E.2546 has been, therefore, enacted for the purpose of the enforcement of minimum standards specified by said Agreement.

Since an enactment of the Act on Protection of Geographical Identification B.E.2546, the revision of such Act has not been made. In addition, an enactment of the Act, namely the Royal Decree on the revision of Acts for an appropriateness of law B.E. 2558 has a rationale for the revision of all Acts for proper enforcement under present circumstance. this research, consequently, focuses on problems relating to the consistency of the protection measures for Geographical Identification of such Act and International Standard's, especially in the area of the Regulation (EU) NO.1151/2012 and the Trans Pacific Partnership Agreement (TPP). In this case, the means to improve the said Thai Act shall, thus, occur.

It appears from the study that the measures to protect Geographical Identifications under the Protection of Geographical Identification Act B.E.2546, in comparison to the Regulation (EU) NO. 1151/2012, are inconsistent with such EU regulation in many aspects, such as a Geographic Indication that eligible for protection, person eligible to apply for registration, the examination of the application, the protection degree for the Geographical Identifications, product quality control system, traceability and quality check prior to launching product

period. It also appears that the Regulation (EU) NO. 1151/2012 has clearly details and suitable for present circumstances. In addition, it is an important market to export Thailand's Geographical Identification products. In contrast, since the measures for the protection of Geographical Identification under the Trans Pacific Partnership Agreement (TPP) is merely the specification of standards which the Parties shall comply. It is, therefore lack of crystal clear in details and an interpretation of such measures may incur in the form of disputes. Moreover, the measure for the protection of the Geographical Identification under TPP tends to promote Trademark protection rather than the Geographical Identification protection. In addition, the connection between the measures for Trademark protection under TPP may affect the Geographical Identification protection as well.

From the problems mentioned above, it can be concluded that the revision on the legal measures for the protection of Geological Identification of Thailand in accordance with the Regulation (EU) NO. 1151/2012 is more benefits to Thailand than revision of law according to the Agreement specified by TPP.

Keywords: Geographical Identifications (GI), The Royal Decree on the Revision of Acts for an Appropriateness of Law B.E. 2558, Regulation (EU) NO. 1151/2012, The Trans Pacific Partnership Agreement (TPP)

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี อันเนื่องมาจากที่ผู้ศึกษาได้รับความเมตตาจากท่านอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริชัย มงคลเกียรติศรี และท่านอาจารย์ปจฉิมา ธนสันติ ที่ได้ให้ความกรุณาและสละเวลาอันมีค่ายิ่งในการมาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ฉบับนี้ อีกทั้งยังคอยชี้แนะแนวทางและตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่อง ตลอดจนให้คำปรึกษาซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง อันเป็นผลทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์และสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้ศึกษาจึงขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ทั้งสองเป็นอย่างมาก

นอกจากนี้ ผู้ศึกษาต้องขอขอบพระคุณครูปาอาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ในด้านต่าง ๆ ให้กับผู้ศึกษานับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ตลอดจนครูปาอาจารย์ผู้เป็นเจ้าของหนังสือ งานวิจัย และบทความต่าง ๆ ซึ่งผู้ศึกษาได้ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้

สุดท้ายนี้ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา พี่ชาย พี่สาว ผู้ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุน ตลอดจนคอยเป็นกำลังใจให้ผู้ศึกษาเรื่อยมา อีกทั้งขอบคุณบรรดาเพื่อนสนิทมิตรสหายที่ได้ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

หากสารนิพนธ์ฉบับนี้สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ไม่มากนักก็ยิ่ง ผู้ศึกษาขอขอบคุณค่าของสารนิพนธ์ฉบับนี้ให้แก่บิดามารดาอันเป็นที่รักยิ่ง ในส่วนข้อบกพร่องประการใดในสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอน้อมรับข้อพ้องดังกล่าวเหล่านั้นไว้และกราบขออภัยต่อผู้ที่ให้ความสนใจทุกท่าน

พันธกานต์ ชูจันทร์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญตาราง	๗
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
1.3 สมมติฐานการวิจัย	6
1.4 คำถามการวิจัย	7
1.5 ขอบเขตการศึกษา	7
1.6 วิธีดำเนินการศึกษา	8
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
1.8เค้าโครงในการศึกษา	9
บทที่ 2 ความหมาย แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทาง ภูมิศาสตร์ในระดับสากล	
2.1 บทนำ	11
2.2 ลักษณะและความหมายของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์	11
2.3 แนวคิดและทฤษฎีในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้กฎหมายที่ เกี่ยวข้อง	14
2.3.1 แนวความคิดและทฤษฎีในการให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา	14
2.3.2 แนวคิดและทฤษฎีในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์	18
2.3.2.1 ทฤษฎีการคุ้มครองผู้บริโภค	19
2.3.2.2 ทฤษฎีการป้องกันการแข่งขันทางการค้าที่ไม่เป็นธรรม	20
2.4 การคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในระดับสากล	21
2.4.1 การคุ้มครองภายใต้อนุสัญญากรุงปารีส	21
2.4.2 การคุ้มครองภายใต้ความตกลงกรุงมาดริด	23
2.4.3 การคุ้มครองภายใต้ความตกลงกรุงลิสบอน	24
2.4.4 การคุ้มครองภายใต้ความตกลงทริปส์	26

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 2 (ต่อ) ความหมาย แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทาง ภูมิศาสตร์ในระดับสากล	
2.4.5 การคุ้มครองภายใต้ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012	31
2.4.6 การคุ้มครองภายใต้ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก	42
2.5 บทส่งท้าย	48
บทที่ 3 มาตรการทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในประเทศไทย	
3.1 บทนำ	49
3.2 วิวัฒนาการการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของไทยในการให้ความคุ้มครองสิ่ง บ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในประเทศไทย	49
3.3 มาตรการโดยตรงในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้ พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546	52
3.3.1 สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครอง	52
3.3.2 สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ไม่อาจได้รับความคุ้มครอง	55
3.3.3 การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์	56
3.3.3.1 ผู้มีสิทธิยื่นคำขอขึ้นทะเบียน	56
3.3.3.2 รายละเอียดคำขอขึ้นทะเบียน	58
3.3.3.3 การตรวจสอบคำขอ	59
3.3.3.4 การทำคำคัดค้าน	61
3.3.3.5 ผลของการจดทะเบียน	63
3.3.4 ผู้มีสิทธิใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์และการระงับใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์	63
3.3.5 การใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์โดยมิชอบ	64
3.3.6 บทกำหนดโทษ	67
3.4 บทส่งท้าย	69
บทที่ 4 วิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ระหว่าง ประเทศไทยกับมาตรฐานสากล เพื่อปรับปรุงกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ให้ สอดคล้องกับมาตรฐานสากล	
4.1 บทนำ	71

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 4 (ต่อ) วิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ระหว่างประเทศไทยกับมาตรฐานสากล เพื่อปรับปรุงกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล	
4.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012	72
4.2.1 สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครอง	72
4.2.2 สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ไม่อาจได้รับความคุ้มครอง	75
4.2.2.1 ชื่อสามัญ	75
4.2.2.2 ชื่อเรียกที่พ้องกับพันธุ์พืชหรือพันธุ์สัตว์	76
4.2.2.3 ชื่อเรียกที่พ้องกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้ขึ้นทะเบียนแล้ว	78
4.2.2.4 ชื่อเรียกที่อาจทำให้ผู้บริโภคสับสนหลงผิดเกี่ยวกับตัวตนที่แท้จริงของผลิตภัณฑ์โดยคำนึงถึงเครื่องหมายการค้าที่ได้มีการใช้หรือขึ้นทะเบียนแล้ว	80
4.2.3 ขั้นตอนการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์	81
4.2.3.1 บุคคลผู้มีสิทธิยื่นคำขอ	82
4.2.3.2 รายละเอียดผลิตภัณฑ์และเนื้อหาคำขอตระเบียน	83
4.2.3.3 การตรวจสอบคำขอขึ้นทะเบียน	84
4.2.3.4 การคัดค้านการขึ้นทะเบียน	87
4.2.4 การคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์	89
4.2.5 การควบคุมตรวจสอบคุณภาพสินค้าและการตรวจสอบย้อนกลับ	92
4.2.6 การแก้ไขรายละเอียดผลิตภัณฑ์	93
4.2.7 การเพิกถอนการขึ้นทะเบียน	95
4.2.8 ฉลากสินค้าและตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์	97
4.2.9 การตรวจสอบคุณสมบัติของสินค้าก่อนวางตลาด	99
4.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก	113
4.3.1 ข้อกำหนดในการยอมรับการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์	113

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 (ต่อ) วิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ระหว่างประเทศไทยกับมาตรฐานสากล เพื่อปรับปรุงกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล	
4.3.2 ข้อกำหนดว่าด้วยกระบวนการบริหารจัดการเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองหรือการรับรองสิทธิในสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์	114
4.3.3 ข้อกำหนดเกี่ยวกับหลักการคัดค้านและการยกเลิก	116
4.3.4 ข้อกำหนดเกี่ยวกับแนวทางในการพิจารณาว่าถ้อยคำใดเป็นถ้อยคำปกติในภาษาทั่วไป	119
4.3.5 ข้อกำหนดว่าด้วยเรื่องกลุ่มของคำที่ประกอบด้วยหลายองค์ประกอบ	120
4.3.6 ข้อกำหนดว่าด้วยระยะเวลาเริ่มต้นในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์	121
4.4 บทส่งท้าย	128
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	
5.1 บทสรุป	129
5.1.1 สรุปมาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 กับระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012	130
5.1.2 สรุปมาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 กับความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP)	133
5.2 ข้อเสนอแนะ	134
5.2.1. แนวทางในการแก้ไขพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ตามระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012	134
5.2.2. แนวทางในการแก้ไขพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ตามความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP)	138
บรรณานุกรม	142

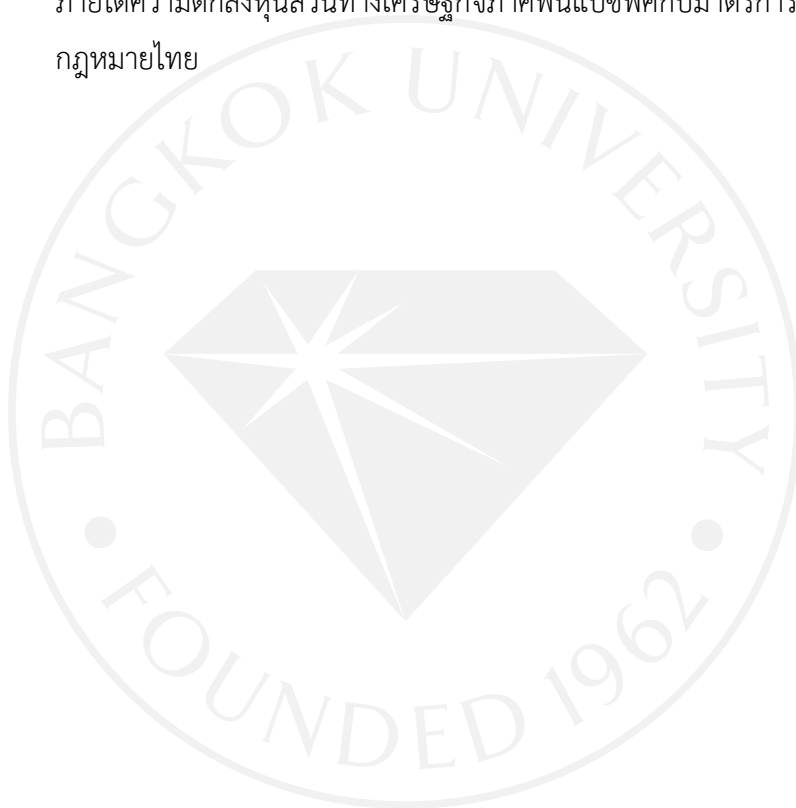
สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก ก REGULATION (EU) No 1151/2012 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 21 November 2012 on Quality Schemes for Agricultural Products and Foodstuffs	144
ภาคผนวก ข Trans-Pacific Partnership (TPP) CHAPTER 18 Intellectual Property Section E: Geographical Indications	195
ประวัติผู้เขียน	201
เอกสารข้อตกลงว่าด้วยการอนุญาตให้ใช้สิทธิในรายงานการค้นคว้าอิสระ	

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1: แสดงการเปรียบเทียบมาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ภายใต้ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 กับมาตรการทางกฎหมาย ไทย	101
ตารางที่ 4.2: แสดงการเปรียบเทียบมาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ภายใต้ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิกกับมาตรการทาง กฎหมายไทย	122

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications: GI) ถือเป็นทรัพย์สินทางปัญญาประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับประเทศที่มีแหล่งภูมิศาสตร์ที่มีความหลากหลายและมีลักษณะเฉพาะ เนื่องจากลักษณะของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่จะได้รับความคุ้มครองนั้นจะต้องมีลักษณะที่ประกอบด้วย ชื่อ สัญลักษณ์ หรือสิ่งอื่นใดที่ใช้เรียกแทนแหล่งภูมิศาสตร์ และสามารถบ่งบอกได้ว่าสินค้าที่เกิดจากแหล่งภูมิศาสตร์นั้นเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ ชื่อเสียง หรือคุณลักษณะเฉพาะของแหล่งภูมิศาสตร์ดังกล่าว¹ จากลักษณะของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่จะได้รับความคุ้มครองดังที่ได้กล่าวมานี้เอง ทำให้การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์มีความจำเป็นที่จะต้องแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงกันระหว่างสินค้าที่เกิดจากแหล่งภูมิศาสตร์กับลักษณะของแหล่งภูมิศาสตร์นั้น ทำให้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เป็นทรัพย์สินทางปัญญาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อประเทศไทย ทั้งนี้ สืบเนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่มีภูมิประเทศที่มีความหลากหลายสามารถแบ่งลักษณะภูมิประเทศออกได้เป็นถึง 6 ลักษณะอันประกอบด้วย เขตภูเขาและที่ราบระหว่างภูเขาในพื้นที่ภาคเหนือ เขตที่ราบภาคกลาง เขตที่ราบสูงภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขตภูเขาสูงภาคตะวันตก เขตภูเขาและที่ราบชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก เขตภูเขา ที่ราบสูง ที่ราบชายฝั่งทะเล และหมู่เกาะต่าง ๆ ทางภาคใต้²

จากความหลากหลายของภูมิประเทศของประเทศไทยนี้เอง เมื่อนำมาประกอบกับภูมิปัญญาความรู้ความเชี่ยวชาญของชุมชนในพื้นที่ของแหล่งภูมิศาสตร์นั้น ย่อมทำให้สินค้าจากแหล่งภูมิศาสตร์ต่าง ๆ ในประเทศไทยมีความหลากหลายและมีคุณลักษณะเฉพาะตัวแตกต่างกัน แม้จะเป็นสินค้าที่มีลักษณะเดียวกัน อาทิ สับปะรด ซึ่งมีความแตกต่างและมีลักษณะเฉพาะตัวของสับปะรดที่มาจากต่างถิ่นกันทั้งรูปและรส เมื่อเปรียบเทียบกับกันระหว่างสับปะรดภูเก็ต สับปะรดศรีราชา และสับปะรดภูแล และด้วยความแตกต่างนี้เองของสินค้ายังเป็นการเสริมสร้างรายได้และความเข้มแข็งให้กับชุมชนในแหล่งภูมิศาสตร์นั้น ซึ่งถือได้ว่าเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ยังถือได้ว่าเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับประเทศไทยที่จะใช้ในการ

¹ มาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 คำว่า “สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์”.

² การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, **ลักษณะภูมิประเทศ** [Online], 3 มีนาคม 2559.

แหล่งที่มา <http://thai.tourismthailand.org/เกี่ยวกับประเทศไทย/ลักษณะภูมิประเทศ>.

พัฒนาและผลักดันประเทศไทยให้ก้าวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่องและมั่นคง และยังสามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในพัฒนาเศรษฐกิจทางการค้าระหว่างประเทศอีกด้วย

ในการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications: GI) นั้นมีวิวัฒนาการมาอย่างยาวนาน จนกระทั่งก่อให้เกิดความตกลงระหว่างประเทศที่สำคัญหลายฉบับ อันได้แก่อนุสัญญากรุงปารีสว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทางอุตสาหกรรม ค.ศ. 1883 (The Paris Convention for the Protection of Industrial Property 1883) ความตกลงกรุงมาดริดเพื่อการยับยั้งการใช้เครื่องหมายแหล่งกำเนิดโดยไม่ถูกต้องหรือที่เป็นการหลอกลวงกับสินค้า ค.ศ. 1891 (The Madrid Agreement for the Repressing of False or Deceptive Indication of Source on Goods 1891) และความตกลงกรุงลิสบอนว่าด้วยการคุ้มครองเครื่องหมายแหล่งกำเนิดและการจดทะเบียนระหว่างประเทศ ค.ศ. 1958 (The Lisbon Agreement for the Protection of Appellation of Origin and their International Registration 1958) ทั้งนี้ อนุสัญญาและความตกลงระหว่างประเทศดังกล่าวแม้จะมีความพยายามในการแก้ปัญหาและคุ้มครองผลประโยชน์ของรัฐบาล แต่กระนั้นก็ยังเกิดปัญหาหลายประการอันสืบเนื่องจากการที่ไม่มีหน่วยงานในการกำกับดูแลที่มีลักษณะเป็นการเฉพาะในการควบคุมและบังคับการให้เป็นไปตามพันธกรณีของความตกลงระหว่างประเทศ

ต่อมา ด้วยความที่เล็งเห็นถึงปัญหาดังกล่าว องค์การสหประชาชาติจึงได้มีการก่อตั้งองค์การชำนาญพิเศษมากำกับดูแลทรัพย์สินทางปัญญาโดยเฉพาะนั่นก็คือ องค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (World Intellectual Property Organization: WIPO) ซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่เป็นประเทศกำลังพัฒนา การเกิดขึ้นขององค์การ WIPO นี้ ทำให้ประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นประเทศพัฒนาแล้วและได้มีการพัฒนาเทคโนโลยีและการค้าการลงทุนระหว่างประเทศอาจได้รับความเสียหายจากพันธกรณีที่กำหนดไว้ในความตกลงในการก่อตั้ง WIPO จึงต้องการแก้ไขหลักเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการจัดการทรัพย์สินทางปัญญาของตนแต่ก็ไม่สามารถทำได้ ด้วยความพยายามของประเทศสหรัฐอเมริกา ดังกล่าว จึงพยายามผลักดันให้ประเด็นการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญานั้นอยู่ในขอบขององค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) แต่ก็มีได้ให้ความสำคัญแก่การคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เนื่องจากประเทศสหรัฐอเมริกาไม่ได้ประโยชน์จากการให้ความคุ้มครอง ในทางกลับกัน ประเทศสมาชิกของประชาคมยุโรปที่ต้องการให้มีการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ได้ทำการเรียกร้องให้มีการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้องค์การการค้าโลกเช่นเดียวกับทรัพย์สินทางปัญญาอื่น³ เป็นผลทำให้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ได้รับความคุ้มครองภายใต้ความตกลงว่าด้วยสิทธิใน

³ จักรกฤษณ์ ควรพจน์ และบัณฑิต เศรษฐศิริโรตม์, สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications) ทรัพย์สินทางปัญญาและสิทธิชุมชน, (กรุงเทพฯ: นิติธรรม, 2556), 66-67.

ทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการค้า(Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights: TRIPs)⁴ ซึ่งประเทศไทยในฐานะประเทศสมาชิกขององค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) ในอันที่จะต้องอนุวัติการกฎหมายภายในให้สอดคล้องกับความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการค้า (Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights: TRIPs) ก่อให้เกิดการตราพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 อันเป็นกฎหมายเฉพาะกาลนั่นเอง

เหตุที่ประเทศสมาชิกแห่งประชาคมยุโรปต้องการผลักดันให้มีการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้ความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการค้า (Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights: TRIPs) นั้น ก็เนื่องมาจากประเทศสมาชิกแห่งประชาคมยุโรปนั้นเป็นประเทศที่มีภูมิศาสตร์ที่หลากหลาย มีสินค้าที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับโดยมาจากแหล่งภูมิศาสตร์ของตน อาทิ แยม หรือชีสที่มาจากเมืองปาร์มา หรือพาร์มา ประเทศอิตาลีซึ่งเป็นที่รู้จักและยอมรับไปทั่วโลกในนามของ ปาร์มา หรือพาร์มาแฮม⁵ หรือไวน์ขาวอัดก๊าซที่ทำมาจากแคว้นแชมเปญ (Champagne) ซึ่งไวน์ขาวชนิดนี้เป็นที่รู้จักกันในชื่อ แชมเปญ ซึ่งหากเป็นไวน์ขาวที่อัดก๊าซเช่นเดียวกัน แต่ไม่ได้ทำจากแคว้นดังกล่าวนี้ก็จะไม่สามารถใช้ชื่อเรียกว่า แชมเปญได้ แต่จะต้องเรียกว่าไวน์ขาวอัดก๊าซ หรือ Sparkling Wine⁶ ด้วยเหตุดังกล่าวนี้ประเทศสมาชิกแห่งประชาคมยุโรปจึงต้องการให้มีการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ให้มีการลอกเลียน หรือนำชื่อแหล่งภูมิศาสตร์ไปใช้กับสินค้าที่ไม่ได้มาจากแหล่งภูมิศาสตร์ที่แท้จริง

ดังนั้น ประเทศสมาชิกแห่งประชาคมยุโรปจึงเรียกร้องให้มีการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์อย่างช้านานภายใต้ระเบียบประชาคมยุโรป ซึ่งการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของสหภาพยุโรปนั้นมีความแตกต่างจากกฎหมายไทย เนื่องจากได้ให้ความคุ้มครองสินค้าเกี่ยวกับสุราและไวน์เอาไว้เป็นการเฉพาะแยกต่างหากจากสินค้าเกษตรและอาหาร โดยปัจจุบันในการให้ความคุ้มครองสินค้าไวน์นั้นได้ให้ความคุ้มครองภายใต้ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 479/2008 (Council Regulation (EC) No. 479/2008 on the Common Organization of the Market in Wine) ส่วนการให้ความคุ้มครองสินค้าสุรานั้นได้ให้ความคุ้มครองภายใต้ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 110/2008 (Regulation (EC) No. 110/2008 on the Definition, Description, Presentation,

⁴ Article 22-24 Section 3 Geographical Indications of Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights: TRIPs.

⁵ ประกาศกรมทรัพย์สินทางปัญญา เรื่องการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ โปรซุตโต ดิ ปาร์มา (PROSCIUTTO DI PARMA) ทะเบียนเลขที่ 52200027.

⁶ ประกาศกรมทรัพย์สินทางปัญญา เรื่องการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ Champagne ทะเบียนเลขที่ 49200009.

Labelling and the Protection of Spirit Drinks)⁷ ในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เกี่ยวกับสินค้าเกษตรและอาหารฉบับแรกนั้นก็คือระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 2081/92 ว่าด้วยการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์และชื่อแหล่งกำเนิดสำหรับสินค้าเกษตรและอาหาร (Council Regulation (EC) NO.2081/92 on the Protection of Geographical Indications and Designations of Origin for Agricultural Products and Foodstuffs) และได้มีการประกาศแก้ไขเปลี่ยนแปลงเมื่อปี ค.ศ. 2006 เป็นกฎหมายใหม่ภายใต้ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 510/2006 ว่าด้วยการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์และชื่อแหล่งกำเนิดสำหรับสินค้าเกษตรและอาหาร (Council Regulation (EC) No. 510/2006 on the Protection of Geographical Indications and Designations of Origin for Agricultural Products and Foodstuffs)⁸ หลังจากได้มีการบังคับใช้มาจนเมื่อปี ค.ศ. 2012 ก็ได้มียกเลิกระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 510/2006 และให้บังคับใช้ระเบียบประชาคมยุโรป เลขที่ 1151/2012 ว่าด้วยระบบมาตรฐานสำหรับผลิตภัณฑ์การเกษตรและผลิตภัณฑ์อาหาร (Regulation (EU) No 1151/2012 on Quality Schemes for Agricultural Products and Foodstuffs) แทน⁹

จากการศึกษาในเบื้องต้นนั้น นอกจากการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของสหภาพยุโรปจะมีข้อแตกต่างกับกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทยแล้ว กฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของสหภาพยุโรปยังมีการปรับปรุงแก้ไขตลอดมาซึ่งต่างกับประเทศไทยที่นับตั้งแต่มีการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ยังไม่เคยได้มีการปรับปรุงแก้ไขจากก่อให้เกิดปัญหาในเรื่องความไม่เหมาะสมและความสอดคล้องกับมาตรฐานของสหภาพยุโรปที่ถือได้ว่าเป็นมาตรฐานระดับสากล

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้น นอกจากประเทศสหรัฐอเมริกาจะไม่ได้มีความต้องการที่จะให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้ความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า (Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights: TRIPs) การให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้ความตกลงดังกล่าวก็เป็นเพียงมาตรฐานขั้นต่ำ

⁷ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, สหภาพยุโรปเตรียมให้การคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในสินค้าที่ไม่ใช่สินค้าเกษตร [Online], 3 มีนาคม 2559. แหล่งที่มา http://www.thaifita.com/thaifita/portals/0/eu_ginonagripod.pdf.

⁸ จักรกฤษณ์ ควรวจน์ และบัณฑิต เศรษฐศิริโรตม์, สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications) ทรัพย์สินทางปัญญาและสิทธิชุมชน, 81-83.

⁹ (14) of REGULATION (EU) No 1151/2012 “In the interests of clarity and transparency, Regulations (EC) No 509/2006 and (EC) No 510/2006 should therefore be repealed and replaced by this Regulation”.

(Minimum Standard) อีกทั้งมีข้อยกเว้นเพื่อให้ประเทศกำลังพัฒนาสามารถรักษาความได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างประเทศกำลังพัฒนากับประเทศที่พัฒนาแล้วได้ ทำให้นำมาสู่ทางออกของประเทศที่พัฒนาแล้วโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศสหรัฐอเมริกาที่หันมาทำการเจรจาในแบบทวิภาคี หรือแบบกลุ่มนั่นเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (Trans-Pacific Strategic Economic Partnership Agreement: TPP) ซึ่งเป็นการเจรจาทกลงกันในหลาย ๆ มิติทางกฎหมาย ซึ่งโดยเฉพาะในส่วนของทรัพย์สินทางปัญญาที่มุ่งเฉพาะสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์อาจส่งผลกระทบต่อการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของไทย เนื่องจากประเทศไทยได้ให้ความร่วมมือที่จะพิจารณาเข้าเป็นสมาชิกความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (Trans-Pacific Strategic Economic Partnership Agreement: TPP) ดังนั้นการศึกษาในเบื้องต้นความตกลงดังกล่าวอาจพยายามจำกัดระดับการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ให้อยู่ในระดับของการคุ้มครองเครื่องหมายการค้า¹⁰ ซึ่งมีความแตกต่างกับลักษณะของการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของสหภาพยุโรปที่มีระดับความคุ้มครองที่สูงกว่า

จากความสำคัญของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ต่อประเทศไทย ตลอดจนการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้ความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า กฎหมายสหภาพยุโรปและความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิกอันเป็นมาตรฐานสากล ที่มีบทบาทสำคัญต่อการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในประเทศไทยดังที่ได้กล่าวมาในข้างต้น จึงเป็นที่มาในการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ เพื่อศึกษาถึงปัญหาความสอดคล้องกับมาตรฐานสากลของพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ว่ามีมาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์อย่างไร โดยเปรียบเทียบกับมาตรฐานสากลอื่นได้แก่ ความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ว่าด้วยระบบมาตรฐานสำหรับผลิตภัณฑ์การเกษตรและผลิตภัณฑ์อาหาร และความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิกเพื่อเป็นการแสวงหาและนำเสนอแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในประเทศไทยให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับมาตรฐานสากลนั่นเอง

¹⁰ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, การศึกษาแนวการเจรจาและผลกระทบจากการจัดทำความตกลง Trans-Pacific Partnership ภายใต้โครงการศึกษาแนวการเจรจาและผลกระทบจากการจัดทำความตกลงการค้าเสรีระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา [Online], 3 มีนาคม 2559. แหล่งที่มา http://www.thaifita.com/thaifita/portals/0/tpp_study.pdf.

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการศึกษาเรื่องปัญหาทางกฎหมายของหลักการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 กับมาตรฐานระหว่างประเทศได้มีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการศึกษาไว้ด้วยกัน 3 ประการดังนี้

1.2.1 เพื่อศึกษาและทำความเข้าใจถึง ความเป็นมาและหลักเกณฑ์ของกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้ความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า (Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights: TRIPs) ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ว่าด้วยระบบมาตรฐานสำหรับผลิตภัณฑ์การเกษตรและผลิตภัณฑ์อาหาร (Regulation (EU) No 1151/2012 on Quality Schemes for Agricultural Products and Foodstuffs) และความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (Trans-Pacific Strategic Economic Partnership Agreement: TPP) ว่ามีหลักเกณฑ์ในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์อย่างไร

1.2.2 เพื่อการศึกษาหลักกฎหมายไทยในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทยตามพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ว่ามีหลักเกณฑ์ที่สำคัญอย่างไรกฎหมายไทยฉบับดังกล่าวนี้มีความเหมาะสม เนื้อหาของกฎหมายทันสมัยและสอดคล้องกับการคุ้มครองในสภาพการณ์ปัจจุบันหรือไม่ อย่างไร

1.2.3 เพื่อการศึกษาเปรียบเทียบกับหลักกฎหมายในการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ระหว่างประเทศกับกฎหมายไทยว่ามีความเหมือน หรือแตกต่างกันอย่างไร และหากประเทศไทยจะต้องเข้าร่วมเป็นภาคีในข้อตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก ประเทศไทยจะต้องดำเนินการในการแก้ไขกฎหมายไทยอย่างไร เพื่อเป็นการแสวงหาและนำเสนอแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในประเทศไทย ให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับมาตรฐานสากล

1.3 สมมติฐานการวิจัย

แม้ประเทศไทยจะมีกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ คือ พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 แล้วก็ตาม แต่จากการศึกษาความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า (Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights: TRIPs) ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ว่าด้วยระบบมาตรฐานสำหรับผลิตภัณฑ์การเกษตรและผลิตภัณฑ์อาหาร (Regulation (EU) No 1151/2012 on Quality Schemes for Agricultural Products and Foodstuffs) ตลอดจนความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (Trans-Pacific Strategic Economic Partnership Agreement: TPP)

เป็นที่เชื่อได้ว่ามาตรการทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้ระเบียบและความตกลงดังที่ได้กล่าวมา มีความแตกต่างกับการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของไทยหลายประการ ซึ่งในบางประการน่าจะมีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ในทางกลับกันนับตั้งแต่ที่ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 เพื่อให้การคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในประเทศไทย พบว่ามีปัญหาและอุปสรรคในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในหลายประเด็น อีกทั้งยังไม่สอดคล้องกับการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในระดับสากล ซึ่งยังไม่ได้มีการปรับปรุงแก้ไข จึงเกิดสมมติฐานขึ้นว่า หากมีการนำมาตรการทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ตามระเบียบและความตกลงดังที่ได้กล่าวมาพิจารณาเปรียบเทียบกับมาตรการทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในประเทศไทย เพื่อนำไปปรับปรุงกฎหมายไทยให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับมาตรฐานสากล เป็นที่เชื่อได้ว่ากฎหมายไทยจะให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในประเทศไทยได้ อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับมาตรฐานสากล

1.4 คำถามการวิจัย

จากวัตถุประสงค์และสมมติฐานในการศึกษาภายใต้สารนิพนธ์ฉบับนี้ จึงได้กำหนดคำถามในการวิจัยไว้ซึ่งเป็นคำถามหลักดังนี้ คือ มาตรการทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้หลักกฎหมายระหว่างประเทศนั้นมีหลักเกณฑ์อย่างไร และเพื่อให้ตอบและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ในเบื้องต้น คำถามในการวิจัยในสารนิพนธ์ฉบับนี้ ยังประกอบไปด้วยคำถามย่อยที่จะช่วยในการตอบคำถามและวัตถุประสงค์ของการศึกษาประเด็นหัวข้อดังกล่าวนี้คือ

1.4.1 พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 นั้น ได้กำหนดมาตรการในการคุ้มครองไว้ และสอดคล้องกับหลักกฎหมายที่ได้กำหนดไว้ในระดับสากลมากน้อยเพียงใด

1.4.2 หากประเทศไทยจะต้องเข้าเป็นภาคีในความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก ประเทศไทยจะต้องดำเนินการแก้ไขพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์อย่างไร เพื่อให้สอดคล้องกับพันธกรณีที่กำหนดไว้ภายใต้ความตกลงฉบับดังกล่าว

1.5 ขอบเขตการศึกษา

งานวิจัยฉบับนี้ มุ่งศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 เพื่อปรับปรุงให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับมาตรฐานสากล แม้ในปัจจุบัน ประเทศไทยจะมีกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ คือ พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 แล้ว

ตาม แต่ก็มีปัญหาและอุปสรรคอย่างมาก ทั้งในส่วนของบทบัญญัติของกฎหมายภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ตลอดจนในส่วนของทางปฏิบัติ โดยที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขปรับปรุงแต่อย่างใด จึงได้ทำการศึกษาและเสนอแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 โดยเปรียบเทียบกับมาตรการทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้ระเบียบและความตกลงต่าง ๆ อันได้แก่ ความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า (Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights: TRIPs) ระเบียบประชาคมยุโรป เลขที่ 1151/2012 ว่าด้วยระบบมาตรฐานสำหรับผลิตภัณฑ์การเกษตรและผลิตภัณฑ์อาหาร (Regulation (EU) No 1151/2012 on Quality Schemes for Agricultural Products and Foodstuffs) และความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (Trans-Pacific Strategic Economic Partnership Agreement: TPP)

1.6 วิธีดำเนินการศึกษา

ในการศึกษาสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้นนี้ สารนิพนธ์ฉบับนี้จะทำการศึกษาโดยอาศัยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยทำการศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลทางด้านเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยฉบับนี้ อันได้แก่ เอกสาร บทความ วารสาร ตำราวิชาการต่าง ๆ ในทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยฉบับนี้ ทั้งในส่วนของต่างประเทศและประเทศไทย ตลอดจนข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต สารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยฉบับนี้ อันได้แก่ รัฐธรรมนูญ ประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ที่เป็นกฎหมายที่เป็นการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์โดยอ้อม และพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 อันเป็นกฎหมายเฉพาะกาล อีกทั้งยังได้ทำการศึกษาโดยอาศัยวิธีการวิจัยเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Study) อันได้แก่ ความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า (Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights: TRIPs) ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ว่าด้วยระบบมาตรฐานสำหรับผลิตภัณฑ์การเกษตรและผลิตภัณฑ์อาหาร (Regulation (EU) No 1151/2012 on Quality Schemes for Agricultural Products and Foodstuffs) ตลอดจนความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (Trans-Pacific Strategic Economic Partnership Agreement: TPP)

การวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวจะวิเคราะห์และนำเสนอให้เห็นว่า มาตรการทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในประเทศไทยมีหลักเกณฑ์อย่างไร มีปัญหาและอุปสรรคอะไรในการให้ความคุ้มครอง เปรียบเทียบกับระเบียบและความตกลงต่างประเทศที่ได้ทำการค้นคว้าวิจัยนั้นมีมาตรการทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์อย่างไร มาตรการใดที่เหมาะสมที่จะนำมาปรับใช้

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

จากการกำหนดคำถามในการวิจัยและวัตถุประสงค์ในการศึกษานั้น สารนิพนธ์ฉบับนี้มุ่งหวังที่จะได้เรียนรู้และนำเอาประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาไปต่อยอดในการทำงาน หรือการศึกษาต่อในระดับสูงต่อไป โดยคาดว่าจะได้รับประโยชน์จากการศึกษาดังนี้

1.7.1 การศึกษาวิจัยในหัวข้อดังกล่าวนี้ทำให้ได้ทราบถึงว่าความเป็นมาและหลักเกณฑ์ในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์และหลักเกณฑ์ของกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้ความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า (Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights: TRIPs) ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ว่าด้วยระบบมาตรฐานสำหรับผลิตภัณฑ์การเกษตรและผลิตภัณฑ์อาหาร (Regulation (EU) No 1151/2012 on Quality Schemes for Agricultural Products and Foodstuffs) และความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (Trans-Pacific Strategic Economic Partnership Agreement: TPP) ว่ามีหลักเกณฑ์ในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์อย่างไร

1.7.2 นอกจากนี้ การศึกษาดังกล่าวนี้นี้ยังได้ทราบถึงหลักกฎหมายไทยในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทยตามพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ว่ามีหลักเกณฑ์ที่สำคัญอย่างไร กฎหมายไทยฉบับดังกล่าวนี้มีความเหมาะสม เนื้อหาของกฎหมายทันสมัย และสอดคล้องกับการคุ้มครองในสภาพการณ์ปัจจุบันหรือไม่ อย่างไร

1.7.3 และประการสุดท้าย การศึกษาในหัวข้อดังกล่าวนี้ยังได้ทราบถึงหลักกฎหมายในการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ระหว่างประเทศกับกฎหมายไทยว่ามีความเหมือน หรือแตกต่างกันอย่างไร และหากประเทศไทยจะต้องเข้าร่วมเป็นภาคีในข้อตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก ประเทศไทยจะต้องดำเนินการในการแก้ไขกฎหมายไทยอย่างไร เพื่อเป็นการแสวงหาและนำเสนอแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในประเทศไทยให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับมาตรฐานสากล

1.8 คำโครงในการศึกษา

ในการศึกษาสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น สารนิพนธ์นี้จึงได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 5 บทด้วยกัน โดยในบทที่ 1 นั้น จะเป็นการกล่าวถึงสภาพปัญหาและความสำคัญของปัญหาที่ผู้ศึกษาได้เลือกเอาหัวข้อดังกล่าวมาเป็นวัตถุในการศึกษา ตลอดจนขอบเขตและวิธีการศึกษาสภาพปัญหาดังกล่าว

ในบทที่ 2 ผู้ศึกษาจะได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความหมาย แนวความคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ตลอดจนการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ใน

ระดับสากลภายใต้ระเบียบและความตกลงต่าง ๆ อันได้แก่ อนุสัญญากรุงปารีส ความตกลงกรุงมาดริด ความตกลงกรุงลิสบอน ความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ว่าด้วยระบบมาตรฐานสำหรับผลิตภัณฑ์การเกษตรและผลิตภัณฑ์อาหาร ตลอดจนความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก เพื่อแสดงให้เห็นถึงวิวัฒนาการและเจตนารมณ์ในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

ในบทที่ 3 จะเป็นการศึกษากฎหมายไทย โดยพิจารณาถึงวิวัฒนาการทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระราชบัญญัติสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 เพื่อศึกษาถึงปัญหาในการบังคับใช้พระราชบัญญัติสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ที่อาจเกิดขึ้นว่ามีปัญหาอย่างไร

ในบทที่ 4 จะเป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในระดับสากลภายใต้ระเบียบและความตกลงต่าง ๆ อันได้แก่ ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ว่าด้วยระบบมาตรฐานสำหรับผลิตภัณฑ์การเกษตรและผลิตภัณฑ์อาหาร ตลอดจนความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก เพื่อแสวงหาและนำเสนอแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในประเทศไทย ให้มีความเหมาะสมกับประเทศไทยและสอดคล้องกับมาตรฐานสากล

ในบทที่ 5 ซึ่งเป็นบทสุดท้ายของสารนิพนธ์ฉบับนี้ จะเป็นส่วนของบทสรุปของผลจากการศึกษาสภาพปัญหาความสอดคล้องกับมาตรฐานสากลของพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ว่ามีปัญหอย่างไร รวมถึงข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในประเทศไทย ให้มีความเหมาะสมกับประเทศไทยและสอดคล้องกับมาตรฐานสากล

บทที่ 2

ความหมาย แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในระดับสากล

2.1 บทนำ

ดังได้กล่าวไว้ในบทที่ 1 คำถามในการวิจัยสารนิพนธ์ฉบับนี้เพื่อศึกษาว่าพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 นั้นสอดคล้องกับพันธกรณีภายใต้ความตกลงระหว่างประเทศที่ประเทศไทยได้ทำไว้กับนานาประเทศหรือไม่ อย่างไร ดังนั้น ในการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวความคิดพื้นฐานและหลักกฎหมายเบื้องต้นก่อนที่จะทำการศึกษาพันธกรณีภายใต้ความตกลงฉบับต่าง ๆ เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบนั้น ในบทนี้ ผู้ศึกษาได้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับความหมาย แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ โดยผู้ศึกษาแบ่งการพิจารณาออกเป็น 3 ประการ ประการแรกคือ การพิจารณาถึงบทนิยามและความหมายของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เพื่อให้ผู้อ่านได้ทราบถึงความหมายของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ว่ามีความหมายอย่างไร ตลอดจนนำเสนอตัวอย่างของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครอง เพื่อให้ผู้อ่านได้เกิดความเข้าใจมากขึ้นถึงลักษณะของการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์และใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในส่วนต่อไป ประการต่อมาคือ พิจารณาถึงแนวคิดและทฤษฎีในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ว่ามีความสำคัญอย่างไร อันเป็นรากฐานสำคัญในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ทั้งภายในระดับสากลและกฎหมายไทย และประการสุดท้ายคือการพิจารณาถึงการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในระดับสากล เพื่อให้ทราบถึงที่มาและวิวัฒนาการของการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในระดับสากลที่อาจส่งผลต่อการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในประเทศไทยนั่นเอง

2.2 ลักษณะและความหมายของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications: GI) นั้น ได้มีการให้ความคุ้มครองมาอย่างยาวนานซึ่งมีวิวัฒนาการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ผ่านความตกลงระหว่างประเทศอันเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา จากการวิวัฒนาการการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่มีมาอย่างยาวนานนี้เอง ส่งผลทำให้ความตกลงระหว่างประเทศอันเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาเหล่านี้ ได้กำหนดลักษณะและความหมายของการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เอาไว้ต่างกัน ซึ่งในเบื้องต้นผู้ศึกษาจะกล่าวถึงความตกลงระหว่างประเทศอันเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาที่มีความเกี่ยวข้องกับการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์พอสังเขป โดยจะพิจารณาโดยละเอียดในหัวข้อการ

คุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในระดับสากลที่จะได้กล่าวต่อไป เพื่อให้ผู้อ่านได้ทราบถึงที่ลักษณะและความหมายของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั่นเอง

ทั้งนี้ ความตกลงระหว่างประเทศที่ได้ความคุ้มครองเกี่ยวกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เริ่มต้นมาจากอนุสัญญากรุงปารีสว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทางอุตสาหกรรม (Paris Convention for the Protection of Industrial Property) ที่ได้ให้ความคุ้มครองเกี่ยวกับ “สิ่งบ่งชี้แหล่งที่มา” (Indication of Source) และ “เครื่องหมายแหล่งกำเนิด” (Appellations of Origin) แต่ถ้อยคำทั้งสองก็ยังไม่มีความชัดเจนมากนัก ต่อมาความตกลงกรุงมาดริดเพื่อยับยั้งการใช้เครื่องหมายแหล่งกำเนิดโดยไม่ถูกต้องหรือที่เป็นการหลอกลวงกับสินค้า (Madrid Agreement for the Repression of False or Deceptive Indications of Source on Goods) และความตกลงกรุงลิสบอนว่าด้วยการคุ้มครองเครื่องหมายแหล่งกำเนิดและการจดทะเบียนระหว่างประเทศ ค.ศ.1958 (Lisbon Agreement for the Protection of Appellations of Origin and their International Registration of 1958) ซึ่งสามารถอธิบายถึงการให้ความคุ้มครองเกี่ยวกับ “สิ่งบ่งชี้แหล่งที่มา” ว่า หมายความว่าถึงชื่อทางภูมิศาสตร์ และในส่วนการคุ้มครอง “เครื่องหมายแหล่งกำเนิด” ให้หมายความว่าถึง ภาพวาด รูปภาพ เครื่องหมาย ธงชาติ และสัญลักษณ์¹

ต่อมาสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ได้ถูกกำหนดให้ได้รับความคุ้มครองในฐานะที่เป็นทรัพย์สินทางปัญญาประเภทหนึ่งภายใต้ความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า (Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights: TRIPs)² โดยความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้าได้ให้ความหมายของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไว้ในข้อที่ 22 (1) มีใจความสำคัญว่า “ตามความมุ่งหมายแห่งความตกลงฉบับนี้ สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์คือ สิ่งบ่งชี้ที่ได้บ่งชี้ว่าสินค้านั้นมีแหล่งกำเนิดในดินแดนของประเทศสมาชิก หรือในภูมิภาค หรือในท้องถิ่นในดินแดนนั้น ซึ่งคุณภาพ ชื่อเสียง หรือลักษณะอื่นใดของสินค้านั้นมีส่วนสำคัญอันมาจากแหล่งกำเนิดทางภูมิศาสตร์ของสินค้านั้น”³ ทั้งนี้ประเทศไทยในฐานะประเทศสมาชิกจึงได้อนุมัติการกฎหมายภายในโดยกำหนดเป็นกฎหมายเฉพาะกล่าวคือ ตรากฎหมายให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ให้สอดคล้องกับบทนิยามดังกล่าว โดยบัญญัตินิยามของคำว่า “สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์” ไว้ในมาตรา 3 ให้หมายความว่า ชื่อ

¹ จักรกฤษณ์ ควรรพจน์ และบัณฑิต เศรษฐศิริโรตม์, **สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications) ทรัพย์สินทางปัญญาและสิทธิชุมชน**, (กรุงเทพฯ: นิติธรรม, 2556), 11.

² Article 1.2 Part I of Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights. “For the purposes of this Agreement, the term “intellectual property” refers to all categories of intellectual property that are the subject of Sections 1 through 7 of Part II”.

³ Article 22 (1) of Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights.

สัญลักษณ์ หรือสิ่งอื่นใดที่ใช้เรียกหรือใช้แทนแหล่งภูมิศาสตร์ และที่สามารถบ่งบอกได้ว่าสินค้าที่เกิดจากแหล่งภูมิศาสตร์นั้นเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ ชื่อเสียง หรือคุณลักษณะเฉพาะของแหล่งภูมิศาสตร์ดังกล่าว⁴

ดังนั้น จากการศึกษาถึงนิยามของการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้ความตกลงระหว่างประเทศและภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ความหมายของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์อาจแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ⁵ ดังนี้

ประการแรก สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในความหมายโดยตรง (Direct Geographical Indication) กล่าวคือ เป็นการใช้อย่างใดอย่างหนึ่งทางภูมิศาสตร์ในดินแดนนั้น ๆ โดยที่เกี่ยวเนื่องกับสินค้านั้นโดยตรง เช่น ผ้าครามธรรมชาติสกลนคร เป็นการใช้อย่างใดอย่างหนึ่งทางภูมิศาสตร์ที่เป็นชื่อจังหวัดอันเป็นชื่อทางภูมิศาสตร์กับสินค้าผ้าครามธรรมชาติ หรือมะม่วงน้ำดอกไม้คั่งบางกระเจ้า เป็นการใช้อย่างใดอย่างหนึ่งทางภูมิศาสตร์กับสินค้าที่อยู่ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยคั่งบางกระเจ้าก็เป็นชื่อทางภูมิศาสตร์นำมาใช้กับสินค้ามะม่วงน้ำดอกไม้ เป็นต้น

ประการที่สอง สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในความหมายโดยอ้อม (Indirect Geographical Indication) กล่าวคือ การใช้สัญลักษณ์ หรือสิ่งอื่นใดกับสินค้าที่ไม่ใช่การใช้ชื่อทางภูมิศาสตร์โดยตรง โดยสามารถใช้เพื่อบ่งชี้ถึงแหล่งภูมิศาสตร์อันเป็นแหล่งกำเนิดหรือแหล่งผลิตของสินค้านั้น ดังนั้น สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในความหมายโดยอ้อมนี้อาจเป็นชื่อ หรือสัญลักษณ์ก็ได้ ซึ่งจากการศึกษาสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้ขึ้นทะเบียนต่อกรมทรัพย์สินทางปัญญาพบว่า เป็นกรณีการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในความหมายโดยตรง ไม่ปรากฏสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้โดยการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในความหมายโดยอ้อม ทั้งนี้ ผู้ศึกษาขอยกตัวอย่างของกรณีการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในความหมายโดยอ้อมได้แก่ คำว่า “ชาลาวัน” แม้คำว่า “ชาลาวัน” จะไม่ใช่ชื่อทางภูมิศาสตร์โดยตรง แต่ก็อาจเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่นำไปใช้กับสินค้า เพื่อแสดงว่าสินค้านั้นมาจากจังหวัดพิจิตรได้ หรือสัญลักษณ์ “ประสาทหินพนมรุ้ง” อันเป็นโบราณสถานสำคัญในจังหวัดบุรีรัมย์ก็อาจเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่นำไปใช้กับสินค้า เพื่อแสดงว่าสินค้านั้นมาจากจังหวัดบุรีรัมย์ เป็นต้น⁶

ซึ่งลักษณะของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ทั้ง 2 ลักษณะดังที่ได้กล่าวมานี้ก็สอดคล้องกับบทนิยามของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้ความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า

⁴ มาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546.

⁵ กรมทรัพย์สินทางปัญญา, **ความรู้เบื้องต้นเรื่องสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์** [Online], 28 มีนาคม 2559. แหล่งที่มา https://www.ipthailand.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=523:2014-04-27-07-50-40&catid=66&Itemid=259.

⁶ การยกตัวอย่างคำว่า “ชาลาวัน” และ “ประสาทหินพนมรุ้ง” เป็นการยกตัวอย่างอันเนื่องมาจากแนวคิดที่ว่า เป็นชื่อเรียกที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก.

(Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights: TRIPs) และภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 นั้นเอง

2.3 แนวคิดและทฤษฎีในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

2.3.1 แนวความคิดและทฤษฎีในการให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา

แม้สารนิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการแสวงหาและนำเสนอแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในประเทศไทย ให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับมาตรฐานสากล โดยมุ่งศึกษาถึงกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เป็นสำคัญก็ตาม แต่อย่างไรก็ดี สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้นก็เป็นทรัพย์สินทางปัญญาประเภทหนึ่ง ดังนั้นการที่จะพิจารณาถึงแนวคิดและทฤษฎีในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ให้เกิดความเข้าใจ ย่อมมีความจำเป็นที่จะต้องทำการศึกษาถึงแนวความคิดในการให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาให้เกิดความเข้าใจเสียก่อน

หากพิจารณาถึงทรัพย์สินในทางกฎหมายเพื่อกำหนดประเภทของทรัพย์สิน โดยพิจารณาจากมาตรา 137 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้บัญญัติความหมายของคำว่าทรัพย์สินเอาไว้ว่า “ทรัพย์สิน หมายความว่าวัตถุที่มีรูปร่าง”⁷ ประกอบกับมาตรา 138 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้บัญญัติความหมายของคำว่าทรัพย์สินเอาไว้ว่า “ทรัพย์สิน หมายความว่ารวมทั้งทรัพย์สินและวัตถุที่ไม่มีรูปร่าง ซึ่งอาจมีราคาและอาจถือเอาได้”⁸ ดังนั้น จะเห็นได้ว่าทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อาจแบ่งออกได้เป็น 2 ประการ กล่าวคือ

ประการแรก เป็นวัตถุที่มีรูปร่าง (Tangible Goods) ซึ่งหมายถึงสิ่งที่สามารถมองเห็นได้ด้วยตา สามารถจับต้องสัมผัสได้ โดยที่อาจมีราคาและอาจถือเอาได้เช่น อาคาร บ้านเรือน รถยนต์ สัตว์ เป็นต้น ประการที่สอง เป็นวัตถุที่ไม่มีรูปร่าง (Intangible Goods) ซึ่งหมายถึงสิ่งที่ไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตา ไม่อาจจับต้องสัมผัสได้ โดยที่ต้องอาจมีราคาและถือเอาได้ เช่น แก๊ส กำลังแรงแห่งธรรมชาติ เป็นต้น นอกจากนี้วัตถุที่ไม่มีรูปร่างตามความหมายของทรัพย์สินนั้น ยังหมายความรวมถึงทรัพย์สินสิทธิ อันได้แก่ กรรมสิทธิ์ สิทธิครอบครอง สิทธิเก็บกิน สิทธิเหนือพื้นดิน สิทธิอาศัย ภาระติดพันในอสังหาริมทรัพย์ ภาระจำยอม ตลอดจนสิทธิต่าง ๆ ที่มีกฎหมายไทยให้การรับรองคุ้มครองไว้อีกด้วย ซึ่งสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาก็เป็นสิทธิที่กฎหมายไทยได้ให้การรับรองคุ้มครองไว้ โดยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่ประเทศไทยได้ให้การรับรองคุ้มครองโดยตราเป็นกฎหมาย ได้แก่ ลิขสิทธิ์ (ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537) สิทธิบัตร (ตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522) เครื่องหมายการค้า (ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534) ความลับทางการค้า

⁷ มาตรา 137 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์.

⁸ มาตรา 138 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์.

(ตามพระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. 2545) แบบผังภูมิของวงจรรวม (ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแบบผังภูมิวงจรรวม พ.ศ. 2543) และสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546)⁹

โดยทั่วไปอาจกล่าวได้ว่าทรัพย์สินแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

ประเภทแรก อสังหาริมทรัพย์ (Immovable Property) ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 139 ได้บัญญัติความหมายของคำว่าอสังหาริมทรัพย์เอาไว้ว่าหมายความว่าความถึง ที่ดิน หรือวัตถุใด ๆ ที่ติดอยู่กับที่ดินที่มีลักษณะเป็นการถาวร เช่น อาคาร บ้านเรือน เป็นต้น หรือประกอบเป็นอันเดียวกับที่ดินนั้น อาทิ แร่ธาตุ กรวด หิน เป็นต้น นอกจากนี้ยังหมายความรวมถึงทรัพย์สินอันเกี่ยวกับที่ดินหรือทรัพย์สินอันติดอยู่กับที่ดินหรือประกอบเป็นอันเดียวกับที่ดินนั้น เช่น กรรมสิทธิ์ในที่ดิน มีโฉนด สิทธิครอบครองในที่ดินไม่มีโฉนด สิทธิเก็บกิน สิทธิเหนือพื้นดิน สิทธิอาศัย ภาระติดพันในอสังหาริมทรัพย์ ภาระจำยอม เป็นต้น¹⁰

ประเภทที่สอง สสังหาริมทรัพย์ (Movable Property) ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 140 ได้บัญญัติเอาไว้ในลักษณะที่เป็นการปฏิเสธความหมายของคำว่าอสังหาริมทรัพย์เอาไว้ว่าหมายความว่าความถึง ทรัพย์สินอื่นนอกจากอสังหาริมทรัพย์ กล่าวคือเป็นทรัพย์สินที่ไม่ได้อยู่ติดกับที่ดินอันมีลักษณะเป็นการถาวร สามารถเคลื่อนที่ได้ เช่น ปากกา รถยนต์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังหมายความรวมถึงสิทธิอันเกี่ยวกับทรัพย์สินนั้นด้วย เช่น กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน เป็นต้น

ดังนั้น สาระสำคัญเกี่ยวกับทรัพย์สิน ไม่ว่าจะเป็นอสังหาริมทรัพย์ หรือสังหาริมทรัพย์ก็ตาม สาระสำคัญก็คือการที่ผู้ที่ได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์มีสิทธิเด็ดขาด (Exclusive Right) ที่จะสามารถใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินของตน อีกทั้งขัดขวางมิให้ผู้อื่นสอดเข้าเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินนั้นโดยที่ไม่ได้รับความยินยอม หรือโดยมิชอบด้วยกฎหมาย แต่อย่างไรก็ตามสิทธิดังกล่าวก็ยังคงถูกจำกัดโดยกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับของฝ่ายปกครองมิให้ใช้กระทบต่อบุคคลอื่น หรือในทางที่ไม่เหมาะสม¹¹

ประเภทที่สาม ทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property) ซึ่งหากพิจารณาถึงลักษณะของทรัพย์สินทางปัญญาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จะเห็นได้ว่า ทรัพย์สินทางปัญญานั้นเป็นวัตถุที่ไม่มีรูปร่าง ซึ่งอาจมีราคาและถือเอาได้ ทรัพย์สินทางปัญญาจึงจัดได้ว่าเป็นทรัพย์สิน

⁹ บัญญัติ สุชีวะ, คำอธิบายกฎหมายลักษณะทรัพย์สิน, พิมพ์ครั้งที่ 14 (กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานครพาณิชย์, 2555), 4-7.

¹⁰ มาตรา 139 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์.

¹¹ ไชยยศ เหมะรัชตะ, ลักษณะของกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา พื้นฐานความรู้ทั่วไป ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร เครื่องหมายการค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ความลับทางการค้า เหมิคอนดักเตอร์ชิป พันธุ์พืชใหม่, พิมพ์ครั้งที่ 5 (กรุงเทพฯ: นิติธรรม, 2548). 7-9.

ประเภทหนึ่ง ที่เกิดจากการสร้างสรรค์จากจิตใจและปัญญาของมนุษย์ โดยที่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายได้ให้ความคุ้มครองรับรองเอาไว้

ดังได้กล่าวมาแล้วในข้างต้น จึงอาจให้นิยามของกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property) ได้ว่า สิทธิตามกฎหมายซึ่งได้มีการกำหนดขึ้นอันเกี่ยวเนื่องกับผลผลิตที่เกิดจากปัญญาของมนุษย์ กล่าวได้ว่าสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาเป็นรูปแบบของทรัพย์สินประเภทหนึ่ง ซึ่งสาระสำคัญของสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา ก็คือการทำหน้าที่ผู้ทรงสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาสามารถที่จะดำเนินการใด ๆ เพื่อให้ได้รับประโยชน์จากทรัพย์สินทางปัญญานั้น เช่น การทำซ้ำ ดัดแปลง การเผยแพร่ต่อสาธารณะของเจ้าของงานอันมีลิขสิทธิ์ หรือสิทธิในการผลิต ใช้ ขาย มีไว้เพื่อขาย เสนอขาย หรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งผลิตภัณฑ์ตามสิทธิบัตรของผู้ทรงสิทธิบัตรผลิตภัณฑ์ เป็นต้น แต่อย่างไรก็ดี เมื่อสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญานั้นเป็นสิทธิที่เกิดขึ้นโดยอาศัยบทบัญญัติของกฎหมาย สิทธิของผู้ทรงสิทธิย่อมมีข้อจำกัดบางประการ เช่นเดียวกันกับกรณีสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์¹²

จากที่ได้ทำการศึกษาถึงบทนิยามของกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญามาแล้วในข้างต้น จึงมาสู่การพิจารณาต่อไปว่าในการให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญานั้น มีที่มาจากแนวคิดและทฤษฎีอันเป็นรากฐานของการให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาอย่างไร ทั้งนี้ในการให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาอาจมีเหตุผลในการให้ความคุ้มครองในหลาย ๆ ด้าน ซึ่งจากการศึกษาอาจแบ่งแนวคิดและทฤษฎีในการให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาได้ออกเป็น 5 ประการ ตามเหตุผลในการให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ดังต่อไปนี้

ประการแรก เพื่อเป็นการรับรองสิทธิตามธรรมชาติของปัจเจกบุคคล โดยเหตุผลนี้มีที่มาจากทฤษฎีสติตามธรรมชาติ (Natural Right Theory) ซึ่งทฤษฎีสติตามธรรมชาตินั้นได้เกิดขึ้นโดยมีแนวคิดพื้นฐานที่ว่า เมื่อบุคคลใดได้อาศัยปัญญา องค์ความรู้ ในการที่จะสร้างสรรค์สิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นมา บุคคลนั้นย่อมสมควรที่จะมีสิทธิในผลผลิตทางปัญญาของบุคคลนั้น แนวคิดนี้ยังได้รับอิทธิพลมาจาก John Locke ซึ่งเป็นนักปรัชญาชาวอังกฤษที่ได้ทำการพัฒนาทฤษฎีสติตามธรรมชาติเกี่ยวกับทรัพย์สิน (Natural Rights Theory of Property) ขึ้น เพื่ออธิบายถึงที่มาของสิทธิในทรัพย์สิน โดยอาศัยแนวความคิดเกี่ยวกับแรงงาน (Labor) เข้ามาในการอธิบายสิทธิในทรัพย์สินของปัจเจกชนว่า “มนุษย์สามารถถือสิทธิในทรัพย์สินได้ความคิดของกฎหมายธรรมชาติ เมื่อมนุษย์ได้ใช้แรงงาน” ทั้งนี้ เป็นที่ยอมรับกันว่าทฤษฎีสติตามธรรมชาติเกี่ยวกับทรัพย์สินของ John Locke นี้ ถูกพัฒนาขึ้นมาโดยมีเจตนารมณ์ที่จะใช้ในการอธิบายสิทธิในทรัพย์สินซึ่งเป็นวัตถุที่มีรูปร่างเท่านั้น มิได้มีเจตนารมณ์ใช้อธิบายถึงสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาซึ่งเป็นวัตถุที่ไม่มีรูปร่าง แต่อย่างไรก็ดี ทฤษฎีสติตามธรรมชาติในทรัพย์สิน

¹² เรื่องเดียวกัน.

ของ John Locke ก็มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อนักปรัชญาและนักกฎหมายที่นำมาปรับใช้กับสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา โดยใช้ในการอธิบายหลักเหตุผลในการให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ตลอดจนใช้ในการตีความบังคับใช้กฎหมายอีกด้วย¹³

ประการที่สอง เพื่อให้รางวัลแก่เจ้าของผลผลิตทางปัญญา โดยเหตุผลนี้มีที่มาจากทฤษฎีการให้รางวัล (Reward Theory) เนื่องจากทรัพย์สินทางปัญญาเป็นทรัพย์สินมีความสำคัญในการส่งเสริมให้มีความเจริญก้าวหน้า ทั้งในด้านอุตสาหกรรม วิทยาการ เทคโนโลยี ซึ่งกระบวนการในการสร้างสรรค์หรือคิดค้นผลผลิตทางปัญญาเหล่านี้จำเป็นต้องใช้แรงงาน สติปัญญา องค์ความรู้ในการคิดค้นอย่างเป็นระบบ ระยะเวลาในการพัฒนา ตลอดจนค่าใช้จ่าย ดังนั้นสิทธิทางกฎหมายที่รัฐได้ให้ความคุ้มครอง จึงเปรียบเสมือนเป็นรางวัลตอบแทนแก่ผู้ที่ได้ใช้ปัญญาในการสร้างสรรค์ผลผลิตทางปัญญานั้น แต่อย่างไรก็ดี ทฤษฎีการให้รางวัลนี้ ยังมีข้อโต้แย้งเนื่องจากว่าผลผลิตทางปัญญาไม่ใช่ว่าทั้งหมดจะมีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้มีความเจริญก้าวหน้า และอาจมิได้ใช้กระบวนการในการสร้างสรรค์หรือคิดค้นผลผลิตทางปัญญาอย่างเพียงพอดังที่ได้กล่าวมาในข้างต้น ซึ่งการให้รางวัลเป็นการตอบแทนโดยมิได้คำนึงถึงคุณค่าที่จะเป็นประโยชน์แก่สาธารณะก็ดี การให้รางวัลตอบแทนโดยมิได้ให้ตามระดับของการใช้กระบวนการในการสร้างสรรค์หรือคิดค้นผลผลิตทางปัญญาก็ดี ย่อมไม่เหมาะสมและไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ตามทฤษฎีดังกล่าวที่ต้องการให้รางวัลตอบแทน¹⁴

ประการที่สาม เพื่อเป็นสิ่งจูงใจให้เกิดการสร้างสรรค์ผลผลิตทางปัญญา โดยเหตุผลนี้มีที่มาจากทฤษฎีการเป็นเครื่องจูงใจ (Incentive to Invent Theory) ซึ่งทฤษฎีการเป็นเครื่องจูงใจนี้เป็นทฤษฎีที่เห็นว่าทรัพย์สินทางปัญญาเป็นเครื่องมือสำคัญในทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้ มีแนวคิดพื้นฐานที่ว่า การที่รัฐให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญานั้นก็เพื่อเป็นการสนับสนุนให้เกิดการสร้างสรรค์พัฒนาผลผลิตทางปัญญาที่มีคุณค่า และเป็นประโยชน์แก่สาธารณะ โดยการคุ้มครองของรัฐดังกล่าวก็คือ การให้สิทธิแต่เพียงผู้เดียวกับผู้ที่ได้ใช้ปัญญาในผลผลิตทางปัญญานั้น อันเป็นเครื่องจูงใจสำคัญที่ทำให้เขาเหล่านั้นยอมที่จะสละเวลาตลอดจนเงินทุนเพื่อใช้ในการสร้างสรรค์หรือคิดค้นผลผลิตทางปัญญาที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์แก่สาธารณะตามเจตนารมณ์ของรัฐ ในทางตรงกันข้ามหากไม่มีเครื่องจูงใจที่เหมาะสมย่อมส่งผลเสียแก่รัฐอย่างยิ่งโดยเฉพาะทางเศรษฐกิจ แต่ทั้งนี้ ทฤษฎีการเป็นเครื่องจูงใจนี้มีข้อโต้แย้งที่ว่า การสร้างสรรค์หรือคิดค้นผลผลิตทางปัญญาเหล่านี้ เกิดขึ้นได้เพราะมีการจูงใจจริงหรือไม่ เนื่องจากผลผลิตทางปัญญาไม่ได้เกิดจากการต้องการมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวเสมอไป

¹³ จุมพล ภิญโญสินวัฒน์, **หลักเหตุผลของการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา** (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2552), 71-73.

¹⁴ จักรกฤษณ์ ควรพจน์, **กฎหมายสิทธิบัตร: แนวความคิดและบทวิเคราะห์**, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ: นิติธรรม, 2556), 29-30.

เช่น งานศิลปะที่เกิดจากความสุนทรีย์ ยารักษาโรคที่อาจเกิดจากความจำเป็น นวัตกรรมใหม่ที่เกิดจากความต้องการที่จะนำไปใช้ในทางอุตสาหกรรม หรือช่องทางภูมิศาสตร์ที่ใช้กับสินค้าที่มาจากแหล่งภูมิศาสตร์เพื่อแสดงถึงเอกลักษณ์ในผลผลิตของตน เป็นต้น¹⁵

ประการที่สี่ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้ที่ได้ใช้ปัญญาในผลผลิตทางปัญญานั้นเปิดเผยข้อมูลความรู้แก่สาธารณะ โดยมีที่มาจากทฤษฎีการเปิดเผยข้อมูลความรู้แก่สังคม (Disclosure of Information Theory) ซึ่งทฤษฎีการเปิดเผยข้อมูลความรู้แก่สังคมนี้ให้ความสำคัญอย่างยิ่งแก่ผู้ที่ได้ใช้ปัญญาในผลผลิตทางปัญญานั้น และประโยชน์สาธารณะ ทั้งนี้ ที่ให้สิทธิแต่เพียงผู้เดียวแก่ผู้ที่ได้ใช้ปัญญาในผลผลิตทางปัญญานั้น เพื่อแลกกับการที่เปิดเผยข้อมูลความรู้ในผลผลิตทางปัญญาของตนให้กับสาธารณะ เนื่องจากทฤษฎีนี้ มีแนวคิดพื้นฐานที่ว่า ผู้ที่ได้ใช้ปัญญาในผลผลิตทางปัญญานั้นจะไม่ยอมเปิดเผยข้อมูลความรู้ในผลผลิตทางปัญญา และเลือกที่จะเก็บเป็นความลับหากตนไม่ได้รับความคุ้มครองสิทธิในผลผลิตทางปัญญา อาทิเช่น การเปิดเผยข้อมูลการประดิษฐ์ที่จะต้องเปิดเผยข้อมูลเพื่อได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายสิทธิบัตร¹⁶ หรือการขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่จะต้องบรรยายถึงความเชื่อมโยงของสินค้า ไม่ว่าจะเป็นในด้านคุณภาพ ชื่อเสียง ลักษณะเฉพาะของแหล่งภูมิศาสตร์นั้น เป็นต้น

ประการสุดท้าย เพื่อเป็นการป้องกันมิให้เกิดการแข่งขันทางการค้าที่ไม่เป็นธรรม และเพื่อเป็นการให้ความคุ้มครองผู้บริโภค โดยมีที่มาจากทฤษฎีการป้องกันการแข่งขันทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมและให้ความคุ้มครองผู้บริโภค (Prevention of Unfair Competition and Consumer Protection) เนื่องจากกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญามีลักษณะที่หลากหลาย จึงส่งผลให้เจตนารมณ์ในการให้ความคุ้มครองมีความแตกต่างกัน ทำให้กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาบางประเภทมิได้มีเจตนารมณ์ที่จะรับรองสิทธิตามธรรมชาติ หรือเป็นการให้รางวัลแก่ผู้ที่ได้ใช้ปัญญาในผลผลิตทางปัญญา แต่มีเจตนารมณ์เพื่อป้องกันการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม และคุ้มครองผู้บริโภค อาทิเช่น กฎหมายเครื่องหมายการค้า กฎหมายคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เป็นต้น¹⁷ ซึ่งจะได้กล่าวโดยละเอียดในหัวข้อถัดไป

2.3.2 แนวคิดและทฤษฎีในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

จากการที่ได้ศึกษาถึงแนวความคิดและทฤษฎีในการให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญามาแล้วในข้างต้นจะเห็นได้ว่า แม้การให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์จะมีความเกี่ยวข้องกับทฤษฎีในการให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญามากมาย แต่อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าทฤษฎีที่เป็น

¹⁵ เรื่องเดียวกัน, 31-33.

¹⁶ เรื่องเดียวกัน, 33.

¹⁷ เรื่องเดียวกัน, 34.

รากฐานสำคัญในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้น สามารถแบ่งพิจารณาได้เป็น 2 ทฤษฎีดังต่อไปนี้

2.3.2.1 ทฤษฎีการคุ้มครองผู้บริโภค

เนื่องจากสาระสำคัญของการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้นคือ การให้ความคุ้มครองถึงชื่อ สัญลักษณ์ หรือสิ่งอื่นใดที่ใช้เรียกหรือใช้แทนแหล่งภูมิศาสตร์ที่นำมาใช้กับสินค้าที่เกิดจากแหล่งภูมิศาสตร์นั้น อีกทั้งสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่จะได้รับการคุ้มครองจะต้องมีการแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของสินค้ากับแหล่งภูมิศาสตร์ดังกล่าว อันเป็นผลทำให้สินค้านั้นมีคุณภาพ ชื่อเสียง หรือคุณลักษณะเฉพาะที่มีความแตกต่างกับสินค้าจากแหล่งภูมิศาสตร์อื่น¹⁸ ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคที่จะเลือกซื้อสินค้าจากแหล่งภูมิศาสตร์ใดภูมิศาสตร์หนึ่งที่มีคุณลักษณะเฉพาะตามที่ต้องการไม่เกิดความสับสนหลงผิดในแหล่งกำเนิดของสินค้า

ดังนั้น เหตุผลในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ตามทฤษฎีการคุ้มครองผู้บริโภคนี้ มีแนวความคิดพื้นฐานที่ว่า การใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในลักษณะที่ทำให้ผู้บริโภคเกิดความสับสนหลงผิดในแหล่งที่มาหรือแหล่งกำเนิดของสินค้านั้นย่อมไม่เป็นธรรมแก่ผู้บริโภค การใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์กับสินค้าที่ไม่ได้มีแหล่งที่มาหรือแหล่งกำเนิดจากแหล่งภูมิศาสตร์นั้น ย่อมเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งแนวคิดในการให้ความคุ้มครองผู้บริโภคนี้เป็นรากฐานของกฎหมายหลายฉบับรวมถึงกฎหมายคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ด้วย¹⁹

อาทิ ผ้าไหมมัดหมี่ซึ่งเป็นผ้าที่มีกรรมวิธีที่ใช้เชือกมัดไหมให้เป็นลวดลายก่อนที่จะนำไปย้อมสี ซึ่งในประเทศไทยมีการทอผ้าไหมมัดหมี่ในหลายท้องถิ่นและแต่ละท้องถิ่นก็อาจมีคุณลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกัน ตัวอย่างเช่น ผ้าไหมมัดหมี่ชนบท จากอำเภอชนบทจังหวัดขอนแก่น ที่มีคุณลักษณะเฉพาะเนื่องจากเป็นผ้าไหมที่สร้างลวดลายและสีสันด้วยการคันลำหมี่และมัดย้อมอย่างปราณีตโดยอาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดกันมาในอำเภอชนบท และใช้เส้นไหมพุ่งได้จากพันธุ์ไหมที่ผลิตในขอนแก่น²⁰ ผู้บริโภคสินค้าผ้าไหมที่ต้องการผ้าไหมมัดหมี่ชนบทนั้นก็สมควรได้รับการคุ้มครองมิให้สับสนหลงผิดในผ้าไหมมัดหมี่อื่นที่ไม่ได้มาจากอำเภอชนบท หากมีผู้ใดนำคำว่าชนบทไป

¹⁸ มาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 คำว่า “สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์”.

¹⁹ ธนพจน เอกโยคยะ, คำอธิบายกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์, (กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2547), 21.

²⁰ ประกาศกรมทรัพย์สินทางปัญญา เรื่องการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ผ้าไหมมัดหมี่ชนบท ทะเบียนเลขที่ 53100035 “การคันลำหมี่ผ้าไหมชนบทคือ การนำเส้นไหมมาคันให้เป็นลำหมี่ โดยผูกด้วยเชือกฟางให้แน่น แบ่งเป็นปอยเล็ก ๆ หลาย ๆ ปอย จำนวน 25, 41, 49, 73, 81, 85, 400 - 1,000 ลำ หรือตามที่ต้องการ ขึ้นอยู่กับความละเอียดของลวดลาย”, “เส้นไหมพุ่งคือ เส้นไหมตามแนวนอนของผืนผ้า”.

ใช้กับผ้าไหมมัดหมี่ที่ไม่ได้มาจากอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น การกระทำนั้นย่อมเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายนั่นเอง

2.3.2.2 ทฤษฎีการป้องกันการแข่งขันทางการค้าที่ไม่เป็นธรรม

ทฤษฎีการป้องกันการแข่งขันทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมนี้ มีแนวความคิดพื้นฐานโดยให้ความสำคัญในเรื่องความชอบธรรมในการแข่งขันทางการค้ากล่าวคือ ผู้ประกอบการจะต้องมีการแข่งขันทางธุรกิจอย่างยุติธรรม ดังนั้น การกระทำใด ๆ ก็ตามที่มีลักษณะที่ไม่เป็นธรรมเป็นการเอารัดเอาเปรียบผู้ประกอบการอื่น ในอันที่จะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและการค้า ย่อมเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง ผู้ประกอบการที่ถูกเอารัดเอาเปรียบจากการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมสมควรที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย²¹ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกระทำที่เป็นการเอารัดเอาเปรียบผู้ที่มีสิทธิใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ โดยการนำสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของผู้อื่นไปใช้กับสินค้าที่ไม่ได้มาจากแหล่งภูมิศาสตร์ดังกล่าว ย่อมส่งผลกระทบต่อผู้ที่มีสิทธิใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์โดยตรง และยังส่งผลกระทบต่อ การส่งเสริมการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์อีกด้วย

จากทฤษฎีในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในข้างต้น อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า การคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์มีเจตนารมณ์ที่อาจจำแนกได้ 3 ประการดังต่อไปนี้²²

ประการแรก เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคมิให้สับสนหลงผิดเกี่ยวกับสินค้าที่มีได้มีที่มาจากแหล่งกำเนิดที่แท้จริง และอาจจะต้องเสียหายเนื่องจากบริโภคสินค้าที่ไม่ได้มีคุณภาพ หรือคุณลักษณะตามที่ต้องการ เนื่องจากสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สามารถสื่อสารไปยังผู้บริโภคได้ โดยให้ผู้บริโภคได้ทราบถึงชื่อผลิตภัณฑ์ พื้นที่ที่เป็นแหล่งกำเนิดของสินค้า ตลอดจนคุณภาพ ชื่อเสียง และคุณลักษณะเฉพาะของสินค้านั้น อันเป็นบทบาทที่สำคัญยิ่งในทางการตลาด

ประการต่อมา เพื่อคุ้มครองผู้ที่มีสิทธิใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ไม่ให้ชื่อเสียงและความต้องการของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้าของตนลดลง หรือหมดไป อันเนื่องมาจากการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์จากบุคคลผู้ไม่มีสิทธิ ซึ่งการให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้ที่มีสิทธิใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นี้จะมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศ เนื่องจากสามารถป้องกันตลาดสินค้าจากต่างประเทศแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมการส่งออกอีกด้วย

ประการสุดท้าย เพื่อเป็นการส่งเสริมและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น เนื่องจากโดยสภาพของสินค้าที่ได้ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ จะประกอบรวมไปด้วยคุณลักษณะเฉพาะที่เกิด

²¹ ธนพจน เอกโยคยะ, คำอธิบายกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์, 22.

²² จักรกฤษณ์ ควรพจน์ และบัณฑิต ศรีเศรษฐีโรตม์, สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications) ทรรศนินทางปัญญาและสิทธิชุมชน, 42.

จากแหล่งภูมิศาสตร์กับภูมิปัญญาท้องถิ่นของคนในท้องถิ่นนั้น ดังนั้น การให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์จึงมีผลเป็นการส่งเสริมและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วยนั่นเอง

2.4 การคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในระดับสากล

จากที่ได้ทำการศึกษาถึงความหมายของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ตลอดจนแนวคิดและทฤษฎีในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์มาแล้วในข้างต้นแล้ว จึงนำมาสู่การพิจารณาถึงการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในระดับสากลผ่านทางสนธิสัญญาและความตกลงระหว่างประเทศต่าง ๆ เนื่องจากการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้นได้มีวิวัฒนาการมาอย่างยาวนาน อันมีสาเหตุมาจากประเทศต่าง ๆ ที่มีผลประโยชน์ในสินค้าที่เกี่ยวกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้มีการพยายามผลักดันให้มีการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่แพร่หลายมากขึ้น โดยเริ่มต้นจากการให้ความคุ้มครองภายในประเทศ และต่อมาได้ขยายความคุ้มครองโดยอาศัยสนธิสัญญาและความตกลงระหว่างประเทศหลายฉบับ ดังนั้น ในส่วนนี้ผู้ศึกษาจะทำการศึกษาสนธิสัญญาและความตกลงระหว่างประเทศที่มีความเกี่ยวข้องกับการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เพื่อให้ทราบถึงวิวัฒนาการของการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ผ่านสนธิสัญญาและความตกลงเหล่านี้ ตลอดจนหลักการพื้นฐานในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้สนธิสัญญาความตกลงดังที่ได้กล่าวต่อไปนี้

2.4.1 การคุ้มครองภายใต้อนุสัญญากรุงปารีส

อนุสัญญากรุงปารีสว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทางอุตสาหกรรม (Paris Convention for the Protection of Industrial Property 1883) หรือที่เรียกกันว่า “อนุสัญญากรุงปารีส (Paris Convention)”²³ นั้น อาจกล่าวได้ว่าเป็นความตกลงระหว่างประเทศฉบับแรกที่ทำให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ โดยให้การคุ้มครองทรัพย์สินทางอุตสาหกรรม (Industrial Property) รวมถึงการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้แหล่งที่มา (Indication of Source) และ เครื่องหมายแหล่งกำเนิด (Appellations of Origin) ด้วย²⁴ ทั้งนี้ อนุสัญญากรุงปารีสได้มีการก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 20 มีนาคม พ.ศ. 2426 (ค.ศ. 1883) เมืองปารีส ประเทศฝรั่งเศส ปัจจุบันมีจำนวนประเทศสมาชิก 176 ประเทศ โดยประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญากรุงปารีส โดยมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม พ.ศ. 2551 (ค.ศ. 2008)²⁵

²³ ซึ่งต่อไปในสารนิพนธ์ฉบับนี้จะเรียกว่า “อนุสัญญากรุงปารีส”.

²⁴ Article 1(2) of Paris Convention for the Protection of Industrial Property 1883.

²⁵ World Intellectual Property Organization, **Paris convention for the protection of industrial property** [Online], 1 May 2016. Available from <http://www.wipo.int/export/sites/www/treaties/en/documents/paris.pdf>.

อนุสัญญากรุงปารีสได้กำหนดหลักการพื้นฐานสำคัญที่จะนำมาใช้กับการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้แหล่งที่มาและเครื่องหมายแหล่งกำเนิด อันประกอบไปด้วย หลักการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment)²⁶ กล่าวคือ บุคคลที่มีสัญชาติของประเทศสมาชิกแห่งอนุสัญญากรุงปารีสนี้ ย่อมที่จะได้รับการคุ้มครองด้านทรัพย์สินทางอุตสาหกรรมจากประเทศสมาชิกอื่นอย่างเท่าเทียมกัน กับความคุ้มครองที่คนชาติของประเทศสมาชิคนั้นได้รับ ในทางกลับกันประเทศสมาชิกแห่งอนุสัญญากรุงปารีสนั่นเอง ก็ย่อมที่จะต้องให้ความคุ้มครองแก่บุคคลที่มีสัญชาติของประเทศสมาชิกอื่น เฉกเช่นเดียวกันกับที่ตนให้ความคุ้มครองแก่คนชาติของตนเอง²⁷ จากหลักการนี้เองส่งผลทำให้ประเทศที่เป็นภาคีสมาชิกของอนุสัญญากรุงปารีสจะต้องให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่มีแหล่งกำเนิดจากประเทศสมาชิกอื่น เช่นเดียวกับที่ได้ให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่มีแหล่งกำเนิดในประเทศตนนั่นเอง ประการต่อมาคือ หลักการให้สิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองก่อน (Right of Priority)²⁸ ซึ่งเป็นหลักการเกี่ยวกับการขอรับความคุ้มครองทรัพย์สินทางอุตสาหกรรม กล่าวคือ หากผู้มีสิทธิขอรับความคุ้มครองได้ยื่นขอรับความคุ้มครองไว้กับประเทศสมาชิกใดแล้ว สามารถที่จะมาขอรับความคุ้มครองในสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เดียวกันนั้นในประเทศสมาชิกอื่น ๆ ได้ ภายในกำหนดระยะเวลาที่กำหนดเอาไว้ และประการสุดท้ายคือ หลักความเป็นอิสระของสิทธิ (Independence of Right)²⁹ กล่าวคือ สิทธิใด ๆ ก็ตามที่ประเทศสมาชิกแต่ละประเทศได้ออกเพื่อให้ความคุ้มครอง ย่อมมีความเป็นอิสระจากกัน ดังนั้น อำนาจในการตรวจสอบและดำเนินการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ย่อมเป็นอำนาจของประเทศสมาชิกของแต่ละประเทศ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการให้ความรับรองอำนาจอธิปไตยของประเทศสมาชิกแต่ละประเทศ

นอกจากหลักการพื้นฐานภายใต้อนุสัญญากรุงปารีสที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้น อนุสัญญากรุงปารีสยังได้กำหนดการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เอาไว้ ตามที่ปรากฏในข้อ 9 แห่งอนุสัญญากรุงปารีสที่ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการยึดสินค้าที่ใช้เครื่องหมายการค้า หรือชื่อทางการค้าที่ไม่ถูกต้องเอาไว้³⁰ โดยที่ข้อ 10 (1) แห่งอนุสัญญากรุงปารีสได้กำหนดให้นำบทบัญญัติในข้อ 9 มาใช้บังคับในกรณีที่มีการใช้สิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิดที่ไม่ถูกต้อง ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อมก็ตาม³¹ ดังนั้น การให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้อนุสัญญากรุงปารีสตามข้อ 9 และข้อ 10 คือ การที่อนุญาตให้ประเทศสมาชิกสามารถยึดสินค้าที่ได้ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์โดยมิชอบไม่ว่าจะโดย

²⁶ Article 2(1) of Paris Convention for the Protection of Industrial Property 1883.

²⁷ จักรกฤษณ์ ควรพจน์, กฎหมายสิทธิบัตร: แนวความคิดและบทวิเคราะห์, 224.

²⁸ Article 4 of Paris Convention for the Protection of Industrial Property 1883.

²⁹ Article 4bis of Paris Convention for the Protection of Industrial Property 1883.

³⁰ Article 9 of Paris Convention for the Protection of Industrial Property 1883.

³¹ Article 10(1) of Paris Convention for the Protection of Industrial Property 1883.

ทางตรงหรือทางอ้อม และไม่ว่าจะยึดในประเทศที่มีการผลิตสินค้า หรือประเทศที่มีการนำเข้าก็ตาม บุคคลที่มีสิทธิร้องขอให้ทำการยึดสินค้าที่ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ไม่ชอบนั้น ได้แก่ อัยการ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง บุคคลผู้มีส่วนได้เสียซึ่งอาจเป็นผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายสินค้าที่ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้น นอกจากนี้หากประเทศสมาชิกนั้นไม่มีมาตรการในการยึดสินค้าที่นำเข้า ประเทศสมาชิกนั้นจะต้องห้ามการนำเข้าสินค้านี้ดังกล่าว หากประเทศสมาชิกนั้นไม่มีมาตรการทั้งสองดังที่ได้กล่าวมา ประเทศสมาชิกนั้นจะต้องอนุญาตให้มีการฟ้องร้องและชดเชยค่าเสียหายจากการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์กับสินค้าโดยมิชอบ

จากมาตรการทางกฎหมายที่ได้กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการให้ความคุ้มครองภายใต้อนุสัญญาปารีสนั้นไม่สามารถให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้แหล่งที่มา และเครื่องหมายแหล่งกำเนิดได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอ เนื่องจากอนุสัญญาปารีสเพียงแต่กำหนดกรอบการใช้สิ่งบ่งชี้แหล่งที่มาและเครื่องหมายแหล่งกำเนิดเอาไว้ อีกทั้งยังมีได้ให้คำจำกัดความของคำว่าสิ่งบ่งชี้แหล่งที่มา และเครื่องหมายแหล่งกำเนิดเอาไว้ อาจก่อให้เกิดความสับสนแนวทางปฏิบัติของประเทศสมาชิกมีแนวทางการปฏิบัติที่ต่างกัน เช่น การพิจารณาว่าเป็นการใช้สิ่งบ่งชี้แหล่งที่มาโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ การยอมรับหลักการเกี่ยวกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่กลายเป็นชื่อสามัญ (Generic Name) เป็นต้น

2.4.2 การคุ้มครองภายใต้ความตกลงกรุงมาดริด

ความตกลงกรุงมาดริดเพื่อการยับยั้งการใช้เครื่องหมายแหล่งกำเนิดโดยไม่ถูกต้องหรือที่เป็น การหลอกลวงกับสินค้า ค.ศ. 1891 (Madrid Agreement for the Repression of False or Deceptive Indications of Source on Goods of April 14, 1891)³² ความตกลงกรุงมาดริดได้มีการก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 14 เมษายน พ.ศ. 2434 (ค.ศ. 1891) ปัจจุบันมีประเทศที่ลงนามเข้าร่วมเป็นสมาชิกทั้งสิ้น 36 ประเทศ ทั้งนี้ ประเทศไทยมิได้เข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกในความตกลงดังกล่าว³³

ความตกลงกรุงมาดริดนี้ ได้มีการขยายความคุ้มครองจากอนุสัญญากรุงปารีสที่ได้ห้ามการใช้สิ่งบ่งชี้แหล่งที่มาโดยไม่ถูกต้อง โดยขยายความคุ้มครองไปถึงการนำสิ่งบ่งชี้แหล่งที่มาไปใช้ในลักษณะที่ก่อให้เกิดความสับสนหลงผิดกล่าวคือ แม้จะเป็นการใช้สิ่งบ่งชี้แหล่งที่มาที่เป็นแหล่งที่มาที่แท้จริงของสินค้าก็ตาม แต่อาจก่อให้เกิดความสับสนในแหล่งที่มาของสินค้าได้ อีกนัยหนึ่งก็คือการที่สินค้าที่มีที่มาจากท้องที่ ๆ ต่างกัน แต่ท้องที่นั้นมีชื่อเรียกขานที่เหมือนกัน ดังนั้น หากท้องที่หนึ่งได้ใช้สิ่งบ่งชี้แหล่งที่มาที่ตรงกับสินค้าของตนอยู่ก่อน การที่อีกแห่งหนึ่งได้ผลิตสินค้าโดยใช้สิ่งบ่งชี้แหล่งที่มาที่

³² ซึ่งต่อไปในสารนิพนธ์ฉบับนี้จะเรียกว่า “ความตกลงกรุงมาดริด”.

³³ World Intellectual Property Organization, **Madrid agreement for the repression of false or deceptive indications of source on good** [Online], 1 May 2016. Available from http://www.wipo.int/export/sites/www/treaties/en/documents/pdf/madrid_source.pdf.

มีชื่อเรียกขานกันนั้น ย่อมอาจทำให้ประชาชนเกิดความสับสนว่าสินค้าที่มาจากแหล่งผลิตที่เกิดขึ้นภายหลังมาจากท้องที่แรกได้ แม้จะเป็นการใช้สิ่งบ่งชี้แหล่งที่มาที่แท้จริงก็ตาม³⁴ กรณีสมมติ อาทิ ตำบลบ้านไร่ อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์ ได้ใช้สิ่งบ่งชี้แหล่งที่มาที่มากับสินค้าส้มมาช้านานเป็นที่รู้จักกันดีกว่า ส้มบ้านไร่ ต่อมาตำบลบ้านไร่ อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี ผลิตส้มโดยชื่อว่าส้มบ้านไร่เหมือนกัน ก็อาจก่อให้เกิดความสับสนหลงผิดในแหล่งที่มาว่าส้มบ้านไร่จากอุทัยธานีเป็นส้มบ้านไร่ที่มีแหล่งที่มาจากนครสวรรค์ได้ เป็นต้น โดยมาตรการดังกล่าวนี้ได้ถูกกำหนดไว้ในข้อ 1 แห่งความตกลงกรุงมาดริด³⁵ แต่อย่างไรก็ดีการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้ความตกลงมาดริดนี้ ยังมิได้ให้คำจำกัดความของคำว่าสิ่งบ่งชี้แหล่งที่มาและเครื่องหมายแหล่งกำเนิดเช่นเดียวกันกับอนุสัญญาปารีส อีกทั้ง ความตกลงมาดริดให้ความคุ้มครองแก่ประเทศที่มีสินค้าไวน์และสุราเป็นสินค้าหลักทางเศรษฐกิจ ซึ่งโดยมากเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว เห็นได้จากข้อ 4 แห่งความตกลงมาดริดได้กำหนดยกเว้นไว้ในกรณีที่สิ่งบ่งชี้แหล่งที่มาเป็นสิ่งบ่งชี้แหล่งที่มาสำหรับสินค้าไวน์และสุรา ในการพิจารณาว่าสิ่งใดเป็นสิ่งบ่งชี้แหล่งที่มา นั้น ศาลของประเทศที่จะให้ความคุ้มครองไม่อาจใช้ดุลพินิจพิจารณาได้ ต้องเป็นไปตามกฎหมายของประเทศที่เป็นแหล่งกำเนิดของสินค้านั้น และสิ่งบ่งชี้แหล่งที่มาสำหรับสินค้าไวน์และสุราจะไม่กลายเป็นชื่อสามัญอย่างสินค้าประเภทอื่น³⁶ จึงย่อมไม่เป็นประโยชน์ต่อประเทศอื่นที่มีสิ่งบ่งชี้แหล่งที่มาเป็นสิ่งบ่งชี้แหล่งที่มาสำหรับสินค้าประเภทอื่นนอกจากไวน์และสุรา ซึ่งอาจเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้หลายประเทศไม่เข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกความตกลงมาดริดนี้

2.4.3 การคุ้มครองภายใต้ความตกลงกรุงลิสบอน

ความตกลงกรุงลิสบอนว่าด้วยการคุ้มครองเครื่องหมายแหล่งกำเนิดและการจดทะเบียนระหว่างประเทศ (Lisbon Agreement for the Protection of Appellations of Origin and their International Registration 1958)³⁷ ความตกลงกรุงลิสบอนได้มีการก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2501 (ค.ศ. 1958) ปัจจุบันมีจำนวนประเทศสมาชิกเพียง 28 ประเทศ โดยประเทศไทย

³⁴ ศิริยา เลหาเพียงศักดิ์, *สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications)*, (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2548), 3-4.

³⁵ Article 1 of Madrid Agreement for the Repression of False or Deceptive Indications of Source on Goods 1891.

³⁶ ศิริยา เลหาเพียงศักดิ์, *สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications)*, 4-5.

³⁷ ซึ่งต่อไปสารนิพนธ์ฉบับนี้จะเรียกว่า “ความตกลงกรุงลิสบอน”.

ได้เข้าร่วมเป็นภาคีความตกลงกรุงลิสบอนนี้³⁸ โดยมีวัตถุประสงค์ในการเพิ่มประสิทธิภาพการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์จากอนุสัญญากรุงปารีส เช่นเดียวกันกับความตกลงมาดริด

ในส่วนของการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้ความตกลงลิสบอนนี้ มีการเพิ่มบทบัญญัติให้มีความชัดเจนมากขึ้นหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดบทนิยามของเครื่องหมายแหล่งกำเนิด (Appellation of Origin) ตามที่ปรากฏในบทบัญญัติข้อ 2(1) แห่งความตกลงลิสบอน ซึ่งได้หมายความว่า ชื่อทางภูมิศาสตร์ของประเทศ ภูมิภาค หรือท้องถิ่น ที่แสดงได้ว่าสินค้าได้มีแหล่งกำเนิดจากแหล่งกำเนิดนั้น ๆ และสินค้านั้นมีคุณภาพหรือคุณลักษณะเฉพาะอันเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมของแหล่งภูมิศาสตร์นั้น ซึ่งรวมถึงปัจจัยที่เกิดโดยธรรมชาติและมนุษย์³⁹ จากบทนิยามเครื่องหมายแหล่งกำเนิดภายใต้ความตกลงลิสบอนนี้เอง จึงทำให้ทราบถึงความแตกต่างประการสำคัญระหว่างเครื่องหมายแหล่งกำเนิดและสิ่งบ่งชี้แหล่งที่มา กล่าวคือ นอกจากเครื่องหมายแหล่งกำเนิดจะทำหน้าที่ในการบ่งบอกถึงแหล่งที่มาของสินค้า ยังทำหน้าที่ที่แสดงคุณภาพหรือคุณลักษณะเฉพาะของสินค้าที่เป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมจากแหล่งกำเนิดนั้น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงกับแหล่งกำเนิดอย่างแน่นแฟ้น ต่างกับกรณีสิ่งบ่งชี้แหล่งที่มาที่เพียงแต่ทำหน้าที่ในการบ่งบอกว่าสินค้านั้นมีที่มาจากแหล่งกำเนิดใดเท่านั้น

นอกจากนี้ ความตกลงลิสบอนยังได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายแหล่งกำเนิดเอาไว้ 2 ประการตามที่ปรากฏในข้อ 1(2) โดยประการแรกเครื่องหมายแหล่งกำเนิดนั้นจะต้องได้รับการคุ้มครองจากประเทศที่เป็นต้นทางแหล่งกำเนิดเสียก่อน ประการต่อมา เครื่องหมายแหล่งกำเนิดที่จะได้รับความคุ้มครองนั้นต้องได้ขึ้นทะเบียนต่อองค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก⁴⁰ อีกทั้งได้กำหนดข้อป้องกันเครื่องหมายแหล่งกำเนิดที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้มิให้กลายเป็นชื่อสามัญ (Generic Name) ไว้ในข้อ 6 แห่งความตกลงลิสบอน ซึ่งเป็นการให้ความคุ้มครองไม่มีกำหนดระยะเวลาจนกว่าประเทศที่เป็นแหล่งกำเนิดจะยกเลิกการคุ้มครองเครื่องหมายแหล่งกำเนิดนั้น⁴¹ และข้อ 3 แห่งความตกลงลิสบอนนี้ ยังได้กำหนดข้อป้องกันการใช้เครื่องหมายแหล่งกำเนิดในลักษณะที่เป็นการแย่งชิง

³⁸ World Intellectual Property Organization, **Lisbon agreement for the protection of appellations of origin and their international registration** [Online], 1 May 2016. Available from <http://www.wipo.int/export/sites/www/treaties/en/documents/pdf/lisbon.pdf>.

³⁹ Article 2(1) of Lisbon Agreement for the Protection of Appellations of Origin and their International Registration 1958.

⁴⁰ Article 1(2) of Lisbon Agreement for the Protection of Appellations of Origin and their International Registration 1958.

⁴¹ Article 6 of Lisbon Agreement for the Protection of Appellations of Origin and their International Registration 1958.

สิทธิ หรือการเลียนใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นการใช้ในคำแปล หรือการใช้คำว่า “แบบ” “ชนิด” หรือ “ประเภท” และได้มีระบุเครื่องหมายแหล่งกำเนิดที่แท้จริงไว้ด้วยก็ตาม⁴²

ดังนั้น จากการศึกษาจะเห็นได้ว่าบทนิยามเครื่องหมายแหล่งกำเนิดภายใต้ความตกลงลิสบอน เป็นการกำหนดเพิ่มเติมลักษณะของเครื่องหมายแหล่งกำเนิดตามที่ระบุไว้ในอนุสัญญาปารีสและความตกลงมาดริด เนื่องจากต้องแสดงถึงความเชื่อมโยงทางสภาพแวดล้อมของสินค้ากับแหล่งกำเนิด อีกทั้งหลักเกณฑ์ในการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายแหล่งกำเนิดก็มีความคุ้มครองในระดับที่เข้มงวดมากขึ้น ส่งผลทำให้หลายประเทศไม่เข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกความตกลงดังกล่าว

2.4.4 การคุ้มครองภายใต้ความตกลงทริปส์

หลังจากที่ได้มีอนุสัญญาและความตกลงระหว่างประเทศต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญาหลายฉบับ ซึ่งปัญหาประการสำคัญที่เป็นผลทำให้อนุสัญญาและความตกลงระหว่างประเทศเหล่านั้นไม่อาจบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอก็คือ การที่ไม่มีหน่วยงานในการกำกับดูแลเป็นการเฉพาะ เป็นผลทำให้การจัดตั้งองค์การชำนาญพิเศษมากำกับดูแลทรัพย์สินทางปัญญาโดยเฉพาะที่เรียกว่า องค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (World Intellectual Property Organization: WIPO) ซึ่งจัดเป็นองค์การระหว่างประเทศโดยเป็นทบวงการชำนาญพิเศษขององค์การสหประชาชาติ และในปัจจุบันมีประเทศที่เข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกถึง 188 ประเทศ⁴³ ซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่เป็นประเทศกำลังพัฒนา ทำให้ในการลงมติในการแก้ไขหลักเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในทรัพย์สินทางปัญญาของกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว ซึ่งเป็นประเทศอุตสาหกรรมและได้รับประโยชน์จากการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาไม่สามารถแก้ไขให้เป็นผลสำเร็จได้โดยง่าย ส่งผลทำให้ประเทศที่พัฒนาแล้วพยายามผลักดันให้มีการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาระหว่างประเทศภายใต้การกำกับดูแลขององค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO)

องค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) นั้น เป็นองค์การระหว่างประเทศที่มีพัฒนาการมาจากการทำความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า หรือที่เรียกว่าความตกลงเกตต์ (General Agreement on Tariffs and Trade: GATT) โดยมีวัตถุประสงค์ในการลดอุปสรรคและข้อกีดกันทางการค้า เพื่อให้เกิดการค้าที่เสรีและการแข่งขันทางการค้าที่เป็นธรรม และได้ให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาภายใต้ความตกลงที่เรียกว่า ความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า (Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual

⁴² Article 3 of Lisbon Agreement for the Protection of Appellations of Origin and their International Registration 1958.

⁴³ World Intellectual Property Organization, **Inside WIPO** [Online], 3 May 2016. Available from <http://www.wipo.int/about-wipo/en/>.

Property Rights: TRIPs)⁴⁴ ตามที่ปรากฏในภาคผนวก 1C ของความตกลงแอดต์ ซึ่งให้ความสำคัญคุ้มครองครอบคลุมทรัพย์สินทางปัญญาทั้ง 7 ประเภท อันได้แก่ ลิขสิทธิ์และสิทธิข้างเคียง เครื่องหมายการค้า สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ การออกแบบผลิตภัณฑ์ สิทธิบัตร การออกแบบแผนภูมิ วงจรรวม และความลับทางการค้า⁴⁵ โดยหลักการสำคัญที่ทำให้ความตกลงทริปส์แตกต่างกับ อนุสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศที่กล่าวมาแล้วในข้างต้นก็คือ การที่กำหนดหลักเกณฑ์อัน เป็นมาตรฐานขั้นต่ำ (Minimum Standard) ในการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาประเภทต่าง ๆ กล่าวคือ ประเทศสมาชิกขององค์การการค้าโลกจะให้การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาในระดับที่ต่ำกว่ามาตรฐานตามที่กำหนดในความตกลงทริปส์ไม่ได้ แต่สามารถที่จะให้ความคุ้มครองในระดับที่สูงกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ได้ และจะต้องไม่ขัดกับบทบัญญัติที่ความตกลงทริปส์ได้บัญญัติไว้⁴⁶

ความตกลงทริปส์ยังได้นำหลักการพื้นฐานจากความตกลงแอดต์มาบัญญัติไว้เพื่อคุ้มครอง ทรัพย์สินทางปัญญาอีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment) ที่ประเทศสมาชิกขององค์การการค้าโลกจะต้องให้การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาแก่ประเทศสมาชิก อื่น เช่นเดียวกันกับที่ตนได้ให้ความคุ้มครองกับคนชาติของตนตามที่ปรากฏในข้อ 3 แห่งความตกลงทริปส์⁴⁷ ซึ่งได้กล่าวไว้โดยละเอียดในอนุสัญญากรุงปารีส นอกจากนี้ยังนำหลักการที่เรียกว่า หลักการปฏิบัติอย่างชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง (Most Favored Nation Treatment: MFN) กล่าวคือ ถ้าประเทศสมาชิกใดได้ทำความตกลงในด้านทรัพย์สินทางปัญญาแก่ประเทศใดไม่ว่าจะเป็น ประเทศสมาชิกขององค์การการค้าโลกหรือไม่ก็ตาม โดยการให้ข้อได้เปรียบ ความอนุเคราะห์ เอก สิทธิ์ หรือความคุ้มกันต่าง ๆ ประเทศสมาชิกนั้น จะต้องให้ความคุ้มครองในด้านทรัพย์สินทางปัญญา เช่นเดียวกันนั้น แก่ประเทศสมาชิกอื่นโดยทันทีและไม่มีเงื่อนไข และจะต้องไม่เป็นการเลือกปฏิบัติแก่ ประเทศใดประเทศหนึ่งเป็นการเฉพาะ⁴⁸ ตามที่ปรากฏในข้อ 4 แห่งความตกลงทริปส์ ซึ่งจาก การศึกษาหลักการพื้นฐานภายใต้ความตกลงทริปส์เหล่านี้จะเห็นได้ว่า ความตกลงทริปส์มีลักษณะที่ เป็นมาตรการเสริมอนุสัญญาและความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญา เนื่องจากมีการให้นำหลักการภายใต้อนุสัญญาและความตกลงเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญามาบังคับใช้ เช่น อนุสัญญาปารีส เป็นต้น เพื่อให้การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญามีประสิทธิภาพที่มากขึ้น

⁴⁴ ซึ่งต่อไปสารนิพนธ์ฉบับนี้จะเรียกว่า “ความตกลงทริปส์”.

⁴⁵ ANNEX 1C. Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights: TRIPs. General Agreement on Tariffs and Trade: GATT 1994.

⁴⁶ จักรกฤษณ์ ควรพจน์, การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาภายใต้องค์การการค้าโลก ทรัพย์สินทาง ปัญญาในยุคโลกาภิวัตน์, (กรุงเทพฯ: จีระวิชาการพิมพ์, 2547), 21.

⁴⁷ Article 3 of Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights.

⁴⁸ Article 4 of Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights.

ในส่วนของการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้ความตกลงทริปส์นั้น ได้ถูกกำหนดไว้ในส่วนที่ 2 บทที่ 3 ข้อ 22 ถึงข้อ 24 ของความตกลงดังกล่าว ซึ่งแยกพิจารณาการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ได้เป็น 2 ประการดังนี้

ประการแรกคือ การให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับสินค้าทั่วไปตามที่ปรากฏในข้อ 22 แห่งความตกลงทริปส์ ซึ่งข้อ 22(1) ได้มีการกำหนดบทนิยามความหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่มีความชัดเจน โดยให้หมายความว่า สิ่งบ่งชี้ที่ได้บ่งชี้ว่าสินค้ามีแหล่งกำเนิดในดินแดนของประเทศสมาชิก หรือในภูมิภาค หรือในท้องถิ่นในดินแดนนั้น ซึ่งคุณภาพ ชื่อเสียง หรือลักษณะอื่นใดของสินค้านั้นมีส่วนสำคัญอันมาจากแหล่งกำเนิดทางภูมิศาสตร์ของสินค้านั้น⁴⁹ อีกทั้ง ข้อ 22(2) ยังได้กำหนดหลักการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์แก่ประเทศสมาชิก โดยให้อำนาจแก่ประเทศสมาชิกในการที่จะเลือกใช้วิธีการทางกฎหมายใด ๆ ก็ตาม เพียงแต่วิธีการทางกฎหมายนั้นสามารถที่จะป้องกันมิให้มีการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ไม่ได้มาจากแหล่งภูมิศาสตร์ที่แท้จริง อันจะทำให้ประชาชนเกิดความสับสนหลงผิดในแหล่งกำเนิดของสินค้า และสามารถป้องกันการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในลักษณะที่เป็นการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมตามความหมายของข้อ 10 ทวิ แห่งอนุสัญญาปารีส⁵⁰ ประกอบกับข้อ 22(4) ยังรวมถึงการป้องกันการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่แท้จริงแต่ก่อให้เกิดประชาชนสับสนหลงผิดว่าสินค้ามาจากแหล่งกำเนิดอื่นอีกด้วย⁵¹ นอกจากนี้ประเทศสมาชิกจะต้องปฏิเสธหรือเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่เป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ หากการใช้เครื่องหมายการค้านั้นมีลักษณะที่จะก่อให้เกิดประชาชนเกิดความสับสนหลงผิดในแหล่งกำเนิดของสินค้าตามที่ปรากฏในข้อ 22(3)⁵²

ประการที่สองคือ การให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับสินค้าไวน์และสุราตามที่ปรากฏในข้อ 23 แห่งความตกลงทริปส์ ซึ่งมีหลักเกณฑ์ในการให้ความคุ้มครองในระดับที่สูงมากกว่าการคุ้มครองสินค้าทั่วไปหลายประการ กล่าวคือ ประการแรก ในกรณีที่เป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับสินค้าไวน์และสุรานั้น ประเทศสมาชิกจะต้องกำหนดวิธีการทางกฎหมาย เพื่อป้องกันมิให้มีการนำสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่บ่งสินค้าประเภทไวน์และสุรา ไปใช้กับสินค้าประเภทไวน์และสุราที่มีได้มีแหล่งกำเนิดมาจากแหล่งกำเนิดของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้น อันจะเห็นได้ว่ามิได้มีเงื่อนไขอย่างกรณีการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับสินค้าประเภทอื่น ที่การใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้นจะต้องมีลักษณะที่อาจก่อให้เกิดประชาชนเกิดความสับสนหลงผิด หรือมีลักษณะที่เป็นการแข่งขันที่ไม่

⁴⁹ Article 22(1) of Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights.

⁵⁰ Article 22(2) of Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights.

⁵¹ Article 22(4) of Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights.

⁵² Article 22(3) of Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights.

เป็นธรรม และเป็นการลดภาระการพิสูจน์ให้กับเจ้าของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับสินค้าประเภทไวน์และสุรา อีกทั้ง การคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับสินค้าประเภทไวน์และสุรานี้ ได้กำหนดห้ามไปถึง การใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่แม้จะมีการแสดงแหล่งกำเนิดที่แท้จริงของสินค้าเอาไว้ หรือว่าจะมีการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในคำแปล หรือมีการใช้ประกอบกับข้อความใด ๆ เช่น ชนิด ประเภท แบบ การเลียนแบบ หรือถ้อยคำอย่างหนึ่งอย่างใดที่คล้ายกัน⁵³ เช่น สินค้าสุราจากประเทศไทยซึ่งได้แสดงแหล่งกำเนิดที่แท้จริงเอาไว้ แต่มีถ้อยคำต่อไปว่าเป็นสุราประเภทเดียวกันกับแชมเปญของฝรั่งเศส ก็เป็นการกระทำที่เป็นความผิดได้ โดยไม่ต้องคำนึงว่าประชาชนจะสับสนหลงผิด หรือเป็นการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมหรือไม่ เป็นต้น ประการที่สอง การที่กำหนดห้ามมิให้ประเทศสมาชิกจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าสำหรับสินค้าประเภทไวน์และสุรา ที่มีหรือประกอบไปด้วยสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับสินค้าประเภทไวน์และสุรา หากไวน์และสุรานั้นมิได้มีแหล่งกำเนิดที่แท้จริง⁵⁴ ซึ่งจะเห็นได้ว่ามิได้มีเงื่อนไขที่จะต้องเป็นการใช้เครื่องหมายในลักษณะที่จะทำให้ประชาชนเกิดความสับสนหลงผิดเช่นกรณีการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับสินค้าทั่วไป ประการที่สาม สำหรับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับสินค้าประเภทไวน์ไม่รวมถึงสุรานั้น หากเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่มีชื่อเรียกขานเหมือนกันก็ย่อมได้รับความคุ้มครองทั้งสิ้น เพียงแต่จะต้องมิให้ประชาชนเกิดความสับสนหลงผิดในแหล่งที่มาของสินค้าที่ได้ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่มีชื่อเรียกขานเหมือนกันนั้น⁵⁵ ซึ่งในทางกลับกันการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับสินค้าทั่วไปนั้น ห้ามมิให้ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่มีชื่อเรียกขานเหมือนกันดังที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้น

ทั้งนี้ เพื่อให้การเจรจาตกลงในด้านสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้ความตกลงทริปส์เป็นผลสำเร็จ จึงมีการกำหนดข้อยกเว้นเพื่อผ่อนปรนที่สำคัญให้กับบรรดาประเทศสมาชิกไว้ในข้อที่ 24 แห่งความตกลงทริปส์ไว้หลายประการ ประการแรก การให้ความคุ้มครองแก่คนชาติของประเทศสมาชิกที่ได้มีการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับสินค้าประเภทไวน์และสุราไว้อยู่ก่อนวันที่ 15 เมษายน พ.ศ. 2537 (ค.ศ. 1994) ที่สามารถจะใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้นต่อไปได้ โดยมีเงื่อนไขว่า ได้มีการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์มาอย่างต่อเนื่อง และได้ใช้มาเป็นเวลาอย่างน้อย 10 ปีก่อนวันที่ 15 เมษายน พ.ศ. 2537 หรือได้ใช้มาโดยสุจริต⁵⁶ แต่อย่างไรก็ดี จะเห็นได้ว่าข้อตกลงยกเว้นนี้มีได้เป็นประโยชน์ต่อประเทศที่มีสินค้าประเภทไวน์และสุราเป็นสินค้าหลักเท่านั้น เนื่องจากมิได้ใช้บังคับกับสินค้าทั่วไป ดังนั้น คนชาติของประเทศสมาชิกที่ได้ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับสินค้าอื่น

⁵³ Article 23(1) of Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights.

⁵⁴ Article 23(2) of Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights.

⁵⁵ Article 23(3) of Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights.

⁵⁶ Article 24(4) of Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights.

นอกจากไวน์และสุราจึงไม่ได้รับยกเว้นตามบทบัญญัตินี้ ประการที่สองคือ การคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้ความตกลงทริปส์จะต้องไม่กระทบต่อความสมบูรณ์ของเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ หากเครื่องหมายการค้านั้น ได้มีการขอหรือจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าโดยสุจริตก่อนวันที่ความตกลงทริปส์จะมีผลใช้บังคับ หรือก่อนที่สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์จะได้รับความคุ้มครองในประเทศที่เป็นแหล่งกำเนิด⁵⁷ ประการที่สามคือ การคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่เป็นชื่อสามัญ ไม่ว่าจะเป็นชื่อ ข้อความใด ๆ ก็ตามที่โดยจารีตประเพณีได้ยอมรับว่าเป็นชื่อสามัญในภาษาทั่วไปของประเทศสมาชิกนั้น ส่งผลทำให้คนชาติของประเทศสมาชิกนั้นยังคงสามารถใช้ชื่อสามัญนั้นต่อไปได้ แม้จะเหมือนกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับการคุ้มครองก็ตาม⁵⁸ ทั้งนี้ ชื่อสามัญก็คือชื่อที่ใช้เรียกหรือบ่งระบุสินค้าโดยตรง โดยมีได้เป็นชื่อ หรือสิ่งที่แสดงถึงแหล่งกำเนิดของสินค้า เรียกได้ว่าชื่อสามัญก็คือชื่อสินค้านั่นเอง⁵⁹ เช่น ขนมปังเดนิช (Danish Pastry) ที่มีถิ่นกำเนิดมาจากประเทศเดนมาร์ก แต่ปัจจุบันเป็นที่รู้จักว่าเป็นลักษณะของขนมปังชนิดหนึ่ง เป็นต้น ประการที่สี่คือ ไม่กระทบต่อการใช้ชื่อของบุคคลนั้น หรือชื่อของบรรพบุรุษในทางการค้า เว้นแต่นำไปใช้ในลักษณะที่จะทำให้ประชาชนสับสนหลงผิด⁶⁰ เช่น การที่มีบุคคลที่ชื่อตนเป็นชื่อประเทศ ชื่อมลรัฐ บุคคลนั้นย่อมที่จะสามารถใช้ชื่อนั้นในทางการค้าของตนได้ เป็นต้น ประการสุดท้ายคือ⁶¹ การให้ความคุ้มครองประเทศสมาชิกที่ไม่จำเป็นต้องให้ความคุ้มครองแก่สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ สำหรับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่มีได้รับความคุ้มครองในประเทศแหล่งกำเนิดสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ หรือสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้สิ้นสุดไปแล้ว

จากที่ได้ทำการศึกษาการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้ความตกลงทริปส์ในเรื่องหลักการพื้นฐานจะเห็นได้ว่า ความตกลงทริปส์เป็นเพียงมาตรฐานขั้นต่ำ ส่งผลทำให้ประเทศสมาชิกโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศกำลังพัฒนาที่ยังมิได้ผลักดันให้มีการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เท่าใดนัก เลือกที่จะให้ความคุ้มครองในระดับมาตรฐานขั้นต่ำ ซึ่งย่อมขัดกับความต้องการของประเทศที่ต้องการให้มีการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในระดับสูง อีกทั้ง การที่ความตกลงทริปส์นำหลักการหลักการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ และหลักการปฏิบัติอย่างชาติที่ได้รับการอนุเคราะห์ยิ่งมาใช้ในการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ย่อมทำให้การเจรจาแก้ไขเปลี่ยนแปลงระดับความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไม่เป็นผลสำเร็จ เพราะต้องให้ความคุ้มครองแก่ประเทศสมาชิกทั้งหมด นอกจากนี้จาก

⁵⁷ Article 24(5) of Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights.

⁵⁸ Article 24(6) of Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights.

⁵⁹ จักรกฤษณ์ ควรพจน์ และบัณฑิต เศรษฐศิริโรตม์, **สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications) ทรัพย์สินทางปัญญาและสิทธิชุมชน**, 78.

⁶⁰ Article 24(8) of Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights.

⁶¹ Article 24(9) of Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights.

การศึกษามาตรการเฉพาะในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้ความตกลงทริปส์ จะเห็นได้ว่าการกำหนดให้รัฐเลือกวิธีการทางกฎหมายในการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ซึ่งส่งผลทำให้ประเทศสมาชิกที่ไม่ได้รับประโยชน์จากการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เลือกที่จะให้ความคุ้มครองในลักษณะของเครื่องหมายการค้าที่มีความคุ้มครองในระดับต่ำ ในทางกลับกันประเทศที่ได้รับประโยชน์จากการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เลือกที่จะให้ความคุ้มครองในลักษณะของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่มีระดับความคุ้มครองที่สูงกว่า จากปัญหาที่เกิดจากหลักการพื้นฐานและมาตรการเฉพาะในการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้ความตกลงทริปส์ดังที่ได้กล่าวมานี้เอง ทำให้ประเทศสมาชิกโดยเฉพาะประเทศพัฒนาแล้ว เปลี่ยนจากความพยายามในการเจรจาภายใต้ความตกลงทริปส์ มาเป็นการเจรจาทวิภาคี หรือแบบกลุ่ม เพื่อสามารถให้เกิดความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาที่สามารถตอบสนองประโยชน์แก่ประเทศของตนมากที่สุดนั่นเอง

2.4.5 การคุ้มครองภายใต้ระเบียบประชาคมยุโรป (REGULATION (EU) No 1151/2012)

ปัจจุบัน สหภาพยุโรป (European Union: EU) ประกอบไปด้วยประเทศสมาชิกถึง 28 ประเทศ โดยบรรดาประเทศสมาชิกของสหภาพยุโรปล้วนแต่มีสินค้าที่แสดงถึงแหล่งที่มาอันเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่มีความหลากหลาย และเป็นที่ยอมรับกันนานาประเทศ ไม่ว่าจะเป็นสินค้าประเภทเกษตรกรรม หัตถกรรม ไวน์ หรือสุราก็ตาม ทั้งนี้ อาจมีสาเหตุมาปัจจัยตามธรรมชาติของบรรดาประเทศสมาชิกของสหภาพยุโรปเหล่านั้น อันมีภูมิประเทศ ภูมิอากาศที่มีความหลากหลาย อีกทั้งประกอบไปด้วยปัจจัยที่เกิดจากมนุษย์ เนื่องจากบรรดาประเทศสมาชิกของสหภาพยุโรปมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน ย่อมมีองค์ความรู้ ขั้นตอน กรรมวิธีที่สั่งสมมาอย่างช้านานตกทอดสืบต่อกันมาแก่บุคคลในท้องถิ่น จากปัจจัยที่เกิดจากสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติและปัจจัยที่เกิดจากมนุษย์ที่มีความพิเศษของบรรดาประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปนี้เอง ทำให้สินค้าที่แสดงถึงแหล่งที่มาอันเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้น เป็นสินค้าที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจอย่างยิ่งต่อบรรดาประเทศสมาชิกของสหภาพยุโรป ดังนั้น สหภาพยุโรปจึงมีการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์มาอย่างช้านาน และเป็นประเทศที่มีความสำคัญในการผลักดันให้มีการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในเวทีระหว่างประเทศ

จากการศึกษาพบว่าสหภาพยุโรปได้มีการออกกฎหมายในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เป็นการเฉพาะขึ้นหลายฉบับ ซึ่งอาจแบ่งตามประเภทของสินค้าได้ออกเป็น 2 ประเภทดังต่อไปนี้

ประเภทแรกคือการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์กับสินค้าประเภทไวน์และสุรา ทั้งนี้ เดิมการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับสินค้าประเภทไวน์อยู่ภายใต้ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 823/1987 (Council Regulation (EC) No. 823/87 Geographical Indications for the Protection of Wine) โดยปัจจุบันได้มีการแก้ไขให้ได้รับความคุ้มครองภายใต้

ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 479/2008 (Council Regulation (EC) No. 479/2008 on the Common Organization of the Market in Wine) ส่วนการให้ความคุ้มครองสินค้าสุรานั้น แต่เดิมได้ให้ความคุ้มครองภายใต้ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1576/89 (Council Regulation (EC) No. 823/87 Geographical Indications for the Protection of Spirits) โดยปัจจุบันได้มีการแก้ไขให้ได้รับความคุ้มครองภายใต้ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 110/2008 (Regulation (EC) No. 110/2008 on the Definition, Description, Presentation, Labelling and the Protection of Spirit Drinks)⁶² ทั้งนี้ ระเบียบประชาคมดังกล่าวเป็นการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับสินค้าประเภทไวน์และสุราเป็นการเฉพาะ มิได้เปิดโอกาสให้ประเทศที่สามนำไวน์และสุรามาจดทะเบียนคุ้มครองในสหภาพยุโรป

ประเภทที่สองคือ การให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เกี่ยวกับสินค้าเกษตรและอาหาร ในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เกี่ยวกับสินค้าเกษตรและอาหารฉบับแรกนั้นก็คือ ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 2081/92 ว่าด้วยการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์และชื่อแหล่งกำเนิดสำหรับสินค้าเกษตรและอาหาร (Council Regulation (EC) NO.2081/92 on the Protection of Geographical Indications and Designations of Origin for Agricultural Products and Foodstuffs) แต่ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 2081/92 นั้น สหภาพยุโรปได้ถูกประเทศออสเตรเลียและสหรัฐอเมริกาฟ้องร้องว่าระเบียบดังกล่าวขัดกับหลักการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติตามความตกลงทริปส์ โดยคณะกรรมการชี้ขาดตัดสินข้อพิพาทขององค์การการค้าโลก ได้มีคำสั่งให้สหภาพยุโรปดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงระเบียบดังกล่าวให้เป็นไปตามความตกลงทริปส์⁶³ อันเป็นสาเหตุให้สหภาพยุโรปประกาศแก้ไขเปลี่ยนแปลงเมื่อปี ค.ศ. 2006 เป็นกฎหมายใหม่ภายใต้ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 510/2006 ว่าด้วยการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์และชื่อแหล่งกำเนิดสำหรับสินค้าเกษตรและอาหาร (Council Regulation (EC) No. 510/2006 on the Protection of Geographical Indications and Designations of Origin for Agricultural Products and Foodstuffs)⁶⁴ หลังจากได้มีการบังคับใช้มาจนเมื่อปี ค.ศ. 2012 ก็ได้มียกเลิกระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 510/2006 และให้บังคับใช้ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ว่าด้วยระบบมาตรฐานสำหรับ

⁶² กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, สหภาพยุโรปเตรียมให้การคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในสินค้าที่ไม่ใช่สินค้าเกษตร [Online], 3 มีนาคม 2559. แหล่งที่มา http://www.thaifta.com/thaifta/portals/0/eu_ginonagriprod.pdf.

⁶³ จักรกฤษณ์ ควรวจน์ และบัณฑิต เศรษฐศิริโรตม์, สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications) ทรัพย์สินทางปัญญาและสิทธิชุมชน, 81-83.

⁶⁴ เรื่องเดียวกัน.

ผลิตภัณฑ์การเกษตรและผลิตภัณฑ์อาหาร (Regulation (EU) No 1151/2012 on Quality Schemes for Agricultural Products and Foodstuffs) แทน⁶⁵

อย่างไรก็ดี ในส่วนนี้ผู้ศึกษาจะทำการศึกษาระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ว่าด้วยระบบมาตรฐานสำหรับผลิตภัณฑ์การเกษตรและผลิตภัณฑ์อาหาร ที่เปิดโอกาสให้ประเทศที่สามสามารถจดทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในสหภาพยุโรปได้ และเป็นสินค้าที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อประเทศไทย เนื่องจากการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับสินค้าเกษตรและอาหาร โดยแยกพิจารณาดังต่อไปนี้

1) สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครอง

ในการพิจารณาสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครองนั้น ได้ถูกกำหนดไว้ในข้อ 5 แห่งระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ว่าด้วยเรื่องคุณสมบัติของสิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิด (Designations of Origin) และสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications) โดยแบ่งการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ออกเป็น 2 ประการ ดังต่อไปนี้

ประการแรก สิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิดที่ได้รับความคุ้มครอง (Protected Designations of Origin: PDO) จะต้องมีความสัมพันธ์ตามที่ระบุไว้ในข้อ 5.1 แห่งระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 กล่าวคือ ผลิตภัณฑ์ที่จะใช้คำเรียกสิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิดได้จะต้องมีต้นกำเนิดจากสถานที่ ภูมิภาค หรือในกรณีพิเศษ หรือประเทศนั้น ๆ อีกทั้งผลิตภัณฑ์นั้นจะต้องมีคุณภาพ หรือ ลักษณะเฉพาะอันมีสาระสำคัญ หรือทั้งหมด อันเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ที่เกิดจาก ปัจจัยทางธรรมชาติและมนุษย์ และมีขั้นตอนการผลิตทั้งหมดภายในพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ที่ระบุไว้⁶⁶

ประการที่สอง สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครอง (Protected Geographical Indications: PGI) จะต้องมีความสัมพันธ์ตามที่ระบุไว้ในข้อ 5.2 แห่งระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 กล่าวคือ ผลิตภัณฑ์ที่จะใช้คำเรียกสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ได้จะต้องมีต้นกำเนิดจากสถานที่ ภูมิภาค หรือประเทศนั้น ๆ อีกทั้งได้รับคุณภาพ ชื่อเสียงหรือลักษณะเฉพาะอื่น ๆ อันเนื่องมาจาก แหล่งกำเนิดทางภูมิศาสตร์นั้น และจะต้องมีขั้นตอนการผลิตอย่างน้อยหนึ่งขั้นตอนเกิดขึ้นในพื้นที่ทาง ภูมิศาสตร์ที่ได้ระบุไว้⁶⁷

จากการพิจารณาคุณสมบัติของสิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิดที่ได้รับความคุ้มครอง (PDO) และสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครอง (PGI) จะเห็นได้ว่า การขอรับความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

⁶⁵ (14) of REGULATION (EU) No 1151/2012 on quality schemes for agricultural products and foodstuffs.

⁶⁶ Article 5.1 of REGULATION (EU) No 1151/2012.

⁶⁷ Article 5.2 of REGULATION (EU) No 1151/2012.

ในฐานะสิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิด (PDO) มีความเข้มงวดยิ่งกว่าการขอรับความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในฐานะสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (PGI) อันเนื่องมาจากความเชื่อมโยงระหว่างผลิตภัณฑ์กับแหล่งภูมิศาสตร์ กล่าวคือ คุณสมบัติของการขอรับสิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิดนั้น (PDO) จะต้องแสดงให้เห็นว่าคุณภาพหรือคุณลักษณะเฉพาะของผลิตภัณฑ์นั้นเป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ที่เกิดจากปัจจัยทางธรรมชาติและมนุษย์ในแหล่งภูมิศาสตร์นั้น อีกทั้งขั้นตอนการผลิตทั้งหมดจะต้องกระทำภายในพื้นที่แหล่งภูมิศาสตร์นั้นด้วย ซึ่งต่างกับคุณสมบัติของการขอรับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (PGI) ที่เพียงแต่แสดงให้เห็นว่าคุณภาพ ชื่อเสียง คุณลักษณะเฉพาะของผลิตภัณฑ์นั้นมีความเชื่อมโยงกับแหล่งภูมิศาสตร์นั้น และการผลิตหาจำเป็นต้องมีขั้นตอนการผลิตทั้งหมดในแหล่งภูมิศาสตร์นั้นอย่างกรณีสิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิดไม่ เพียงแต่มีขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งก็เพียงพอ⁶⁸

ทั้งนี้ แม้การขอรับความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในฐานะสิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิด (PDO) จะมีความเข้มงวด แต่อย่างไรก็ดี ข้อ 5.3 แห่งระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ได้กำหนดให้ขอรับความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในฐานะสิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิด (PDO) ได้ แม้ว่าวัตถุดิบที่ใช้สำหรับผลิตภัณฑ์นั้นมาจากพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ที่มีได้ระบุเอาไว้ โดยมีเงื่อนไขว่า วัตถุดิบที่จะนำมาใช้ได้นั้นจะต้องมีการระบุพื้นที่ในการผลิตวัตถุดิบ มีข้อกำหนดไว้เป็นพิเศษในการผลิตวัตถุดิบ และต้องมีระบบควบคุมตรวจสอบเพื่อให้มั่นใจว่ามีการผลิตภายใต้ข้อกำหนดที่ได้กำหนดไว้เป็นพิเศษนั้น อีกทั้งวัตถุดิบที่ได้กล่าวมานี้ ใช้บังคับเฉพาะแต่วัตถุดิบที่เป็นสัตว์มีชีวิต เนื้อสัตว์ และนม เท่านั้น⁶⁹

2) สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ไม่อาจได้รับความคุ้มครอง

ในการพิจารณาว่าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ไม่อาจได้รับความคุ้มครองนั้น ได้ถูกกำหนดไว้ในข้อ 6 แห่งระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ว่าด้วยเรื่องชื่อสามัญ ความขัดแย้งของชื่อพันธุ์พืช และพันธุ์สัตว์ คำพ้องและเครื่องหมายการค้า ซึ่งสามารถแบ่งการพิจารณาได้ 4 ประการ ดังต่อไปนี้

ประการแรก ชื่อสามัญ ข้อ 6.1 แห่งระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ได้บัญญัติไว้ชัดเจนว่า ชื่อสามัญจะไม่อาจขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในฐานะสิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิดที่ได้รับความคุ้มครอง (PDO) และสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครอง (PGI)⁷⁰ ทั้งนี้ ในการพิจารณาว่าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้นเป็นชื่อสามัญหรือไม่ ได้ถูกกำหนดไว้ในข้อ 41.2 แห่งระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ว่าด้วยเรื่องชื่อสามัญ โดยกำหนดให้พิจารณาถึงปัจจัยทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การคำนึงถึงสถานการณ์ในปัจจุบันภายในพื้นที่ที่มีการบริโภค รวมทั้งการพิจารณา

⁶⁸ จักรกฤษณ์ ควรพจน์ และบัณฑิต เศรษฐศิริโรตม์, สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications) ทรัพย์สินทางปัญญาและสิทธิชุมชน, 84-85.

⁶⁹ Article 5.3 of REGULATION (EU) No 1151/2012.

⁷⁰ Article 6.1 of REGULATION (EU) No 1151/2012.

กฎหมายของประชาคมยุโรปและกฎหมายภายในของประเทศสมาชิก⁷¹ อีกทั้ง ข้อ 3(6) แห่งระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ยังได้กำหนดนิยามของคำสามัญเอาไว้ว่าหมายถึง ชื่อเรียกของผลิตภัณฑ์ ซึ่งได้กลายเป็นชื่อเรียกสามัญของผลิตภัณฑ์นั้นภายในสหภาพไปแล้ว แม้จะเกี่ยวข้องกับสถานที่ ภูมิภาคหรือประเทศที่มีการผลิตหรือวางขายผลิตภัณฑ์ดังกล่าวก็ตาม⁷²

ประการที่สอง ชื่อเรียกที่พ้องกับพันธุ์พืชหรือพันธุ์สัตว์ ข้อ 6.2 แห่งระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ได้บัญญัติไว้ว่า ชื่อเรียกนั้นอาจไม่สามารถขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในฐานะสิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิดที่ได้รับความคุ้มครอง (PDO) และสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครอง (PGI) ได้ หากชื่อเรียกนั้นพ้องกับชื่อของพันธุ์พืชหรือพันธุ์สัตว์ และอาจทำให้ผู้บริโภคสับสนหลงผิดในแหล่งกำเนิดที่แท้จริงของผลิตภัณฑ์นั้น⁷³ แต่อย่างไรก็ดี ข้อ 42.1 แห่งระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ได้กำหนดข้อยกเว้นให้สามารถวางตลาดผลิตภัณฑ์ที่มีฉลาก ซึ่งมีชื่อเรียกหรือคำที่ได้รับความคุ้มครองหรือสงวนไว้ ที่มีหรือประกอบด้วยชื่อเรียกพันธุ์พืชหรือพันธุ์สัตว์ได้ โดยมีเงื่อนไขระบุไว้ในว่า ผลิตภัณฑ์นั้นจะต้องได้มาจาก หรือประกอบด้วยพันธุ์พืช หรือพันธุ์สัตว์ที่ระบุเอาไว้ ไม่ทำให้ผู้บริโภคสับสนหลงผิด การใช้ชื่อนั้นตั้งขึ้นอยู่ภายใต้การแข่งขันที่เป็นธรรมและมีได้เป็นการแสวงหาประโยชน์จากชื่อเสียงของคำที่ได้รับการคุ้มครองนั้น นอกจากนี้การผลิตและการตลาดของผลิตภัณฑ์ได้กระจายตัวออกไปนอกพื้นที่แหล่งกำเนิดก่อนวันที่มีการยื่นคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์⁷⁴

ประการที่สาม ชื่อเรียกที่พ้องกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้ขึ้นทะเบียนแล้ว ข้อ 6.3 แห่งระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ได้บัญญัติห้ามมิให้ยื่นขอขึ้นทะเบียนชื่อเรียกที่พ้องกับชื่อเรียกที่ได้ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในฐานะสิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิดที่ได้รับความคุ้มครอง (PDO) และสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครอง (PGI) เว้นแต่ว่า ชื่อเรียกที่พ้องกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้ขึ้นทะเบียนแล้วนั้น จะมีความแตกต่างกันที่ชัดเจนเพียงพอในทางปฏิบัติระหว่างข้อกำหนดการใช้งานของท้องถิ่นและดั้งเดิม โดยจะต้องคำนึงว่าผู้ผลิตที่เกี่ยวข้องจะได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม และชื่อเรียกที่พ้องกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้ขึ้นทะเบียนแล้วนั้นไม่ทำให้ผู้บริโภคเกิดการสับสนหลงผิดได้ นอกจากนี้ บทบัญญัตินี้ยังห้ามการขึ้นทะเบียนชื่อเรียกที่พ้องกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์อื่นในอันที่จะทำให้ผู้บริโภคสับสนหลงผิด แม้ว่าชื่อเรียกนั้นจะตรงตามเขตแดน ภูมิภาคหรือสถานที่อันเป็นแหล่งที่มาของผลิตภัณฑ์ดังกล่าวก็ตาม⁷⁵ ประการที่สี่ ชื่อเรียกที่ซ้ำกับ

⁷¹ Article 41.2 of REGULATION (EU) No 1151/2012.

⁷² Article 3(3) of REGULATION (EU) No 1151/2012.

⁷³ Article 6.2 of REGULATION (EU) No 1151/2012.

⁷⁴ Article 42.1 of REGULATION (EU) No 1151/2012.

⁷⁵ Article 6.3 of REGULATION (EU) No 1151/2012.

เครื่องหมายการค้าที่ได้มีการใช้หรือขึ้นทะเบียนแล้ว ข้อ 6.4 แห่งระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ได้บัญญัติว่า ห้ามมิให้ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ทั้งในฐานะสิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิดที่ได้รับความคุ้มครอง (PDO) และสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครอง (PGI) ที่อาจทำให้ผู้บริโภคสับสนหลงผิดเกี่ยวกับตัวตนที่แท้จริงของผลิตภัณฑ์ โดยพิจารณาถึงชื่อเสียง เกียรติคุณของเครื่องหมายการค้า ตลอดจนระยะเวลาที่มีการใช้เครื่องหมายการค้า⁷⁶

3) การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

ในการพิจารณาการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ผู้ศึกษาขอแบ่งการพิจารณาออกเป็น 5 ประการ ดังต่อไปนี้

ประการแรก บุคคลผู้มีสิทธิยื่นคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ข้อ 49.1 ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ได้บัญญัติว่า การขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิดที่ได้รับความคุ้มครอง (PDO) และสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครอง (PGI) จะต้องให้กลุ่มบุคคล (Group) ที่เป็นผู้ทำผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อซึ่งประสงค์จะขึ้นทะเบียนเท่านั้น เป็นผู้ยื่นคำขอ⁷⁷ ซึ่งข้อ 3(2) แห่งระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ได้ให้นิยามคำว่า กลุ่มบุคคลเอาไว้หมายความว่า กลุ่มบุคคลใด ๆ ก็ตาม ที่โดยหลักประกอบไปด้วยผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการซึ่งดำเนินงานเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เดียวกันนั้น โดยไม่คำนึงว่าจะตั้งขึ้นตามกฎหมายหรือไม่⁷⁸ ดังนั้น กลุ่มผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการที่ดำเนินงานเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เดียวกันนั้น ย่อมเป็นกลุ่มบุคคลผู้มีสิทธิยื่นคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และเป็นผู้เริ่มต้นขั้นตอนการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012

ทั้งนี้ ระเบียบประชาคมยุโรปฉบับนี้ นอกจากจะอนุญาตให้ประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปยื่นคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่มาจากพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ของประเทศสมาชิกแล้ว ระเบียบฉบับนี้ยังเปิดโอกาสให้ประเทศภายนอกสหภาพสามารถยื่นคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่มาจากพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ของประเทศที่สามอีกด้วย ในกรณีที่สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ยื่นคำขอนั้นมาจากพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ของประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป การยื่นคำขอต้องยื่นต่อหน่วยงานของประเทศสมาชิก โดยประเทศสมาชิกจะต้องตรวจสอบคำขออย่างละเอียดด้วยวิธีการที่เหมาะสมตามวิธีการที่กำหนดไว้⁷⁹ แต่ในกรณีที่ประเทศภายนอกสหภาพเป็นผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทาง

⁷⁶ Article 6.4 of REGULATION (EU) No 1151/2012.

⁷⁷ Article 49.1 of REGULATION (EU) No 1151/2012.

⁷⁸ Article 3(3) of REGULATION (EU) No 1151/2012.

⁷⁹ Article 49.2 of REGULATION (EU) No 1151/2012.

ภูมิศาสตร์ การยื่นคำขอต้องยื่นต่อคณะกรรมการสหภาพ ไม่ว่าโดยตรงหรือผ่านทางหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องตามที่ประเทศภายนอกสหภาพได้กำหนดไว้⁸⁰

ประการที่สอง รายละเอียดผลิตภัณฑ์ (Product Specification) และเนื้อหาคำขอจดทะเบียน (Content of Application for Registration)

จากที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้นว่าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่จะขอขึ้นทะเบียนนั้น จะต้องมีความสอดคล้องตามที่กำหนดไว้ในข้อ 5 แห่งระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ข้อ 7.1 แห่งระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ยังกำหนดว่า สิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิดที่ได้รับความคุ้มครอง (PDO) และสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครอง (PGI) จะต้องประกอบไปด้วยรายละเอียดของผลิตภัณฑ์ตามข้อ 7 (เอ) ถึง (เอช) ดังต่อไปนี้

(เอ) ชื่อที่จะขอรับความคุ้มครองในฐานะสิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิด (PDO) หรือสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เมื่อนำไปใช้ (PGI) ไม่ว่าจะในภาษาการค้า หรือภาษาสามัญ, และจะเป็นภาษาที่ใช้หรือเคยใช้มาก่อนในประวัติศาสตร์เพื่อกำหนดถึงผลิตภัณฑ์ใดผลิตภัณฑ์หนึ่งในพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับระบุไว้

(บี) รายละเอียดผลิตภัณฑ์ที่รวมถึงวัตถุดิบ ลักษณะเฉพาะทางกายภาพ, ทางเคมี, ทางจุลชีววิทยา หรือ ทางประสาทสัมผัสของผลิตภัณฑ์

(ซี) รายละเอียดขอบเขตแหล่งภูมิศาสตร์ในแง่ความเชื่อมโยงที่กล่าวถึงในข้อย่อย (เอฟ)(i) หรือ (ii) ของย่อหน้านี้ รายละเอียดที่ระบุว่าผลิตภัณฑ์มีคุณสมบัติตาม ข้อ 5(3) อย่างไร (หากเหมาะสม)

(ดี) หลักฐานที่แสดงว่าผลิตภัณฑ์มีแหล่งกำเนิดมาจากพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ที่ระบุตาม ข้อ 5(1) หรือ (2)

(อี) รายละเอียดวิธีการอันจะทำให้ได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์ และ หากเหมาะสม วิธีการท้องถิ่นที่แท้จริงและไม่มีการเปลี่ยนแปลง ตลอดจนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบรรพบุรุษ กลุ่มบุคคลผู้ยื่นคำขอได้ให้เหตุผลเพื่อสนับสนุนอย่างเพียงพอว่าเหตุใดจึงต้องดำเนินการการบรรจุหีบห่อในพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ที่กำหนดไว้เพื่อรักษาคุณภาพ หรือเพื่อประกันในเรื่องที่มาหรือการควบคุมผลิตภัณฑ์ โดยคำนึงถึงกฎหมายสหภาพโดยเฉพาะที่ว่าด้วยการเคลื่อนย้ายสินค้าโดยเสรีและการให้บริการโดยเสรี

(เอฟ) รายละเอียดดังต่อไปนี้

(i) ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพหรือลักษณะเฉพาะของผลิตภัณฑ์กับสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ที่กล่าวถึงใน ข้อ 5(1) หรือ

(ii) หากเหมาะสม ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพ ชื่อเสียง หรือลักษณะเฉพาะอื่น ๆ ของผลิตภัณฑ์และแหล่งกำเนิดทางภูมิศาสตร์ที่กล่าวถึงใน ข้อ 5(2)

⁸⁰ Article 49.5 of REGULATION (EU) No 1151/2012.

(จี) ชื่อและที่อยู่ของหน่วยงาน หรือชื่อและที่อยู่ขององค์กรที่ทำการตรวจสอบว่า
รายละเอียดผลิตภัณฑ์เป็นไปตามข้อกำหนดตามข้อ 37 และหน้าที่ขององค์กรดังกล่าว

(เอช) กฎเฉพาะว่าด้วยเรื่องฉลากสำหรับผลิตภัณฑ์ที่ก่อให้เกิดข้อสงสัย⁸¹

นอกจากนี้ ในขั้นตอนของการยื่นคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ข้อ 8.1 แห่ง
ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ได้กำหนดถึงรายละเอียดที่ผู้ยื่นคำขอจะต้องระบุไว้ในคำ
ขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ตามที่ระบุไว้ในข้อ 8.1 (เอ) ถึง (ซี) อันได้แก่

(เอ) ชื่อและที่อยู่ของกลุ่มผู้ขอและชื่อและที่อยู่ของหน่วยงานหรือองค์กรที่เป็นผู้
ตรวจสอบว่ารายละเอียดผลิตภัณฑ์เป็นไปตามข้อกำหนด

(บี) รายละเอียดของผลิตภัณฑ์ตามที่ระบุไว้ในข้อ 7

(ซี) เอกสารประกอบเกี่ยวกับข้อมูลหลักของรายละเอียดได้แก่ ชื่อเรียก คำบรรยาย
ลักษณะของผลิตภัณฑ์ รวมไปถึงกฎเฉพาะเกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์และฉลาก หากเหมาะสม และการระบุ
ข้อมูลพื้นที่ทางภูมิศาสตร์โดยสังเขป และเอกสารประกอบคำบรรยายความสัมพันธ์ระหว่างผลิตภัณฑ์
กับสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์หรือแหล่งกำเนิดทางภูมิศาสตร์ที่กล่าวถึงในข้อ 5(1) หรือ (2)
แล้วแต่กรณี รวมไปถึงองค์ประกอบจำเพาะของลักษณะผลิตภัณฑ์หรือวิธีการผลิตที่เป็นตัวพิสูจน์
ความสัมพันธ์ดังกล่าว

ทั้งนี้ ในกรณีที่ประเทศนอกสหภาพได้เป็นผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์
จะต้องแสดงหลักฐานเพิ่มเติมเพื่อพิสูจน์ว่าชื่อเรียกของผลิตภัณฑ์นั้นได้รับความคุ้มครอง
ภายในประเทศแหล่งกำเนิดนั้นแล้วอีกด้วย⁸²

ประการที่สาม การตรวจสอบคำขอ กล่าวคือ หลังจากที่ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนได้ยื่นคำขอ
ตามรายละเอียดผลิตภัณฑ์ดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ข้อ 50 แห่งระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่
1151/2012 ว่าด้วยเรื่องการตรวจสอบโดยคณะกรรมการการยุโรปและการประกาศโฆษณาสำหรับการ
คัดค้าน ได้กำหนดให้คณะกรรมการการยุโรปมีหน้าที่ในการตรวจสอบคำขอขึ้นทะเบียนที่ได้ยื่นไว้ด้วย
วิธีการที่เหมาะสม โดยในการตรวจสอบคำขอขึ้นทะเบียนว่ามีเหตุผลเพียงพอและเป็นไปตามเงื่อนไข
ที่กำหนดไว้ไม่ควรใช้ระยะเวลาเกิน 6 เดือน หากการตรวจสอบใช้ระยะเวลาเกินกว่าที่ระบุไว้
คณะกรรมการการยุโรปจะต้องมีหนังสือแจ้งเหตุแห่งความล่าช้าไปยังผู้ยื่นคำขอ ในกรณีที่
คณะกรรมการการยุโรปตรวจสอบแล้วเห็นว่าคำขอขึ้นทะเบียนนั้นเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้

⁸¹ Article 7.1 of REGULATION (EU) No 1151/2012.

⁸² Article 8.1 of REGULATION (EU) No 1151/2012.

คณะกรรมการการยุโรปจะต้องดำเนินการประกาศในวารสารของสหภาพยุโรป (Official Journal of the European Union) ต่อไป⁸³

ประการที่สี่ การคัดค้าน กล่าวคือหลังจากที่คณะกรรมการการยุโรปได้ประกาศในวารสารของสหภาพยุโรปแล้ว ข้อ 51.1 แห่งระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ว่าด้วยเรื่องขั้นตอนการคัดค้าน ได้กำหนดให้หน่วยงานของประเทศสมาชิกหรือของประเทศนอกสหภาพ หรือบุคคลซึ่งรวมถึงนิติบุคคลที่เป็นผู้มีส่วนได้เสียที่ได้ก่อตั้งขึ้นในประเทศนอกสหภาพ สามารถยื่นหนังสือแจ้งการคัดค้านคำขอขึ้นทะเบียนไปยังคณะกรรมการการยุโรปได้ ภายในกำหนดระยะเวลาไม่เกิน 3 เดือนหลังจากที่ได้มีการประกาศลงในวารสารของสหภาพยุโรป โดยหนังสือแจ้งการคัดค้านดังกล่าวจะต้องระบุเหตุแสดงว่าคำขอขึ้นทะเบียนอาจฝ่าฝืนเงื่อนไขที่กำหนดไว้ตามระเบียบนี้ หนังสือแจ้งการคัดค้านที่ไม่ได้แสดงเหตุดังกล่าวย่อมเป็นโมฆะ จากนั้นคณะกรรมการการยุโรปจะต้องส่งหนังสือแจ้งการคัดค้านดังกล่าวไปยังหน่วยงานหรือบุคคลผู้ยื่นคำขอโดยไม่ชักช้า⁸⁴

เมื่อมีการยื่นหนังสือแจ้งการคัดค้านต่อคณะกรรมการการยุโรปแล้ว ข้อ 51.2 แห่งระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ได้กำหนดให้คณะกรรมการการยุโรปดำเนินการตรวจสอบว่าคำคัดค้านและเหตุผลสนับสนุนดังกล่าวว่าจะพิจารณายอมรับหรือไม่ แต่ทั้งนี้จะต้องมีการส่งเหตุผลสนับสนุนการคัดค้านมาภายใน 2 เดือนหลังจากที่ได้ยื่นหนังสือแจ้งการคัดค้านนั้น⁸⁵

ทั้งนี้ คณะกรรมการการยุโรปจะรับพิจารณาหนังสือแจ้งการคัดค้านและเหตุผลสนับสนุนการคัดค้านหรือไม่ นอกจากจะต้องยื่นหนังสือแจ้งการคัดค้านภายในระยะเวลาที่กำหนด หนังสือแจ้งการคัดค้านจะต้องแสดงมูลเหตุแห่งการคัดค้านตามที่ข้อ 10 แห่งระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 กำหนดไว้ มูลเหตุประการแรกคือ คัดค้านด้วยเหตุคำขอที่ขึ้นทะเบียนนั้นที่มีได้เป็นไปตามข้อ 5.1 ว่าด้วยเรื่องคุณสมบัติของสิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิดที่ได้รับความคุ้มครอง (PDO) และสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครอง (PGI) และข้อ 7 ว่าด้วยเรื่องรายละเอียดของผลิตภัณฑ์ มูลเหตุประการที่สองคือ คัดค้านด้วยเหตุที่ชื่อเรียกที่จะขอขึ้นทะเบียนนั้นเป็นชื่อเรียกที่พ้องกับพันธุ์พืชหรือพันธุ์สัตว์ หรือสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์อื่น หรือเครื่องหมายการค้าตามที่ระบุไว้ในข้อ 6.2-6.4 แห่งระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 มูลเหตุประการที่สามคือ คัดค้านด้วยเหตุที่การขึ้นทะเบียนดังกล่าวจะกระทบต่อชื่อเรียกหรือเครื่องหมายการค้าที่เหมือนกันทั้งหมดหรือแต่บางส่วน หรือกระทบต่อการดำรงอยู่ของผลิตภัณฑ์ที่ปรากฏในท้องตลาดโดยถูกกฎหมายเป็นระยะเวลาอย่างต่ำ 5 ปีก่อนที่จะมีการประกาศตามที่ระบุไว้ในข้อ 50.2 (เอ) แห่งระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่

⁸³ Article 50 of REGULATION (EU) No 1151/2012.

⁸⁴ Article 51.1 of REGULATION (EU) No 1151/2012.

⁸⁵ Article 51.2 of REGULATION (EU) No 1151/2012.

1151/2012 มูลเหตุประการสุดท้ายคือ คัดค้านด้วยเหตุที่สามารถแสดงได้ว่าชื่อเรียกที่ขอขึ้นทะเบียนนั้นเป็นคำสามัญ⁸⁶

ภายใน 2 เดือนหลังจากที่ได้รับหนังสือแจ้งการคัดค้านและเหตุผลสนับสนุนที่สามารถยอมรับได้แล้ว ข้อ 51.3 แห่งระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 กำหนดให้คณะกรรมการการยุโรปเชิญผู้ยื่นหนังสือแจ้งการคัดค้านและผู้ยื่นขอขึ้นทะเบียนมาหารือร่วมกัน โดยระยะเวลาในการหารือจะต้องไม่เกิน 3 เดือน เพื่อให้ทั้งสองฝ่ายได้แสดงข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้อีกฝ่ายทราบ หากตกลงกันไม่ได้ก็ให้แสดงข้อมูลดังกล่าวแก่คณะกรรมการการยุโรปด้วย หากไม่สามารถตกลงกันได้ภายในระยะเวลา 3 เดือน คณะกรรมการการยุโรปสามารถขยายระยะเวลาการปรึกษาหารือนี้ออกไปได้มากที่สุด 3 เดือน หากมีการร้องขอจากผู้ขอ⁸⁷

ประการที่ห้า การพิจารณาขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ข้อ 52 แห่งระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ว่าด้วยเรื่องการพิจารณาขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ได้กำหนดเอาไว้ว่า ในกรณีที่ได้มีการตรวจสอบคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์แล้ว คณะกรรมการการยุโรปเห็นว่า คำขอที่ยื่นนั้นไม่เป็นไปตามเงื่อนไขในการขึ้นทะเบียน ในกรณีเช่นนี้ให้คณะกรรมการการยุโรปปฏิเสธคำขอขึ้นทะเบียนนั้นเสีย⁸⁸

ในกรณีที่คณะกรรมการการยุโรปไม่ได้รับหนังสือแจ้งการคัดค้านก็ดี หรือคำค้านไม่มีเหตุผลสนับสนุนเพียงพอที่ยอมรับได้ตามที่ระบุไว้ในข้อ 51 แห่งระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ในกรณีเช่นนี้ให้คณะกรรมการดำเนินการขึ้นทะเบียนดังกล่าว แต่หากคณะกรรมการการยุโรปได้รับหนังสือแจ้งการคัดค้านพร้อมเหตุผลสนับสนุนที่สามารถยอมรับได้ เมื่อสิ้นสุดการหารือตามที่กล่าวไว้ในข้อ 51.3 แห่งระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 หากตกลงกันได้ ให้คณะกรรมการการยุโรปปรับขึ้นทะเบียนคำขอนั้น แต่หากตกลงกันไม่ได้ ให้คณะกรรมการการยุโรปพิจารณาว่าจะขึ้นทะเบียนหรือไม่ ทั้งนี้ การขึ้นทะเบียนก็ดี การปฏิเสธคำขอก็ดี ต้องประกาศในวารสารของสหภาพยุโรป⁸⁹

4) การคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

เมื่อได้ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ผลของการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไม่ว่าจะในฐานะสิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิดที่ได้รับความคุ้มครอง (PDO) และสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครอง (PGI) ก็ตาม ข้อ 13.1 (เอ) – (ดี) แห่งระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ได้

⁸⁶ Article 10 of REGULATION (EU) No 1151/2012.

⁸⁷ Article 51.3 of REGULATION (EU) No 1151/2012.

⁸⁸ Article 52.1 of REGULATION (EU) No 1151/2012.

⁸⁹ Article 52.2-4 of REGULATION (EU) No 1151/2012.

กำหนดให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์จากการกระทำดังต่อไปนี้ โดยแบ่งการกระทำดังกล่าวได้เป็น 4 ประการ

ประการแรก การใช้ชื่อเรียกที่ได้ขึ้นทะเบียนไม่ว่าโดยทางตรง (Direct Commercial) หรือโดยทางอ้อม (Indirect Commercial) กับผลิตภัณฑ์ที่ไม่ได้รับการขึ้นทะเบียน ซึ่งผลิตภัณฑ์เหล่านั้นเทียบได้กับผลิตภัณฑ์ที่ได้ขึ้นทะเบียนภายใต้ชื่อเรียกดังกล่าว หรือการใช้ชื่อนั้นเป็นการอาศัยประโยชน์จากชื่อเสียงของชื่อเรียกที่ได้รับความคุ้มครอง รวมไปถึงในกรณีที่มีการใช้ผลิตภัณฑ์เหล่านั้นเป็นส่วนผสมก็ตาม

อย่างไรก็ดี การใช้ชื่อเรียกที่ได้ขึ้นทะเบียนนี้ อาจได้รับอนุญาตให้ใช้ชื่อเรียกที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้แล้วต่อไปได้ในช่วงรอสถานะอีก 5 ปี หากแสดงได้ว่าการจดทะเบียนชื่อเรียกนั้นจะกระทบต่อการดำรงอยู่ของชื่อเรียกที่เหมือนกันทั้งหมดหรือบางส่วน หรือมีการวางขายผลิตภัณฑ์ที่ใช้ชื่อเรียกดังกล่าวโดยถูกต้องตามกฎหมายในเขตที่เกี่ยวข้องก่อนวันที่จะมีการประกาศการขึ้นทะเบียนในวารสารของสหภาพยุโรป⁹⁰ นอกจากนี้ อาจขยายระยะเวลาดังกล่าวได้จนถึง 15 ปี หากปรากฏว่าได้มีการใช้ชื่อเรียกดังกล่าวโดยถูกกฎหมายอย่างต่อเนื่องและเป็นธรรมเป็นระยะเวลาอย่างน้อย 25 ปีก่อนวันที่ได้มีการยื่นขอขึ้นทะเบียนต่อคณะกรรมการสหภาพ และการใช้ชื่อนั้นมิได้กระทำเพื่อแสวงหากำไรจากชื่อเสียงของชื่อเรียกที่ได้ขึ้นทะเบียน อีกทั้งต้องแสดงให้เห็นว่าผู้บริโภคจะไม่สับสนหลงผิดในแหล่งกำเนิดของผลิตภัณฑ์นั้น⁹¹

ประการที่สอง การนำไปใช้โดยมิชอบ การเลียน หรือการนำไปใช้เรียก แม้ว่าจะมีการระบุถึงแหล่งกำเนิดที่แท้จริงของผลิตภัณฑ์หรือบริการ หรือการแปลชื่อเรียกที่ขึ้นทะเบียน หรือการใช้ถ้อยคำประกอบ อาทิ รูปแบบ ประเภท วิธีการ การผลิตแบบเดียวกับ การเลียน หรือถ้อยคำที่คล้ายคลึงกัน รวมไปถึงในกรณีที่มีการใช้ผลิตภัณฑ์เหล่านั้นเป็นส่วนผสมก็ตาม

ประการที่สาม การระบายละเอียดถี่มา แหล่งกำเนิด ลักษณะหรือคุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่ไม่ตรงกับความเป็นจริงหรือก่อให้เกิดความเข้าใจผิดไว้ภายในหรือภายนอกบรรจุหีบห่อ เอกสารการโฆษณา หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ดังกล่าว และการบรรจุผลิตภัณฑ์ในภาชนะที่อาจทำให้เกิดความเข้าใจที่ผิดเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดของผลิตภัณฑ์นั้น

ประการสุดท้าย การกระทำใด ๆ อันจะทำให้ผู้บริโภคเกิดความสับสนหลงผิดในแหล่งกำเนิดของผลิตภัณฑ์นั้น⁹²

⁹⁰ Article 15.1 of REGULATION (EU) No 1151/2012.

⁹¹ Article 15.2 of REGULATION (EU) No 1151/2012.

⁹² Article 13.1 of REGULATION (EU) No 1151/2012.

นอกจากนี้ สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้ขึ้นทะเบียนในฐานะสิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิดที่ได้รับความคุ้มครอง (PDO) และสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครอง (PGI) จะไม่กลายเป็นคำสามัญ ดังที่ระบุไว้ในข้อ 13.2 แห่งระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012⁹³

อาจกล่าวได้ว่า การให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เป็นการให้ความคุ้มครองแก่สิทธิชุมชน (Community Right) กล่าวคือ นอกจากผู้ยื่นขอขึ้นทะเบียนจะเป็นผู้ที่มีสิทธิใช้และได้รับความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้ขึ้นทะเบียนแล้วนั้น ผู้ประกอบการอื่น ๆ ที่มิได้เป็นผู้ยื่นขอขึ้นทะเบียนอาจมีสิทธิใช้ชื่อเรียกที่ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในฐานะสิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิดที่ได้รับความคุ้มครอง (PDO) และสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครอง (PGI) แล้วนั้นกับผลิตภัณฑ์ของตนได้ หากผลิตภัณฑ์ของตุนั้นมีรายละเอียดที่สอดคล้องกับเงื่อนไขที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้⁹⁴

2.4.6 การคุ้มครองภายใต้ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก

จากการที่ความตกลงทริปส์มีหลักการพื้นฐานและมาตรการเฉพาะในการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาที่เป็นอุปสรรคต่อการเจรจาทางการค้าของประเทศที่ได้รับประโยชน์จากการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาในระดับสูงดังที่ได้กล่าวมาแล้วในข้อ 2.4.4 ส่งผลทำให้การเจรจาทางการค้าเพื่อแก้ไขเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ตลอดจนการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาในระดับที่สูงขึ้นภายใต้ความตกลงทริปส์ไม่เป็นผลสำเร็จ เห็นได้จากการแสดงพลังของกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาทั้งในส่วนของรัฐและประชาชนที่คัดค้านการเจรจาความร่วมมือของที่ประชุมองค์การการค้าโลกในครั้งที่ 3 ณ นครซีแอตเติล ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งกระทบต่อความเชื่อมั่นและความไว้วางใจขององค์การการค้าโลกอย่างมาก⁹⁵ จนนำมาสู่ทางออกของประเทศที่ต้องการให้มีการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาในระดับสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศสหรัฐอเมริกาที่ได้รับประโยชน์อย่างยิ่งในการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาโดยเฉพาะลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า เปลี่ยนจากความพยายามในการเจรจาภายใต้ความตกลงทริปส์ มาเป็นการเจรจาทวิภาคี หรือแบบกลุ่ม ซึ่งสำหรับประเทศไทยนั้นก็ได้มีความพยายามที่จะตกลงการค้าเสรีระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา แต่ก็ได้หยุดชะงักลงเมื่อปีค.ศ. 2006

ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (Trans-Pacific Partnership: TPP) เป็นการเจรจาทางการค้าเสรีแบบพหุภาคีที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยมีจุดเริ่มต้นมาความร่วมมือกันของประเทศ 4 ประเทศ ได้แก่ ซิลิ นิวซีแลนด์ สิงคโปร์ และบรูไน หรือที่เรียกกันว่า P4 (The Pacific 4) ร่วมกันก่อตั้งความตกลงที่เรียกว่าความตกลงหุ้นส่วนยุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก

⁹³ Article 13.1 of REGULATION (EU) No 1151/2012.

⁹⁴ Article 12.1 of REGULATION (EU) No 1151/2012.

⁹⁵ วิจิณัย แจ่มแจ้ง, การเจรจาการค้าพหุภาคี [Online], 4 พฤษภาคม 2559. แหล่งที่มา <http://ibmp.bus.tu.ac.th/Documents/การเจรจาการค้าพหุภาคี.pdf>.

(Trans-Pacific Strategic Economic Partnership Agreement: TPSEP) เมื่อวันที่ 3 มิถุนายน พ.ศ. 2548 (ค.ศ. 2005) ต่อมาประเทศสหรัฐอเมริกาได้ร่วมลงนามความตกลงดังกล่าว และได้เชิญ นานาประเทศเข้าร่วมลงนามในความตกลงนี้ ซึ่งต่อมาประเทศสมาชิกของความตกลงหุ้นส่วน ยุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิกได้ตกลงร่วมกันให้เปลี่ยนจากการขยายขอบเขตของความตกลงดังกล่าว เป็นการจัดทำความตกลงใหม่ขึ้นแทนซึ่งเรียกว่า “ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจ ภาคพื้นแปซิฟิก (Trans-Pacific Partnership: TPP)” ปัจจุบันความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจ ภาคพื้นแปซิฟิกมีประเทศสมาชิก อันได้แก่ ชิลี นิวซีแลนด์ สิงคโปร์ บรูไน สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย เปรู เวียดนาม ญี่ปุ่น แคนาดา มาเลเซีย และเม็กซิโก รวมทั้งสิ้น 12 ประเทศ⁹⁶

ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) นี้ เป็นความตกลงทางการค้าที่ ครอบคลุมทุกสาขา (Comprehensive Agreement) และเป็นข้อตกลงที่มีได้เจรจากันระหว่าง ประเทศพัฒนาแล้วกับประเทศกำลังพัฒนาจึงเป็นข้อตกลงที่มีมาตรฐานสูง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการบูรณาการทางเศรษฐกิจในการเปิดตลาดการค้าสินค้า การค้าบริการ และการลงทุน การสร้างความสอดคล้องในกฎระเบียบทางเศรษฐกิจให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ประกอบไปด้วยประเด็นความ ตกลงทั้งสิ้น 30 ข้อบท ครอบคลุมหลักการสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ การเปิดตลาดอย่างครอบคลุมทุก สาขา (Comprehensive Market Access) ความตกลงระดับภูมิภาคโดยสมบูรณ์ (Fully Regional Agreement) ความท้าทายใหม่ทางการค้า (New Trade Challenges) ให้มีความสำคัญกับทุกภาค ส่วน (Inclusive Trade) และเป็นข้อตกลงที่จะนำไปสู่การรวมกลุ่มในภูมิภาคที่ใหญ่ขึ้น (Platform for Regional Integration)⁹⁷

ในการให้ความคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาภายใต้ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจ ภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) นั้น เป็นหัวข้อเจรจาหัวข้อหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากประเทศ สมาชิกส่วนใหญ่เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ซึ่งเป็นประเทศที่ได้รับประโยชน์จากการให้ความคุ้มครอง ทรัพย์สินทางปัญญาในระดับสูง เนื่องจากมีทรัพย์สินทางปัญญาที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจจำนวนมาก เช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เป็นต้น ข้อเรียกร้องในเรื่องทรัพย์สินทางปัญญาภายใต้ความตกลงหุ้นส่วน ทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) ส่วนใหญ่จึงมาจากกฎหมายภายในของประเทศเหล่านี้ เป็นผลทำให้การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาภายใต้ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) นี้ มีระดับการคุ้มครองที่สูงกว่ามาตรฐานของความตกลงทริปส์ นอกจากความคุ้มครองทรัพย์สินทาง

⁹⁶ Office of the United States Trade Representative, **Trans-pacific partnership (TPP)** [Online], 3 March 2016. Available from <https://ustr.gov/tpp/#overall-us-benefits>.

⁹⁷ อรยา สิงห์สง, การสัมมนาทางวิชาการการอบรมกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาในภาคธุรกิจและ อุตสาหกรรม มุมมองจากมิติการตกลงหุ้นส่วนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจเอเชีย-แปซิฟิก กับผลของการ คุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาไทย, 2 เมษายน 2559.

ปัญหาในระดับสูงที่เกิดจากข้อเรียกร้องของกลุ่มประเทศสมาชิกแล้ว จะเห็นได้ว่าความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) ยังมีข้อกำหนดที่ประเทศสมาชิกจะต้องยืนยัน หรือเข้าร่วมความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญ่อีกด้วย⁹⁸ ตามที่ปรากฏในข้อบทที่ 18.7 ที่กำหนดให้ประเทศสมาชิกยืนยันหลักการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาภายใต้ความตกลงระหว่างประเทศ 3 ฉบับ คือ สนธิสัญญาความร่วมมือด้านสิทธิบัตร (Patent Cooperation Treaty 1979: PCT) อนุสัญญากรุงเบิร์นว่าด้วยการคุ้มครองงานวรรณกรรมและศิลปกรรม (the Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works 1971) อนุสัญญากรุงปารีส (the Paris Convention for the Protection of Industrial Property 1967) นอกจากนี้ยังกำหนดบังคับให้ประเทศสมาชิกต้องให้สัตยาบันหรือเข้าเป็นภาคีสมาชิกในความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญ่อีกทั้งสิ้น 6 ฉบับ อันได้แก่ พิธีสารมาดริดเกี่ยวกับข้อตกลงมาดริดว่าด้วยการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศ (the Protocol Relating to the Madrid Agreement Concerning the International Registration of Marks 1989) สนธิสัญญาบูดาเปสต์ว่าด้วยการรับรองระหว่างประเทศในการฝากจุลชีพเพื่อใช้ในขั้นตอนการขอรับสิทธิบัตร (the Budapest Treaty on the International Recognition of the Deposit of Microorganisms for the Purposes of Patent Procedure 1977) สนธิสัญญากฎหมายเครื่องหมายการค้าประเทศสิงคโปร์ (the Singapore Treaty on the Law of Trademarks 2006) อนุสัญญาว่าด้วยสหภาพระหว่างประเทศเพื่อการคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ (the International Convention for the Protection of New Varieties of Plants 1991) สนธิสัญญาขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลกว่าด้วยลิขสิทธิ์ (the WIPO Copyright Treaty 1996) สนธิสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของนักแสดงและผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียง (the WIPO Performances and Phonograms Treaty 1996)⁹⁹ ซึ่งเป็นความตกลงระหว่างประเทศที่มีการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาในระดับสูงกว่ามาตรฐานขั้นต่ำของความตกลงทริปส์

ทั้งนี้ ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) ตามข้อ 18.1 ว่าด้วยเรื่องค่านิยมของทรัพย์สินทางปัญญา ความตกลงดังกล่าวให้คุ้มครองครอบคลุมทรัพย์สินทางปัญญาทุกประเภทตามที่ระบุไว้ในภาคที่ 2 section 1 ถึง 7 แห่งความตกลงทริปส์ อันได้แก่ ลิขสิทธิ์และสิทธิ

⁹⁸ จักรกฤษณ์ ควรพจน์, การสัมมนาทางวิชาการการอบรมกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาในภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม มุมมองหลากรณีการรอบความตกลงหุ้นส่วนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจเอเชีย-แปซิฟิก กับผลของการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาไทย, 2 เมษายน 2559.

⁹⁹ Article 18.7 of Trans-Pacific Partnership (TPP).

ข้างเคียง เครื่องหมายการค้า สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ การออกแบบอุตสาหกรรม สิทธิบัตร การออกแบบวงจรรวม และการคุ้มครองข้อสนเทศที่ไม่เปิดเผย¹⁰⁰

ในส่วนของการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) นั้น ถูกกำหนดไว้ใน Section E ข้อที่ 18.30 ถึง 18.36 โดยสามารถแยกการพิจารณาในรายละเอียดที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1) ข้อกำหนดในการยอมรับการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Recognition of Geographical Indications) ตามข้อ 18.30 แห่งความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) ได้กำหนดให้ประเทศภาคีสมาชิกต้องยอมรับการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ โดยการให้ความคุ้มครองนั้น อาจให้ความคุ้มครองภายใต้กฎหมายเครื่องหมายการค้า หรือตามกฎหมายเฉพาะ หรือภายใต้กฎหมายอื่นก็ได้¹⁰¹ กล่าวคือ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้ประเทศภาคีสมาชิกจะต้องให้การคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั่นเอง

2) ข้อกำหนดว่าด้วยกระบวนการบริหารจัดการเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครอง หรือการรับรองสิทธิในสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Administrative Procedures for the Protection or Recognition of Geographical Indications) ตามข้อ 18.31 (เอ) – (เอฟ) แห่งความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) ได้กำหนดว่า ในการกำหนดกระบวนการบริหารจัดการของประเทศภาคีสมาชิกในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ไม่ว่าจะให้ความคุ้มครองภายใต้กฎหมายเครื่องหมายการค้าหรือกฎหมายเฉพาะก็ตาม ประเทศภาคีสมาชิกจะต้องดำเนินการเกี่ยวกับการยื่นขอรับความคุ้มครองหรือการร้องขอให้มีการรับรองสิทธิ 6 ประการ ดังต่อไปนี้

ประการแรก ต้องยอมรับการยื่นคำขอหรือคำร้องขอเหล่านั้น โดยไม่มีการกำหนดให้ต้องมีการร้องขอจากประเทศภาคีสมาชิกในนามของคนชาติแห่งภาคีสมาชิกของตน

ประการที่สอง ดำเนินการเกี่ยวกับการยื่นคำขอหรือคำร้องขอเหล่านั้นโดยไม่กำหนดพิธีการต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดภาระอุปสรรคเกินสมควร

ประการที่สาม สร้างความมั่นใจว่ากฎหมายและกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการยื่นคำขอหรือคำร้องขอเหล่านั้นสาธารณชนสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย และมีการกำหนดกระบวนการที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจน

ประการที่สี่ ให้ข้อมูลที่เพียงพอสำหรับการทำให้สาธารณชนทั่วไปได้รับทราบแนวทางเกี่ยวกับกระบวนการยื่นคำขอหรือคำร้องขอ และการดำเนินการทั่วไปในการยื่นคำขอหรือคำร้องขอ

¹⁰⁰ Article 18.1 of Trans-Pacific Partnership (TPP).

¹⁰¹ Article 18.30 of Trans-Pacific Partnership (TPP).

เหล่านั้น รวมถึงการทำให้ผู้ยื่นคำขอ ผู้ยื่นคำร้องขอ หรือตัวแทนได้ทราบถึงสถานะที่ได้ยื่นคำขอหรือคำร้องนั้น

ประการที่ห้า สร้างความมั่นใจว่าการยื่นคำขอหรือคำร้องขอเหล่านั้น ได้มีการประกาศโฆษณาเพื่อให้ได้มีการคัดค้าน และกำหนดให้มีกระบวนการในการคัดค้านการยื่นคำขอหรือคำร้องขอคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้น

ประการสุดท้าย กำหนดให้มีการยกเลิกการให้ความคุ้มครองหรือการรับรองซึ่งสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้น¹⁰²

3) ข้อกำหนดเกี่ยวกับหลักการคัดค้านและการยกเลิก (Grounds of Opposition and Cancellation) ตามความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) ข้อ 18.32.1 ได้กำหนดให้ประเทศภาคีสมาชิกจะต้องกำหนดกระบวนการที่เปิดโอกาสในการคัดค้านการให้ความคุ้มครองหรือรับรองซึ่งสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์แก่ผู้มีส่วนได้เสีย โดยมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการคัดค้าน 3 ประการดังต่อไปนี้ เป็นอย่างน้อย

ประการแรก สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้น น่าจะก่อให้เกิดความสับสนกับเครื่องหมายการค้าที่ได้มีการยื่นขอรับความคุ้มครองหรือได้จดทะเบียนแล้วโดยสุจริตภายในประเทศภาคีสมาชิก

ประการที่สอง สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้นน่าจะก่อให้เกิดความสับสนกับเครื่องหมายการค้าที่มีอยู่ก่อนหน้านั้น ซึ่งการได้มาซึ่งสิทธิดังกล่าวเป็นไปตามกฎหมายของประเทศภาคีสมาชิกนั้น

ประการที่สาม สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้น เป็นคำซึ่งโดยปกติตามภาษาธรรมดาสามัญ (Common Language) เป็นชื่อสามัญ (Common Name) ที่เกี่ยวเนื่องกับสินค้าในเขตของประเทศภาคีสมาชิกนั้น¹⁰³

นอกจากการกำหนดกระบวนการในการคัดค้านและหลักเกณฑ์ในการคัดค้านดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ข้อ 18.32.2 แห่งความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) ยังกำหนดให้ประเทศภาคีสมาชิกต้องกำหนดกระบวนการในการยกเลิกการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์แก่ผู้มีส่วนได้เสีย อันเป็นผลให้เป็นการยกเลิกการคุ้มครองหรือรับรองดังกล่าวอีกด้วย โดยจะต้องกำหนดเหตุแห่งการยกเลิกเอาไว้ตามที่ระบุไว้ในข้อ 18.32.1 เป็นอย่างน้อย¹⁰⁴

ทั้งนี้ กระบวนการที่ได้กำหนดไว้เกี่ยวกับหลักการคัดค้านและการยกเลิกดังที่ได้กล่าวมานั้น ข้อ 18.32.3 แห่งความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) ได้กำหนดว่า ห้ามประเทศภาคีสมาชิกจำกัดขีดวงความเป็นไปได้ของการคุ้มครองหรือรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่อาจถูก

¹⁰² Article 18.31 of Trans-Pacific Partnership (TPP).

¹⁰³ Article 18.32.1 of Trans-Pacific Partnership (TPP).

¹⁰⁴ Article 18.32.2 of Trans-Pacific Partnership (TPP).

ยกเลิกหรือถูกระงับ หากเหตุที่การคุ้มครองหรือรับรองซึ่งเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้แต่แรกในประเทศภาคีสมาชิกนั้นได้ระงับสิ้นไปแล้ว¹⁰⁵ และข้อ 18.32.4 ยังได้กำหนดต่อไปว่าประเทศภาคีสมาชิกใดที่ได้ให้การคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในฐานะที่เป็นกฎหมายเฉพาะ ซึ่งมีได้มีกระบวนการขึ้นทะเบียนโดยใช้กระบวนการทางตุลาการ ประเทศภาคีสมาชิกนั้นจะต้องกำหนดให้เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจฝ่ายตุลาการของตนมีอำนาจในการปฏิเสธการคุ้มครองหรือรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ หากปรากฏพฤติการณ์ใด ๆ ที่พิสูจน์ได้ว่าเป็นไปตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในข้อ 18.32.1 อีกทั้งประเทศภาคีสมาชิกกำหนดกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียสามารถยื่นฟ้องตามพฤติการณ์ดังกล่าวได้¹⁰⁶

4) ข้อกำหนดเกี่ยวกับแนวทางในการพิจารณาว่าถ้อยคำใดเป็นถ้อยคำปกติในภาษาทั่วไป (Guidelines for Determining Whether a Term is the Term Customary in the Common Language) ตามข้อ 18.33 แห่งความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) ได้กำหนดให้เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจของประเทศภาคีสมาชิกจะต้องเป็นผู้มีอำนาจในการพิจารณาว่าผู้บริโภคเข้าใจถึงถ้อยคำที่โดยปกติแล้วตามภาษาทั่วไปเป็นชื่อสามัญที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในเขตของประเทศภาคีสมาชิกอย่างไร โดยกำหนดปัจจัยในการพิจารณาให้อาจรวมถึงปัจจัยทั้ง 2 ประการ ดังต่อไปนี้

ประการแรก การพิจารณาว่าถ้อยคำที่ใช้ขึ้นนั้นเป็นการใช้เพื่ออ้างถึงประเภทของสินค้าที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่พิจารณาอยู่หรือไม่ โดยการพิจารณาดังกล่าวให้ดูแหล่งข้อมูลที่มีความสมบูรณ์และสามารถเชื่อถือได้ เช่น พจนานุกรม หนังสือพิมพ์ หรือเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

ประการที่สอง สินค้านั้นได้อ้างถึงถ้อยคำที่ทำการตลาดหรือใช้ในทางการค้าในเขตประเทศภาคีสมาชิกนั้นอย่างไร¹⁰⁷

5) ข้อกำหนดว่าด้วยเรื่องกลุ่มของคำที่ประกอบด้วยหลายองค์ประกอบ (Multi-Component Terms) ตามข้อ 18.34 แห่งความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) ได้กำหนดว่า องค์ประกอบหนึ่ง (Individual Component) ของกลุ่มคำที่ประกอบด้วยหลายองค์ประกอบ (Multi-Component Terms) ที่ได้รับความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในเขตประเทศภาคีสมาชิก จะต้องไม่ได้รับความคุ้มครองในประเทศสมาชิกลนั้น หากองค์ประกอบหนึ่ง (Individual Component) นั้น เป็นคำที่โดยปกติตามภาษาธรรมดาสามัญ (Common Language) เป็นชื่อสามัญ (Common Name) ที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในเขตของประเทศภาคีสมาชิกนั้น¹⁰⁸

¹⁰⁵ Article 18.32.3 of Trans-Pacific Partnership (TPP).

¹⁰⁶ Article 18.32.4 of Trans-Pacific Partnership (TPP).

¹⁰⁷ Article 18.33 of Trans-Pacific Partnership (TPP).

¹⁰⁸ Article 18.34 of Trans-Pacific Partnership (TPP).

6) ข้อกำหนดว่าด้วยระยะเวลาเริ่มต้นในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Date of Protection of a Geographical Indication) ตามข้อ 18.35 แห่งความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) ได้กำหนดระยะเวลาในการเริ่มต้นให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เอาไว้ กล่าวคือ การให้ความคุ้มครองหรือรับรองนั้น จะต้องไม่เริ่มต้นก่อนวันที่ได้มีการยื่นขอจดทะเบียน หรือวันที่มีการจดทะเบียนในประเทศภาคีนั้น แล้วแต่กรณี¹⁰⁹

2.5 บทส่งท้าย

จากการที่ได้ทำการศึกษาถึงนิยามความหมาย ตลอดจนแนวคิดและทฤษฎีในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์จะเห็นได้ว่า สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เป็นทรัพย์สินทางปัญญาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อประเทศไทย เนื่องจากประเทศไทยนั้น เป็นประเทศที่มีปัจจัยทางธรรมชาติ และปัจจัยที่เกิดจากมนุษย์ที่ประกอบรวมกันได้อย่างเหมาะสม ทำให้สินค้าภายในประเทศจำนวนมาก ที่สมควรได้รับการคุ้มครองในฐานะที่เป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ตามนิยามและความหมายที่พิจารณามาแล้วในข้างต้น นอกจากนี้ การศึกษาถึงการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในระดับสากล ผ่านอนุสัญญากรุงปารีส ความตกลงมาดริด ความตกลงลิสบอน ตลอดจนความตกลงทริปส์ ทำให้ทราบถึงวิวัฒนาการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในระดับสากล ซึ่งประเทศไทยในฐานะประเทศสมาชิกขององค์การการค้าโลกย่อมมีหน้าที่ในการอนุวัติการกฎหมายภายในให้สอดคล้องกับความตกลงทริปส์ อีกทั้ง จากการศึกษาถึงการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้ระเบียบประชาคมยุโรปของสหภาพยุโรป และความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) จะเห็นได้ว่าเป็นความตกลงระหว่างประเทศที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อประเทศไทยในอนาคต ในการนำมาปรับปรุงและพัฒนากฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของไทยให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานสากล ซึ่งจะได้ทำการศึกษาในรายละเอียดในบทต่อ ๆ ไป

¹⁰⁹ Article 18.35 of Trans-Pacific Partnership (TPP).

บทที่ 3

มาตรการทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครอง สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในประเทศไทย

3.1 บทนำ

จากที่ได้ทำการศึกษาถึงการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในระดับสากลมาแล้วในบทที่ 2 ในบทนี้ผู้ศึกษาจะทำการศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในประเทศไทย โดยทำการศึกษาถึงวิวัฒนาการการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของไทยในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในประเทศไทยภายใต้กฎหมายต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ อาทิ ประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 เป็นต้น อีกทั้ง ศึกษาถึงมาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 อันเป็นกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เป็นการเฉพาะ ซึ่งอนุวัติการตามพันธกรณีที่ประเทศไทยในฐานะประเทศสมาชิกมีตามข้อ 22 ถึง 24 แห่งความตกลงทริปส์ โดยศึกษาถึงหลักเกณฑ์และวิธีการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ประกอบกับกฎกระทรวงต่าง ๆ ที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการอันเกี่ยวกับคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และคู่มือการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่จัดทำโดยกรมทรัพย์สินทางปัญญา ตลอดจนประกาศการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของกรมทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อพิจารณาถึงความสอดคล้องของพระราชบัญญัตินี้กับความตกลงทริปส์ ดังที่จะได้กล่าวต่อไป

3.2 วิวัฒนาการการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของไทยในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในประเทศไทย

จากที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้นว่า ในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์มีเจตนารมณ์ประการสำคัญในการให้ความคุ้มครองผู้บริโภคมิให้สับสนหลงผิดเกี่ยวกับสินค้าที่ได้มีที่มาจากแหล่งกำเนิดที่แท้จริง รวมทั้ง คุ้มครองผู้มีสิทธิใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ไม่ให้ชื่อเสียงและความต้องการของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้าของตนลดลงหรือหมดไป อันเนื่องมาจากการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในลักษณะที่เป็นการแข่งขันไม่เป็นธรรม ซึ่งก่อนการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 อันเป็นกฎหมายเฉพาะ ได้ปรากฏเจตนารมณ์ในการให้ความคุ้มครองที่มีความเกี่ยวข้องกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ผ่านบทบัญญัติภายใต้กฎหมายหลายฉบับ อาทิ

ประมวลกฎหมายอาญา บทบัญญัติว่าด้วยความผิดที่เกี่ยวกับความผิดทางการค้า มาตรา 271 ได้บัญญัติว่า “ผู้ใดขายของโดยหลอกลวงด้วยประการใด ๆ ให้ผู้ซื้อหลงเชื่อในแหล่งกำเนิด สภาพ คุณภาพหรือปริมาณแห่งของนั้นอันเป็นเท็จ ถ้าการกระทำนั้นไม่เป็นความผิดฐานฉ้อโกง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”¹ ซึ่งการกระทำอันเป็นความผิดตามมาตรา 271 นี้คือการขายของโดยการหลอกลวงด้วยประการใด ๆ ให้ผู้ซื้อหลงเชื่อในแหล่งกำเนิด สภาพ คุณภาพหรือปริมาณแห่งของนั้นอันเป็นเท็จ ดังนั้น การใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์อันแท้จริงของผู้อื่นกับสินค้าของตนที่ได้มาจากแหล่งภูมิศาสตร์ที่แท้จริง ย่อมทำให้ผู้ซื้อหลงเชื่อในแหล่งกำเนิดอันเป็นเท็จ ย่อมเป็นความผิดตามมาตรา 271 นี้ แต่จะเห็นได้ว่าบทบัญญัติดังกล่าวนี้ มุ่งที่จะใช้บังคับเกี่ยวกับความผิดทางการค้าโดยทั่วไป มิได้มีการกำหนดลักษณะของการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์โดยมิชอบให้ชัดเจน รวมถึงอัตราโทษปรับที่ไม่เหมาะสม

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 บทบัญญัติว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภคในด้านโฆษณา มาตรา 22 ได้บัญญัติว่า “การโฆษณาจะต้องไม่ใช่ข้อความที่เป็นการไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค หรือใช้ข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวม ทั้งนี้ ไม่ว่าข้อความดังกล่าวนั้นจะเป็นข้อความที่เกี่ยวกับแหล่งกำเนิด สภาพ คุณภาพ หรือลักษณะของสินค้าหรือบริการ ตลอดจนการส่งมอบ การจัดหา หรือการใช้สินค้าหรือบริการ”² ซึ่งเจตนารมณ์ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ มุ่งให้ความคุ้มครองผู้บริโภคและสังคมส่วนรวมเป็นสำคัญ มิได้ให้ความสำคัญกับผู้ประกอบการรายอื่นที่อยู่ในฐานะที่เป็นผู้มีสิทธิใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์โดยชอบด้วยกฎหมาย หากการโฆษณาดังกล่าวมิได้ทำให้ผู้บริโภคเกิดความสับสนหลงผิด แต่การโฆษณาดังกล่าวกระทบต่อผู้มีสิทธิใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์โดยชอบด้วยกฎหมาย การโฆษณาดังกล่าวย่อมไม่เป็นความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ เช่น การใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของผู้อื่น โดยระบุถึงแหล่งภูมิศาสตร์ที่แท้จริง เป็นต้น

พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 บทบัญญัติว่าด้วยการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะต้องห้ามมิให้จดทะเบียนตามมาตรา 8 (12) ได้บัญญัติไว้ว่า “เครื่องหมายการค้าที่มีหรือประกอบด้วยลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ ห้ามมิให้รับจดทะเบียน (12) สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น”³ เหตุที่กฎหมายบัญญัติห้ามมิให้นำสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์จดทะเบียนเป็นเครื่องหมายการค้าอันเนื่องมาจากกฎหมายทั้งสองฉบับมีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองที่แตกต่างกันกล่าวคือ กฎหมายเครื่องหมายการค้ามุ่งให้ความคุ้มครองเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ที่ใช้กับสินค้าหรือบริการ เพื่อมิให้ประชาชนสับสนหลงผิดในสินค้าหรือ

¹ มาตรา 271 แห่งประมวลกฎหมายอาญา.

² มาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522.

³ มาตรา 8 (12) แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534.

บริการที่ใช้เครื่องหมายการค้านั้น แต่กฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์มุ่งให้ความคุ้มครองถึงชื่อสัญลักษณ์ หรือสิ่งอื่นใดที่แสดงถึงแหล่งภูมิศาสตร์ เพื่อมิให้ประชาชนสับสนหลงผิดในแหล่งภูมิศาสตร์ที่แท้จริง อีกทั้งการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เป็นเครื่องหมายการค้า โดยเฉพาะกับสินค้าที่มีที่มาจากภูมิศาสตร์นั้น ย่อมมีลักษณะเป็นการพรณนาถึงลักษณะของสินค้าอันเป็นการต้องห้ามตามหลักการของกฎหมายเครื่องหมายการค้า และสิทธิในสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เป็นสิทธิชุมชน (Community Right) หากยินยอมให้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ซึ่งตกเป็นสิทธิแต่เพียงผู้เดียวของเจ้าของเครื่องหมายการค้า ย่อมกระทบต่อผู้ประกอบการรายอื่น ๆ⁴ นอกจากเครื่องหมายการค้าแล้ว เครื่องหมายรับรองตามความในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 นั้น หมายถึงเครื่องหมายที่เจ้าของเครื่องหมายใช้หรือจะใช้เป็นที่หมายหรือเกี่ยวข้องกับสินค้าหรือบริการของบุคคลอื่น⁵ มิใช่ใช้สำหรับรับรองว่าสินค้ามีที่มาจากแหล่งภูมิศาสตร์ของตนอย่างกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และเครื่องหมายรวมตามความในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 นั้น แม้จะใช้ในลักษณะแบบกลุ่มก็ตาม แต่บทบัญญัติดังกล่าวมิได้ให้นำเครื่องหมายรับรองมาใช้บังคับ⁶ การให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 จึงไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง

จากการพิจารณาการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้กฎหมายต่าง ๆ ก่อนมีพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 บังคับใช้ จะเห็นได้ว่าไม่ครอบคลุมหลายประการ จึงไม่อาจให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ได้อย่างเหมาะสม ประกอบกับการที่ประเทศไทยได้เข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก ทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องอนุวัติการกฎหมายภายในให้เป็นไปตามพันธกรณีที่มีความตกลงทริพส์กำหนดไว้ ซึ่งกฎหมายต่าง ๆ ในขณะนั้นไม่เพียงพอต่อการให้ความคุ้มครองตามมาตรฐานขั้นต่ำของความตกลงดังกล่าว ประเทศไทยจึงเห็นสมควรตรากฎหมายในการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เป็นการเฉพาะกล่าวคือพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ซึ่งจะกล่าวโดยละเอียดในส่วนต่อไป

⁴ จักรกฤษณ์ ควรพจน์ และบัณฑิต เศรษฐศิริโรตม์, **สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications) ทรัพย์สินทางปัญญาและสิทธิชุมชน**, (กรุงเทพฯ: นิติธรรม, 2556), 22-23.

⁵ มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 คำว่า “เครื่องหมายรับรอง”.

⁶ มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 คำว่า “เครื่องหมายรวม”.

3.3 มาตราการโดยตรงในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้พระราชบัญญัติ คุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546

ในการพิจารณาถึงในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้พระราชบัญญัติ
คุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ผู้ศึกษาขอแบ่งการพิจารณาตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.3.1 สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครอง

ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 มาตรา 3 ได้ให้ความหมาย
ของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เอาไว้ว่า “สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ หมายความว่า ชื่อ สัญลักษณ์ หรือสิ่งอื่นใด
ที่ใช้เรียกหรือใช้แทนแหล่งภูมิศาสตร์ และที่สามารถบ่งบอกได้ว่าสินค้าที่เกิดจากแหล่งภูมิศาสตร์นั้น
เป็นสินค้าที่มีคุณภาพ ชื่อเสียง หรือคุณลักษณะเฉพาะของแหล่งภูมิศาสตร์ดังกล่าว”⁷ จากบทนิยาม
ของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ดังที่ได้กล่าวมานี้ ทำให้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่จะได้รับความคุ้มครองภายใต้
พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 นั้น จะต้องมีความเงื่อนไข 3 ประการ ดังต่อไปนี้
ประการแรก ต้องเป็นชื่อ สัญลักษณ์ หรือสิ่งอื่นใดที่ใช้เรียกหรือใช้แทนแหล่งภูมิศาสตร์ ดังที่
ได้กล่าวมาแล้วว่าเจตนารมณ์ประการสำคัญในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้น ก็เพื่อ
คุ้มครองผู้บริโภคมิให้สับสนหลงผิดเกี่ยวกับสินค้าที่มีได้มีที่มาจากแหล่งกำเนิดที่แท้จริง รวมทั้งเพื่อ
คุ้มครองผู้มีสิทธิใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ไม่ให้ชื่อเสียงและความต้องการของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้าของ
ตนลดลงหรือหมดไป ดังนั้น สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่จะได้รับความคุ้มครองจึงต้องมีการระบุถึงแหล่ง
ภูมิศาสตร์⁸ ให้ชัดเจนเพียงพอที่จะให้ผู้บริโภคทราบถึงแหล่งที่มาของสินค้า และเพื่อเป็นการให้ความ
คุ้มครองผู้มีสิทธิใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ กฎหมายจึงมิได้จำกัดเฉพาะการใช้ชื่อแหล่งภูมิศาสตร์เท่านั้น
แต่ยังรวมถึงการใช้สัญลักษณ์แทนแหล่งภูมิศาสตร์ และการใช้สิ่งอื่นใดที่ใช้เรียกหรือใช้แทนแหล่ง
ภูมิศาสตร์อีกด้วย

ทั้งนี้ ชื่อแหล่งภูมิศาสตร์ หมายถึง ชื่อพื้นที่ของประเทศ เขต ภูมิภาคและท้องถิ่น อาทิ ชื่อ
จังหวัด อำเภอ ตำบล เป็นต้น และยังหมายความรวมถึง ชื่อทะเล ทะเลสาบ แม่น้ำ ลำน้ำ เกาะ ภูเขา
หรือพื้นที่อื่นทำนองเดียวกันด้วย อาทิ แม่น้ำสะแกกรัง คุ้งบางกระเจ้า ที่ราบสูงภูเรือ ดอยตุง
ดอยช้าง พังกุลาร้องไห้ เกาะเกร็ด เป็นต้น

สัญลักษณ์แทนแหล่งภูมิศาสตร์คือ สัญลักษณ์ใด ๆ ที่สามารถทำให้ผู้บริโภคสามารถทราบถึง
แหล่งที่มาของสินค้านั้นได้ อาทิ สัญลักษณ์ของธงชาติเพื่อแสดงว่าสินค้านั้นมาจากประเทศใด สัญลักษณ์

⁷ มาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 คำว่า “สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์”.

⁸ มาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 คำว่า “แหล่งภูมิศาสตร์”
หมายความว่า พื้นที่ของประเทศ เขต ภูมิภาคและท้องถิ่น และให้หมายความรวมถึงทะเล ทะเลสาบ แม่น้ำ ลำน้ำ
เกาะ ภูเขา หรือพื้นที่อื่นทำนองเดียวกันด้วย.

ของสถานที่สำคัญที่เป็นที่ทราบโดยทั่วไปว่าหมายถึงท้องถิ่นใด เช่น หอเอนปิซาประเทศอิตาลี พีระมิดแห่งกิซาประเทศอียิปต์ หัซมาฮาลประเทศอินเดีย ภูเขาไฟฟูจิประเทศญี่ปุ่น เมอร์ไลออนประเทศสิงคโปร์ เป็นต้น

สิ่งอื่นใดที่ใช้เรียกหรือใช้แทนแหล่งภูมิศาสตร์ อาจเป็นชื่อหรือข้อความอื่นใด ที่มีได้เป็นชื่อหรือสัญลักษณ์ของแหล่งภูมิศาสตร์ แต่ใช้เรียกหรือแทนแหล่งภูมิศาสตร์ เพื่อสื่อให้ทราบถึงแหล่งภูมิศาสตร์นั้น⁹ อาทิ เมืองพระชนกจักรีหมายถึงจังหวัดอุทัยธานี เมืองสี่แควหมายถึงจังหวัดนครสวรรค์ เมืองสองแควหมายถึงจังหวัดพิษณุโลก เมืองชาละวันหมายถึงจังหวัดพิจิตร เป็นต้น

ประการต่อมา ชื่อ สัญลักษณ์ หรือสิ่งอื่นใดที่ใช้เรียกหรือใช้แทนแหล่งภูมิศาสตร์นั้น ต้องใช้กับสินค้าที่เกิดจากแหล่งภูมิศาสตร์นั้น ทั้งนี้ สินค้าที่เกิดจากแหล่งภูมิศาสตร์นั้น อาจเป็นสินค้าที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ หรือเกิดจากผลผลิตทางการเกษตร รวมถึงผลิตภัณฑ์ทางหัตถกรรมและอุตสาหกรรมด้วย¹⁰

ประการสุดท้าย สินค้าที่เกิดจากแหล่งภูมิศาสตร์นั้นเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ ชื่อเสียง หรือคุณลักษณะเฉพาะของแหล่งภูมิศาสตร์ดังกล่าว กล่าวคือ ผู้ที่จะขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์จะต้องแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์และความเชื่อมโยงกันระหว่างสินค้าที่เกิดจากแหล่งภูมิศาสตร์กับแหล่งภูมิศาสตร์นั้น ๆ โดยแสดงความสัมพันธ์และความเชื่อมโยงกันนั้น ผ่านทางคุณภาพ ชื่อเสียง หรือคุณลักษณะเฉพาะของแหล่งภูมิศาสตร์ดังกล่าว

เพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงเงื่อนไขในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ทั้ง 3 ประการในข้างต้น ผู้ศึกษาจึงขอยกตัวอย่างสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับการขึ้นทะเบียน อาทิ

มะม่วงน้ำดอกไม้คั่งบางกะเจ้า เป็นการใช้ชื่อคั่งน้ำอันเป็นชื่อแหล่งภูมิศาสตร์กับสินค้ามะม่วงน้ำดอกไม้ที่เป็นผลผลิตทางการเกษตร โดยแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของคุณภาพของสินค้ากับแหล่งภูมิศาสตร์ ตั้งแต่การปลูกด้วยวิธีการใช้ต้นพันธุ์โดยการทาบกิ่งหรือเพาะเมล็ดจากมะม่วงพันธุ์เขียววลหรือพันธุ์น้ำดอกไม้พระประแดงที่มีคุณภาพจากพื้นที่คั่งบางกระเจ้าเท่านั้น ตลอดจนกระบวนการเก็บเกี่ยวที่อาศัยภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่น และผลผลิตที่ได้จะต้องมีความยาวประมาณ 6 นิ้ว น้ำหนักต่อผลในช่วง 400-700 กรัม และมีค่าความหวานอยู่ในช่วง 18-22 องศาบริกซ์ อีกทั้งแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของคุณลักษณะเฉพาะอันเกิดจากแหล่งภูมิศาสตร์ เนื่องจากพื้นที่คั่งบางกระเจ้าถูกโอบล้อมด้วยแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งลำน้ำในช่วงนี้มีลักษณะพิเศษที่เรียกว่า “ทางน้ำคั่งตะ

⁹ ธนพจน เอกโยคยะ, คำอธิบายกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์, (กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2547), 36.

¹⁰ มาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 คำว่า “สินค้า” หมายความว่า สิ่งของที่สามารถซื้อขาย แลกเปลี่ยน หรือโอนกันได้ ไม่ว่าจะเกิดโดยธรรมชาติหรือเป็นผลผลิตทางการเกษตร รวมถึงตลอดถึงผลิตภัณฑ์ทางหัตถกรรมและอุตสาหกรรม.

หวัด” มีระดับความสูงจากน้ำทะเลระดับปานกลาง และอยู่ใกล้กับปากแม่น้ำที่ติดกับทะเล ได้รับอิทธิพลจากการขึ้นลงของน้ำทะเลเกิดเป็นระบบนิเวศ 3 น้ำ อันได้แก่ น้ำจืด น้ำเค็ม น้ำกร่อย ชุดดินบริเวณนี้ประกอบไปด้วยดินเหนียวสีเทาเข้มและเทาอมเขียว สลับด้วยชั้นทรายบาง ๆ และเศษซากเปลือกหอยเรียกว่า “ชุดดินบางกอกเคลย์” มีภูมิอากาศที่เป็นฝนเมืองร้อนทำให้คั้งบางกระเจ้าอุดมสมบูรณ์เหมาะสมแก่การเพาะปลูกอย่างยิ่ง ลักษณะพิเศษของแหล่งภูมิศาสตร์บริเวณคั้งบางกระเจ้านี้เอง ส่งผลทำให้มะม่วงน้ำดอกไม้คั้งบางกระเจ้ามีรสชาติและความหวานที่แตกต่างจากแหล่งภูมิศาสตร์อื่น จากคุณภาพและลักษณะพิเศษของมะม่วงน้ำดอกไม้คั้งบางกระเจ้านี้เอง ทำให้มะม่วงน้ำดอกไม้คั้งบางกระเจ้าได้รับการกล่าวขานว่าเป็นมะม่วงน้ำดอกไม้ที่หวานที่สุดแห่งหนึ่งในประเทศไทย และได้รับรางวัลชนะเลิศการประกวดมะม่วงน้ำดอกไม้ในพิธีจรลพระนังคัลแรกนาขวัญ ประจำปี 2522 ณ พิธีท้องสนามหลวง กรุงเทพมหานคร อันเป็นการแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของชื่อเสียงกับแหล่งภูมิศาสตร์นั่นเอง¹¹

ผ้าครามธรรมชาติสกลนคร เป็นการใช้อยู่จังหวัดสกลนครอันเป็นชื่อแหล่งภูมิศาสตร์กับสินค้าผ้าครามที่เป็นผลิตภัณฑ์ทางหัตถกรรม โดยแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของคุณภาพของสินค้ากับแหล่งภูมิศาสตร์ ตั้งแต่การเตรียมวัตถุดิบกล่าวคือ ต้นครามที่ใช้ต้องปลูกในพื้นที่จังหวัดสกลนคร เฉพาะสายพันธุ์ต้นครามใหญ่และต้นครามน้อยเท่านั้น เนื้อครามต้องมาจากใบครามสดที่มาจากพื้นที่จังหวัดสกลนครเช่นเดียวกัน ตลอดจนวิธีการผลิตที่อาศัยวิธีการย้อมครามอันเป็นภูมิปัญญาของคนในจังหวัดสกลนคร อีกทั้ง แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของคุณลักษณะเฉพาะอันเกิดจากแหล่งภูมิศาสตร์ เนื่องจากจังหวัดสกลนครเป็นที่ราบสูงล้อมรอบด้วยภูเขาและป่าไม้มีแดดจัด ปริมาณน้ำฝนในฤดูปลูกคราม 270-500 มิลลิเมตรต่อวัน โดยน้ำฝนไหลลงสู่ลุ่มแม่น้ำสงครามทำให้น้ำไม่ท่วมขัง ภูมิอากาศค่อนข้างหนาวในฤดูหนาว และร้อนอบอ้าวในฤดูร้อน ลักษณะพิเศษของแหล่งภูมิศาสตร์ของจังหวัดสกลนครนี้ทำให้เหมาะสมแก่การเจริญเติบโตของต้นคราม และภูมิอากาศเหมาะสมอย่างยิ่งแก่การแช่ใบครามและการหมักน้ำย้อม ส่งผลทำให้ผ้าครามธรรมชาติสกลนครมีลักษณะพิเศษแตกต่างจากแหล่งภูมิศาสตร์อื่น จากคุณภาพและลักษณะพิเศษของผ้าครามธรรมชาติสกลนครนี้เอง ทำให้ผ้าครามธรรมชาติสกลนครเป็นที่ยอมรับในด้านคุณภาพ และเป็นนิยมของตลาดทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ อันเป็นการแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของชื่อเสียงกับแหล่งภูมิศาสตร์¹²

¹¹ ประกาศกรมทรัพย์สินทางปัญญา เรื่องการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ “มะม่วงน้ำดอกไม้คั้งบางกระเจ้า” ทะเบียนเลขที่ 57100064.

¹² ประกาศกรมทรัพย์สินทางปัญญา เรื่องการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ “ผ้าครามธรรมชาติสกลนคร” ทะเบียนเลขที่ 58100068.

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่า ลักษณะของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 มีความสอดคล้องกับลักษณะของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ตามความตกลงทริปส์ข้อ 22(1) ที่กล่าวว่า สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้นคือ สิ่งบ่งชี้ที่ได้บ่งชี้ว่าสินค้ามีแหล่งกำเนิดในดินแดนของประเทศสมาชิก หรือในภูมิภาค หรือในท้องถิ่นในดินแดนนั้น ซึ่งคุณภาพชื่อเสียง หรือลักษณะอื่นใดของสินค้านั้นมีส่วนสำคัญอันมาจากแหล่งกำเนิดทางภูมิศาสตร์ของสินค้านั้น¹³ นั่นเอง

3.3.2 สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ไม่อาจได้รับความคุ้มครอง

แม้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้นจะเข้าลักษณะของการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ทั้ง 3 ประการดังที่ได้กล่าวเอาไว้ในข้างต้น แต่อย่างไรก็ดี มาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ได้บัญญัติลักษณะของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ไม่อาจขอขึ้นทะเบียนได้เอาไว้ สามารถแยกพิจารณาได้เป็น 2 ประการ

ประการแรก สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่จะขอขึ้นทะเบียนจะต้องไม่มีลักษณะเป็นชื่อสามัญของสินค้าที่จะใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้น โดยมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ได้บัญญัติบทนิยามของชื่อสามัญเอาไว้ว่า “ชื่อสามัญ หมายความว่า ชื่อที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่าเป็นชื่อที่ใช้เรียกขานสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่ง”¹⁴ เนื่องจากหน้าที่ประการสำคัญของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์คือการบ่งชี้ว่าสินค้านั้นมีที่มาจากแหล่งภูมิศาสตร์ใด เพื่อป้องกันมิให้ประชาชนสับสนหลงผิดในแหล่งภูมิศาสตร์ของสินค้า หากสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้นได้กลายเป็นชื่อสามัญ กล่าวคือ ชื่อสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้นประชาชนใช้เรียกขานกัน และรู้จักกันโดยทั่วไปว่าเป็นสินค้าชนิดหนึ่ง โดยหลักการชื่อสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้นย่อมไม่อาจที่จะทำหน้าที่ในการบ่งชี้ว่าสินค้านั้นมีที่มาจากแหล่งภูมิศาสตร์ใดได้อีกต่อไป อาทิ ไส้กรอกที่มีชื่อเรียกตามแหล่งผลิตครั้งแรก เช่น ไส้กรอกเวียนนา (Vienna) ที่มีต้นกำเนิดที่เมืองเวียนนา ประเทศออสเตรีย ไส้กรอกแฟรงค์เฟิร์ตเตอร์ (Frankfurter) ที่มีต้นกำเนิดที่เมืองแฟรงก์เฟิร์ต ประเทศเยอรมัน ไส้กรอกโบโลน่า (Bologna) ที่มีต้นกำเนิดที่เมืองโบโลญา ประเทศสเปน¹⁵ ไส้กรอกเหล่านี้ประชาชนทั่วไปต่างเรียกขานกันว่าเป็นชนิดของไส้กรอกประเภทหนึ่ง ที่อาจมีความแตกต่างกันที่ส่วนผสมและขนาดบรรจุ ไม่ได้เข้าใจว่าเป็นไส้กรอกที่มีมาจากประเทศเหล่านั้น ซึ่งหลักการห้ามมิให้ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่มีลักษณะเป็นชื่อ

¹³ Article 22 (1) of Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights.

¹⁴ มาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 คำว่า “ชื่อสามัญ”.

¹⁵ กองส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, **ไส้กรอกเวียนนา แฟรงค์เฟิร์ตเตอร์ คังก์เวิร์ท โบโลญา** [Online], 6 มิถุนายน 2559. แหล่งที่มา http://extension.dld.go.th/th1/index.php?option=com_content&view=article&id=325%3A2012-03-25-11-41-48&catid=51%3A2012-03-05-10-26-11&Itemid=187&limitstart=6.

สามัญนี้ ตามความตกลงทริปส์ข้อ 24 (6) ได้กำหนดให้เป็นข้อยกเว้นแก่ประเทศสมาชิกที่ไม่จำเป็นต้องบัญญัติกฎหมายเพื่อคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของประเทศสมาชิกเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการซึ่งสิ่งบ่งชี้ที่เกี่ยวข้องนั้นเหมือนกับคำซึ่งโดยประเพณีเป็นชื่อสามัญโดยภาษาทั่วไปสำหรับสินค้าหรือบริการดังกล่าวในดินแดนของประเทศสมาชิคนั้น

ประการที่สอง สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่จะขอขึ้นทะเบียนจะต้องไม่มีลักษณะที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือนโยบายแห่งรัฐ เนื่องจากกฎหมายไม่ควรส่งเสริมหรือสนับสนุนให้มีการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่อาจกระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือเป็นปฏิกิริยาต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน รวมทั้งขัดกับนโยบายแห่งรัฐนั่นเอง

นอกจากนี้ ในกรณีสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้น เป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของต่างประเทศซึ่งจะต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่ได้กล่าวมาในข้างต้นแล้ว มาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ได้กำหนดข้อจำกัดสำหรับการขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของต่างประเทศเอาไว้กล่าวคือ จะต้องเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายของประเทศนั้น และมีการใช้สืบเนื่องตลอดมาจนถึงวันที่ยื่นคำขอจดทะเบียนในประเทศไทยอีกด้วย¹⁶ สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของต่างประเทศจึงจะสามารถขอขึ้นทะเบียนและได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายฉบับนี้ ซึ่งหลักการดังกล่าวมานี้ สอดคล้องกับหลักการที่กำหนดเอาไว้ในความตกลงทริปส์ข้อ 24(9) ที่ให้ความคุ้มครองประเทศสมาชิกที่ไม่จำเป็นต้องให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ สำหรับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่มีได้รับความคุ้มครองในประเทศแหล่งกำเนิดสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ หรือสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้สิ้นสุดไปแล้วนั่นเอง

3.3.3 การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

ในการพิจารณาว่าการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์มีขั้นตอนและการดำเนินการอย่างไร นั้น สามารถพิจารณาได้จากบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ประกอบกับกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการขอขึ้นทะเบียน การประกาศ โฆษณาการคัดค้านและการโต้แย้งคำคัดค้าน การขึ้นทะเบียน การอุทธรณ์และการแก้ไขหรือเพิกถอนทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2547 และคู่มือการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่จัดทำโดยกรมทรัพย์สินทางปัญญา โดยแบ่งการพิจารณาตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.3.3.1 ผู้มีสิทธิยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

บุคคลผู้มีสิทธิยื่นคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ แบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่มตามที่ปรากฏตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ได้แก่

¹⁶ มาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546.

กลุ่มแรกคือ ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐที่เป็นนิติบุคคลซึ่งมีเขตรับผิดชอบครอบคลุมบริเวณแหล่งภูมิศาสตร์ของสินค้า

กลุ่มที่สองคือ บุคคลธรรมดา กลุ่มบุคคล หรือนิติบุคคลซึ่งประกอบกิจการค้า เกี่ยวข้องกับสินค้าที่ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และมีถิ่นที่อยู่ในแหล่งภูมิศาสตร์ของสินค้า

กลุ่มที่สามคือ กลุ่มผู้บริโภคหรือองค์กรผู้บริโภคสินค้าที่ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์¹⁷

จากการพิจารณาบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า กลุ่มบุคคลธรรมดา กลุ่มบุคคล หรือนิติบุคคลซึ่งประกอบกิจการค้าเกี่ยวข้องกับสินค้าที่ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ กฎหมายกำหนดว่า จะต้องมิถิ่นที่อยู่ในแหล่งภูมิศาสตร์ของสินค้านั้น เนื่องจากการขอขึ้นทะเบียนต้องแสดงรายละเอียด เกี่ยวกับคุณภาพ ชื่อเสียง คุณสมบัติ หรือคุณลักษณะเฉพาะของสินค้าที่ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างสินค้าที่ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์กับแหล่งภูมิศาสตร์ ซึ่งต้องมีความรู้ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่จะขอขึ้นทะเบียนเป็นอย่างดี ดังนั้นกฎหมายจึงกำหนดว่าบุคคลเหล่านี้ต้องมีถิ่นที่อยู่ในแหล่งภูมิศาสตร์ของสินค้านั้นเอง ในกรณีของกลุ่มผู้บริโภคหรือ องค์กรผู้บริโภคสินค้าที่ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ กฎหมายมิได้กำหนดว่าจะต้องเป็นผู้มีถิ่นที่อยู่ในแหล่ง ภูมิศาสตร์ของสินค้า เนื่องด้วยเหตุผลที่ว่ากฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันมิ ให้ผู้บริโภคสับสนหลงผิดเกี่ยวกับแหล่งภูมิศาสตร์ ประกอบกับผู้บริโภคมิได้มีอยู่เฉพาะแหล่ง ภูมิศาสตร์นั้น จึงกำหนดกลุ่มผู้บริโภคหรือองค์กรผู้บริโภคสามารถยื่นขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทาง ภูมิศาสตร์ได้โดยไม่จำเป็นต้องมีถิ่นที่อยู่ในแหล่งภูมิศาสตร์นั้น ในกรณีของส่วนราชการที่กำหนดว่า จะต้องมิเขตรับผิดชอบครอบคลุมบริเวณแหล่งภูมิศาสตร์ของสินค้านั้น ก็เพื่อป้องกันมิให้ในทางปฏิบัติ ราชการส่วนกลางยื่นคำขอที่ขัดกับความประสงค์อันแท้จริงของส่วนราชการที่มีเขตรับผิดชอบ ครอบคลุมบริเวณแหล่งภูมิศาสตร์ที่น่าจะมีความใกล้ชิดกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่จะขอขึ้นทะเบียน นั้นเอง ทั้งนี้ ความตกลงทริปส์มิได้กำหนดตัวผู้มีสิทธิยื่นคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เอาไว้ เป็นการเฉพาะ การจำแนกตัวบุคคลผู้มีสิทธิยื่นคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เป็น 3 กลุ่ม ตามความในมาตรา 7 นี้ เป็นไปตามแนวทางของร่างกฎหมายที่องค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO) ได้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแบบอย่างให้บรรดาประเทศต่าง ๆ นำไปปรับใช้อนุวัติการกฎหมาย ภายในตามความตกลงทริปส์¹⁸

¹⁷ มาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546.

¹⁸ สำนักกฎหมาย สำนักเลขาธิการวุฒิสภา, พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546: พร้อมทั้งประวัติความเป็นมา กระบวนการ และขั้นตอนในการตราพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวของวุฒิสภา ภาคผนวก ก, (ม.ป.ท.: ม.ป.พ., ม.ป.ป.), 9.

นอกจากนี้ ในกรณีที่บุคคลผู้มีสิทธิยื่นคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ตามความในมาตรา 7 มิได้มีสัญชาติไทย หากมีความประสงค์ที่จะขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของต่างประเทศ มาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ได้กำหนดคุณสมบัติเอาไว้ โดยจะต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง กล่าวคือ มีสัญชาติของประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญา หรือความตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วยประการหนึ่ง หรือมีภูมิลำเนาหรือสถานที่ประกอบธุรกิจอย่างแท้จริงในประเทศไทยหรือประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญา หรือความตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วยอีกประการหนึ่ง¹⁹

3.3.3.2 รายละเอียดคำขอขึ้นทะเบียน

จากที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้น สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครองจะต้องสามารถบ่งบอกได้ว่าสินค้าที่เกิดจากแหล่งภูมิศาสตร์นั้นเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ ชื่อเสียง หรือคุณลักษณะเฉพาะของแหล่งภูมิศาสตร์นั้น ดังนั้นในการยื่นคำขอขึ้นทะเบียน ผู้มีสิทธิยื่นคำขอขึ้นทะเบียนจะต้องแสดงรายละเอียดตามที่กฎหมายกำหนด โดยพิจารณาจากมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ซึ่งได้บัญญัติว่า “คำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์จะต้องประกอบด้วยรายละเอียดเกี่ยวกับคุณภาพ ชื่อเสียง หรือคุณลักษณะอื่นของสินค้า แหล่งภูมิศาสตร์และรายละเอียดอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง”²⁰ ประกอบกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการขอขึ้นทะเบียน การประกาศโฆษณาการคัดค้านและการโต้แย้งคำคัดค้าน การขึ้นทะเบียน การอุทธรณ์และการแก้ไขหรือเพิกถอนทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2547 ข้อ 9 โดยกำหนดว่าคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์จะต้องมีรายการอย่างน้อย 8 รายการดังต่อไปนี้

- (1) รายละเอียดเกี่ยวกับผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนตามรายการในแบบพิมพ์
- (2) ชื่อ สัญลักษณ์ หรือสิ่งอื่นใดที่ใช้เรียกหรือใช้แทนแหล่งภูมิศาสตร์
- (3) รายการสินค้าที่ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์
- (4) รายละเอียดเกี่ยวกับคุณภาพ ชื่อเสียง คุณสมบัติหรือคุณลักษณะเฉพาะของสินค้าที่ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์
- (5) รายละเอียดซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างสินค้าที่ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์กับแหล่งภูมิศาสตร์
- (6) รายละเอียดเกี่ยวกับที่ตั้งแหล่งภูมิศาสตร์ที่ขอขึ้นทะเบียน

¹⁹ มาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546.

²⁰ มาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546.

(7) รายละเอียดแสดงการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ขอขึ้นทะเบียนบนฉลากสินค้า

(8) ลายมือชื่อของผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนและวันเดือนปีที่ลงลายมือชื่อ²¹

แต่อย่างไรก็ดี นอกจากรายละเอียดทั้ง 8 ประการตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง หากพิจารณาตามคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ตามแบบสข.01 จะปรากฏรายละเอียดที่สำคัญอีกสองประการคือ รายละเอียดผู้มีหน้าที่ตรวจสอบสินค้าที่ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ขึ้นทะเบียน และรายละเอียดวิธีการควบคุมคุณภาพสินค้าที่ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ขึ้นทะเบียน รายละเอียดทั้งสองประการนี้ ปรากฏอยู่ในคู่มือการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่จัดทำโดยกรมทรัพย์สินทางปัญญาในขั้นตอนการเตรียมความพร้อมก่อนการขึ้นทะเบียนว่าด้วยเรื่องการตรวจสอบรับรอง และจัดตั้งระบบควบคุมการผลิต (Inspection Structure and Control System) ที่ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการร่างข้อกำหนดมาตรฐานการผลิตสินค้า (Product Specification) แก่ผู้ประกอบการว่าควรปรึกษากับหน่วยงานตรวจสอบรับรองที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานรัฐหรือเอกชนก็ตาม รวมทั้ง ยกร่างแผนควบคุมการผลิตสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Control Plan) เพื่อใช้เป็นหลักฐานประกอบในการขอยื่นคำขอขึ้นทะเบียนตามกฎหมาย อีกทั้ง จากการศึกษาประกาศคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของกรมทรัพย์สินทางปัญญา ในการตรวจสอบรับรองและจัดตั้งระบบควบคุมการผลิตนั้น นายทะเบียนมักจะอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติในมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 กำหนดเป็นเงื่อนไขในการรับขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้น และหากสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ได้รับการขึ้นทะเบียนแล้ว ผู้ประกอบการก็มีหน้าที่ที่จะต้องจัดตั้งกลไกควบคุมการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และมาตรการควบคุมการผลิตสินค้าให้เป็นไปตามมาตรฐานสินค้าที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้²²

3.3.3.3 การตรวจสอบคำขอ

หลังจากที่ได้มีการยื่นคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว กระบวนการต่อมาก็คือกระบวนการตรวจสอบคำขอของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบคำขอตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ที่บัญญัติว่า “เมื่อได้รับคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบว่าคำขอขึ้นทะเบียนดังกล่าวเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา 5 มาตรา 6 มาตรา 7 มาตรา 8 มาตรา 9 และ

²¹ ข้อ 9 แห่งกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการขอขึ้นทะเบียน การประกาศโฆษณาการค้าค่านและการโต้แย้งคำคัดค้าน การขึ้นทะเบียน การอุทธรณ์และการแก้ไขหรือเพิกถอนทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2547.

²² กรมทรัพย์สินทางปัญญา, คู่มือการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ [Online], 7 มิถุนายน 2559. แหล่งที่มา http://www.ipthailand.go.th/en/index.php?option=com_content&view=article&id=518:2014-04-27-06-35-48&catid=103&Itemid=262.

มาตรา 10 หรือไม่ และให้ทำรายงานผลการตรวจสอบเสนอความเห็นต่อนายทะเบียนภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่รับคำขอขึ้นทะเบียน”²³ กล่าวคือ ในขั้นตอนนี้เจ้าหน้าที่ผู้รับคำขอจะดำเนินการตรวจสอบคำขอว่า สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ขอขึ้นทะเบียนนั้นมีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายหรือไม่ บุคคลที่ยื่นคำขอเป็นผู้มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์และมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ อีกทั้ง คำขอขึ้นทะเบียนแสดงรายละเอียดถูกต้องตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงหรือไม่ เมื่อทำการตรวจสอบแล้วต้องทำรายงานการตรวจสอบเสนอความเห็นต่อนายทะเบียน เพื่อทำการพิจารณาว่าจะรับขึ้นทะเบียนหรือไม่ โดยเจ้าหน้าที่ตรวจสอบจะต้องดำเนินการภายในกำหนดระยะเวลา 120 วันนับแต่วันที่รับคำขอขึ้นทะเบียนนั้น

1) กรณีนายทะเบียนมีคำสั่งยกคำขอขึ้นทะเบียน

มาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 บัญญัติว่า “ในกรณีที่คำขอขึ้นทะเบียนไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในมาตรา 5 มาตรา 6 มาตรา 7 มาตรา 8 มาตรา 9 หรือมาตรา 10 ให้นายทะเบียนมีคำสั่งยกคำขอขึ้นทะเบียนนั้นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานการตรวจสอบ และให้มีหนังสือแจ้งคำสั่งพร้อมด้วยเหตุผลให้ผู้ขอขึ้นทะเบียนทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มิคำสั่ง

ผู้ขอขึ้นทะเบียนมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนต่อคณะกรรมการได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รับแจ้งคำสั่งนั้น การอุทธรณ์ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง”²⁴

จากการพิจารณาบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ในกรณีที่คำขอขึ้นทะเบียนไม่เป็นไปตามที่หลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ นายทะเบียนถูกจำกัดระยะเวลาในการพิจารณาและมีคำสั่งยกคำขอขึ้นทะเบียนเพียง 30 วันนับแต่วันที่ได้รับรายงานจากเจ้าหน้าที่ตรวจสอบและนายทะเบียนจะต้องแจ้งคำสั่งยกคำขอ พร้อมทั้งแสดงเหตุผลในการยกคำขอแก่ผู้ขอขึ้นทะเบียนภายใน 15 วันนับแต่มีคำสั่งยกคำขออีกด้วย แต่อย่างไรก็ดี หากผู้ขอขึ้นทะเบียนไม่เห็นด้วยกับคำสั่งยกคำขอดังกล่าว ผู้ขอขึ้นทะเบียนย่อมมีสิทธิที่จะอุทธรณ์คำสั่งต่อคณะกรรมการ ภายในกำหนด 90 วันนับแต่ได้รับแจ้งคำสั่งยกคำขอ อีกทั้ง ไม่เป็นการตัดสิทธิของผู้ขอขึ้นทะเบียนที่จะนำคดีที่คณะกรรมการมีคำวินิจฉัยไปสู่ศาลได้ แต่จะต้องดำเนินการภายใน 90 วันนับแต่ที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยนั้น มิฉะนั้นคำวินิจฉัยของคณะกรรมการย่อมเป็นที่สุด ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546²⁵

²³ มาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546.

²⁴ มาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546.

²⁵ มาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546.

2) กรณีนายทะเบียนมีคำสั่งรับขึ้นทะเบียน

เมื่อนายทะเบียนได้รับคำขอขึ้นทะเบียนจากเจ้าหน้าที่ตรวจสอบแล้ว หากนายทะเบียนเห็นว่าควรรับขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ จะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ใน มาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ที่บัญญัติว่า “ในกรณีที่คำขอขึ้นทะเบียนเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในมาตรา 5 มาตรา 6 มาตรา 7 มาตรา 8 มาตรา 9 และมาตรา 10 และนายทะเบียนเห็นควรให้ขึ้นทะเบียนโดยมีเงื่อนไขหรือไม่มีเงื่อนไข ให้นายทะเบียนมีคำสั่งประกาศโฆษณาการรับขึ้นทะเบียนตามวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง”²⁶

จากการพิจารณาบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ในการพิจารณารับคำขอขึ้นทะเบียนของนายทะเบียนมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาเช่นเดียวกันกับที่เจ้าหน้าที่ตรวจสอบต้องพิจารณาตามที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้น แต่อย่างไรก็ดีกฎหมายให้อำนาจนายทะเบียนในการที่จะกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมในการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ได้ อาทิ การกำหนดเงื่อนไขให้มีระบบการตรวจสอบรับรองและระบบควบคุมการผลิต การกำหนดเงื่อนไขให้มีการขึ้นทะเบียนสมาชิกและผู้ประกอบการค้าที่ประสงค์จะใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ขอขึ้นทะเบียน การกำหนดเงื่อนไขให้จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับสมาชิกและแผนการตรวจสอบควบคุมสินค้า หรือกำหนดเงื่อนไขสำหรับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ต่างประเทศ โดยให้ผู้ยื่นคำขอแจ้งแก่นายทะเบียนหากสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้นไม่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายภายในประเทศของตนอีกต่อไป เป็นต้น นอกจากนี้ นายทะเบียนจะต้องมีคำสั่งประกาศโฆษณาการรับขึ้นทะเบียน โดยวิธีการปิดประกาศไว้ที่กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ หรือโดยวิธีอื่นที่อธิบดีกำหนด²⁷ และประกาศโฆษณานั้นจะต้องมีรายการตามที่กำหนดไว้ในข้อ 12 ตามกฎกระทรวง²⁸

3.3.3.4 การทำคำคัดค้าน

เมื่อมีการประกาศโฆษณาคำสั่งการรับขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์แล้ว มาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 กำหนดให้บุคคลผู้มีส่วนได้เสียสามารถยื่นคำคัดค้านการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้นได้ ภายในกำหนดระยะเวลา 90 วันนับ

²⁶ มาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546.

²⁷ ข้อ 11 แห่งกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการขอขึ้นทะเบียน การประกาศโฆษณาการคัดค้านและการโต้แย้งคำคัดค้าน การขึ้นทะเบียน การอุทธรณ์และการแก้ไขหรือเพิกถอนทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2547.

²⁸ ข้อ 12 แห่งกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการขอขึ้นทะเบียน การประกาศโฆษณาการคัดค้านและการโต้แย้งคำคัดค้าน การขึ้นทะเบียน การอุทธรณ์และการแก้ไขหรือเพิกถอนทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2547.

แต่วันประกาศโฆษณา²⁹ โดยคำคัดค้านนั้นจะต้องระบุเหตุแห่งการคัดค้าน พร้อมแนบสำเนาจำนวนหนึ่งชุด และสำเนาบัตรประจำตัวของผู้คัดค้านตามที่กฎกระทรวงข้อ 13 กำหนดไว้³⁰

หลังจากที่ผู้คัดค้านได้ยื่นคำคัดค้านแล้ว มาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 กำหนดให้ต้องส่งสำเนาคำคัดค้านให้แก่ผู้ยื่นขอขึ้นทะเบียนทราบถึงการคัดค้านนั้น ภายในกำหนดระยะเวลา 15 วันนับแต่วันที่ได้มีการคัดค้าน ทั้งนี้ ผู้ยื่นขอขึ้นทะเบียนต้องยื่นคำโต้แย้งภายในกำหนดระยะเวลา 90 วันนับแต่วันที่ได้รับสำเนาคำคัดค้าน มิฉะนั้นจะถือว่าผู้ขอขึ้นทะเบียนได้ละทิ้งคำขอขึ้นทะเบียน โดยคำโต้แย้งนั้นต้องระบุเหตุแห่งการโต้แย้ง พร้อมแนบสำเนาตามจำนวนของผู้คัดค้านตามที่กฎกระทรวงข้อ 14 กำหนดไว้³¹ และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งคำโต้แย้งแก่ผู้คัดค้าน³²

เมื่อนายทะเบียนได้ทำการวินิจฉัยคำคัดค้านและคำโต้แย้งแล้ว มาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 กำหนดให้นายทะเบียนแจ้งคำวินิจฉัย พร้อมทั้งแสดงเหตุผลแก่ผู้ขอขึ้นทะเบียนและผู้คัดค้านทราบ โดยทำเป็นหนังสือภายในกำหนด 15 วันนับแต่ที่มีคำวินิจฉัย หากผู้ขอขึ้นทะเบียนหรือผู้คัดค้านไม่พอใจคำวินิจฉัยของนายทะเบียน ผู้ขอขึ้นทะเบียนหรือผู้คัดค้านสามารถที่จะอุทธรณ์คำวินิจฉัยของนายทะเบียนต่อคณะกรรมการได้ ภายใน 90 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยนั้น อีกทั้ง ไม่เป็นการตัดสิทธิของผู้ขอขึ้นทะเบียนหรือผู้คัดค้านในการที่จะนำคดีที่คณะกรรมการมีคำวินิจฉัยไปสู่ศาลได้ แต่จะต้องดำเนินการภายใน 90 วันนับแต่ที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยนั้น มิฉะนั้นคำวินิจฉัยของคณะกรรมการย่อมเป็นที่สิ้นสุด³³

ในกรณีที่ไม่มี การคัดค้านตามมาตรา 16 กิติ หรือกรณีมีคำคัดค้านแต่นายทะเบียนหรือคณะกรรมการมีคำวินิจฉัยอันเป็นที่สุดตามมาตรา 18 หรือศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกคำคัดค้านนั้นเสีย กรณีเช่นว่านี้ มาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 กำหนดให้นายทะเบียนรับขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายในกำหนดระยะเวลา 15 วันนับแต่วันถัดจากวันสิ้นสุดระยะเวลาที่กำหนดไว้ในมาตรา 16 วรรคหนึ่งสำหรับกรณีที่ไม่มีการคัดค้าน หรือ

²⁹ มาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546.

³⁰ ข้อ 13 แห่งกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการขอขึ้นทะเบียน การประกาศโฆษณาการคัดค้านและการโต้แย้งคำคัดค้าน การขึ้นทะเบียน การอุทธรณ์และการแก้ไขหรือเพิกถอนทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2547.

³¹ ข้อ 14 แห่งกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการขอขึ้นทะเบียน การประกาศโฆษณาการคัดค้านและการโต้แย้งคำคัดค้าน การขึ้นทะเบียน การอุทธรณ์และการแก้ไขหรือเพิกถอนทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2547.

³² มาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546.

³³ มาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546.

นับแต่วันถัดจากวันที่นายทะเบียนได้รับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการหรือคำพิพากษาของศาลแล้วแต่กรณี³⁴

3.3.3.5 ผลของการจดทะเบียน

เมื่อนายทะเบียนได้ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์แล้ว มาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้การคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์มีผลย้อนหลังไปนับตั้งแต่วันที่ได้นับคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้น³⁵

3.3.4 ผู้มีสิทธิใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์และการระงับใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

การพิจารณาว่าผู้ใดจะเป็นผู้มีสิทธิใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สามารถพิจารณาได้จากมาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ซึ่งบัญญัติว่า “เมื่อมีการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับสินค้าใดแล้ว ผู้ผลิตสินค้านั้นซึ่งอยู่ในแหล่งภูมิศาสตร์ของสินค้านั้นกล่าว หรือผู้ประกอบการค้าเกี่ยวกับสินค้านั้นมีสิทธิใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ขึ้นทะเบียนกับสินค้าที่ระบุตามเงื่อนไขที่นายทะเบียนกำหนด”³⁶ จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า กฎหมายได้กำหนดตัวบุคคลที่มีสิทธิใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไว้ อันได้แก่ ผู้ผลิตสินค้าซึ่งจะต้องเป็นผู้ผลิตที่อยู่ในแหล่งภูมิศาสตร์ของสินค้านั้น และผู้ประกอบการค้าเกี่ยวกับสินค้านั้นโดยไม่จำเป็นต้องอยู่ในแหล่งภูมิศาสตร์ของสินค้า เนื่องจากโดยสภาพการจำหน่ายสินค้าที่ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของผู้ประกอบการค้าสามารถกระทำได้ทุกท้องที่³⁷ อีกทั้ง ผู้มีสิทธิใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไม่จำเป็นต้องเป็นบุคคลเดียวกันกับบุคคลที่ยื่นขอขึ้นทะเบียนแต่อย่างใด เนื่องจากสิทธิในสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เป็นสิทธิร่วม (Collective Right) หรือสิทธิชุมชน (Community Right)³⁸ อันเป็นลักษณะพิเศษของกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั่นเอง

ทั้งนี้ สิทธิในการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้นจะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ได้ขึ้นทะเบียนและปฏิบัติตามเงื่อนไขที่นายทะเบียนระบุไว้ มิฉะนั้น นายทะเบียนจะมีหนังสือให้ผู้ที่มีได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขดังกล่าว ปฏิบัติตามภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ หากไม่ปฏิบัติตามภายในระยะเวลาโดยไม่มีเหตุอันสมควร นายทะเบียนจะมีคำสั่งระงับการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้น โดยมีกำหนดระยะเวลาไม่เกิน 2 ปี นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง ผู้ที่ถูกคำสั่งระงับการใช้สามารถที่จะอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนต่อคณะกรรมการได้ ภายใน 90 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งนั้น อีกทั้ง ไม่เป็น

³⁴ มาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546.

³⁵ มาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546.

³⁶ มาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546.

³⁷ กรมทรัพย์สินทางปัญญา, คู่มือการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์, 18.

³⁸ จักรกฤษณ์ ควรพจน์ และบัณฑิต เศรษฐศิริโรตม์, สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical

การตัดสิทธิของผู้ที่ถูกคำสั่งระงับการใช้ ในการที่จะนำคดีที่คณะกรรมการมีคำวินิจฉัยไปสู่ศาลได้ แต่จะต้องดำเนินการภายใน 90 วันนับแต่ที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยนั้น มิฉะนั้นคำวินิจฉัยของคณะกรรมการย่อมเป็นที่สุด ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546³⁹

3.3.5 การใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์โดยมิชอบ

กฎหมายได้กำหนดลักษณะของการกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิในการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้ขึ้นทะเบียนเอาไว้ โดยสามารถแบ่งการพิจารณาตามชนิดของสินค้าได้เป็น 2 กรณีดังต่อไปนี้

1) การใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับสินค้าทั่วไปโดยมิชอบ

ในกรณีการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับสินค้าทั่วไปนั้น มาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ได้กำหนดลักษณะของการกระทำโดยมิชอบไว้ 2 ประการ⁴⁰

ประการแรกคือ การใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อแสดงหรือทำให้บุคคลอื่นหลงเชื่อว่าสินค้าที่ได้มาจากแหล่งภูมิศาสตร์ที่ระบุในคำขอขึ้นทะเบียนเป็นสินค้าที่มาจากแหล่งภูมิศาสตร์ดังกล่าว ลักษณะของการกระทำโดยมิชอบประการแรกนี้ เป็นการกระทำที่กระทบต่อผู้บริโภคอันเป็นเจตนารมณ์ประการหนึ่งของการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว เนื่องจากการนำสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่แท้จริง ที่มีชื่อเสียง คุณภาพ ลักษณะเฉพาะของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้ขึ้นทะเบียนนั้น มาใช้กับสินค้าที่ได้มาจากแหล่งภูมิศาสตร์ที่แท้จริง ซึ่งในด้านชื่อเสียง คุณภาพ ลักษณะเฉพาะย่อมไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ขึ้นทะเบียนไว้ ผู้บริโภคย่อมได้รับความเสียหายจากการกระทำดังกล่าว เช่น ใช้คำว่ากล้วยเล็บมือนางชุมพรซึ่งได้ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์แล้วกับกล้วยเล็บมือนางที่มาจากแหล่งภูมิศาสตร์อื่น เป็นต้น

ประการที่สองคือ การใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์โดยประการใดที่ทำให้เกิดความสับสนหรือหลงผิดในแหล่งภูมิศาสตร์ของสินค้าและในคุณภาพ ชื่อเสียง หรือคุณลักษณะอื่นของสินค้านั้น เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ประกอบการรายอื่น จะเห็นได้ว่า การกระทำใด ๆ ก็ตามที่ทำให้เกิดความสับสนหรือหลงผิดในแหล่งภูมิศาสตร์ก็ดี เกิดความสับสนหรือหลงผิดในชื่อเสียง คุณภาพ ลักษณะเฉพาะของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ก็ดี ย่อมเป็นการกระทำที่กระทบต่อผู้ประกอบการที่มีสิทธิใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ขึ้นทะเบียนไว้ อันจะก่อให้เกิดการกระทำที่เป็นการแข่งขันที่

³⁹ มาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546.

⁴⁰ มาตรา 27 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546.

ไม่เป็นธรรมได้ ซึ่งการกระทำโดยมิชอบประการที่สองนี้ แม้เป็นการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์กับสินค้าที่มาจากแหล่งภูมิศาสตร์ที่แท้จริงก็ตาม ก็อาจเป็นการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์โดยมิชอบได้

อาทิ การที่ผู้ผลิตที่อยู่ในแหล่งภูมิศาสตร์หรือผู้ประกอบการค้าเกี่ยวกับสินค้านั้นมีการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์โดยมิได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ การกระทำดังกล่าวย่อมทำให้เกิดความสับสนหรือหลงผิดในคุณภาพ ชื่อเสียง หรือคุณลักษณะอื่นของสินค้านั้น อีกทั้ง กระทบต่อคุณภาพ ชื่อเสียงของผู้ประกอบการอื่น ๆ ในแหล่งภูมิศาสตร์นั้น ย่อมเป็นการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์โดยมิชอบ หรือการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่มาจากแหล่งภูมิศาสตร์ที่มีชื่อพ้องกันกับแหล่งภูมิศาสตร์ที่ขึ้นทะเบียน อันมีลักษณะเป็นการอาศัยชื่อพ้องกันของแหล่งภูมิศาสตร์ที่แท้จริงของตนให้เกิดความสับสนหลงผิดกับสินค้าที่ใช้แหล่งภูมิศาสตร์ที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ ย่อมกระทบต่อผู้ประกอบการผู้มีสิทธิใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้ขึ้นทะเบียน เป็นต้น⁴¹

แต่อย่างไรก็ดี กฎหมายได้กำหนดข้อยกเว้นของการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับสินค้าทั่วไปโดยมิชอบเอาไว้กล่าวคือ แม้การกระทำนั้นจะมีลักษณะเป็นการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์โดยมิชอบตามที่ได้กล่าวมาในข้างต้น แต่หากได้กระทำก่อนวันขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ให้ถือว่าเป็นการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์โดยชอบ⁴²

ทั้งนี้ การใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับสินค้าทั่วไปโดยมิชอบตามมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 สอดคล้องกับความตกลงทริปส์ข้อ 22(2) ที่กำหนดให้ประเทศสมาชิกกำหนดวิธีการทางกฎหมายสำหรับป้องกันผู้มีส่วนได้เสียไว้ 2 ประการ ประการแรกคือ ป้องกันมิให้มีการใช้วิธีการใด ๆ ในการกำหนดแหล่งที่มา หรือการนำเสนอสินค้าซึ่งชี้หรือแนะนำสินค้านั้นว่าเกิดจากแหล่งภูมิศาสตร์หนึ่งนอกเหนือจากแหล่งกำเนิดที่แท้จริง ในลักษณะที่ทำให้ประชาชนสับสนหลงผิดเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดทางภูมิศาสตร์ของสินค้า ซึ่งสอดคล้องกับกรณีตามมาตรา 27(1) และประการที่สองคือ ป้องกันการใช้ใด ๆ อันก่อให้เกิดการกระทำซึ่งเป็นการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมตามความหมายของข้อ 10 ทวิของอนุสัญญากรุงปารีส ซึ่งสอดคล้องกับกรณีตามมาตรา 27(2)⁴³

2) การใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับสินค้าเฉพาะอย่างโดยมิชอบ

ในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับสินค้าเฉพาะอย่างนั้น เป็นไปตามมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ซึ่งอนุวัติการตามความตกลงทริปส์ในข้อ 23 ที่ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับสินค้า

⁴¹ ธนพจน เอกโยคยะ, คำอธิบายกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์, 84-88.

⁴² มาตรา 27 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546.

⁴³ Article 22(2) of Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights.

ประเภทไวน์และสุราเอาไว้เป็นพิเศษ ทั้งนี้ การกำหนดประเภทสินค้าเฉพาะอย่างในประเทศไทยนั้น มาตรา 28 วรรคหนึ่งได้กำหนดให้เป็นอำนาจของรัฐมนตรีเป็นผู้ประกาศให้สินค้าประเภทใดเป็นสินค้าเฉพาะอย่าง โดยกำหนดเป็นกฎกระทรวง⁴⁴ ไม่จำเป็นต้องจำกัดการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับสินค้าประเภทไวน์และสุราเท่านั้น เนื่องจากประสงค์จะให้บทบัญญัตินี้สามารถใช้บังคับกับสินค้าประเภทอื่นนอกจากที่กำหนดไว้ตามความตกลงทริปส์⁴⁵ ซึ่งตามข้อ 1 ในกฎกระทรวงกำหนดรายชื่อประเภทสินค้าเฉพาะอย่างและกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่เหมือนหรือพ้องกัน พ.ศ. 2547 ได้กำหนดรายชื่อประเภทสินค้าเฉพาะอย่างเอาไว้ 4 ประเภท อันได้แก่ ข้าว ไหม ไวน์ และสุรา⁴⁶

ลักษณะของการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับสินค้าเฉพาะอย่างโดยมิชอบนั้น มาตรา 28 วรรคสองได้บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับวรรคสี่ เมื่อประกาศให้สินค้าประเภทใดเป็นสินค้าเฉพาะอย่างตามวรรคหนึ่ง การใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์กับสินค้าที่มีได้มีแหล่งภูมิศาสตร์ที่ระบุในคำขอขึ้นทะเบียนเป็นการกระทำโดยมิชอบแม้ว่าผู้ใช้จะได้ระบุแหล่งภูมิศาสตร์อันแท้จริงของสินค้านั้นไว้ด้วย หรือได้ใช้คำหรือได้กระทำการใดที่แสดงให้เห็นถึงแหล่งภูมิศาสตร์อันแท้จริงของสินค้านั้นก็ตาม”⁴⁷ จากการพิจารณาลักษณะของการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับสินค้าเฉพาะอย่างโดยมิชอบดังกล่าวจะเห็นได้ว่า มีลักษณะที่ให้ความคุ้มครองในระดับที่มากกว่าการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับสินค้าทั่วไป เนื่องจากไม่ต้องคำนึงว่าประชาชนจะสับสนหลงผิดอย่างกรณีสินค้าทั่วไปตามมาตรา 27 ดังนั้น แม้ผู้ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์จะได้แสดงให้เห็นถึงแหล่งภูมิศาสตร์ที่แท้จริงของสินค้าก็ตาม ย่อมเป็นการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์โดยมิชอบตามความในบทบัญญัตินี้ นอกจากนี้ การแสดงให้เห็นถึงแหล่งภูมิศาสตร์อันแท้จริงของสินค้านั้น มาตรา 28 วรรคสาม ให้หมายความรวมถึงการใช้คำว่า ประเภท ชนิด แบบ หรือคำอื่นในทำนองเดียวกันประกอบกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์⁴⁸

อาทิ ขามไถ่ล่าปางเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ใช้สำหรับสินค้าทั่วไป เนื่องจากมิใช่สินค้าเฉพาะอย่างตามที่ระบุในกฎกระทรวง หากมีบุคคลใดก็ตามใช้คำว่า “ขามไถ่ล่าปาง” กับขามไถ่ที่ผลิตมาจากจังหวัดอื่น ย่อมทำให้ผู้บริโภคหลงผิดได้ว่าขามไถ่ที่ผลิตมาจากจังหวัดอื่น เป็นขามไถ่ล่าปางที่

⁴⁴ มาตรา 28 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546.

⁴⁵ สำนักกฎหมาย สำนักเลขาธิการวุฒิสภา, พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546: พร้อมทั้งประวัติ ความเป็นมา กระบวนการ และขั้นตอนในการตราพระราชบัญญัติดังกล่าวของวุฒิสภา ภาคผนวก ก, 13.

⁴⁶ ข้อ 1 แห่งกฎกระทรวงกำหนดรายชื่อประเภทสินค้าเฉพาะอย่างและกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่เหมือนหรือพ้องกัน พ.ศ. 2547.

⁴⁷ มาตรา 28 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546.

⁴⁸ มาตรา 28 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546.

ได้ขึ้นทะเบียนไว้ อันเป็นการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์โดยมิชอบ ตามมาตรา 27(1) แต่หาก查明ไก่ที่ผลิตจากจังหวัดอื่นนั้น แม้ใช้คำว่า “查明ไก่ลำปาง” ก็ตาม หากได้มีการระบุไว้ชัดเจนว่าเป็น查明ไก่ที่มาจากจังหวัดอื่น หรือใช้ถ้อยคำทำนองว่า ชนิดเดียวกันกับ查明ไก่ลำปาง ประเภทเดียวกันกับ查明ไก่ลำปาง วิธีการผลิตแบบเดียวกันกับ查明ไก่ลำปาง กรณีเช่นว่านี้ ย่อมมิใช่การใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อแสดงหรือทำให้ผู้บุคคลอื่นหลงเชื่อว่าสินค้าที่มีได้มาจากแหล่งภูมิศาสตร์ที่ขึ้นทะเบียนเป็นสินค้าที่มาจากแหล่งภูมิศาสตร์ที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ ตามมาตรา 27(1)

ในทางตรงกันข้าม ผ้าไหมมัดหมี่ขึ้นดินแดงบุรีรัมย์ซึ่งเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับสินค้าเฉพาะอย่าง หากมีการใช้คำว่า “ผ้าไหมมัดหมี่ขึ้นดินแดงบุรีรัมย์” กับผ้าไหมที่มีได้มีแหล่งที่มาจากบุรีรัมย์ตามที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ ย่อมเป็นการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์โดยมิชอบตามมาตรา 28 แม้จะได้มีการระบุไว้ชัดเจนว่าเป็นผ้าไหมที่มาจากจังหวัดอื่น หรือมีถ้อยคำทำนองว่าชนิดเดียวกันกับผ้าไหมมัดหมี่ขึ้นดินแดงบุรีรัมย์ ประเภทเดียวกันกับผ้าไหมมัดหมี่ขึ้นดินแดงบุรีรัมย์ วิธีการผลิตแบบเดียวกันกับผ้าไหมมัดหมี่ขึ้นดินแดงบุรีรัมย์ก็ตาม

แต่อย่างไรก็ดี มาตรา 28 วรรคสามได้กำหนดข้อยกเว้นของการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับสินค้าเฉพาะอย่างโดยมิชอบเอาไว้กล่าวคือ แม้การกระทำนั้นจะมีลักษณะเป็นการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์โดยมิชอบตามที่ได้กล่าวมาในข้างต้น แต่หากการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์โดยมิชอบนั้นได้ใช้มาเป็นระยะเวลา 10 ปีติดต่อกันก่อนวันที่ 15 เมษายน พ.ศ. 2537 หรือโดยสุจริตก่อนวันดังกล่าว มิให้ถือว่าเป็นการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์โดยมิชอบ⁴⁹ ซึ่งสอดคล้องกับข้อยกเว้นของความตกลงทริปส์ในข้อ 24 (4) ตามที่ได้กล่าวมาแล้ว

3.3.6 บทกำหนดโทษ

1) บทกำหนดโทษสำหรับการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์โดยมิชอบ

จากการศึกษาพบว่า พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ได้กำหนดโทษสำหรับการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์โดยมิชอบ โดยกำหนดโทษการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์โดยมิชอบสำหรับสินค้าทั่วไปเอาไว้ในมาตรา 39⁵⁰ และกำหนดโทษการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์โดยมิชอบสำหรับสินค้าเฉพาะอย่างเอาไว้ในมาตรา 40 ซึ่งกำหนดเป็นโทษทางอาญา ด้วยวิธีการปรับ ทั้งนี้ อัตราโทษปรับกรณีใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับสินค้าทั่วไปโดยมิชอบและการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับสินค้าเฉพาะต่างก็มีอัตราโทษอย่างเดียวกันคือ ระวังโทษปรับไม่เกินสองแสนบาท⁵¹

⁴⁹ มาตรา 28 วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546.

⁵⁰ มาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546.

⁵¹ มาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546.

2) บทกำหนดโทษสำหรับการฝ่าฝืนคำสั่งของคณะกรรมการ

เนื่องจากมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ได้ให้อำนาจแก่คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการมีอำนาจออกคำสั่ง เป็นหนังสือเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสารหรือสิ่งอื่นใดมาเพื่อประกอบการพิจารณาได้ตามความจำเป็น⁵² หากบุคคลใดทำการฝ่าฝืนคำสั่งดังกล่าวของคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท ทั้งนี้ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 41 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546⁵³

3) ความรับผิดของผู้แทนนิติบุคคล

ในกรณีที่ผู้ที่ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์โดยมิชอบนั้นเป็นนิติบุคคล มาตรา 42 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ได้บัญญัติไว้ว่า “ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดซึ่งต้องรับโทษตามพระราชบัญญัตินี้เป็นนิติบุคคล กรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือผู้แทนนิติบุคคลนั้น ต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้นด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้รู้เห็นหรือยินยอมในการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น”⁵⁴ ซึ่งเป็นบทบัญญัติให้ผู้แทนนิติบุคคลจะต้องรับผิดชอบในการกระทำที่เกิดขึ้นจากนิติบุคคล เว้นแต่ผู้แทนนิติบุคคลจะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้รู้เห็นหรือยินยอมในการกระทำนั้น

ความรับผิดของผู้แทนนิติบุคคลตามมาตรา 42 นี้ มีข้อพิจารณาว่าบทบัญญัติดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญมาตรา 39 วรรคสองที่บัญญัติว่า “ในคดีอาญาต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด”⁵⁵ หรือไม่ ซึ่งเป็นข้อสันนิษฐานอันมีที่มาจากหลักสิทธิมนุษยชนตามข้อ 11 แห่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights)⁵⁶ จากการศึกษาพบว่า ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ 12/2555 ที่ได้วินิจฉัยบทบัญญัติเกี่ยวกับความรับผิดของนิติบุคคลภายใต้มาตรา 54 พระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545 ที่บัญญัติว่า “ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดซึ่งต้องรับโทษตามพระราชบัญญัตินี้เป็นนิติบุคคล ให้กรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้นต้องรับโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนในการกระทำ

⁵² มาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546.

⁵³ มาตรา 41 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546.

⁵⁴ มาตรา 42 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546.

⁵⁵ มาตรา 39 แห่งรัฐธรรมนูญ.

⁵⁶ Article 11 of Universal Declaration of Human Rights กำหนดว่า “บุคคลซึ่งถูกกล่าวหาว่ามีความผิดอาญา มีสิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าบริสุทธิ์ จนกว่าจะมีการพิสูจน์ว่ามีความผิดตามกฎหมายในการพิจารณาโดยเปิดเผย และผู้นั้นได้รับหลักประกันทั้งหลายที่จำเป็นในการต่อสู้คดี”.

ความผิดของนิติบุคคลนั้น”⁵⁷ ซึ่งบัญญัติให้ผู้แทนนิติบุคคลต้องรับโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดที่นิติบุคคลได้เป็นผู้ก่อขึ้นในลักษณะทำนองเดียวกันกับที่บัญญัติไว้ในมาตรา 42 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ทั้งนี้ ศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยว่า “บทสันนิษฐานตาม มาตรา 54 แห่งพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545 นั้น มีผลเป็นการสันนิษฐานความผิดของจำเลย โดยโจทก์ไม่จำเป็นต้องพิสูจน์ให้เห็นถึงการกระทำหรือเจตนาอย่างใดอย่างหนึ่งของจำเลยก่อน เป็นการนำการกระทำความผิดของบุคคลอื่นมาเป็นเงื่อนไขของการสันนิษฐานให้จำเลยมีความผิดและต้องรับโทษทางอาญา....

.....บทบัญญัติมาตราดังกล่าวจึงเป็นการสันนิษฐานความผิดของผู้ต้องหาและจำเลย ในคดีอาญาโดยอาศัยสถานะของบุคคลเป็นเงื่อนไข มิใช่การสันนิษฐานข้อเท็จจริงที่เป็นองค์ประกอบความผิดเพียงบางข้อหลังจากที่โจทก์ได้พิสูจน์ให้เห็นถึงการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับความผิดของจำเลยให้ครบองค์ประกอบความผิด....

.....บทบัญญัติมาตราดังกล่าวในส่วนที่สันนิษฐานความผิดอาญาของผู้ต้องหาและจำเลยโดยไม่ปรากฏว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยได้กระทำการหรือมีเจตนาประการใดเกี่ยวกับความผิดนั้น จึงขัดต่อหลักนิติธรรมและขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา 39 วรรคสอง เป็นอันใช้บังคับไม่ได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 6”⁵⁸

แม้ศาลรัฐธรรมนูญจะมีได้อำนาจในการแก้ไขกฎหมาย และคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในคดี 12/2555 จะเป็นการวินิจฉัยในประเด็นที่ว่ามาตรา 54 พระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545 ขัดกับรัฐธรรมนูญหรือไม่ อันมีผลผูกพันศาลและองค์กรต่าง ๆ ในการบังคับใช้กฎหมายเฉพาะแต่ประเด็นดังกล่าวเท่านั้น แต่บรรทัดฐานของศาลรัฐธรรมนูญอาจส่งผลถึงการบังคับใช้กฎหมายในประเด็นความรับผิดของผู้แทนนิติบุคคลตาม 42 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ที่บัญญัติในทำนองเดียวกัน ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อผู้มีสิทธิใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในการฟ้องร้องคดี ตลอดจนศาลหรือหน่วยงานในฐานะผู้บังคับใช้กฎหมายอีกด้วย

3.4 บทส่งท้าย

จากที่ได้ทำการศึกษาถึงวิวัฒนาการการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของไทยในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในประเทศไทยภายใต้กฎหมายต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการให้

⁵⁷ มาตรา 54 แห่งพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545.

⁵⁸ คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 12/2555 “เรื่อง พระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545 มาตรา 54 ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา 39 วรรคสอง มาตรา 40 (5) ประกอบมาตรา 30 หรือไม่”.

ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ อันได้แก่ ประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 จะเห็นได้ว่าการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้กฎหมายต่าง ๆ เหล่านี้ มิได้มีบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่เหมาะสม และไม่เพียงพอที่จะรับรองพันธกรณีตามความตกลงทริปส์กำหนดได้ นอกจากนี้ จากการศึกษาถึงมาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 แม้บทบัญญัติดังกล่าวจะได้อนุญาตการให้ความสอดคล้องกับความตกลงทริปส์ อันเป็นความตกลงในระดับสากลที่ประเทศไทยเข้าร่วมเป็นสมาชิกแล้วก็ตาม แต่อย่างไรก็ดี ปัจจุบันมีความตกลงที่เกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในระดับสากลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการปรับปรุงและพัฒนาพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ให้ความทันสมัยและสอดคล้องกับความตกลงระดับสากลเหล่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 และการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) ซึ่งจะได้กล่าวโดยละเอียดในบทต่อไป

บทที่ 4

วิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ระหว่างประเทศไทยกับมาตรฐานสากล เพื่อปรับปรุงกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล

4.1 บทนำ

จากที่ได้ทำการศึกษามาแล้วในบทที่ 3 เกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ซึ่งมีหลักการและเหตุผลในการตราพระราชบัญญัตินี้ก็เพื่ออนุวัติการกฎหมายภายในให้มีความสอดคล้องกับพันธกรณีที่ประเทศไทยมีตามข้อ 22 ถึงข้อ 24 แห่งความตกลงทริปส์ ซึ่งกฎหมายไทยในขณะนั้นยังไม่เพียงพอที่จะให้ความคุ้มครองในระดับมาตรฐานที่ความตกลงทริปส์กำหนดไว้¹ ผลจากการการตราพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 นี้เอง ทำให้ในปี 2546 ประเทศไทยมีการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในฐานะที่เป็นกฎหมายเฉพาะ และมีความสอดคล้องกับมาตรฐานขั้นต่ำของความตกลงทริปส์นั่นเอง

ปัจจุบันการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในระดับสากล โดยเฉพาะอย่างยิ่งระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 อันเป็นระเบียบที่ให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของสหภาพยุโรปที่มีวิวัฒนาการในการให้ความคุ้มครองและมีการปรับปรุงแก้ไขมาอย่างต่อเนื่อง เปรียบเสมือนเป็นแม่แบบในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในฐานะที่เป็นกฎหมายเฉพาะ รวมถึงความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) ที่กำหนดให้ประเทศภาคีสมาชิกจะต้องให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ โดยมีข้อกำหนดมาตรฐานในการให้ความคุ้มครองอันเป็นพันธกรณีที่ประเทศต่าง ๆ ที่ต้องการเข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกจะต้องปฏิบัติตาม ซึ่งจะเห็นได้ว่า ระเบียบและความตกลงระหว่างประเทศดังกล่าว มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับความตกลงระหว่างประเทศที่ประเทศไทยอาจเข้าร่วมในอนาคต ประกอบกับพระราชกฤษฎีกาการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ. 2558 ที่ได้ประกาศใช้ขึ้นมาเพื่อให้บทบัญญัติของกฎหมายมีความเหมาะสมเป็นธรรม ไม่เป็นภาระแก่ประชาชนเกินสมควร สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตตามกาลสมัย และวิวัฒนาการของเทคโนโลยีที่มีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยกำหนดให้มีการพิจารณา ทบทวนความเหมาะสมของกฎหมายทุกห้าปีที่กฎหมายใช้บังคับ² ซึ่งนับตั้งแต่ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 จวบจนปัจจุบัน พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวยัง

¹ หมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546.

² มาตรา 5 แห่งพระราชกฤษฎีกาการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ. 2558.

มิได้มีการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมายแต่อย่างใด ดังนั้นในบทนี้ผู้ศึกษาจะทำการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ระหว่างประเทศไทยกับมาตรฐานสากล อันได้แก่ ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 และความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) ตามลำดับ เพื่อพิจารณาถึงความสอดคล้องของมาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ระหว่างประเทศไทยและมาตรฐานสากลดังกล่าว เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ต่อไป

4.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012

.ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 เปรียบเทียบกับการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ผู้ศึกษาขอแบ่งการพิจารณาตามหัวข้อดังต่อไปนี้

4.2.1 สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครอง

จากการศึกษาระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 พบว่า ข้อ 5 แห่งระเบียบดังกล่าวได้แบ่งประเภทการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เป็น 2 ประเภท ได้แก่ สิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิดที่ได้รับความคุ้มครอง (PDO) และสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครอง (PGI) และกำหนดถึงคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ที่สามารถได้รับการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในฐานะสิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิดที่ได้รับความคุ้มครอง (PDO) และสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครอง (PGI) เอาไว้โดยชัดเจน

ความแตกต่างประการสำคัญระหว่างสิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิดที่ได้รับความคุ้มครอง (PDO) และสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครอง (PGI) ก็คือ ระดับของความเชื่อมโยงระหว่างผลิตภัณฑ์กับแหล่งภูมิศาสตร์ กล่าวคือ ผลิตภัณฑ์ที่จะใช้สิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิดที่ได้รับความคุ้มครอง (PDO) นั้นจะต้องแสดงให้เห็นว่าคุณภาพหรือคุณลักษณะเฉพาะของผลิตภัณฑ์นั้นเป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ที่เกิดจากปัจจัยทางธรรมชาติและมนุษย์ในแหล่งภูมิศาสตร์นั้น อีกทั้งขั้นตอนการผลิตทั้งหมดจะต้องกระทำภายในพื้นที่แหล่งภูมิศาสตร์นั้นด้วย³ ในทางตรงกันข้าม ผลิตภัณฑ์ที่จะใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครอง (PGI) นั้น เพียงแต่แสดงให้เห็นว่าคุณภาพ ชื่อเสียง คุณลักษณะเฉพาะของผลิตภัณฑ์นั้นมีความเชื่อมโยงกับแหล่งภูมิศาสตร์นั้น ซึ่งระดับของความเชื่อมโยงระหว่างผลิตภัณฑ์กับแหล่งภูมิศาสตร์ไม่จำเป็นต้องเป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์อันเกิดจากการหลอมรวมกันระหว่างปัจจัยธรรมชาติและมนุษย์อย่างกรณีสิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิดที่ได้รับ

³ Article 5.1 of REGULATION (EU) No 1151/2012.

ความคุ้มครอง (PDO) อีกทั้งขั้นตอนการผลิตเพียงแต่มีขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งได้กระทำในแหล่งภูมิศาสตร์นั้นก็เพียงพอ ไม่จำเป็นต้องมีขั้นตอนการผลิตทั้งหมดในแหล่งภูมิศาสตร์นั้น⁴ ดังนั้นคุณสมบัติของสิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิดที่ได้รับความคุ้มครอง (PDO) จึงมีระดับความเข้มงวดยิ่งกว่าคุณสมบัติของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครอง (PGI)

จากที่ได้ทำการศึกษาถึงการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 พบว่า ในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้น พระราชบัญญัตินี้ได้แบ่งประเภทของการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ออกเป็นสิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิดที่ได้รับความคุ้มครอง (PDO) และสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครอง (PGI) อย่างกรณีของระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 แต่ประเทศไทยให้การคุ้มครองสิ่งซึ่งเรียกว่าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications: GI) อีกทั้ง มิได้กำหนดเอาไว้อย่างชัดเจนถึงคุณสมบัติของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ว่าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่จะขอขึ้นทะเบียนนั้นจะต้องมีคุณสมบัติอย่างไร แต่อย่างไรก็ดี มาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัตินี้ได้ให้ความหมายของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เอาไว้ว่า “สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ หมายความว่า ชื่อ สัญลักษณ์ หรือสิ่งอื่นใดที่ใช้เรียกหรือใช้แทนแหล่งภูมิศาสตร์ และที่สามารถบ่งบอกได้ว่าสินค้าที่เกิดจากแหล่งภูมิศาสตร์นั้นเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ ชื่อเสียง หรือคุณลักษณะเฉพาะของแหล่งภูมิศาสตร์ดังกล่าว”⁵ ในประเด็นของความเชื่อมโยงระหว่างสินค้ากับแหล่งภูมิศาสตร์ตามบทนิยามดังกล่าว กำหนดแต่เพียงว่าต้องเป็นสินค้าที่เกิดจากแหล่งภูมิศาสตร์นั้น ซึ่งมีได้กำหนดเอาไว้ว่าจะต้องมีขั้นตอนการผลิตทั้งหมดในแหล่งภูมิศาสตร์ดังกล่าว อีกทั้ง สินค้าที่ได้รับความคุ้มครองในฐานะสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้น เพียงแต่มีคุณภาพ ชื่อเสียง หรือคุณลักษณะเฉพาะของแหล่งภูมิศาสตร์ดังกล่าวเท่านั้น ไม่จำเป็นต้องถึงขนาดที่แสดงให้เห็นว่าคุณภาพหรือคุณลักษณะเฉพาะของผลิตภัณฑ์นั้นเป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ที่เกิดจากปัจจัยทางธรรมชาติและมนุษย์ในแหล่งภูมิศาสตร์นั้น การให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ตามบทนิยามดังกล่าวจึงมีระดับความเข้มงวดเทียบเท่าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครอง (PGI) ตามที่ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 กำหนดไว้ เมื่อระดับความเข้มงวดของบทนิยามดังกล่าวอยู่ในระดับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครอง (PGI) ดังนั้นสิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิดที่ได้รับความคุ้มครอง (PDO) ที่มีระดับความเข้มงวดที่มากกว่า ย่อมอยู่ภายใต้การคุ้มครองของบทนิยามในมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ด้วยนั่นเอง

⁴ Article 5.2 of REGULATION (EU) No 1151/2012.

⁵ มาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 “สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์”.

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า ในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้พระราชบัญญัติ คุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ในประเด็นของประเภทของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครองไม่สอดคล้องกับระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 เนื่องจากกฎหมายไทยมิได้ แบ่งประเภทของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครองออกเป็น 2 ประเภท อันได้แก่ สิ่งบ่งชี้ แหล่งกำเนิดที่ได้รับความคุ้มครอง (PDO) และสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครอง (PGI)

ทั้งนี้ ในการพิจารณาว่ากฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ควรแบ่งประเภทของสิ่งบ่งชี้ทาง ภูมิศาสตร์ออกเป็น 2 ประเภท อันได้แก่ สิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิดที่ได้รับความคุ้มครอง (PDO) และสิ่งบ่งชี้ ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครอง (PGI) หรือไม่นั้น ผู้ศึกษาเห็นว่า แม้ในท้ายที่สุดการให้ความ คุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไม่ว่าจะในฐานะสิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิดที่ได้รับความคุ้มครอง (PDO) และ สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครอง (PGI) นั้น ผู้มีสิทธิใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ต่างก็มีสิทธิและ ได้รับความคุ้มครองเป็นอย่างเดียวกันก็ตาม แต่การแบ่งประเภทของการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทาง ภูมิศาสตร์ดังกล่าว ย่อมทำให้ประชาชนสามารถทราบได้ว่าสินค้าที่ใช้สิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิดที่ได้รับความ คุ้มครอง (PDO) เป็นสินค้าที่มีความเชื่อมโยงกันกับแหล่งภูมิศาสตร์ในระดับสูง อันเนื่องมาจากสินค้า มีคุณภาพหรือคุณลักษณะเฉพาะมาจากสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ที่เกิดจากปัจจัยทางธรรมชาติ และมนุษย์ในแหล่งภูมิศาสตร์นั้น และมีขั้นตอนการผลิตทั้งหมดในแหล่งภูมิศาสตร์นั้น ซึ่งความ เชื่อมโยงระหว่างสินค้ากับแหล่งภูมิศาสตร์ในระดับของสิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิดที่ได้รับความคุ้มครอง (PDO) นอกจากจะเป็นปัจจัยหนึ่งในการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าของผู้บริโภคที่ควรได้รับความคุ้มครอง แล้ว ความเชื่อมโยงระหว่างสินค้ากับแหล่งภูมิศาสตร์ดังกล่าว ยังเป็นการเพิ่มคุณค่าแก่สินค้านั้น อัน เป็นการสนับสนุนและเสริมสร้างให้มีการรวมกลุ่มชุมชนให้มีความเข้มแข็งอีกด้วย อีกทั้งหากสินค้าใด มิได้เป็นไปตามคุณสมบัติที่จะได้รับความคุ้มครองในฐานะสิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิดที่ได้รับความคุ้มครอง (PDO) ก็ยังอาจได้รับการคุ้มครองในฐานะสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครอง (PGI) ที่มีระดับ ความเข้มงวดที่น้อยกว่าได้ ซึ่งมีสิทธิและความคุ้มครองที่เท่าเทียมกันกับสิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิดที่ได้รับความ คุ้มครอง (PDO) นอกจากนี้ การแก้ไขกฎหมายให้สอดคล้องกับระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ที่ใช้บังคับกับบรรดาประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป ย่อมทำให้ในการยื่นขอขึ้นทะเบียนสิ่ง บ่งชี้ทางภูมิศาสตร์กับบรรดาประเทศสมาชิกเหล่านั้น รวมถึงในการเจรจาตกลงระหว่างประเทศ เป็นไปในทิศทางเดียวกันและเกิดความสะดวกในการพิจารณามากขึ้น ดังนั้น ในประเด็นนี้ผู้ศึกษาเห็น ว่า การคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ตามกฎหมายไทยควรแบ่งประเภทของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ออกเป็น 2 ประเภท อันได้แก่ สิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิดที่ได้รับความคุ้มครอง (PDO) และสิ่งบ่งชี้ทาง ภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครอง (PGI) โดยกำหนดคุณสมบัติของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ดังกล่าวเอาไว้ ให้ชัดเจน เช่นเดียวกับระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ตามเหตุผลดังที่ได้กล่าวมาแล้วใน ข้างต้น

4.2.2 สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ไม่อาจได้รับความคุ้มครอง

จากการศึกษาระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 พบว่า ข้อ 6 แห่งระเบียบประชาคมดังกล่าว ได้กำหนดถึงสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ไม่อาจได้รับความคุ้มครองเอาไว้ โดยสามารถจำแนกได้ 4 ประการ ทั้งนี้ผู้ศึกษาจะทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบตามประเด็นดังกล่าวระหว่างระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 กับพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.2.2.1 ชื่อสามัญ (Generic Terms)

จากการศึกษาระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ข้อ 6.1 ได้กำหนดไว้ชัดเจนว่า ชื่อสามัญจะต้องไม่ได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ทั้งในฐานะสิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิดที่ได้รับความคุ้มครอง (PDO) และสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครอง (PGI)⁶ โดยกำหนดบทนิยามของชื่อสามัญเอาไว้ในข้อ 3(6) แห่งระเบียบประชาคมดังกล่าว ให้หมายความถึงชื่อเรียกของผลิตภัณฑ์ ซึ่งได้กลายเป็นชื่อเรียกสามัญของผลิตภัณฑ์นั้นภายในสหภาพไปแล้ว แม้จะเกี่ยวข้องกับสถานที่ ภูมิภาคหรือประเทศที่มีการผลิตหรือวางขายผลิตภัณฑ์ดังกล่าวก็ตาม⁷ นอกจากนี้ เพื่อประโยชน์ในการพิสูจน์ว่าชื่อเรียกที่จะขอขึ้นทะเบียนนั้นเป็นคำสามัญหรือไม่ ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ข้อ 41.2 ยังได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่าชื่อเรียกดังกล่าวเป็นชื่อสามัญหรือไม่ โดยกำหนดให้พิจารณาถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมด โดยเฉพาะปัจจัยเกี่ยวกับสถานการณ์ในปัจจุบันภายในพื้นที่ที่มีการบริโภค และการพิจารณากฎหมายของประชาคมยุโรปและกฎหมายภายในของประเทศสมาชิก⁸ ซึ่งจะเห็นได้ว่าปัจจัยดังกล่าวมีเหมาะสมอย่างยิ่งเนื่องจากมีลักษณะเป็นการกำหนดปัจจัยที่สำคัญเพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาของคณะกรรมการสิทธิการสหภาพยุโรป โดยที่เปิดโอกาสให้แก่คณะกรรมการสิทธิการยุโรปในการพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องประกอบการพิจารณาอีกด้วย จากการศึกษาจะเห็นได้ว่า ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ให้ความสำคัญอย่างยิ่งในการห้ามขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่เป็นชื่อสามัญ โดยได้กำหนดห้ามไว้โดยชัดเจน ตลอดจนการกำหนดนิยามความหมายและหลักเกณฑ์ในการพิจารณา เพื่อให้การพิจารณาของคณะกรรมการสิทธิการสหภาพยุโรปในประเด็นดังกล่าวเป็นไปในทิศทางเดียวกันและมีประสิทธิภาพ

จากที่ได้ทำการศึกษาถึงการถึงประเด็นในการห้ามมิให้ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่เป็นชื่อสามัญนั้น มาตรา 5(1) แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

⁶ Article 6.1 of REGULATION (EU) No 1151/2012.

⁷ Article 3(6) of REGULATION (EU) No 1151/2012.

⁸ Article 41.2 of REGULATION (EU) No 1151/2012.

พ.ศ. 2546 ได้กำหนดห้ามขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่มีลักษณะเป็นชื่อสามัญของสินค้าที่จะใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้น⁹ นอกจากนี้ มาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ได้กำหนดบทนิยามของชื่อสามัญให้หมายความถึง ชื่อที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่าเป็นชื่อที่ใช้เรียกขานสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่ง¹⁰ แต่จากการศึกษาพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ไม่มีบทบัญญัติใดที่ได้กำหนดถึงหลักเกณฑ์และปัจจัยในการพิจารณาว่าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ขอขึ้นทะเบียนนั้นเป็นชื่อสามัญหรือไม่

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า ข้อกำหนดเกี่ยวกับการห้ามมิให้ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่เป็นชื่อสามัญ และการกำหนดบทนิยามของชื่อสามัญตามพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 มีความสอดคล้องกับระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 แต่ในข้อกำหนดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และปัจจัยในการพิจารณาว่าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ขอขึ้นทะเบียนนั้นเป็นชื่อสามัญหรือไม่กฎหมายไทยมิได้มีการกำหนดไว้ ย่อมไม่สอดคล้องกับระเบียบประชาคมดังกล่าว ทั้งนี้ ผู้ศึกษามีความเห็นว่าการกำหนดหลักเกณฑ์และปัจจัยในการพิจารณาว่าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ขอขึ้นทะเบียนเป็นชื่อสามัญหรือไม่นั้น นอกจากจะส่งผลให้การพิจารณาค่าขอขึ้นทะเบียนของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ทำการตรวจสอบและนายทะเบียนมีประสิทธิภาพและเป็นไปในทิศทางเดียวกันแล้ว การกำหนดหลักเกณฑ์ดังกล่าวให้มีความชัดเจนยังเป็นประโยชน์ต่อผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนในการพิจารณาในเบื้องต้นว่าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ตนประสงค์จะขอขึ้นทะเบียนเป็นชื่อสามัญหรือไม่อีกด้วย ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความเห็นว่า ควรแก้ไขเพิ่มเติมข้อกำหนดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และปัจจัยในการพิจารณาว่าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ขอขึ้นทะเบียนนั้นเป็นชื่อสามัญหรือไม่ เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาในประเด็นดังกล่าวของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ทำการตรวจสอบและนายทะเบียนตามที่ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 กำหนดไว้

4.2.2.2 ชื่อเรียกที่พ้องกับพันธุ์พืชหรือพันธุ์สัตว์

จากการศึกษาระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ข้อ 6.2 ได้กำหนดไว้ว่า “ชื่อเรียกนั้นอาจไม่สามารถขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในฐานะสิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิดที่ได้รับความคุ้มครอง (PDO) และสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครอง (PGI) ได้ หากชื่อเรียกนั้นพ้องกับชื่อของพันธุ์พืชหรือพันธุ์สัตว์ และอาจทำให้ผู้บริโภคสับสนหลงผิดในแหล่งกำเนิดที่แท้จริงของผลิตภัณฑ์นั้น”¹¹ จะเห็นได้ว่าบทบัญญัติดังกล่าวมิได้ห้ามการขึ้นทะเบียนชื่อเรียกที่พ้องกับพันธุ์พืชหรือพันธุ์สัตว์อย่างเด็ดขาด ดังนั้น หากชื่อเรียกที่พ้องกับพันธุ์พืชหรือพันธุ์สัตว์ไม่ทำให้ผู้บริโภคสับสนหลงผิดใน

⁹ มาตรา 5(1) แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546.

¹⁰ มาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 “ชื่อสามัญ”.

¹¹ Article 6.2 of REGULATION (EU) No 1151/2012.

แหล่งกำเนิดที่แท้จริงของผลิตภัณฑ์ ชื่อเรียกที่พ้องกับพันธุ์พืชหรือพันธุ์สัตว์นั้น ก็ย่อมที่จะนำมาขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ได้

เมื่อศึกษาพิจารณาเปรียบเทียบกับพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ตลอดจนกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ไม่ปรากฏบทบัญญัติใดที่กำหนดห้ามการขึ้นทะเบียนชื่อเรียกที่พ้องกับพันธุ์พืชหรือพันธุ์สัตว์ที่อาจทำให้ผู้บริโภคสับสนหลงผิดในแหล่งกำเนิดที่แท้จริงของผลิตภัณฑ์เอาไว้ ดังนั้น การพิจารณาว่าชื่อพันธุ์พืชหรือพันธุ์สัตว์นั้นจะขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ได้หรือไม่ จะต้องพิจารณาตรวจสอบการขอขึ้นทะเบียนตามกรณีปกติทั่วไป ในประเด็นนี้ พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 จึงไม่สอดคล้องกับระเบียบประชาคมยุโรป เลขที่ 1151/2012

ทั้งนี้ ในการพิจารณาถึงการนำชื่อของพันธุ์พืชหรือพันธุ์สัตว์มาขึ้นทะเบียน โดยหลักการชื่อเรียกที่จะนำมาขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ได้นั้น จะต้องเป็นชื่อ สัญลักษณ์ หรือสิ่งอื่นใดที่ใช้เรียกหรือใช้แทนแหล่งภูมิศาสตร์ ดังนั้น หากชื่อสายพันธุ์พืชหรือสายพันธุ์สัตว์เป็นชื่อเฉพาะที่มีใช้ชื่อแหล่งภูมิศาสตร์ ลำพังแต่เพียงชื่อสายพันธุ์พืชหรือสายพันธุ์สัตว์นั้น ย่อมไม่อาจขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ได้ เนื่องจากชื่อสายพันธุ์พืชหรือสายพันธุ์สัตว์ดังกล่าวมิใช่ชื่อแหล่งภูมิศาสตร์ เช่น จะขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ข้าวหอมมะลิหรือข้าวเจ้ากขยแต่เพียงลำพังย่อมไม่อาจทำได้ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม แม้ชื่อสายพันธุ์พืชหรือสายพันธุ์สัตว์นั้นจะเป็นชื่อที่ซ้ำกับชื่อแหล่งภูมิศาสตร์ หรือเป็นชื่อที่สามารถสื่อให้ผู้บริโภคสามารถทราบได้ว่าหมายถึงแหล่งภูมิศาสตร์ใดซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นสิ่งอื่นใดที่ใช้เรียกหรือใช้แทนแหล่งภูมิศาสตร์ก็ตาม แต่หากยินยอมให้มีการนำชื่อสายพันธุ์พืชหรือสายพันธุ์สัตว์มาขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ได้ ย่อมเป็นการขัดกับเจตนารมณ์ของการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ต้องการคุ้มครองสินค้าที่มีคุณภาพ ชื่อเสียง และลักษณะเฉพาะที่มีความเชื่อมโยงกับแหล่งภูมิศาสตร์นั้น เนื่องจากโดยสภาพลักษณะเฉพาะของสายพันธุ์พืชหรือสายพันธุ์สัตว์มิได้ขึ้นอยู่กับแหล่งภูมิศาสตร์ การนำสายพันธุ์พืชหรือสายพันธุ์สัตว์ไปปลูกหรือเพาะพันธุ์ในแหล่งภูมิศาสตร์อื่นก็มิได้ทำให้ลักษณะเฉพาะที่มีอยู่ของสายพันธุ์ดังกล่าวเปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งการขึ้นทะเบียนดังกล่าวยังก่อให้เกิดการกีดกันทางการค้า¹² อาทิ ข้าวพันธุ์สุพรรณบุรีเป็นชื่อสายพันธุ์ข้าวที่ซ้ำกับชื่อแหล่งภูมิศาสตร์ ซึ่งข้าวสายพันธุ์นี้ไม่จำเป็นต้องปลูกแต่ในเฉพาะจังหวัดสุพรรณบุรีเท่านั้น สามารถนำไปปลูกที่อื่นได้โดยที่ลักษณะเฉพาะที่มีอยู่ของสายพันธุ์นี้ไม่เปลี่ยนแปลง แสดงให้เห็นว่า คุณลักษณะเฉพาะนั้นมิได้มีความเชื่อมโยงกับแหล่งภูมิศาสตร์แต่อย่างใด อีกทั้งหากยินยอมให้ใช้ชื่อข้าวพันธุ์สุพรรณบุรีแต่เพียงลำพังในการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ได้ ย่อมเป็นการกีดกันเกษตรกรรายอื่นที่มีได้ปลูกข้าวสายพันธุ์ดังกล่าวในพื้นที่ ๆ ได้กำหนดไว้ในทะเบียน เป็นต้น

¹² ธนพจน เอกโยคยะ, คำอธิบายกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์, (กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2547), 21.

แต่หากเป็นกรณีที่ชื่อเรียกที่ขอขึ้นทะเบียนชื่อสายพันธุ์พืชหรือสายพันธุ์สัตว์ที่ประกอบด้วยแหล่งภูมิศาสตร์ ชื่อเรียกที่ขอขึ้นทะเบียนนั้นย่อมเป็นชื่อ สัญลักษณ์ หรือสิ่งอื่นใดที่ใช้เรียกหรือใช้แทนแหล่งภูมิศาสตร์ หากแสดงได้ว่าสินค้านั้นมีคุณลักษณะเฉพาะเชื่อมโยงกับแหล่งภูมิศาสตร์ที่ระบุ ชื่อสายพันธุ์พืชหรือสายพันธุ์สัตว์ที่ประกอบด้วยแหล่งภูมิศาสตร์นั้นก็ย่อมที่จะสามารถขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ อาทิ ข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุง ข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้ ข้าวหอมมะลิสุรินทร์ ข้าวเจ๊กเชยสาวไห้ เป็นต้น

จากที่ได้กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การพิจารณาว่าชื่อสายพันธุ์พืชหรือสายพันธุ์สัตว์สามารถขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ได้หรือไม่นั้น ค่อนข้างมีความซับซ้อนและอาจก่อให้เกิดความสับสนแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบและนายทะเบียน ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงเห็นว่าควรกำหนดห้ามมิให้ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ หากชื่อเรียกนั้นพ้องกับชื่อของพันธุ์พืชหรือพันธุ์สัตว์ และอาจทำให้ผู้บริโภคสับสนหลงผิดในแหล่งกำเนิดที่แท้จริงของผลิตภัณฑ์ ตามที่ระเบียบประชาคมยุโรปกำหนดไว้ เพื่อเป็นแนวทางการตรวจสอบในประเด็นดังกล่าวแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบและนายทะเบียน

4.2.2.3 ชื่อเรียกที่พ้องกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้ขึ้นทะเบียนแล้ว

จากการศึกษาระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ข้อ 6.3 วรรคแรก ได้กำหนดห้ามมิให้ยื่นขอขึ้นทะเบียนชื่อเรียกที่พ้องกับชื่อเรียกที่ได้ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในฐานะสิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิดที่ได้รับความคุ้มครอง (PDO) และสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครอง (PGI) แต่อย่างไรก็ดี บทบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดข้อยกเว้นให้อาจขึ้นทะเบียนชื่อเรียกที่พ้องกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้ขึ้นทะเบียนแล้ว หากปรากฏว่าชื่อเรียกที่พ้องกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้ขึ้นทะเบียนแล้วนั้น จะมีความแตกต่างกันที่ชัดเจนเพียงพอในทางปฏิบัติระหว่างข้อกำหนดการใช้งานของท้องถิ่นและดั้งเดิม โดยจะต้องคำนึงว่าผู้ผลิตที่เกี่ยวข้องจะได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม และชื่อเรียกที่พ้องกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้ขึ้นทะเบียนแล้วนั้นไม่ทำให้ผู้บริโภคเกิดการสับสนหลงผิดได้¹³

นอกจากนี้ ข้อ 6.3 วรรคสอง แห่งระเบียบประชาคมดังกล่าว ได้กำหนดห้ามการขึ้นทะเบียนชื่อเรียกที่พ้องกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์อื่นในอันที่จะทำให้ผู้บริโภคสับสนหลงผิด แม้ว่าชื่อเรียกนั้นจะตรงตามเขตแดน ภูมิภาค หรือสถานที่อันเป็นแหล่งที่มาของผลิตภัณฑ์ดังกล่าวก็ตาม¹⁴ กล่าวคือ บทบัญญัตินี้ห้ามขึ้นทะเบียนชื่อเรียกที่พ้องกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่อาจทำให้ประชาชนสับสนหลงผิด แม้ว่าชื่อเรียกที่พ้องนั้นจะเป็นชื่อเรียกที่มาจากแหล่งภูมิศาสตร์ที่แท้จริงก็ตาม อาทิ

¹³ Article 6.3 paragraph1 of REGULATION (EU) No 1151/2012.

¹⁴ Article 6.3 paragraph2 of REGULATION (EU) No 1151/2012.

ประเทศเม็กซิโก ประเทศสเปน ประเทศอาร์เจนตินา ต่างก็มีเมืองที่มีชื่อเรียกว่าคอร์โดบา (Cordoba) หากประเทศใดประเทศหนึ่งได้ใช้ชื่อเรียกคอร์โดบาขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์กับสินค้าของตนไว้แล้ว แม้อีกประเทศหนึ่งจะมีสินค้าที่มาจากเมืองคอร์โดบาของตนอันเป็นแหล่งภูมิศาสตร์ที่แท้จริงก็ไม่อาจขึ้นทะเบียนชื่อเรียกคอร์โดบากับสินค้าของตนได้ เว้นแต่จะเข้าข้อยกเว้นดังที่ได้กล่าวมา

จากการศึกษาพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ประกอบกฎกระทรวงกำหนดรายชื่อประเภทสินค้าเฉพาะอย่างและกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่เหมือนหรือพ้องกัน พ.ศ. 2547 ข้อ 2 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่เหมือนหรือพ้องกันกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับสินค้าเฉพาะอย่างที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้แล้ว หรืออยู่ระหว่างการดำเนินการขึ้นทะเบียนแต่เป็นสินค้าที่มีแหล่งภูมิศาสตร์ต่างกัน โดยกำหนดให้การใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับสินค้าเฉพาะอย่างที่ใช้ขึ้นทะเบียนรายละเอียดจะต้องระบุแหล่งภูมิศาสตร์และประเทศที่ผลิตสินค้านั้นไว้ท้ายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์โดชัดเจน¹⁵ อาทิ ประเทศสเปนได้ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์คอร์โดบาสำหรับสินค้าสุรากับประเทศไทยไว้แล้ว หากเม็กซิโกจะขอขึ้นทะเบียนคำว่าคอร์โดบาในประเทศไทยจะต้องขึ้นทะเบียนโดยระบุว่าคอร์โดบาเม็กซิโก เป็นต้น ซึ่งข้อกำหนดดังกล่าวเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่มีชื่อเรียกพ้องกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้ขึ้นทะเบียนสำหรับสินค้าเฉพาะอย่างเท่านั้น หากได้รวมถึงกรณีที่มีชื่อเรียกพ้องกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับสินค้าทั่วไปไม่

แม้จากการศึกษาพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 จะไม่ปรากฏบทบัญญัติใดที่ห้ามการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่มีชื่อเรียกที่พ้องกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้ขึ้นทะเบียนแล้วโดยขัดแย้งก็ตาม แต่หากพิจารณามาตรา 5(2) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวที่กำหนดห้ามมิให้ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือนโยบายแห่งรัฐ¹⁶ ประกอบกับบทบัญญัติเกี่ยวกับการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์โดยมิชอบสำหรับสินค้าทั่วไปในมาตรา 27(2) ที่กำหนดให้การใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์โดยประการใดที่ทำให้เกิดความสับสนหรือหลงผิดในแหล่งภูมิศาสตร์ของสินค้าและในคุณภาพชื่อเสียง หรือคุณลักษณะอื่นของสินค้านั้น เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ประกอบการรายอื่นเป็นการกระทำโดยมิชอบ¹⁷ ดังนั้น การใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่มีชื่อพ้องกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้โดย

¹⁵ ข้อ 2 แห่งกฎกระทรวงกำหนดรายชื่อประเภทสินค้าเฉพาะอย่างและกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่เหมือนหรือพ้องกัน พ.ศ. 2547.

¹⁶ มาตรา 5(2) แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546.

¹⁷ มาตรา 27(2) แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546.

มิได้ระบุแหล่งที่มาที่แท้จริง ย่อมทำให้เกิดความสับสนหรือหลงผิดในแหล่งภูมิศาสตร์ที่แท้จริงและเป็นการกระทำโดยมิชอบตามบทบัญญัตินี้

ในกรณีการกระทำโดยมิชอบสำหรับสินค้าเฉพาะอย่างตามมาตรา 28 วรรคสอง ที่กำหนดให้การใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์กับสินค้าที่มีได้มีแหล่งภูมิศาสตร์ที่ระบุไว้ในคำขอขึ้นทะเบียนสินค้าเฉพาะอย่างเป็นการกระทำโดยมิชอบ แม้ว่าผู้ใช้จะได้ระบุแหล่งภูมิศาสตร์อันแท้จริงของสินค้านั้นไว้ด้วย หรือได้ใช้คำหรือได้กระทำการใดที่แสดงให้เห็นทราบถึงแหล่งภูมิศาสตร์อันแท้จริงของสินค้านั้นก็ตาม¹⁸ ดังนั้น การใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่มีชื่อพ้องกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับสินค้าเฉพาะอย่างที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ แม้จะมีการระบุถึงแหล่งภูมิศาสตร์ที่แท้จริงก็ตาม การกระทำดังกล่าวย่อมเป็นการกระทำโดยมิชอบเช่นเดียวกัน

ทั้งนี้ การกระทำโดยมิชอบตามมาตรา 27(2) หรือมาตรา 28 วรรคสองแล้วแต่กรณีนั้น ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้ผู้กระทำต้องรับโทษทางอาญา¹⁹ เมื่อการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำที่ผิดต่อบทบัญญัติตามกฎหมายโดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบัญญัติที่มีโทษทางอาญา การกระทำนั้นย่อมเป็นการกระทำที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ดังนั้น การขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่มีชื่อพ้องกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้แล้ว ย่อมต้องห้ามมิให้ขึ้นทะเบียนตามมาตรา 5(2) แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ไม่ได้มีบทบัญญัติโดยชัดแจ้งเกี่ยวกับการห้ามการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่มีชื่อเรียกที่พ้องกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้ขึ้นทะเบียนแล้ว การพิจารณาว่าชื่อเรียกที่พ้องกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ขึ้นทะเบียนแล้วต้องห้ามมิให้ขึ้นทะเบียนหรือไม่ จำเป็นต้องพิจารณามาตรา 5(2) ประกอบมาตรา 27(2) หรือ 28 วรรคสองแล้วแต่กรณี ซึ่งมีความซับซ้อนอย่างยิ่งในการพิจารณา ดังนั้น ผู้ศึกษาเห็นว่าควรนำบทบัญญัติในข้อ 6.3 แห่งระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 มาปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ในประเด็นดังกล่าว เนื่องจากเป็นข้อกำหนดที่มีความชัดเจนและมีแนวทางในการพิจารณาที่เหมาะสม

4.2.2.4 ชื่อเรียกที่อาจทำให้ผู้บริโภคสับสนหลงผิดเกี่ยวกับตัวตนที่แท้จริงของผลิตภัณฑ์โดยคำนึงถึงเครื่องหมายการค้าที่ได้มีการใช้หรือขึ้นทะเบียนแล้ว

จากการศึกษาระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ข้อ 6.4 ได้กำหนด ห้ามมิให้ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ทั้งในฐานะสิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิดที่ได้รับความคุ้มครอง (PDO) และ

¹⁸ มาตรา 28 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546.

¹⁹ มาตรา 39 และมาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546.

สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครอง (PGI) ที่อาจทำให้ผู้บริโภคสับสนหลงผิดเกี่ยวกับตัวตนที่แท้จริงของผลิตภัณฑ์ โดยพิจารณาถึงชื่อเสียง เกียรติคุณของเครื่องหมายการค้า ตลอดจนระยะเวลาที่มีการใช้เครื่องหมายการค้า²⁰ อาจกล่าวได้ว่า บทบัญญัตินี้ห้ามมิให้นำเครื่องหมายการค้าที่มีการใช้หรือมีการจดทะเบียนมาขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ อีกทั้งกำหนดแนวทางในการพิจารณาโดยให้คำนึงถึงชื่อเสียง เกียรติคุณของเครื่องหมายการค้า และระยะเวลาที่ได้มีการใช้เครื่องหมายการค้า

จากการศึกษาพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ไม่มีบทบัญญัติใดที่กำหนดห้ามการนำเครื่องหมายการค้าไม่ว่าด้วยการใช้หรือที่ได้มีการจดทะเบียนมาขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ นอกจากนี้ มาตรา 8(12) พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ว่าด้วยเรื่องเครื่องหมายการค้าที่ต้องห้ามมิให้รับจดทะเบียนนั้น ก็เป็นบทบัญญัติที่ห้ามมิให้นำสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายมาจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า²¹ มิใช่กรณีที่กำหนดห้ามมิให้นำเครื่องหมายการค้ามาขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ทั้งนี้ เจตนารมณ์ในการให้ความคุ้มครองภายใต้กฎหมายเครื่องหมายการค้าและกฎหมายคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์มีความแตกต่างกัน กล่าวคือกฎหมายเครื่องหมายการค้ามุ่งคุ้มครองเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ที่บ่งบอกถึงแหล่งที่มาของสินค้าหรือบริการ โดยสิทธิดังกล่าวนี้เป็นสิทธิแต่เพียงผู้เดียวที่สามารถโอนสิทธิหรืออนุญาตให้ใช้สิทธิแก่กันได้ ในทางตรงกันข้ามกฎหมายคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์มุ่งคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่บ่งบอกถึงแหล่งกำเนิดทางภูมิศาสตร์ของสินค้านั้น โดยสิทธิดังกล่าวเป็นสิทธิชุมชนจึงไม่อาจโอนสิทธิหรืออนุญาตให้ใช้สิทธิแก่กันได้ ดังนั้น เครื่องหมายหรือสัญลักษณ์หนึ่งจะได้รับความคุ้มครองภายใต้กฎหมายทั้งสองฉบับในขณะเดียวกันนั้นหาได้ไม่ ผู้ศึกษาจึงมีความเห็นว่าควรกำหนดให้มีความชัดเจนถึงการห้ามมิให้ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ซ้ำกับเครื่องหมายการค้าที่ได้มีการใช้หรือจดทะเบียนตามกฎหมายแล้ว พร้อมทั้งกำหนดแนวทางในการพิจารณาเช่นเดียวกันกับที่ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 กำหนดไว้

4.2.3 ขั้นตอนการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

ในการวิเคราะห์มาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 เปรียบเทียบกับการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ในขั้นตอนการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ผู้ศึกษาขอแบ่งการพิจารณาตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

²⁰ Article 6.4 of REGULATION (EU) No 1151/2012.

²¹ มาตรา 8(12) แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534.

4.2.3.1 บุคคลผู้มีสิทธิยื่นคำขอ

จากการศึกษาระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ข้อ 49.1 ว่าด้วยเรื่อง บุคคลผู้มีสิทธิยื่นคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ประกอบข้อ 3(2) ว่าด้วยเรื่องนิยาม ความหมายของคำว่ากลุ่มบุคคล (Group) อาจกล่าวได้ว่าบุคคลผู้มีสิทธิยื่นคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้ระเบียบประชาคมดังกล่าวคือ กลุ่มบุคคล (Group) ซึ่งหมายถึง กลุ่มบุคคลใด ๆ ก็ตาม ที่โดยหลักประกอบไปด้วยผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการซึ่งดำเนินงานเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เดียวกันนั้น โดยไม่คำนึงว่าจะตั้งขึ้นตามกฎหมายหรือไม่²² นอกจากนี้ บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลอาจได้รับการพิจารณาเสมือนเป็นกลุ่มบุคคลได้หากเป็นไปตามเงื่อนไขที่ว่า บุคคลนั้นเป็นผู้ผลิตรายเดียวที่ประสงค์จะยื่นคำขอ และสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ยื่นคำขอนั้นมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างจากพื้นที่ใกล้เคียง หรือผลิตภัณฑ์นั้นมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากผลิตภัณฑ์อื่นในพื้นที่ใกล้เคียง²³

จากการศึกษาพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 มาตรา 7 อาจกล่าวได้ว่า บุคคลผู้มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ได้แก่ กลุ่มบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลซึ่งประกอบกิจการค้าเกี่ยวข้องกับสินค้าที่ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์และมีถิ่นที่อยู่ในแหล่งภูมิศาสตร์ของสินค้านั้น ซึ่งกลุ่มบุคคลดังกล่าวนี้มีความสอดคล้องกับที่ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 กำหนดไว้ แต่อย่างไรก็ดี พระราชบัญญัตินี้ยังได้กำหนดบุคคลที่มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนนอกเหนือจากที่ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 กำหนด อันได้แก่ กลุ่มราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐที่เป็นนิติบุคคลซึ่งมีเขตรับผิดชอบครอบคลุมบริเวณแหล่งภูมิศาสตร์ของสินค้าประการหนึ่ง และกลุ่มผู้บริโภคหรือองค์กรผู้บริโภคที่ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์อีกประการหนึ่ง ซึ่งการบัญญัติให้กลุ่มบุคคลทั้งสองกลุ่มนี้มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ย่อมไม่สอดคล้องกับระเบียบประชาคมยุโรปดังกล่าว

ทั้งนี้ ในการพิจารณาว่ากลุ่มบุคคลทั้งสามกลุ่มตามที่พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 กำหนดให้เป็นผู้มีสิทธิขึ้นทะเบียนมีความเหมาะสมหรือไม่นั้น สำหรับกลุ่มผู้บริโภคที่ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ผู้ศึกษามีความเห็นที่ไม่เหมาะสมเท่าไรนัก เนื่องจากในการขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้นจะต้องแสดงให้เห็นว่าสินค้านั้นมีความเชื่อมโยงกับแหล่งภูมิศาสตร์นั้นอย่างไร ตลอดจนรายละเอียดของขั้นตอนการผลิตตั้งแต่การเตรียมวัตถุดิบไปจนถึงการบรรจุหีบห่อ ซึ่งบุคคลที่จะแสดงความเชื่อมโยงและรายละเอียดเหล่านี้ได้โดยหลักจะต้องเป็นผู้ประกอบการโดยแท้จริงและมีถิ่นที่อยู่ในแหล่งภูมิศาสตร์นั้น ลำพังแต่เพียงผู้บริโภคที่ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์จึงไม่น่าที่

²² Article 3(2) of REGULATION (EU) No 1151/2012.

²³ Article 49.1 of REGULATION (EU) No 1151/2012.

จะแสดงให้เห็นถึงแสดงความเชื่อมโยงและรายละเอียดได้ตรงตามความเป็นจริง และอาจกระทบต่อความต้องการที่แท้จริงของผู้ประกอบการที่มีถิ่นที่อยู่ในแหล่งภูมิศาสตร์นั้น

สำหรับกลุ่มหน่วยงานราชการนั้นผู้ศึกษามีความเห็นว่ ในขณะที่ได้มีการเริ่มบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ การกำหนดให้กลุ่มหน่วยงานราชการมีสิทธิยื่นขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้นมีความเหมาะสม เนื่องจากกลุ่มผู้ประกอบการโดยแท้จริงยังขาดความรู้ความเข้าใจในการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ การกำหนดให้กลุ่มหน่วยงานรัฐเป็นผู้มีสิทธิยื่นคำขอย่อมเป็นการผลักดันและส่งเสริมให้มีการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์อย่างแพร่หลาย และเป็นการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจแก่กลุ่มผู้ประกอบการโดยแท้จริงอีกด้วย ส่งผลให้ในปัจจุบันกลุ่มผู้ประกอบการโดยแท้จริงในแหล่งภูมิศาสตร์ต่าง ๆ เกิดความรู้ความเข้าใจในการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่มากขึ้น การลดบทบาทของหน่วยงานของรัฐจากที่แต่เดิมเป็นผู้มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เหลือเพียงการให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนกลุ่มผู้ประกอบการโดยแท้จริง น่าจะเป็นการส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและทำให้การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เป็นไปตามตามวัตถุประสงค์ของชุมชนนั้นโดยแท้จริง ผู้ศึกษาจึงเห็นควรให้ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้เฉพาะแต่กลุ่มบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลซึ่งประกอบกิจการค้าเกี่ยวข้องกับสินค้าที่ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และมีถิ่นที่อยู่ในแหล่งภูมิศาสตร์ของสินค้านั้นเท่านั้น ที่เป็นผู้มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ตามเหตุผลที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้น

4.2.3.2 รายละเอียดผลิตภัณฑ์และเนื้อหาคำขอจดทะเบียน

จากการศึกษาระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ในเรื่องรายละเอียดผลิตภัณฑ์ได้ถูกกำหนดไว้ในข้อ 7.1 (เอ) ถึง (เอช) และกำหนดเนื้อหาคำขอขึ้นทะเบียนในข้อ 8.1 (เอ) ถึง (ซี) โดยมีรายละเอียดดังที่ได้กล่าวไปแล้วในบทที่ 2 ในประเด็นเดียวกันนี้พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 มาตรา 10 ได้กำหนดให้คำขอขึ้นทะเบียนจะต้องแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับคุณภาพ ชื่อเสียง หรือคุณลักษณะอื่นของสินค้า แหล่งภูมิศาสตร์ และรายละเอียดอื่นที่จะต้องพิจารณาประกอบกับข้อ 9 แห่งกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการขอขึ้นทะเบียน การประกาศโฆษณาการคัดค้านและการโต้แย้งคำคัดค้าน การขึ้นทะเบียน การอุทธรณ์และการแก้ไขหรือเพิกถอนทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2547 โดยมีรายละเอียดดังที่ได้กล่าวไปแล้วในบทที่ 3 ทั้งนี้ จากการพิจารณาเปรียบเทียบความสอดคล้องในเรื่องรายละเอียดผลิตภัณฑ์และเนื้อหาคำขอจดทะเบียนภายใต้กฎหมายทั้งสองฉบับพบว่า แม้ทั้งสองฉบับจะมีการจำแนกรายละเอียดที่จะต้องแสดงในคำขอที่แตกต่างกัน แต่หากพิจารณาถึงเนื้อหาของรายละเอียดจะเห็นได้ว่าข้อกำหนดภายใต้ระเบียบประชาคมยุโรปและพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ในประเด็นดังกล่าวมีความสอดคล้องกัน

4.2.3.3 การตรวจสอบคำขอขึ้นทะเบียน

จากการศึกษาระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ข้อ 50 ได้กำหนดการตรวจสอบคำขอขึ้นทะเบียนเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการยุโรป ซึ่งจะต้องใช้วิธีการที่เหมาะสม และในการตรวจสอบคำขอที่ขึ้นทะเบียนว่ามีเหตุผลเพียงพอและเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ไม่ควรใช้ระยะเวลาเกิน 6 เดือน หากเกินระยะเวลาที่กำหนดคณะกรรมการยุโรปจะต้องมีหนังสือแจ้งไปยังผู้ยื่นคำขอตีงเหตุผลล่าช้าขึ้น ถ้าการตรวจสอบคำขอขึ้นทะเบียนพบว่าเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ให้คณะกรรมการยุโรปดำเนินการประกาศในวารสารของสหภาพยุโรป²⁴ แต่หากคำขอขึ้นทะเบียนนั้นไม่เป็นไปตามเงื่อนไขในการขึ้นทะเบียน ข้อ 52 แห่งระเบียบประชาคมดังกล่าวกำหนดให้คณะกรรมการยุโรปปฏิเสธคำขอขึ้นทะเบียนนั้นเสีย²⁵ ทั้งนี้ จากการพิจารณาถึงกำหนดระยะเวลาในการตรวจสอบคำขอขึ้นทะเบียน ระยะเวลา 6 เดือนย่อมมีความเหมาะสมกับการบังคับใช้ภายใต้ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 เนื่องจากระเบียบประชาคมดังกล่าวได้มีการกำหนดให้มีการแต่งตั้งหน่วยงานในการควบคุมตรวจสอบและรับรองความถูกต้องอันเป็นการตรวจสอบโดยหน่วยงานที่กฎหมายกำหนดอีกชั้นหนึ่งนอกจากการตรวจสอบโดยกลุ่มบุคคลผู้ยื่นขอขึ้นทะเบียน นอกจากนี้ระยะเวลาดังกล่าวมิได้กำหนดเอาไว้โดยเคร่งครัด หากการตรวจสอบเกินระยะเวลาที่กำหนดก็สามารถขยายออกไปโดยแจ้งเหตุแห่งความล่าช้าขึ้นไปยังผู้ยื่นคำขอได้นั้นเอง

สำหรับการตรวจสอบคำขอขึ้นทะเบียนภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 มาตรา 11 ได้กำหนดการตรวจสอบคำขอขึ้นทะเบียนเป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบว่าเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ ซึ่งจะต้องดำเนินการตรวจสอบและเสนอความเห็นไปยังนายทะเบียนภายในกำหนดระยะเวลา 120 วันนับแต่วันที่ได้รับคำขอขึ้นทะเบียน²⁶ จากนั้นนายทะเบียนจะทำการพิจารณาตรวจสอบคำขอขึ้นทะเบียนอีกครั้งหนึ่ง หากนายทะเบียนพิจารณาแล้วเห็นว่าคำขอขึ้นทะเบียนไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ นายทะเบียนจะต้องมีคำสั่งยกเลิกคำขอขึ้นทะเบียนภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับรายงานการตรวจสอบ²⁷ แต่ในทางตรงกันข้ามหากพิจารณาแล้วเห็นว่าคำขอขึ้นทะเบียนนั้นเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ให้นายทะเบียนมีคำสั่งประกาศโฆษณาการรับขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้น²⁸ ซึ่งจากการพิจารณาบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่าระยะเวลาในการตรวจสอบคำขอขึ้นทะเบียนภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ได้กำหนดระยะเวลาไว้

²⁴ Article 50 of REGULATION (EU) No 1151/2012.

²⁵ Article 52 of REGULATION (EU) No 1151/2012.

²⁶ มาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546.

²⁷ มาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546.

²⁸ มาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546.

120 วันนับแต่ที่ได้รับคำขอขึ้นทะเบียน อีกทั้งเป็นการบัญญัติกฎหมายในลักษณะที่เคร่งครัด ซึ่งต่างกับระยะเวลาตามที่ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 กำหนดไว้ ดังนั้น ระยะเวลาในการตรวจสอบคำขอตามพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 จึงไม่สอดคล้องกับระเบียบประชาคมดังกล่าว

ทั้งนี้ ในประเด็นของระยะเวลาในการตรวจสอบของพนักงานตรวจสอบและนายทะเบียน มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพิจารณาให้ได้ว่าในทางปฏิบัติระยะเวลาในการตรวจสอบเพียงพอต่อการพิจารณาขึ้นทะเบียนหรือไม่ เนื่องจากปัจจุบันได้มีการประกาศพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558 ซึ่งเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติดังกล่าวนี้ ก็เพื่อให้มีกฎหมายกลางที่จะกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณา และมีการจัดตั้งศูนย์บริการร่วมเพื่อรับคำร้องและศูนย์รับคำขออนุญาตเพื่อให้ข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับการขออนุญาต เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนนั่นเอง²⁹ โดยมีขอบเขตการบังคับใช้กับหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นผู้บังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายหรือกฎใดก็ตาม หากกฎหมายหรือกฎนั้นมีบทบัญญัติที่กำหนดให้ขออนุญาต จดทะเบียน หรือแจ้งก่อนที่จะดำเนินการใด บทบัญญัติของกฎหมายหรือกฎใดขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน³⁰ หน่วยงานดังกล่าวนี้จะต้องดำเนินการจัดทำคู่มือสำหรับประชาชน ซึ่งคู่มือดังกล่าวจะต้องระบุถึงรายละเอียดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการยื่นคำขอ ตลอดจนขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาต โดยขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาตนั้นจะต้องถูกตรวจสอบโดยคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ว่ามีความเหมาะสมตามหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือไม่ ซึ่งหากไม่เหมาะสมในทางที่ล่าช้าเกินสมควร จะต้องมีการดำเนินการแก้ไขให้มีความเหมาะสมโดยเร็ว³¹ ทั้งนี้ หน่วยงานผู้อนุญาตจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาที่ระบุไว้ในคู่มือประชาชน ในกรณีที่การพิจารณาอนุญาตเป็นตามระยะเวลาที่คู่มือกำหนดจะต้องแจ้งไปยังผู้ยื่นคำขอภายในระยะเวลา 7 วันนับแต่ที่พิจารณาแล้วเสร็จ หากไม่สามารถพิจารณาอนุญาตให้แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลา ผู้อนุญาตจะต้องแจ้งเหตุแห่งความ

²⁹ หมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558.

³⁰ มาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558.

³¹ มาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558.

ล่าช้าทุก 7 วันจนกว่าการพิจารณาจะแล้วเสร็จ และจะต้องส่งสำเนาการแจ้งดังกล่าวให้กับ คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการทราบทุกครั้ง³²

เมื่อพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 เป็นกฎหมายที่มี บทบัญญัติที่กำหนดให้การขอรับความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์จะต้องมีการยื่นคำขอขึ้นทะเบียน ต่อกรมทรัพย์สินทางปัญญาเสียก่อน ดังนั้น ในการดำเนินการตรวจสอบพิจารณาคำขอของพนักงาน เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบและนายทะเบียน จะต้องอยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวก ในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558 เช่นเดียวกัน หากพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ ตรวจสอบและนายทะเบียนไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติดังกล่าว อาจได้รับการลงโทษทั้ง มาตรการทางปกครอง ตลอดจนมาตรการทางอาญาเนื่องจากการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติ หน้าที่โดยมิชอบ รวมถึงมาตรการทางแพ่งหากความล่าช้านั้นทำให้ประชาชนต้องเสียหาย

จากการพิจารณาดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า การกำหนดระยะเวลาในการตรวจสอบของ พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบเพียง 120 วัน ในลักษณะที่เคร่งครัดดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 11 แห่ง พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ย่อมไม่เพียงพอต่อการพิจารณาตรวจสอบ คำขอขึ้นทะเบียน ต่างกับข้อ 50 แห่งระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ที่แม้จะกำหนด ระยะเวลาในการตรวจสอบคำขอขึ้นทะเบียนไว้เพียง 6 เดือน แต่ก็ได้กำหนดไว้ในลักษณะที่เคร่งครัด จึงสามารถขยายระยะเวลาการพิจารณาออกไปได้ เพียงแต่แจ้งเหตุแห่งความล่าช้าไปยังผู้ยื่นคำขอ ซึ่ง จะเห็นได้ว่าหลักการดังกล่าวมีความสอดคล้องกับหลักการตามที่พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวก ในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558 กำหนดไว้ ประกอบกับมีหน่วยงานในการ ควบคุมตรวจสอบและรับรองความถูกต้องที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายทำให้ในทางปฏิบัติคณะกรรมการ ยุโรปสามารถพิจารณาตรวจสอบคำขอได้ภายในระยะเวลา 6 เดือน ดังนั้น ในเบื้องต้นผู้ศึกษาเห็นว่า ควรแก้ไขพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ในประเด็นระยะเวลาการ ตรวจสอบคำขอขึ้นทะเบียนจากเดิมที่มีลักษณะเคร่งครัด ให้สามารถขยายออกไปได้โดยการแจ้งเหตุ แห่งความล่าช้าไปยังผู้ยื่นคำขอ ส่วนการกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาคำขอขึ้นทะเบียน ระยะเวลาเท่าใดจึงจะเหมาะสมนั้น ผู้ศึกษาเห็นว่าปัจจุบันกรมทรัพย์สินทางปัญญาได้พยายามอย่าง มากในการลงพื้นที่เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประกอบการในแหล่งภูมิศาสตร์ในการจัดเตรียมคำขอ ขึ้นทะเบียน ประกอบกับหากมีการปรับปรุงกฎหมายไทยในประเด็นของการแต่งตั้งหน่วยงานในการ ควบคุมตรวจสอบตามที่กฎหมายสหภาพยุโรปกำหนดไว้ การกำหนดระยะเวลาในการตรวจสอบคำขอ

³² มาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558.

ขึ้นทะเบียนสามารถกำหนดเหลือเพียง 6 เดือน ซึ่งระยะเวลาดังกล่าวจะมีความทัดเทียมและสอดคล้องกับที่ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 กำหนดไว้

4.2.3.4 การคัดค้านการขึ้นทะเบียน

จากการศึกษาระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 อาจแบ่งขั้นตอนของการคัดค้านคำขอขึ้นทะเบียนได้เป็น 4 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนแรก การยื่นหนังสือแจ้งคำคัดค้าน ซึ่งบุคคลผู้มีสิทธิยื่นหนังสือแจ้งคำคัดค้านได้แก่ หน่วยงานของประเทศสมาชิกหรือของประเทศนอกสหภาพ หรือบุคคลซึ่งรวมถึงนิติบุคคลผู้มีส่วนได้เสียที่ก่อตั้งขึ้นในประเทศนอกสหภาพ โดยยื่นต่อคณะกรรมการยุโรปภายในระยะเวลาไม่เกิน 3 เดือนหลังจากที่ได้มีการประกาศลงในวารสารสหภาพยุโรป ทั้งนี้ หนังสือแจ้งคำคัดค้านจะต้องระบุเหตุที่แสดงว่าคำขอขึ้นทะเบียนอาจฝ่าฝืนเงื่อนไขของการขึ้นทะเบียน หากมิได้ระบุเหตุดังกล่าวการแจ้งคำคัดค้านย่อมตกเป็นโมฆะ เมื่อมีการยื่นหนังสือแจ้งคำคัดค้านเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการยุโรปที่จะต้องมีหนังสือแจ้งการคัดค้านดังกล่าวไปยังหน่วยงานหรือบุคคลผู้ยื่นคำขอโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ตามที่กำหนดไว้ในข้อ 51.1 แห่งระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012³³

ขั้นตอนที่สอง การพิจารณาขอรับหนังสือแจ้งคำคัดค้าน ซึ่งอำนาจในการตรวจสอบว่าคำคัดค้านและเหตุผลสนับสนุนในการคัดค้านเป็นที่ยอมรับได้หรือไม่ กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการยุโรป โดยมีเงื่อนไขว่าผู้ยื่นหนังสือแจ้งคำคัดค้านจะต้องดำเนินการส่งเหตุผลในการสนับสนุนการคัดค้านภายใน 2 เดือนหลังจากที่ได้ยื่นหนังสือแจ้งคำคัดค้านนั้น³⁴ นอกจากนี้ ข้อ 10 แห่งระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ได้กำหนดมูลเหตุในการคัดค้านเอาไว้โดยชัดเจน โดยสอดคล้องกับเงื่อนไขในการขึ้นทะเบียนที่ได้กำหนดไว้³⁵

ขั้นตอนที่สาม ขั้นตอนของการประชุมหารือร่วมกันระหว่างผู้คัดค้านและผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนกล่าวคือ ภายใน 2 เดือนนับจากที่คณะกรรมการยุโรปได้รับหนังสือแจ้งคำคัดค้าน พร้อมด้วยเหตุผลสนับสนุนที่ยอมรับได้แล้ว คณะกรรมการยุโรปจะต้องดำเนินการเชิญผู้ยื่นหนังสือแจ้งคำคัดค้านและผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนมาปรึกษาหารือร่วมกัน เพื่อแสดงข้อมูลที่เกี่ยวข้อง โดยกระบวนการปรึกษาหารือนี้จะต้องไม่เกิน 3 เดือน และหากมีการร้องขอขยายระยะเวลาในการปรึกษา ระยะเวลาดังกล่าวสามารถขยายระยะเวลาต่อไปได้อีกไม่เกิน 3 เดือน ทั้งนี้ตามที่กำหนดไว้ในข้อ 51.3 แห่งระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012³⁶

³³ Article 51.1 of REGULATION (EU) No 1151/2012.

³⁴ Article 51.2 of REGULATION (EU) No 1151/2012.

³⁵ Article 10 of REGULATION (EU) No 1151/2012.

³⁶ Article 51.3 of REGULATION (EU) No 1151/2012.

ขั้นตอนสุดท้าย ขั้นตอนของการพิจารณาขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์กล่าวคือ หากคณะกรรมการยุโรปไม่ได้รับหนังสือแจ้งคำคัดค้านหรือได้รับคำคัดค้านแต่คำคัดค้านดังกล่าวไม่มีเหตุผลสนับสนุนที่อาจยอมรับได้ ให้คณะกรรมการยุโรปดำเนินการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ตามคำขอที่ได้ยื่นมานั้น แต่หากหนังสือแจ้งคำคัดค้านและเหตุผลในการสนับสนุนที่ได้ยื่นมานั้นสามารถยอมรับได้และเสร็จสิ้นการพิจารณาหรือดังกล่าว หากสามารถตกลงกันได้ให้ คณะกรรมการยุโรปดำเนินการรับขึ้นทะเบียนนั้น แต่หากตกลงกันไม่ได้ให้คณะกรรมการยุโรปพิจารณาว่าจะขึ้นทะเบียนหรือไม่ ทั้งนี้ตามที่กำหนดไว้ในข้อ 52.2 ถึง 52.4 แห่งระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012³⁷

จากการศึกษาพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ประกอบกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการขอขึ้นทะเบียน การประกาศโฆษณาการคัดค้าน และการโต้แย้งคำคัดค้าน การขึ้นทะเบียน การอุทธรณ์และการแก้ไขหรือเพิกถอนทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2547 ในประเด็นที่เกี่ยวกับขั้นตอนการคัดค้านคำขอขึ้นทะเบียน มาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดให้บุคคลผู้มีส่วนได้เสียสามารถยื่นคำคัดค้านการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ได้ภายในกำหนดระยะเวลา 90 วันนับแต่วันประกาศโฆษณาการรับขึ้นทะเบียน³⁸ อีกทั้ง ข้อ 13 ตามกฎกระทรวงดังกล่าวกำหนดให้การยื่นคำคัดค้านจะต้องระบุเหตุแห่งการคัดค้านไว้ด้วย³⁹ หากมิได้ระบุเหตุแห่งการคัดค้านนายทะเบียนย่อมปฏิเสธไม่รับคำคัดค้านดังกล่าว ดังนั้น ในประเด็นของการกำหนดตัวบุคคลผู้มีสิทธิยื่นคำคัดค้าน และการกำหนดให้คำคัดค้านจะต้องระบุเหตุแห่งการคัดค้านนั้น ย่อมมีความสอดคล้องระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ส่วนประเด็นของการกำหนดระยะเวลาในการยื่นคำคัดค้านนั้นจะเห็นได้ว่ามีระยะเวลาที่ใกล้เคียงกัน

แต่อย่างไรก็ดี พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 มิได้กำหนดถึงมูลเหตุแห่งการคัดค้านเอาไว้โดยชัดแจ้งอย่างที่ข้อ 10 แห่งระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 กำหนดไว้ ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่าการกำหนดมูลเหตุแห่งการคัดค้านเอาไว้ให้ชัดเจนย่อมเป็นประโยชน์ต่อผู้ยื่นคำคัดค้านในการจัดเตรียมคำคัดค้าน และเป็นประโยชน์ต่อนายทะเบียนในการพิจารณาตรวจสอบคำคัดค้านดังกล่าวด้วย

นอกจากนี้ ภายหลังจากที่ได้ยื่นคำคัดค้านต่อนายทะเบียนแล้ว มาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้ผู้คัดค้านจะต้องส่งสำเนาคำ

³⁷ Article 51.2-4 of REGULATION (EU) No 1151/2012.

³⁸ มาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546.

³⁹ ข้อ 13 แห่งกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการขอขึ้นทะเบียน การประกาศโฆษณาการคัดค้านและการโต้แย้งคำคัดค้าน การขึ้นทะเบียน การอุทธรณ์และการแก้ไขหรือเพิกถอนทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2547.

คัดค้านให้แก่ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนภายใน 15 วัน ในทางกลับกันเมื่อผู้ยื่นคำขอได้รับสำเนาคำคัดค้านดังกล่าวจะต้องยื่นคำโต้แย้งภายใน 90 วัน พร้อมทั้งระบุเหตุแห่งการโต้แย้ง มิฉะนั้นถือว่าละทิ้งคำขอขึ้นทะเบียน⁴⁰ เมื่อนายทะเบียนได้รับคำคัดค้านและคำโต้แย้งแล้ว มาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้นายทะเบียนเป็นผู้วินิจฉัยคำคัดค้านและคำโต้แย้งที่ได้ยื่นไว้ โดยในการพิจารณาและวินิจฉัยคำคัดค้านและคำโต้แย้งนั้น นายทะเบียนมีอำนาจตามมาตรา 12 ในอันที่จะเรียกให้ผู้ขอขึ้นทะเบียนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำชี้แจงหรือแสดงพยานหลักฐานเพิ่มเติมต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ อีกทั้งสามารถส่งเรื่องให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและลงความเห็นในกรณีมีความจำเป็นได้⁴¹

ทั้งนี้ จากการพิจารณาขั้นตอนการตรวจสอบคำคัดค้านและคำโต้แย้งของนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า บทบัญญัติดังกล่าวให้นายทะเบียนวินิจฉัยโดยอาศัยคำคัดค้านและคำโต้แย้งที่ได้ยื่นไว้ ประกอบกับอาศัยอำนาจตามมาตรา 12 ในการหาพยานหลักฐานเพิ่มเติม อีกทั้ง มิได้กำหนดระยะเวลาในการวินิจฉัยคำคัดค้านและคำโต้แย้งเอาไว้แต่อย่างใด ในขณะที่ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ได้กำหนดให้คณะกรรมการการยุโรปดำเนินการเชิญผู้ยื่นหนังสือแจ้งคำคัดค้านและผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนมาปรึกษาหารือร่วมกัน เพื่อแสดงพยานหลักฐานแก่อีกฝ่ายหนึ่ง รวมทั้งคณะกรรมการการยุโรป โดยมีการกำหนดระยะเวลาในการปรึกษาหารือที่แน่นอน ดังนั้น ประเด็นเกี่ยวกับลักษณะของการวินิจฉัยคำคัดค้านและคำโต้แย้งของนายทะเบียน ตลอดจนระยะเวลาในการวินิจฉัยดังกล่าวตามพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 จึงไม่สอดคล้องกับระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 โดยประเด็นสำคัญที่ผู้ศึกษาเห็นว่ามีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขก็คือการกำหนดระยะเวลาในการวินิจฉัยคำคัดค้านและคำโต้แย้งของนายทะเบียน เนื่องจากระยะเวลาในการทำควินิจฉัยของนายทะเบียนย่อมอยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558 ดังที่ได้พิจารณามาแล้วในขั้นตอนการตรวจสอบคำขอขึ้นทะเบียน

4.2.4 การคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

ในการพิจารณาถึงการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 มีความจำเป็นที่จะต้องทำความเข้าใจเสียก่อนว่าระเบียบประชาคมยุโรปดังกล่าว มีขอบเขตครอบคลุมเฉพาะผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรสำหรับการบริโภคของมนุษย์ตามที่ระบุไว้ในภาคผนวกท้ายระเบียบประชาคมยุโรปเท่านั้น⁴² ส่วนการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ผลิตภัณฑ์สุรา

⁴⁰ มาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546.

⁴¹ มาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546.

⁴² Article 2.1 of REGULATION (EU) No 1151/2012.

หรือไวน์อยู่ภายใต้บังคับระเบียบประชาคมยุโรปอื่น ๆ ซึ่งแตกต่างกับพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ที่มีขอบเขตการคุ้มครองครอบคลุมทั้งสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับสินค้าทั่วไปและสินค้าเฉพาะอย่างอันได้แก่ ข้าว ฝ่าไหม สุรา และไวน์ ภายใต้กฎหมายฉบับเดียวกัน

จากการศึกษาระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ข้อ 13.1 ว่าด้วยเรื่องการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ได้กำหนดเอาไว้ว่า “ชื่อเรียกที่ได้รับการขึ้นทะเบียน จะได้รับการคุ้มครองจากการกระทำดังต่อไปนี้

(เอ). การใช้ชื่อเรียกที่ได้ขึ้นทะเบียนไม่ว่าโดยทางตรง (Direct Commercial Use) หรือโดยทางอ้อม (Indirect Commercial Use) กับผลิตภัณฑ์ที่ไม่ได้รับการขึ้นทะเบียน ซึ่งผลิตภัณฑ์เหล่านั้นเทียบได้กับผลิตภัณฑ์ที่ได้ขึ้นทะเบียนภายใต้ชื่อเรียกดังกล่าว หรือการใช้ชื่อนั้นเป็นการอาศัยประโยชน์จากชื่อเสียงของชื่อเรียกที่ได้รับความคุ้มครอง รวมไปถึงในกรณีที่มีการใช้ผลิตภัณฑ์เหล่านั้นเป็นส่วนผสมก็ตาม

(บี). การนำไปใช้โดยมิชอบ การเลียน หรือการนำไปใช้เรียก แม้ว่าจะมีการระบุถึงแหล่งกำเนิดที่แท้จริงของผลิตภัณฑ์หรือบริการ หรือการเปลี่ยนชื่อเรียกที่ขึ้นทะเบียน หรือการใช้ถ้อยคำประกอบ อาทิ รูปแบบ ประเภท วิธีการ การผลิตแบบเดียวกับ การเลียน หรือถ้อยคำที่คล้ายคลึงกัน รวมไปถึงในกรณีที่มีการใช้ผลิตภัณฑ์เหล่านั้นเป็นส่วนผสมก็ตาม

(ซี). การระบายละเอียดถี่มา แหล่งกำเนิด ลักษณะหรือคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ที่ไม่ตรงกับความเป็นจริงหรือก่อให้เกิดความเข้าใจผิดไว้ภายในหรือภายนอกบรรจุหีบห่อ เอกสารการโฆษณา หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ดังกล่าว และการบรรจุผลิตภัณฑ์ในภาชนะที่อาจทำให้เกิดความเข้าใจที่ผิดเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดของผลิตภัณฑ์นั้น

(ดี). การกระทำใด ๆ อันจะทำให้ผู้บริโภคเกิดความสับสนหลงผิดในแหล่งกำเนิดของผลิตภัณฑ์นั้น”

สำหรับการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับสินค้าทั่วไปได้ถูกกำหนดไว้ในมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 โดยกำหนดถึงลักษณะของการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เอาไว้ 2 ประการ เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคและผู้ประกอบการ อันได้แก่ การใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อแสดงหรือทำให้บุคคลอื่นหลงเชื่อว่าสินค้าที่มีได้มาจากแหล่งภูมิศาสตร์ที่ระบุในคำขอขึ้นทะเบียนเป็นสินค้าที่มาจากแหล่งภูมิศาสตร์ดังกล่าวประการหนึ่ง และการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์โดยประการใดที่ทำให้เกิดความสับสนหรือหลงผิดในแหล่งภูมิศาสตร์ของสินค้าและในคุณภาพ ชื่อเสียง หรือคุณลักษณะอื่นของสินค้านั้น เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ประกอบการค้ารายอื่นอีกประการหนึ่ง⁴³ สำหรับการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับสินค้าเฉพาะอย่างได้ถูก

⁴³ มาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546.

กำหนดไว้ในมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ที่มีการให้ความคุ้มครองในระดับที่พิเศษ กล่าวคือ เพียงแต่ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์กับสินค้าที่มีได้มีแหล่งภูมิศาสตร์ที่ระบุไว้ในคำขอขึ้นทะเบียน การกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำโดยมิชอบ แม้จะได้มีการระบุแหล่งกำเนิดอันแท้จริงของสินค้าหรือได้ใช้คำหรือได้กระทำการใดที่แสดงให้ทราบถึงแหล่งภูมิศาสตร์อันแท้จริงของสินค้าก็ตาม ซึ่งการแสดงให้ทราบถึงแหล่งภูมิศาสตร์อันแท้จริงให้รวมถึง การใช้คำว่าชนิด ประเภท แบบ หรือคำหรือสิ่งทำนองเดียวกันประกอบกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ใช้กับสินค้านั้น⁴⁴

ในการพิจารณาถึงความสอดคล้องระหว่างข้อ 13.1 แห่งระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 เปรียบเทียบกับการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับสินค้าทั่วไปตามมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 จะเห็นได้ว่า การใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ตามมาตรา 27(1) เทียบเคียงได้กับการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์โดยทางตรง (Direct Commercial Use) ตามข้อ 13.1 (เอ) แห่งระเบียบประชาคมยุโรปดังกล่าว ซึ่งเป็นการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์กับสินค้าที่มีได้มาจากแหล่งภูมิศาสตร์ที่แท้จริง ส่วนการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ตามมาตรา 27(2) เทียบเคียงได้กับการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์โดยทางอ้อม (Indirect Commercial Use) ตามข้อ 13.1 (เอ) แห่งระเบียบประชาคมยุโรปดังกล่าว อาทิ การใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์กับสินค้าที่มาจากแหล่งภูมิศาสตร์ที่แท้จริงแต่มิได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ขึ้นทะเบียนไว้ หรือการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์กับสินค้าที่มาจากแหล่งภูมิศาสตร์ที่มีชื่อพ้องกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้ขึ้นทะเบียน เป็นต้น แต่อย่างไรก็ดี หากการกระทำที่ระบุไว้ตามมาตรา 27(1) และ (2) ได้มีการระบุถึงแหล่งกำเนิดที่แท้จริงของสินค้า การกระทำนั้นย่อมมิใช่การกระทำโดยมิชอบ เนื่องจากมิได้ทำให้บุคคลอื่นหลงเชื่อว่สินค้าที่มีได้มาจากแหล่งภูมิศาสตร์ที่ระบุในคำขอขึ้นทะเบียนเป็นสินค้าที่มาจากแหล่งภูมิศาสตร์ดังกล่าวตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 27 (1) และมีได้ทำให้เกิดความสับสนหรือหลงผิดในแหล่งภูมิศาสตร์ของสินค้าและในคุณภาพ ชื่อเสียง หรือคุณลักษณะอื่นของสินค้าตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 27(2) ต่างกับระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ที่ได้กำหนดไว้ในข้อ 13.1 (บี) ที่ให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์จากการนำสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไปใช้โดยมิชอบ การเลียน หรือการนำไปใช้เรียก แม้ว่าจะมีการระบุถึงแหล่งกำเนิดที่แท้จริงของผลิตภัณฑ์หรือบริการก็ตาม รวมไปถึงการเปลี่ยนชื่อเรียกที่ขึ้นทะเบียน หรือการใช้ถ้อยคำประกอบ อาทิ รูปแบบ ประเภท วิธีการ การผลิตแบบเดียวกับ การเลียน หรือถ้อยคำที่คล้ายคลึงกัน ดังนั้น อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า การคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 นั้น มีการกำหนดถึงการกระทำที่

⁴⁴ มาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546.

มิชอบไว้ชัดเจนและมีระดับความคุ้มครองที่สูงกว่าการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับสินค้าทั่วไปตามมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546

ทั้งนี้ หากพิจารณาถึงการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ตามข้อ 13.1 (ปี) จะเห็นได้ว่ามีหลักการเดียวกันกับมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ซึ่งเป็นการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับสินค้าเฉพาะอย่างในประเทศไทยให้การคุ้มครองในระดับสูงกว่าสินค้าทั่วไป

4.2.5 การควบคุมตรวจสอบคุณภาพสินค้าและการตรวจสอบย้อนกลับ

จากการศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับการควบคุมตรวจสอบคุณภาพสินค้าและการตรวจสอบย้อนกลับภายใต้ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 พบว่า ในทางปฏิบัตินอกจากการควบคุมตรวจสอบคุณภาพสินค้าจะได้กระทำโดยเกษตรกรผู้ผลิตหรือผู้แปรรูปซึ่งเป็นผู้ขอเองแล้ว ยังปรากฏการควบคุมตรวจสอบคุณภาพสินค้าโดยกลุ่มผู้ขอที่รับผิดชอบผลิตภัณฑ์ที่ขอรับรองอันเป็นการตรวจสอบภายในอีกด้วย (Internal Control) อีกทั้ง จากการศึกษาระเบียบประชาคมยุโรปดังกล่าวได้กำหนดให้ประเทศสมาชิกจะต้องแต่งตั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อควบคุมตรวจสอบให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับระบบมาตรฐานที่ได้กำหนดไว้ตามระเบียบประชาคมยุโรปนี้ อันเป็นการควบคุมตรวจสอบภายนอก (External Control) อีกชั้นหนึ่ง โดยมีเงื่อนไขว่าหน่วยงานดังกล่าวนั้นจะต้องมีความเป็นกลางและเป็นธรรมอย่างเพียงพอ และจะต้องมีพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสม รวมถึงทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงาน หน่วยงานดังกล่าวมีหน้าที่ในการตรวจสอบว่าผลิตภัณฑ์เป็นไปตามรายละเอียดผลิตภัณฑ์ที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้หรือไม่ และตรวจสอบการใช้ชื่อเรียกที่ได้รับการขึ้นทะเบียนกับผลิตภัณฑ์ที่วางตลาดให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อ 13 ว่าด้วยเรื่องการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้ขึ้นทะเบียน⁴⁵ ทั้งนี้ ในการตรวจสอบควบคุมคุณภาพสินค้านั้น อาจกระทำโดยองค์กรควบคุมของรัฐหรือเอกชนที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานผู้ควบคุมตรวจสอบสินค้านั้น⁴⁶

สำหรับประเทศไทยนั้น จากการศึกษาพบว่าพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 มิได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการควบคุมตรวจสอบคุณภาพสินค้าและการตรวจสอบย้อนกลับไว้ให้ชัดเจนอย่างที่ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 กำหนดไว้ แต่อย่างไรก็ดี เพื่อให้กระบวนการเกี่ยวกับสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เป็นสินค้าที่มีความสอดคล้องกับมาตรฐานสากล โปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีความเป็นกลาง ในทางปฏิบัติพบว่าได้มีการนำระบบการควบคุมตรวจสอบคุณภาพสินค้าและการตรวจสอบย้อนกลับมาใช้สำหรับการคุ้มครองสิ่ง

⁴⁵ Article 36 of REGULATION (EU) No 1151/2012.

⁴⁶ Article 39.1 of REGULATION (EU) No 1151/2012.

บ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ด้วย กล่าวคือ ในขั้นตอนของการเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการที่ประสงค์จะขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์จะต้องดำเนินการร่างข้อกำหนดมาตรฐานการผลิตสินค้า (Product Specification) ซึ่งรวมถึงการยกร่างข้อกำหนดมาตรฐานการผลิตสินค้า ที่เกิดจากการปรึกษาหารือกับหน่วยงานตรวจสอบรับรองโดยรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง และยกร่างแผนควบคุมการผลิตสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Control Plan) เพื่อใช้สำหรับเป็นหลักฐานประกอบการขอขึ้นทะเบียน ที่ผู้ขอขึ้นทะเบียนจะต้องแสดงรายละเอียดของผู้มีหน้าที่ตรวจสอบสินค้าและวิธีการควบคุมคุณภาพสินค้าที่ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ขึ้นทะเบียน นอกจากนี้ ในขั้นตอนของการพิจารณาขึ้นทะเบียนของนายทะเบียนพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 มาตรา 15 ได้ให้อำนาจแก่นายทะเบียนมีดุลพินิจในการกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมในการขึ้นทะเบียนได้ ส่งผลให้ในทางปฏิบัตินายทะเบียนจะกำหนดให้ผู้ยื่นคำขอจะต้องจัดให้มีระบบตรวจสอบและควบคุมกระบวนการผลิตสินค้าทั้งในระดับผู้ผลิตและในระดับจังหวัด อีกทั้ง ในขั้นตอนของการขออนุญาตใช้ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทยซึ่งเป็นตราสัญลักษณ์ที่แสดงว่าสินค้านั้นเป็นสินค้าที่ได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ระเบียบดังกล่าวกำหนดให้ผู้ที่จะได้รับอนุญาตจะต้องมีคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับสมาชิกผู้ขอใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และมีแผนการควบคุมตรวจสอบในระดับผู้ผลิตหรือระดับจังหวัดอีกด้วย

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า แม้พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 จะมิได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการควบคุมตรวจสอบคุณภาพสินค้าและการตรวจสอบย้อนกลับไว้ก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติจะเห็นได้ว่าได้มีการนำหลักการดังกล่าวมาใช้ในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทย แต่อย่างไรก็ดี การควบคุมตรวจสอบคุณภาพสินค้าและการตรวจสอบย้อนกลับมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากแสดงให้เห็นว่าสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เป็นสินค้าที่มีคุณภาพ ชื่อเสียง คุณลักษณะเฉพาะเป็นไปตามที่ได้ขึ้นทะเบียนเอาไว้ ดังนั้น ผู้ศึกษาเห็นว่าควรเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการควบคุมตรวจสอบคุณภาพสินค้าและการตรวจสอบย้อนกลับให้มีความชัดเจน เพื่อแสดงให้เห็นว่าสินค้าที่ได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทยเป็นสินค้าที่มีคุณภาพได้รับการรับรองโดยหน่วยงานที่มีมาตรฐาน และสอดคล้องกับมาตรฐานสากล

4.2.6 การแก้ไขรายละเอียดผลิตภัณฑ์

จากการศึกษาระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ข้อ 53 ว่าด้วยเรื่องการแก้ไขรายละเอียดผลิตภัณฑ์พบว่า ได้ให้สิทธิแก่กลุ่มบุคคล (Group) ในการที่จะยื่นคำขอแก้ไขรายละเอียดผลิตภัณฑ์ได้ โดยคำขอแก้ไขจะต้องแสดงรายละเอียดและเหตุแห่งการแก้ไขนั้น⁴⁷ โดยสามารถแบ่งการพิจารณาออกได้เป็น 2 ประการ ดังต่อไปนี้

⁴⁷ Article 53.1 of REGULATION (EU) No 1151/2012.

ประการแรก การขอแก้ไขรายละเอียดที่ซับซ้อนหนึ่งหรือมากกว่านั้นและมีใช้การแก้ไขเล็กน้อย ในกรณีเช่นนี้การแก้ไขจะต้องดำเนินการแก้ไขตามที่กำหนดไว้ในข้อ 49 ถึง 52 กล่าวคือ ในการยื่นคำขอแก้ไขจะต้องดำเนินการตั้งแต่ต้นเช่นเดียวกับวิธีการยื่นขอรับขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

ประการที่สอง การขอแก้ไขในรายละเอียดเล็กน้อย ในกรณีเช่นนี้คณะกรรมการมาธิการยุโรปจะต้องยอมรับหรือปฏิเสธคำขอนั้น อีกทั้ง หากการแก้ไขจะเป็นการเปลี่ยนแปลงคำขอขึ้นทะเบียนที่ได้ประกาศลงในวารสารของสหภาพยุโรป คณะกรรมการมาธิการยุโรปจะต้องดำเนินการประกาศที่แก้ไขนั้นลงในวารสารของสหภาพยุโรปด้วย

ทั้งนี้ ระเบียบประชาคมยุโรปดังกล่าว ยังได้กำหนดถึงลักษณะของการแก้ไขเล็กน้อย ว่า จะต้องไม่มีลักษณะตามที่ปรากฏในข้อ 53.2 (เอ) – (อี) กล่าวคือ จะต้องมิใช่การแก้ไขที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะเฉพาะของผลิตภัณฑ์ มิใช่การแก้ไขที่จะเป็นการเปลี่ยนแปลงความเชื่อมโยงระหว่างผลิตภัณฑ์กับแหล่งภูมิศาสตร์ มิใช่การแก้ไขเกี่ยวกับชื่อเรียกหรือส่วนใด ๆ ก็ตามของชื่อเรียกผลิตภัณฑ์ มิใช่การแก้ไขที่จะกระทบต่อพื้นที่แหล่งภูมิศาสตร์ที่กำหนดไว้ และมีใช้การแก้ไขที่ก่อให้เกิดข้อจำกัดด้านการค้าของผลิตภัณฑ์และวัตถุดิบ⁴⁸

หากพิจารณาถึงการการแก้ไขรายละเอียดผลิตภัณฑ์ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 อาจแบ่งการแก้ไขรายละเอียดผลิตภัณฑ์ออกเป็น 2 ประการ ดังต่อไปนี้

ประการแรก การแก้ไขกรณีที่มีข้อผิดพลาดหรือคลาดเคลื่อนเล็กน้อยตามมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ในกรณีเช่นนี้กฎหมายกำหนดให้ผู้ขอขึ้นทะเบียนอาจมีคำขอแก้ไข หรือนายทะเบียนเป็นผู้แก้ไขหากข้อผิดพลาดหรือคลาดเคลื่อนปรากฏแก่นายทะเบียน

ประการที่สอง การแก้ไขอื่นที่มีข้อผิดพลาดเล็กน้อยและการเพิกถอนทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ตามมาตรา 22 ถึง 24 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เนื่องจากพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 มิได้บัญญัติบทกฎหมายเกี่ยวกับการแก้ไขอื่นที่มีข้อผิดพลาดเล็กน้อยแตกต่างจากการเพิกถอนทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์อย่างระเบียบประชาคมยุโรป เลขที่ 1151/2012 ดังนั้น หากมีเหตุอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่บัญญัติดังกล่าวกำหนดไว้ ผู้มีส่วนได้เสียหรือพนักงานเจ้าหน้าที่อาจขอให้นายทะเบียนส่งเรื่องให้คณะกรรมการมีคำวินิจฉัยให้แก้ไขหรือเพิกถอนทะเบียนได้

ทั้งนี้ เหตุแห่งการแก้ไขอื่นที่มีข้อผิดพลาดเล็กน้อยและเพิกถอนทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กรณี กล่าวคือ เหตุที่เกิดจากการขอขึ้นทะเบียนหรือการขึ้นทะเบียนได้ดำเนินการไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือโดยอำนาจ หรือมีรายการข้อความผิดจาก

⁴⁸ Article 53.2 of REGULATION (EU) No 1151/2012.

ความเป็นจริงในขณะที่ยื่นทะเบียนตามมาตรา 22 ประการหนึ่ง⁴⁹ และเหตุที่สถานการณ์เปลี่ยนแปลงไปภายหลังยื่นทะเบียนเป็นเหตุให้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 5 หรือทำให้รายการเกี่ยวกับแหล่งภูมิศาสตร์หรือรายการอื่นเปลี่ยนแปลงไปจากที่ลงไว้ในทะเบียนตามมาตรา 23 อีกประการหนึ่ง⁵⁰

เมื่อพิจารณาระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 เปรียบเทียบพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ในประเด็นเกี่ยวกับการแก้ไขรายละเอียดผลิตภัณฑ์จะเห็นความแตกต่างประการสำคัญดังต่อไปนี้

ประการแรก บุคคลผู้มีสิทธิยื่นคำขอให้แก้ไขรายละเอียดผลิตภัณฑ์ กล่าวคือ ระเบียบประชาคมยุโรปได้กำหนดให้เป็นสิทธิของกลุ่มบุคคล (Group) ที่มีสิทธิยื่นคำขอแก้ไขดังกล่าว ส่วนพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 นั้น ในกรณีแก้ไขข้อผิดพลาดเล็กน้อยได้กำหนดให้เป็นสิทธิของผู้ยื่นคำขอ หรือเป็นอำนาจของนายทะเบียนหากข้อผิดพลาดเล็กน้อยปรากฏแก่นายทะเบียน ส่วนกรณีการแก้ไขอื่นที่มีใช้ข้อผิดพลาดเล็กน้อยผู้มีส่วนได้เสียหรือพนักงานเจ้าหน้าที่อาจร้องขอได้

ประการที่สอง การกำหนดลักษณะของการแก้ไขเล็กน้อยกล่าวคือ ระเบียบประชาคมยุโรปได้กำหนดลักษณะของการแก้ไขเล็กน้อยเอาไว้โดยชัดเจนว่าจะต้องไม่มีลักษณะตามที่ปรากฏในข้อ 53.2 (เอ) – (อี) เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาว่าอย่างไรเป็นการแก้ไขมากหรือแก้ไขเพียงเล็กน้อย ในทางตรงกันข้ามพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 มิได้บัญญัติให้ชัดเจนว่าอย่างไรเป็นการแก้ไขข้อผิดพลาดเล็กน้อยหรือมิใช่ข้อผิดพลาดเล็กน้อย

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า ในประเด็นเกี่ยวกับการแก้ไขรายละเอียดผลิตภัณฑ์นั้น พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ไม่สอดคล้องกับระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ตามข้อแตกต่างที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้น ทั้งนี้ ผู้ศึกษามีความเห็นที่ข้อแตกต่างประการสำคัญที่พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ควรได้รับการแก้ไขเพิ่มเติม คือ การกำหนดลักษณะของการแก้ไขข้อผิดพลาดเล็กน้อยเอาไว้ให้ชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่ นายทะเบียน ตลอดจนคณะกรรมการในการพิจารณาว่าคำขอที่แก้ไขนั้นเป็นการแก้ไขข้อผิดพลาดเล็กน้อยหรือไม่

4.2.7 การเพิกถอนการขึ้นทะเบียน

จากการการศึกษาระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ว่าด้วยเรื่องการเพิกถอนการขึ้นทะเบียน ข้อ 54 พบว่า ในการดำเนินการเพิกถอนการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไม่ว่าจะใน

⁴⁹ มาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546.

⁵⁰ มาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546.

ฐานะสิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิดที่ได้รับความคุ้มครอง (PDO) หรือสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครอง (PGI) ก็ตาม คณะกรรมาธิการยุโรปอาจผู้ริเริ่มดำเนินการเพิกถอนได้ด้วยตนเอง หรือเมื่อมีการร้องขอจากบุคคลหรือนิติบุคคลผู้มีส่วนได้เสีย โดยกำหนดเหตุแห่งการเพิกถอนการขึ้นทะเบียนไว้ได้แก่ กรณีที่มีความเป็นไปได้ว่าคำขอขึ้นทะเบียนไม่เป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ประการหนึ่ง และกรณีที่ไม่มีผลิตภัณฑ์ในท้องตลาดภายใต้สิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิดที่ได้รับความคุ้มครอง (PDO) หรือสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครอง (PGI) เป็นระยะเวลาอย่างน้อย 7 ปี อีกประการหนึ่ง⁵¹

ในประเด็นของการเพิกถอนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 พบว่า ได้ถูกกำหนดไว้ในมาตรา 22 ถึง 24 ว่าด้วยเรื่องการแก้ไขและการเพิกถอนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ซึ่งได้กล่าวมาแล้วโดยละเอียดในประเด็นที่เกี่ยวกับการแก้ไขรายละเอียดผลิตภัณฑ์

ทั้งนี้ จากการศึกษาจะเห็นได้ว่าข้อแตกต่างประการสำคัญระหว่างกฎหมายทั้งสองฉบับนั้น ก็คือการระบุเหตุแห่งการเพิกถอนการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่แตกต่างกัน อาทิ เพิกถอนเพราะเหตุที่ไม่มีผลิตภัณฑ์ในท้องตลาด เพิกถอนเพราะเหตุที่การขึ้นทะเบียนมิชอบโดยกฎหมาย เป็นต้น

นอกจากนี้ เหตุตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ซึ่งเป็นเหตุอันเนื่องมาจากสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปภายหลังการขึ้นทะเบียนอันมีผลทำให้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 5 ดังนั้น หากภายหลังขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ปรากฏว่าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้นได้กลายเป็นชื่อสามัญซึ่งต้องห้ามตามมาตรา 5(1) ย่อมเป็นเหตุให้มีการร้องขอเพิกถอนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ตามบทบัญญัติดังกล่าวได้ ในทางตรงกันข้าม แม้ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ได้กำหนดให้มีการเพิกถอนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพราะเหตุที่คำขอขึ้นทะเบียนไม่เป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ก็ตาม ซึ่งข้อ 5.1 ได้กำหนดห้ามมิให้ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ซึ่งเป็นคำสามัญ ดังนั้น หากภายหลังสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้นกลายเป็นชื่อสามัญ โดยหลักการย่อมเป็นเหตุให้เพิกถอนได้ตามข้อ 54.1 แห่งระเบียบประชาคมยุโรปดังกล่าว แต่จากการศึกษาพบว่า ข้อ 13.2 แห่งระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ว่าด้วยเรื่องการคุ้มครองบทบัญญัติดังกล่าวได้ให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ขึ้นทะเบียนแล้วนั้นจะไม่กลายเป็นชื่อสามัญ ดังนั้น การที่สถานการณ์เปลี่ยนแปลงไปส่งผลทำให้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้กลายเป็นคำสามัญนั้น ย่อมไม่เป็นเหตุแห่งการเพิกถอนภายใต้ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012

⁵¹ Article 54 of REGULATION (EU) No 1151/2012.

4.2.8 ฉลากสินค้าและตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

จากการศึกษาระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ข้อ 44.1 (เอ) ว่าด้วยเรื่องการค้าคุ้มครองสิ่งบ่งชี้และสัญลักษณ์พบว่า ระเบียบประชาคมดังกล่าวได้กำหนดเงื่อนไขของการนำสิ่งบ่งชี้ อักษรย่อ หรือสัญลักษณ์ที่แสดงถึงระบบมาตรฐานมาใช้กับผลิตภัณฑ์เอาไว้ โดยกำหนดเงื่อนไขว่าสิ่งบ่งชี้ อักษรย่อ หรือสัญลักษณ์ที่แสดงถึงระบบมาตรฐานจะสามารถนำมาใช้ได้เฉพาะผลิตภัณฑ์ที่ได้มีการผลิตที่เป็นไปตามกระบวนการของระบบมาตรฐานที่กำหนดไว้เท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งบ่งชี้ อักษรย่อ หรือสัญลักษณ์ดังต่อไปนี้ “สิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิดที่ได้รับความคุ้มครอง (Protected Designations of Origin)” “สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครอง (Protected Geographical Indications)” “สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications)” “PDO” “PGI” รวมถึงสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องตามที่ระบุไว้ในหัวข้อที่ II⁵²

นอกจากนี้ ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ข้อ 12 ว่าด้วยเรื่องชื่อเรียก สัญลักษณ์และสิ่งบ่งชี้ยังได้กำหนดเกี่ยวกับรายละเอียดของการใช้ชื่อเรียก สัญลักษณ์และสิ่งบ่งชี้ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประการแรก กำหนดให้ผู้ประกอบการสามารถใช้ชื่อสิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิดที่ได้รับความคุ้มครอง (PDO) และสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครอง (PGI) สำหรับผลิตภัณฑ์ที่มีรายละเอียดเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ได้

ประการที่สอง จะต้องดำเนินการจัดทำสัญลักษณ์ของสหภาพเพื่อเผยแพร่สิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิดที่ได้รับความคุ้มครอง (PDO) และสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครอง (PGI)

ประการที่สาม ในกรณีที่ผลิตภัณฑ์มีแหล่งที่มาจกสหภาพและมีการวางตลาดในฐานะสิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิดที่ได้รับความคุ้มครอง (PDO) และสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครอง (PGI) ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนภายใต้ระเบียบนี้ ผลิตภัณฑ์นั้นจะต้องปรากฏสัญลักษณ์ของสหภาพบนฉลาก อีกทั้ง ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนควรปรากฏในบริเวณเดียวกันซึ่งสามารถมองเห็นชัดเจน และสามารถระบุไว้บนฉลากถึงข้อความ “สิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิดที่ได้รับความคุ้มครอง” “สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครอง” หรืออักษรย่อ “PDO” “PGI” ได้

ประการที่สี่ อาจปรากฏสิ่งต่อไปนี้บนฉลากได้ อันได้แก่ ภาพพื้นที่ของแหล่งภูมิศาสตร์ ข้อความ ภาพ สัญลักษณ์ที่หมายถึงประเทศสมาชิกหรือภูมิภาคอันเป็นที่ตั้งของแหล่งภูมิศาสตร์

ประการสุดท้าย สำหรับผลิตภัณฑ์ที่มีแหล่งกำเนิดมาจากประเทศนอกสหภาพที่ได้มีการวางตลาดภายใต้ชื่อเรียกที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ ผลิตภัณฑ์นั้นสามารถใช้ข้อความ “สิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิดที่

⁵² Article 44.1(a) of REGULATION (EU) No 1151/2012.

ได้รับความคุ้มครอง” “สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครอง” หรืออักษรย่อ “PDO” “PGI” หรือสัญลักษณ์ของสหภาพบวมฉลากผลิตภัณฑั้ได้

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ได้มีการกำหนดถึงการคุ้มครองฉลากสินค้าและตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เอาไว้โดยละเอียด อันได้แก่ การกำหนดเงื่อนไขของผลิตภัณฑั้ที่สามารถใช้ตราสัญลักษณ์ การกำหนดให้มีตราสัญลักษณ์สำหรับการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ตลอดจนรายละเอียดบนฉลากสินค้า และการใช้ตราสัญลักษณ์สำหรับผลิตภัณฑั้ที่มีแหล่งที่มาจากประเทศนอกสหภาพ

หากพิจารณาเปรียบเทียบในประเด็นการคุ้มครองฉลากสินค้าและตราสัญลักษณ์ของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 พบว่า มิได้มีบทบัญญัติใดที่เกี่ยวกับการคุ้มครองฉลากสินค้าและตราสัญลักษณ์ของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ แต่อย่างไรก็ดี จากการศึกษาประกาศกรมทรัพย์สินทางปัญญาเรื่องตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทย ประกอบกับระเบียบกรมทรัพย์สินทางปัญญาว่าด้วยการอนุญาตให้ใช้ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทย พ.ศ. 2551 ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 พบว่า ระเบียบดังกล่าวได้มีการกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการพิจารณาและการควบคุมการใช้ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทยเอาไว้ โดยในการพิจารณาอนุญาตให้ใช้ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทย ผู้มีสิทธิได้รับอนุญาตจะต้องเป็นผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการค้าสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่มีคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับสมาชิกผู้ขอใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และมีแผนการควบคุมตรวจสอบในระดับผู้ผลิตหรือระดับจังหวัด รวมถึงเป็นผู้ที่ได้ปฏิบัติตามคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับสมาชิกผู้ขอใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้น⁵³ ส่วนมาตรการควบคุมการใช้ตราสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทยนั้น ผู้ได้รับอนุญาตจะต้องใช้ตราสัญลักษณ์กับสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับอนุญาต และเป็นสินค้าที่ผลิตขึ้นตามคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับสมาชิกผู้ขอใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เท่านั้น รวมถึงจัดทำสต็อกเกอร์หรือฉลากตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทยขึ้นใช้เองตามแบบที่กำหนดไว้ โดยให้แสดงบนสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์⁵⁴ นอกจากนี้ เพื่อให้การบังคับใช้ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กรมทรัพย์สินทางปัญญาจึงได้ดำเนินการจดทะเบียนตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เป็นเครื่องหมายบริการสำหรับการ

⁵³ ข้อ 5 แห่งระเบียบกรมทรัพย์สินทางปัญญาว่าด้วยการอนุญาตให้ใช้ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทย พ.ศ. 2551.

⁵⁴ ข้อ 9 แห่งระเบียบกรมทรัพย์สินทางปัญญาว่าด้วยการอนุญาตให้ใช้ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทย พ.ศ. 2551.

ตรวจสอบสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และคุณสมบัติของผู้ขอใช้ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เพื่อใช้ในการอนุญาตให้ใช้ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทยอีกด้วย⁵⁵

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า ประเด็นของการพิจารณาและการควบคุมการใช้ตราสัญลักษณ์ระหว่างระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 กับระเบียบกรมทรัพย์สินทางปัญญาดังกล่าว กฎหมายทั้งสองฉบับต่างมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาและมาตรการในการควบคุมที่สอดคล้องกัน กล่าวคือ จะต้องพิจารณาว่าสินค้าที่ใช้ตราสัญลักษณ์นั้นมีกระบวนการผลิตเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ รวมถึงจะต้องมีการใช้ตราสัญลักษณ์บนฉลากสินค้านั้น แต่อย่างไรก็ดี จากการศึกษาจะเห็นว่าระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 มีการกำหนดรายละเอียดมากกว่าที่ระเบียบกรมทรัพย์สินทางปัญญากำหนดไว้ อาทิ การกำหนดสิ่งอื่นนอกจากตราสัญลักษณ์บนฉลาก การกำหนดหลักเกณฑ์ในการใช้ตราสัญลักษณ์สำหรับสินค้าที่มีแหล่งกำเนิดจากประเทศนอกสหภาพ เป็นต้น

4.2.9 การตรวจสอบคุณสมบัติของสินค้าก่อนวางตลาด

จากการการศึกษาระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ข้อ 37 ว่าด้วยเรื่อง การตรวจสอบความถูกต้องตามรายละเอียดผลิตภัณฑ์พบว่า ระเบียบประชาคมดังกล่าวได้กำหนดให้สิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิดที่ได้รับความคุ้มครอง (PDO) และสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครอง (PGI) นั้น จะต้องได้รับการตรวจสอบความถูกต้องของรายละเอียดผลิตภัณฑ์ก่อนการนำผลิตภัณฑ์นั้นออกวางตลาด โดยกำหนดให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบตามข้อ 36 หรือองค์กรควบคุมตามข้อ 5 แห่งระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 882/2004 ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ได้รับการรับรองระบบงานตามระบบมาตรฐานยุโรป EN 45011 หรือ ISO/IEC Guide 65 ว่าด้วยเรื่อง ข้อกำหนดทั่วไปขององค์กรที่ดำเนินการเกี่ยวกับระบบรับรองผลิตภัณฑ์ โดยมีหน้าที่ในการรับรองผลิตภัณฑ์ดังกล่าว โดยให้ผู้ประกอบการเป็นผู้รับผิดชอบในค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบนั้น ทั้งนี้ หากสินค้าที่ตรวจสอบเป็นสินค้าที่มีแหล่งกำเนิดมาจากประเทศนอกสหภาพ การตรวจสอบจะกระทำโดยหน่วยงานภาครัฐที่แต่งตั้งโดยประเทศนอกสหภาพ หรือองค์กรที่ทำหน้าที่รับรองผลิตภัณฑ์นั้น ซึ่งประเทศสมาชิกมีหน้าที่ประกาศชื่อและที่อยู่ของหน่วยงานดังกล่าวให้ประชาชนได้รับทราบ⁵⁶

สำหรับการตรวจสอบคุณสมบัติของสินค้าก่อนวางตลาดในประเทศไทยนั้น จากการศึกษาพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 พบว่ามีได้บัญญัติถึงหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบคุณสมบัติของสินค้าก่อนวางตลาดแต่อย่างใด แต่อย่างไรก็ดี ในทางปฏิบัติในการเตรียม

⁵⁵ เครื่องหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์, GI THAI, GEOGRAPHICAL INDICATION คำขอเลขที่ 910751 เลขทะเบียน บ60718 ตามรายงานสารบบรูปภาพโดยกรมทรัพย์สินทางปัญญาเรียงตามเลขที่คำขอ.

⁵⁶ Article 37 of REGULATION (EU) No 1151/2012.

ความพร้อมก่อนขึ้นทะเบียนผู้ขอขึ้นทะเบียนจะต้องร่างคำขอ รวมถึงจัดเตรียมหลักฐานประกอบ รายละเอียดของผู้มีหน้าที่ตรวจสอบสินค้าและวิธีการควบคุมคุณภาพสินค้าที่ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ที่ขึ้นทะเบียน ซึ่งจะมีการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและควบคุมสินค้าประจำจังหวัด เพื่อกำกับ ดูแลคุณภาพของสินค้านั้นก่อนนำออกสู่ตลาด ประกอบกับมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้ กำหนดให้เป็นอำนาจของนายทะเบียนที่จะใช้ดุลพินิจในการกำหนดเงื่อนไขของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ที่ขึ้นทะเบียนได้ ซึ่งในทางปฏิบัตินายทะเบียนจะกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการควบคุมตรวจสอบ คุณภาพสินค้า ซึ่งรวมถึงการตรวจสอบสินค้านั้นก่อนวางจำหน่ายให้เป็นไปตามรายละเอียดคำขอขึ้น ทะเบียนที่ได้ยื่นขึ้นทะเบียนไว้ แต่อย่างไรก็ดี ผู้ศึกษามีความเห็นว่าการกำหนดหลักเกณฑ์ในการ ตรวจสอบคุณสมบัติของสินค้านั้นก่อนวางตลาดให้มีความชัดเจน เพื่อเป็นการแสดงว่าการคุ้มครองสิ่ง บ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของไทยมีมาตรฐาน รวมทั้งแสดงว่าสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทยเป็นสินค้าที่มี คุณภาพตามที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้

ตารางที่ 4.1: แสดงการเปรียบเทียบมาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้
ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 กับมาตรการทางกฎหมายไทย

ประเด็น	ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012	มาตรการทางกฎหมายไทย
1. สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครอง	ข้อ 5: แบ่งการคุ้มครองออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1. สิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิดที่ได้รับความคุ้มครอง (PDO) 2. สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครอง (PGI) *กำหนดถึงคุณสมบัติของสินค้าที่จะได้รับความคุ้มครองไว้โดยชัดเจน	มาตรา 3 นิยามศัพท์ “สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ หมายความว่า ชื่อ สัญลักษณ์ หรือสิ่งอื่นใดที่ใช้เรียกหรือใช้แทนแหล่งภูมิศาสตร์ และที่สามารถบ่งบอกได้ว่าสินค้าที่เกิดจากแหล่งภูมิศาสตร์นั้นเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ ชื่อเสียง หรือคุณลักษณะเฉพาะของแหล่งภูมิศาสตร์ดังกล่าว” *มิได้กำหนดถึงคุณสมบัติไว้โดยชัดเจน
2. สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ไม่อาจได้รับความคุ้มครอง	ข้อ 6: สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ไม่อาจได้รับความคุ้มครอง 4 ประเภท ได้แก่ 1. ชื่อสามัญ 2. ชื่อเรียกที่พ้องกับพันธุ์พืชหรือพันธุ์สัตว์ 3. ชื่อเรียกที่พ้องกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้ขึ้นทะเบียนแล้ว 4. ชื่อเรียกที่อาจทำให้ผู้บริโภคสับสนหลงผิดเกี่ยวกับตัวตนที่แท้จริงของผลิตภัณฑ์ โดยคำนึงถึงเครื่องหมายการค้าที่ได้มีการใช้หรือขึ้นทะเบียนแล้ว	มาตรา 5 การขอขึ้นทะเบียนต้องไม่มีลักษณะดังต่อไปนี้ (1) เป็นชื่อสามัญของสินค้าที่จะใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้น (2) เป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือนโยบายแห่งรัฐ

(ตารางมีต่อ)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ): แสดงการเปรียบเทียบมาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์
ภายใต้ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 กับมาตรการทางกฎหมายไทย

ประเด็น	ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012	มาตรการทางกฎหมายไทย
2.1 ชื่อสามัญ	ข้อ 6.1: ชื่อสามัญจะต้องไม่ได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ทั้งในฐานะ PDO และ PGI ข้อ 3(6): ชื่อเรียกของผลิตภัณฑ์ ซึ่งได้กลายเป็นชื่อเรียกสามัญของผลิตภัณฑ์นั้นภายในสหภาพไปแล้ว แม้จะเกี่ยวข้องกับสถานที่ ภูมิภาคหรือประเทศที่มีการผลิตหรือวางขายผลิตภัณฑ์ดังกล่าวก็ตาม ข้อ 41.2: ให้พิจารณาถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมด โดยเฉพาะปัจจัยเกี่ยวกับสถานการณ์ในปัจจุบันภายในพื้นที่ที่มีการบริโภค และการพิจารณากฎหมายของประชาคมยุโรปและกฎหมายภายในของประเทศสมาชิก	มาตรา 5 (1) เป็นชื่อสามัญของสินค้าที่จะใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้น มาตรา 3 “ชื่อที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่าเป็นชื่อที่ใช้เรียกขานสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่ง” *แม้จะได้มีการกำหนดห้ามการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่เป็นชื่อสามัญ ตลอดจนบทนิยามเอาไว้ แต่มิได้กำหนดปัจจัยในการพิจารณาเอาไว้ให้ชัดเจนอย่างที่ระเบียบประชาคมยุโรปกำหนด
2.2 ชื่อเรียกที่พ้องกับพันธุ์พืชหรือพันธุ์สัตว์	ข้อ 6.2: ชื่อเรียกนั้นอาจไม่สามารถขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในฐานะ PDO และ PGI ได้ หากชื่อเรียกนั้นพ้องกับชื่อของพันธุ์พืชหรือพันธุ์สัตว์ และอาจทำให้ผู้บริโภคสับสนหลงผิดในแหล่งกำเนิดที่แท้จริงของผลิตภัณฑ์นั้น	*ไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายห้ามไว้ชัดเจน การตรวจสอบย่อมเป็นไปตามขั้นตอนตามปกติ

(ตารางมีต่อ)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ): แสดงการเปรียบเทียบมาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์
ภายใต้ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 กับมาตรการทางกฎหมายไทย

ประเด็น	ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012	มาตรการทางกฎหมายไทย
2.3 ชื่อเรียกที่พ้องกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้ขึ้นทะเบียนแล้ว	ข้อ 6.3 วรรคหนึ่ง หลัก : ชื่อเรียกที่พ้องกับชื่อเรียกที่ได้ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไม่สามารถขึ้นทะเบียนได้ เว้นแต่ : มีความแตกต่างกันที่ชัดเจนเพียงพอในทางปฏิบัติ โดยจะต้องคำนึงว่าผู้ผลิตที่เกี่ยวข้องจะได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม และไม่ทำให้ผู้บริโภคเกิดการสับสนหลงผิด ข้อ 6.3 วรรคสอง ห้ามขึ้นทะเบียนชื่อเรียกที่พ้องกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่อาจทำให้ประชาชนสับสนหลงผิด แม้ว่าชื่อเรียกที่พ้องนั้นจะเป็นชื่อเรียกที่มาจากแหล่งภูมิศาสตร์ที่แท้จริงก็ตาม	*ข้อ 2 แห่งกฎกระทรวงกำหนดรายชื่อประเภทสินค้าเฉพาะอย่างได้กำหนดว่า ในกรณีที่ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่เหมือน หรือพ้องกันกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับสินค้าเฉพาะอย่างที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้แล้ว หรืออยู่ระหว่างการดำเนินการขึ้นทะเบียนแต่เป็นสินค้าที่มีแหล่งภูมิศาสตร์ต่างกัน การใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ขอขึ้นทะเบียนรายหลังจะต้องระบุแหล่งภูมิศาสตร์และประเทศที่ผลิตสินค้านั้นไว้ท้ายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์โดยชัดเจน *สำหรับสินค้าเฉพาะอย่างเท่านั้น *กฎหมายไทยมิได้กำหนดห้ามโดยชัดเจน
2.4 ชื่อเรียกที่อาจทำให้ผู้บริโภคสับสนหลงผิดเกี่ยวกับตัวตนที่แท้จริงของผลิตภัณฑ์ โดยคำนึงถึงเครื่องหมายการค้าที่ได้มีการใช้หรือขึ้นทะเบียนแล้ว	ข้อ 6.4: ห้ามมิให้ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่อาจทำให้ผู้บริโภคสับสนหลงผิดเกี่ยวกับตัวตนที่แท้จริงของผลิตภัณฑ์ โดยพิจารณาถึงชื่อเสียง เกียรติคุณของเครื่องหมายการค้า ตลอดจนระยะเวลาที่มีการใช้เครื่องหมายการค้า นั้น	*พ.ร.บ.เครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 มาตรา 8(12) ห้ามนำสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์มาจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า แต่ไม่มีกฎหมายใดกำหนดห้ามการนำเครื่องหมายการค้ามาขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไว้โดยชัดแจ้ง

(ตารางมีต่อ)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ): แสดงการเปรียบเทียบมาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์
ภายใต้ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 กับมาตรการทางกฎหมายไทย

ประเด็น	ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012	มาตรการทางกฎหมายไทย
3. บุคคลผู้มีสิทธิยื่นคำขอ	ข้อ 49.1 ประกอบข้อ 3(2): กลุ่มบุคคล (Group) ซึ่งหมายถึง กลุ่มบุคคลใด ๆ ก็ตาม ที่โดยหลักประกอบไปด้วยผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการซึ่งดำเนินงานเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เดียวกันนั้น โดยไม่คำนึงว่าจะตั้งขึ้นตามกฎหมายหรือไม่	มาตรา 7 แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1. กลุ่มบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล ซึ่งประกอบกิจการค้าเกี่ยวข้องกับสินค้าที่ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์และมีถิ่นที่อยู่ในแหล่งภูมิศาสตร์ของสินค้านั้น 2. กลุ่มราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐที่เป็นนิติบุคคลซึ่งมีเขตรับผิดชอบครอบคลุมบริเวณแหล่งภูมิศาสตร์ของสินค้านั้น 3. กลุ่มผู้บริโภคหรือองค์กรผู้บริโภคที่ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์
4. รายละเอียดผลิตภัณฑ์และเนื้อหาคำขอจดทะเบียน	ข้อ 7.1 (เอ) ถึง (เอช): รายละเอียดของผลิตภัณฑ์ ข้อ 8.1 (เอ) ถึง (ซี): กำหนดเนื้อหาคำขอขึ้นทะเบียน	มาตรา 10: คำขอขึ้นทะเบียนจะต้องแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับคุณภาพ ชื่อเสียง หรือคุณลักษณะอื่นของสินค้า แหล่งภูมิศาสตร์ และรายละเอียดอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง ข้อ 9 (1) – (8) กฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการขอขึ้นทะเบียนฯ *มีการกำหนดรายละเอียดผลิตภัณฑ์และเนื้อหาคำขอที่ใกล้เคียงกัน

(ตารางมีต่อ)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ): แสดงการเปรียบเทียบมาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์
ภายใต้ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 กับมาตรการทางกฎหมายไทย

ประเด็น	ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012	มาตรการทางกฎหมายไทย
5. การตรวจสอบคำขอขึ้นทะเบียน	ข้อ 50: เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการยุโรป ต้องใช้วิธีการที่เหมาะสม และในการตรวจสอบคำขอที่ขึ้นทะเบียนว่ามีเหตุผลเพียงพอและปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ <u>ไม่ควรใช้ระยะเวลาเกิน 6 เดือน</u> หากเกินระยะเวลาที่กำหนดคณะกรรมการการยุโรปจะต้องมีหนังสือแจ้งไปยังผู้ยื่นคำขอ ขั้นตอนที่ 1 การยื่นหนังสือแจ้งคำคัดค้าน (ข้อ 51.1) - หน่วยงานของประเทศสมาชิกหรือของประเทศนอกสหภาพ หรือบุคคลซึ่งรวมถึงนิติบุคคลผู้มีส่วนได้เสียเป็นผู้มีสิทธิยื่นคัดค้าน - ยื่นต่อคณะกรรมการการยุโรปภายในระยะเวลาไม่เกิน 3 เดือนหลังจากที่ได้มีการประกาศลงในวารสารสหภาพยุโรป - ระบุเหตุที่แสดงว่าคำขอขึ้นทะเบียนอาจฝ่าฝืนเงื่อนไขของการขึ้นทะเบียน หากมิได้ระบุเหตุดังกล่าวการแจ้งคำคัดค้านย่อมตกเป็นโมฆะ - คณะกรรมการการยุโรปที่จะต้อง มีหนังสือแจ้งการคัดค้านไปยังหน่วยงานหรือบุคคลผู้ยื่นคำขอโดยไม่ชักช้า	มาตรา 11: เป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบ โดยต้องดำเนินการตรวจสอบและเสนอความเห็นไปยังนายทะเบียนภายใน <u>กำหนดระยะเวลา 120 วันนับแต่วันที่</u> <u>ได้รับคำขอขึ้นทะเบียน</u> และนายทะเบียนจะทำการพิจารณาตรวจสอบคำขอขึ้นทะเบียนอีกครั้งหนึ่ง มาตรา 16 - บุคคลผู้มีส่วนได้เสียสามารถยื่นคำคัดค้านการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ได้ - ภายในกำหนดระยะเวลา <u>90 วันนับ</u> <u>แต่วันประกาศโฆษณาการรับขึ้นทะเบียน</u> ข้อ 13 กฎกระทรวงฯ - การยื่นคำคัดค้านจะต้องระบุเหตุแห่งการคัดค้าน มาตรา 17 - ผู้คัดค้านจะต้องส่งสำเนาคำคัดค้านให้แก่ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนภายใน 15 วัน - ผู้ยื่นคำขอได้รับสำเนาคำคัดค้านดังกล่าวจะต้องยื่นคำโต้แย้งภายใน 90 วัน พร้อมทั้งระบุเหตุแห่งการโต้แย้ง มิฉะนั้นถือว่าละทิ้งคำขอขึ้นทะเบียน

(ตารางมีต่อ)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ): แสดงการเปรียบเทียบมาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์
ภายใต้ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 กับมาตรการทางกฎหมายไทย

ประเด็น	ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012	มาตรการทางกฎหมายไทย
	ขั้นตอนที่ 2 : การพิจารณาขอรับหนังสือแจ้งคำคัดค้าน (ข้อ 51.2) - ตรวจสอบว่าคำคัดค้านและเหตุผลสนับสนุนในการคัดค้านเป็นที่ยอมรับได้หรือไม่ - เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิการยุโรป - มีเงื่อนไขว่าผู้ยื่นหนังสือแจ้งคำคัดค้านจะต้องดำเนินการส่งเหตุผลในการสนับสนุนการคัดค้านภายใน 2 เดือนหลังจากที่ได้ยื่นหนังสือแจ้งคำคัดค้านนั้น *ข้อ 10 ได้กำหนดมูลเหตุในการคัดค้านเอาไว้โดยชัดเจน โดยกำหนดให้สอดคล้องกับเงื่อนไขในการขึ้นทะเบียนที่ได้กำหนดไว้ ขั้นตอนที่ 3 : การประชุมหารือร่วมกันระหว่างผู้คัดค้านและผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน (ข้อ 51.3) - ภายใน 2 เดือนนับจากที่คณะกรรมการสิทธิการยุโรปได้รับหนังสือแจ้งคำคัดค้านพร้อมด้วยเหตุผลสนับสนุนที่ยอมรับได้แล้ว คณะกรรมการสิทธิการยุโรปจะต้องดำเนินการเชิญผู้ยื่นหนังสือแจ้งคำคัดค้านและผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนมาปรึกษาหารือร่วมกัน เพื่อแสดงข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	มาตรา 18 - นายทะเบียนเป็นผู้วินิจฉัยคำคัดค้านและคำโต้แย้งที่ได้ยื่นไว้ - มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการภายใน 90 วันนับแต่ที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัย และมีสิทธินำคดีไปสู่ศาลได้ *กฎหมายไทยไม่ได้กำหนดมูลเหตุแห่งการคัดค้านเอาไว้โดยชัดเจน * มิได้มีกำหนดระยะเวลาในการทำคำวินิจฉัยคำคัดค้านของนายทะเบียนเอาไว้ ซึ่งต่างกับระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ที่กำหนดไว้ชัดเจน

(ตารางมีต่อ)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ): แสดงการเปรียบเทียบมาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์
ภายใต้ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 กับมาตรการทางกฎหมายไทย

ประเด็น	ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012	มาตรการทางกฎหมายไทย
	- โดยกระบวนการการประชุมหารือร่วมกันนี้จะต้องไม่เกิน 3 เดือน และหากมีการร้องขอขยายระยะเวลาในการปรึกษา ระยะเวลาดังกล่าวสามารถขยายระยะเวลาต่อไปได้อีกไม่เกิน 3 เดือน ขั้นตอนที่ 4 การพิจารณาขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (ข้อ 52.2 ถึง 52.4) - ในกรณีที่คณะกรรมการยุโรปไม่ได้รับหนังสือแจ้งคำคัดค้านหรือได้รับคำคัดค้านแต่คำคัดค้านดังกล่าวไม่มีเหตุผลสนับสนุนที่อาจยอมรับได้ ให้คณะกรรมการยุโรปดำเนินการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ตามคำขอที่ได้ยื่นมานั้น - แต่หากหนังสือแจ้งคำคัดค้านและเหตุผลในการสนับสนุนที่ได้ยื่นมานั้นสามารถยอมรับได้และเสร็จสิ้นการปรึกษาหารือดังกล่าว หากสามารถตกลงกันได้ให้คณะกรรมการยุโรปดำเนินการรับขึ้นทะเบียนนั้น แต่หากตกลงกันไม่ได้ให้คณะกรรมการยุโรปปรึกษาว่าจะขึ้นทะเบียนหรือไม่	มาตรา 19 - กรณีไม่มีคำคัดค้านตามมาตรา 16 หรือมีแต่มีคำวินิจฉัยหรือคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกคำคัดค้าน ให้นายทะเบียนขึ้นทะเบียนนั้น มาตรา 20 - เมื่อนายทะเบียนขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ตามมาตรา 15 หรือมาตรา 19 ให้การคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์มีผลตั้งแต่วันยื่นคำขอขึ้นทะเบียน
6. การคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์	ข้อ 13.1: ชื่อเรียกที่ได้รับการขึ้นทะเบียนจะได้รับการคุ้มครองจากการกระทำตาม (เอ) ถึง (ดี) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้	*การคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับสินค้าทั่วไปถูกกำหนดไว้ในมาตรา 27 สำหรับสินค้าเฉพาะอย่างถูกกำหนดไว้ในมาตรา 28 ซึ่งมีระดับการคุ้มครองที่สูงกว่าสินค้าทั่วไป

(ตารางมีต่อ)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ): แสดงการเปรียบเทียบมาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์
ภายใต้ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 กับมาตรการทางกฎหมายไทย

ประเด็น	ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012	มาตรการทางกฎหมายไทย
	(เอ). การใช้ชื่อเรียกที่ได้ขึ้นทะเบียนไม่ว่าโดยทางตรง (Direct Commercial Use) หรือโดยทางอ้อม (Indirect Commercial Use) กับผลิตภัณฑ์ที่ไม่ได้รับการขึ้นทะเบียน ซึ่งผลิตภัณฑ์เหล่านั้นเทียบได้กับผลิตภัณฑ์ที่ได้ขึ้นทะเบียนภายใต้ชื่อเรียกดังกล่าว หรือการใช้ชื่อเรียกนั้นเป็นการอาศัยประโยชน์จากชื่อเสียงของชื่อเรียกที่ได้รับความนิยม ครอบคลุม รวมไปถึงในกรณีที่มีการใช้ผลิตภัณฑ์เหล่านั้นเป็นส่วนผสมก็ตาม (บี). การนำไปใช้โดยมิชอบ การเลียนหรือการนำไปใช้เรียก แม้ว่าจะมีการระบุถึงแหล่งกำเนิดที่แท้จริงของผลิตภัณฑ์หรือบริการ หรือการแปลชื่อเรียกที่ขึ้นทะเบียน หรือการใช้ถ้อยคำประกอบ อาทิ รูปแบบ ประเภท วิธีการ การผลิตแบบเดียวกับ การเลียน หรือถ้อยคำที่คล้ายคลึงกัน รวมไปถึงในกรณีที่มีการใช้ผลิตภัณฑ์เหล่านั้นเป็นส่วนผสมก็ตาม	*การใช้ชื่อเรียกที่ได้ขึ้นทะเบียนโดยทางตรงในข้อ 13.1 (เอ) เทียบเคียงได้กับการการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อแสดงหรือทำให้บุคคลอื่นหลงเชื่อว่าสินค้าที่มีได้มาจากแหล่งภูมิศาสตร์ที่ระบุในคำขอขึ้นทะเบียนเป็นสินค้าที่มาจากแหล่งภูมิศาสตร์ดังกล่าวตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 27(1) สำหรับการใช้ชื่อเรียกที่ได้ขึ้นทะเบียนโดยทางอ้อมในข้อ 13.1 (เอ) เทียบเคียงได้กับการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์โดยประการใดที่ทำให้เกิดความสับสนหรือหลงผิดในแหล่งภูมิศาสตร์ของสินค้าและในคุณภาพชื่อเสียง หรือคุณลักษณะอื่นของสินค้านั้นตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 27(2) *การใช้ชื่อเรียกที่กำหนดไว้ในข้อ 13.1 (บี) เทียบเคียงได้กับการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์โดยมิชอบตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 28 วรรคสอง ซึ่งใช้บังคับกับสินค้าเฉพาะอย่างเท่านั้น มิได้ใช้กับสินค้าทั่วไปอย่างที่ระเบียบประชาคมยุโรปข้อ 13.1 (บี) กำหนดไว้

(ตารางมีต่อ)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ): แสดงการเปรียบเทียบมาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์
ภายใต้ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 กับมาตรการทางกฎหมายไทย

ประเด็น	ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012	มาตรการทางกฎหมายไทย
	(ซี). การระบุรายละเอียดที่มา แหล่งกำเนิด ลักษณะหรือคุณภาพของ ผลิตภัณฑ์ ที่ไม่ตรงกับความเป็นจริงหรือ ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดไว้ภายในหรือ ภายนอกบรรจุหีบห่อ เอกสารการโฆษณา หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ ดังกล่าว และการบรรจุผลิตภัณฑ์ใน ภาชนะที่อาจทำให้เกิดความเข้าใจที่ผิด เกี่ยวกับแหล่งกำเนิดของผลิตภัณฑ์นั้น (ดี). การกระทำใด ๆ อันจะทำให้ ผู้บริโภคเกิดความสับสนหลงผิดในแหล่ง กำเนิดของผลิตภัณฑ์นั้น	*มิได้กำหนดให้การระบุรายละเอียดที่ ไม่ตรงความเป็นจริงหรือก่อให้เกิดความ เข้าใจผิดไว้ภายในหรือภายนอกบรรจุหีบ ห่อเป็นการกระทำโดยมิชอบไว้โดย ชัดเจนอย่างที่ระเบียบประชาคมยุโรป กำหนด
7. การควบคุมตรวจสอบ คุณภาพสินค้าและการ ตรวจสอบย้อนกลับ	ดำเนินการควบคุมตรวจสอบโดย 1. เกษตรกรผู้ผลิตหรือผู้แปรรูปเอง 2. กลุ่มผู้ขอที่รับผิดชอบผลิตภัณฑ์ที่ ขอรับรอง (Internal Control) 3. หน่วยงานที่รับผิดชอบตรวจสอบให้ เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับระบบ มาตรฐานที่ได้กำหนดไว้ (External Control) (ข้อ 36.1) ซึ่งกำหนดคุณสมบัติ อำนาจหน้าที่ไว้โดยชัดเจน	*มิได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการควบคุม ตรวจสอบคุณภาพสินค้าและการ ตรวจสอบย้อนกลับไว้ให้ชัดเจน แต่ในทางปฏิบัติมีการควบคุม ตรวจสอบ อาทิ ขั้นตอนการเตรียมความ พร้อมก่อนขึ้นทะเบียน ขั้นตอนการ พิจารณารับขึ้นทะเบียนของนายทะเบียน ขั้นตอนการขออนุญาตใช้ตราสัญลักษณ์

(ตารางมีต่อ)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ): แสดงการเปรียบเทียบมาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์
ภายใต้ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 กับมาตรการทางกฎหมายไทย

ประเด็น	ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012	มาตรการทางกฎหมายไทย
8. การแก้ไขรายละเอียดผลิตภัณฑ์	ข้อ 53: กลุ่มบุคคล (Group) เป็นผู้มีสิทธิยื่นคำขอแก้ไขรายละเอียดผลิตภัณฑ์ โดยคำขอแก้ไขจะต้องแสดงรายละเอียดและเหตุแห่งการแก้ไขนั้น ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กรณี 1. แก้ไขรายละเอียดที่ซับซ้อนที่มีใช้การแก้ไขเล็กน้อย ซึ่งต้องดำเนินการเหมือนตอนยื่นขอ 2. การขอแก้ไขในรายละเอียดเล็กน้อย ต้องมีคำส่งยอมรับหรือปฏิเสธ *กำหนดถึงลักษณะของการแก้ไขเล็กน้อย ไว้โดยชัดเจน ข้อ 53.2 (เอ) ถึง (อี) อาทิ มิใช่แก้ไขเกี่ยวกับความเชื่อมโยง คุณลักษณะเฉพาะ หรือชื่อเรียกที่ขึ้นทะเบียน	แบ่งออกเป็น 2 กรณี ได้แก่ 1. การแก้ไขกรณีที่มีข้อผิดพลาดหรือคลาดเคลื่อนเล็กน้อย (มาตรา 21) - ผู้ขอ หรือนายทะเบียนเป็นผู้ขอ *ไม่ได้กำหนดลักษณะของการแก้ไขเล็กน้อยไว้ 2. การแก้ไขอื่นที่มีใช้ข้อผิดพลาดเล็กน้อยและการเพิกถอนทะเบียน (มาตรา 22 ถึงมาตรา 24) - ผู้มีส่วนได้เสีย พนักงานเจ้าหน้าที่อาจขอให้นายทะเบียน ส่งเรื่องให้คณะกรรมการวินิจฉัย - เหตุที่เกิดจากการขอหรือการขึ้นทะเบียนได้ทำโดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือโดยอำพราง หรือมีรายการข้อความผิดจากความเป็นจริงในขณะที่รับขึ้นทะเบียน (มาตรา 22) - เหตุที่สถานการณ์เปลี่ยนแปลงไปภายหลังขึ้นทะเบียน ทำให้มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 5 หรือทำรายการเกี่ยวกับแหล่งภูมิศาสตร์หรือรายการอื่นเปลี่ยนแปลงไปจากที่ลงไว้ในทะเบียน (มาตรา 23)

(ตารางมีต่อ)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ): แสดงการเปรียบเทียบมาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์
ภายใต้ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 กับมาตรการทางกฎหมายไทย

ประเด็น	ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012	มาตรการทางกฎหมายไทย
9. การเพิกถอนการขึ้นทะเบียน	ข้อ 54: คณะกรรมาธิการยุโรปอาจริเริ่มดำเนินการเพิกถอนได้ด้วยตนเอง หรือเมื่อมีการร้องขอจากบุคคลหรือนิติบุคคล ผู้มีส่วนได้เสีย โดยกำหนดเหตุแห่งการเพิกถอนการขึ้นทะเบียนไว้ คือ 1. มีความเป็นไปได้ว่าคำขอขึ้นทะเบียนไม่เป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ 2. ไม่มีผลิตภัณฑ์ในท้องตลาดภายใต้ PDO หรือ PGI เป็นระยะเวลาอย่างน้อย 7 ปี	แบ่งออกเป็น 2 เหตุ ได้แก่ - เหตุที่เกิดจากการขอหรือการขึ้นทะเบียนได้ทำโดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือโดยอำพราง หรือมีรายการข้อความผิดจากความเป็นจริงในขณะที่รับขึ้นทะเบียน (มาตรา 22) - เหตุที่สถานการณ์เปลี่ยนแปลงไปภายหลังขึ้นทะเบียน ทำให้มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 5 หรือทำให้รายการเกี่ยวกับแหล่งภูมิศาสตร์หรือรายการอื่นเปลี่ยนแปลงไปจากที่ลงไว้ในทะเบียน (มาตรา 23)
10. ฉลากสินค้าและตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์	ข้อ 44.1 (เอ): กำหนดว่าสิ่งบ่งชี้ อักษรย่อ หรือสัญลักษณ์ที่แสดงถึงระบบมาตรฐานจะใช้ได้เฉพาะกับผลิตภัณฑ์ที่ได้มีการผลิตที่เป็นไปตามกระบวนการของระบบมาตรฐานที่กำหนดไว้เท่านั้น ข้อ 12: กำหนดเกี่ยวกับรายละเอียดของการใช้ชื่อเรียก สัญลักษณ์และสิ่งบ่งชี้ไว้โดยละเอียด อาทิ ผู้ประกอบการที่มีสิทธิใช้ การแสดงสัญลักษณ์บนฉลาก กรณีผลิตภัณฑ์นอกสหภาพ	*มิได้มีบทบัญญัติใดที่เกี่ยวกับการคุ้มครองฉลากสินค้าและตราสัญลักษณ์ของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ แต่อย่างไรก็ดี มีการออกประกาศกรมทรัพย์สินทางปัญญาเรื่องตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทย และระเบียบกรมทรัพย์สินทางปัญญาวาดด้วยการอนุญาตให้ใช้ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทย พ.ศ. 2551 เพื่อกำหนดมาตรการในการขออนุญาต ตลอดจนการจดทะเบียนตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เป็นเครื่องหมายบริการเพื่อใช้ในการอนุญาตให้ใช้ตราสัญลักษณ์ดังกล่าวอีกชั้นหนึ่ง

(ตารางมีต่อ)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ): แสดงการเปรียบเทียบมาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์
ภายใต้ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 กับมาตรการทางกฎหมายไทย

ประเด็น	ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012	มาตรการทางกฎหมายไทย
11. การตรวจสอบคุณสมบัติของสินค้าก่อนวางตลาด	ข้อ 37 - กำหนดให้ PDO และ PGI นั้น จะต้องได้รับการตรวจสอบความถูกต้องของรายละเอียดผลิตภัณฑ์ก่อนการนำผลิตภัณฑ์นั้นออกวางตลาด - เป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบตามข้อ 36 หรือองค์กรควบคุมตามข้อ 5 แห่งระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 882/2004 ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ได้รับการรับรองระบบงานตามระบบมาตรฐานยุโรป EN 45011 หรือ ISO/IEC Guide 65 - ให้ผู้ประกอบการเป็นผู้รับผิดชอบในค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบนั้น - กรณีเป็นสินค้าที่มีแหล่งกำเนิดมาจากประเทศนอกสหภาพ การตรวจสอบจะกระทำโดยหน่วยงานภาครัฐที่แต่งตั้งโดยประเทศนอกสหภาพ หรือองค์กรที่ทำหน้าที่รับรองผลิตภัณฑ์นั้น	*มิได้บัญญัติถึงหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบคุณสมบัติของสินค้าก่อนวางตลาด แต่ในทางปฏิบัติในขั้นตอนร่างคำขอ จะต้องจัดเตรียมหลักฐานประกอบรายละเอียดของผู้มีหน้าที่ตรวจสอบสินค้าและวิธีการควบคุมคุณภาพสินค้า ซึ่งจะมีการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและควบคุมสินค้าประจำจังหวัด เพื่อกำกับดูแลคุณภาพของสินค้านั้นก่อนนำออกสู่ตลาด ประกอบกับม.15 ได้ให้อำนาจนายทะเบียนที่จะใช้ดุลพินิจในการกำหนดเงื่อนไขของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ขึ้นทะเบียนได้ ซึ่งในทางปฏิบัติ นายทะเบียนจะกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการควบคุมตรวจสอบคุณภาพสินค้า ซึ่งรวมถึงการตรวจสอบสินค้าก่อนวางจำหน่ายให้เป็นไปตามรายละเอียดคำขอขึ้นทะเบียนที่ได้ยื่นขึ้นทะเบียนไว้

4.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก

ในการวิเคราะห์มาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) เปรียบเทียบกับการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 เพื่อศึกษาว่ากฎหมายไทยมีมาตรการในให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่สอดคล้องกับพันธกรณีดังกล่าวหรือไม่ โดยผู้ศึกษาขอแบ่งการพิจารณาตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.3.1 ข้อกำหนดในการยอมรับการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Recognition of Geographical Indications)

จากการศึกษาความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) ข้อ 18.30 พบว่าความตกลงดังกล่าวได้กำหนดให้ประเทศภาคีสมาชิกจะต้องให้การคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ แต่อย่างไรก็ดี มิได้กำหนดบังคับว่าจะต้องให้การคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้กฎหมายใด แต่มีลักษณะเป็นการเปิดโอกาสให้ประเทศภาคีสมาชิกเลือกการคุ้มครองผ่านกฎหมายที่มีความเหมาะสม ดังนั้น ประเทศภาคีสมาชิกสามารถเลือกได้ว่าจะให้การคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้กฎหมายเฉพาะ (Sui Generis) กฎหมายเครื่องหมายการค้า หรือวิธีการอื่นใดตามกฎหมาย ที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับมาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์อันเป็นกฎหมายภายในของประเทศภาคีสมาชิกได้⁵⁷

สำหรับการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในประเทศไทยนั้น ปัจจุบันประเทศไทยได้ให้การคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะ (Sui Generis) ดังนั้น ในประเด็นเกี่ยวกับข้อกำหนดในการยอมรับการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ตามข้อ 18.1 ประเทศไทยยังคงสามารถให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ผ่านกฎหมายเฉพาะที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันได้ โดยไม่ต้องให้การคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้กฎหมายอื่น

⁵⁷ Article 18.30 of Trans-Pacific Partnership (TPP).

4.3.2 ข้อกำหนดว่าด้วยกระบวนการบริหารจัดการเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครอง หรือการรับรองสิทธิในสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Administrative Procedures for the Protection or Recognition of Geographical Indications)

จากการศึกษาความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) ข้อ 18.31 พบว่า ความตกลงดังกล่าวได้กำหนดให้ประเทศภาคีสมาชิกจะต้องกำหนดกระบวนการบริหารจัดการเกี่ยวกับการยื่นขอรับความคุ้มครองหรือการร้องขอให้มีการรับรองสิทธิ 6 ประการ⁵⁸ อันได้แก่

ประการแรก ประเทศภาคีสมาชิกจะต้องยอมรับการยื่นคำขอคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ โดยไม่ต้องให้มีการร้องขอจากประเทศภาคีสมาชิกในนามของตัวแทนหรือคนชาติของตน

จากการศึกษาพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 พบว่า ได้กำหนดถึงบุคคลผู้มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับผู้มีสัญชาติไทยตามมาตรา 7 และมีผู้มีสัญชาติไทยตามมาตรา 8 ไว้โดยชัดเจน โดยเงื่อนไขในการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับผู้ที่มีสัญชาติไทยนั้น มีเงื่อนไขเพียงแต่ว่าบุคคลผู้นั้นมีสัญชาติของประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย หรือมีภูมิลำเนาหรือสถานที่ประกอบธุรกิจอย่างแท้จริงในประเทศไทยหรือประเทศภาคีแห่งอนุสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วยเท่านั้น มิได้มีบทบัญญัติใดที่กำหนดให้การขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์จะต้องมีการร้องขอจากประเทศภาคีสมาชิกในนามตัวแทนหรือคนชาติของตนไม่ ดังนั้น ในประเด็นนี้ ประเทศไทยสามารถปฏิบัติตามข้อกำหนดดังกล่าวได้โดยไม่ต้องแก้ไขหลักการที่มีอยู่เดิม

ประการที่สอง ดำเนินการเกี่ยวกับการยื่นคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์โดยไม่กำหนดพิธีการต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดภาระอุปสรรคเกินสมควร

จากการศึกษาพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 พบว่า มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับกระบวนการในการยื่นขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ตลอดจนการพิจารณาขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว มาตรการดังกล่าวนี้ ได้กำหนดขั้นตอนและพิธีการต่าง ๆ เท่าที่จำเป็นสำหรับการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เท่านั้น มิได้มีลักษณะที่จะก่อให้เกิดภาระอุปสรรคเกินสมควรแต่อย่างใด

ประการที่สาม สร้างความมั่นใจว่ากฎหมายและกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการยื่นคำขอหรือคำร้องขอเหล่านั้นสาธารณชนสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย และมีการกำหนดกระบวนการที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจน

⁵⁸ Article 18.31 of Trans-Pacific Partnership (TPP).

จากที่ได้กล่าวมาแล้วว่า ประเทศไทยให้การคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ผ่านกฎหมายเฉพาะ ดังนั้น การคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 จึงมีการกำหนดกระบวนการเกี่ยวกับการยื่นคำขอขึ้นทะเบียนไว้โดยชัดเจน นอกจากนี้ ยังได้มีการออกกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง เพื่อแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับการยื่นคำขอขึ้นทะเบียนนั้น

ประการที่สี่ ให้ข้อมูลที่เพียงพอสำหรับการทำให้สาธารณชนทั่วไปได้รับทราบแนวทางเกี่ยวกับกระบวนการยื่นคำขอขึ้นทะเบียน และการดำเนินการทั่วไปในการยื่นคำขอนั้น รวมถึงการทำให้ผู้ยื่นคำขอ ผู้ยื่นคำร้องขอ หรือตัวแทนได้ทราบถึงสถานะที่ได้ยื่นคำขอหรือคำร้องนั้น

นอกจากพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 จะมีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการยื่นคำขอขึ้นทะเบียนไว้โดยละเอียดแล้ว เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบแนวทางในการยื่นคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ กรมทรัพย์สินทางปัญญาได้จัดทำคู่มือการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่มีรายละเอียดนับตั้งแต่การเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นทะเบียนไปจนถึงการพิจารณารับขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ที่ประชาชนสามารถเข้าใจได้โดยง่าย

ประการที่ห้า สร้างความมั่นใจว่าการยื่นคำขอขึ้นทะเบียนนั้น ได้มีการประกาศโฆษณาเพื่อให้ได้มีการคัดค้าน และกำหนดให้มีกระบวนการในการคัดค้านการยื่นคำขอหรือคำร้องขอคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้น

ในข้อกำหนดเกี่ยวกับการประกาศโฆษณาเพื่อให้มีการคัดค้านนั้น พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 มาตรา 15 ได้กำหนดว่าการพิจารณารับขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของนายทะเบียนนั้น จะต้องประกาศโฆษณาการรับขึ้นทะเบียนตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียสามารถคัดค้านการขึ้นทะเบียนดังกล่าวได้ นอกจากนี้ ยังกำหนดถึงกระบวนการคัดค้านการยื่นขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ซึ่งมีการกำหนดถึงวิธีการและระยะเวลาในการยื่นคำคัดค้านไว้โดยละเอียด ตามที่ปรากฏในมาตรา 16 ถึงมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546

ประการสุดท้าย กำหนดให้มีการยกเลิกการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้น

ในข้อกำหนดเกี่ยวกับการยกเลิกการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้น พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการเพิกถอนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไว้ในมาตรา 22 ถึงมาตรา 24 โดยกำหนดเหตุแห่งการเพิกถอนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไว้โดยละเอียด

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า การคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในประเทศไทย ภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 เพียงพอต่อการปฏิบัติตามข้อกำหนดว่าด้วยเรื่องกระบวนการบริหารจัดการเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครอง หรือการรับรองสิทธิในสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ตามข้อ 18.31 แห่งความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) กำหนดไว้

4.3.3 ข้อกำหนดเกี่ยวกับหลักการคัดค้านและการยกเลิก (Grounds of Opposition and Cancellation)

จากการศึกษาความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) ข้อ 18.32.1 พบว่าความตกลงดังกล่าวได้กำหนดให้ประเทศภาคีสมาชิกจะต้องดำเนินการให้มีกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียสามารถคัดค้านการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ได้ อันมีผลทำให้เป็นการปฏิเสธการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้น โดยกำหนดให้ประเทศภาคีสมาชิกจะต้องระบุเหตุแห่งการคัดค้านตามที่ข้อ 18.32.1 (a) ถึง (c) กำหนดไว้⁵⁹ ซึ่งจากการศึกษาพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 พบว่า แม้พระราชบัญญัติดังกล่าวจะกำหนดหลักเกณฑ์ที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียสามารถยื่นคำคัดค้านการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ได้ก็ตาม แต่ก็ได้กำหนดถึงเหตุแห่งการคัดค้านเอาไว้ให้ชัดเจน โดยหลักเหตุแห่งการคัดค้านที่ใช้ในการคัดค้านนั้น ก็คือการคัดค้านว่าคำขอที่ขึ้นทะเบียนนั้นมิได้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ในมาตรา 5 มาตรา 6 มาตรา 7 มาตรา 8 มาตรา 9 และมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

ทั้งนี้ เหตุแห่งการคัดค้านตามที่กำหนดไว้ในข้อ 18.32.1 (a) ถึง (c) มี 3 ประการ ดังต่อไปนี้
ประการแรก คัดค้านด้วยเหตุที่ว่าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้น น่าจะก่อให้เกิดความสับสนกับเครื่องหมายการค้าที่ได้ยื่นขอรับความคุ้มครองหรือได้จดทะเบียนแล้วโดยสุจริตภายในอาณาเขตประเทศภาคีสมาชิก

ประการที่สอง คัดค้านด้วยเหตุที่ว่าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้นน่าจะก่อให้เกิดความสับสนกับเครื่องหมายการค้าที่มีอยู่ก่อนหน้านั้น ซึ่งการได้มาซึ่งสิทธิดังกล่าวเป็นไปตามกฎหมายของประเทศภาคีสมาชิกนั้น

อาจกล่าวได้ว่า เหตุแห่งการคัดค้านทั้งสองประการในข้างต้นเท่ากับว่าห้ามมิให้มีการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่น่าจะก่อให้เกิดความสับสนกับเครื่องหมายการค้า (Is Likely to Cause Confusion with a Trademark) ที่ได้ยื่นขอรับหรือจดทะเบียนแล้วโดยสุจริต หรือที่มีอยู่ก่อนซึ่งได้มาซึ่งสิทธิดังกล่าวตามกฎหมาย ทั้งนี้ จากที่ได้ทำการศึกษาถึงบทบัญญัติการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์โดยมิชอบตามพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 มาตรา 27(1) ได้กำหนดให้การใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อแสดงหรือทำให้บุคคลอื่นหลงเชื่อว่าสินค้าได้มาจากแหล่งภูมิศาสตร์ที่ขึ้นทะเบียนไว้เป็นสินค้าที่มาจากแหล่งภูมิศาสตร์ ถือว่าเป็นการกระทำโดยมิชอบ ซึ่งอนุวัติการตามพันธกรณีภายใต้ความตกลงทริปส์ ข้อ 22.2(a) ที่กำหนดให้ประเทศภาคีสมาชิกจะต้องกำหนดวิธีการทางกฎหมายที่สามารถป้องกันมิให้มีการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ไม่ได้มาจากแหล่งภูมิศาสตร์ที่แท้จริง อันจะทำให้ประชาชนเกิดความสับสนหลงผิดในแหล่งกำเนิดของสินค้า (Which

⁵⁹ Article 18.32.1 of Trans-Pacific Partnership (TPP).

Misleads the Public as to the Geographical Origin of the Good) ดังนั้น จะเห็นได้ว่าความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) ให้ความสำคัญกับเครื่องหมายการค้า มากกว่าที่จะให้ความสำคัญกับแหล่งกำเนิดที่แท้จริงของสินค้าตามที่ความตกลงทริปส์กำหนดไว้⁶⁰

ประการที่สาม คัดค้านด้วยเหตุที่ว่าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้น เป็นคำซึ่งโดยปกติตามภาษาธรรมดาสามัญ (Common Language) เป็นชื่อสามัญ (Common Name) ที่เกี่ยวเนื่องกับสินค้าในเขตของประเทศภาคีสมาชิกนั้น

อาจกล่าวได้ว่าเหตุแห่งการคัดค้านดังกล่าว ห้ามการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่เป็นชื่อสามัญของสินค้า โดยพิจารณาจากเฉพาะอาณาเขตของประเทศภาคีสมาชิก (In the Territory of the Party) ทั้งนี้ จากที่ได้ทำการศึกษาพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 พบว่า มาตรา 5(1) แห่งพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดห้ามมิให้ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่เป็นชื่อสามัญของสินค้าที่จะใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้น ซึ่งอนุวัติการตามความตกลงทริปส์ข้อ 24.6 ที่กำหนดเป็นข้อยกเว้นว่าชื่อหรือข้อความใด ๆ ที่เหมือนหรือพ้องกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของประเทศสมาชิกอื่น หากชื่อหรือข้อความนั้นเป็นชื่อสามัญในอาณาเขตของประเทศภาคีสมาชิกนั้น (In the Territory of that Member) ก็ได้รับยกเว้นให้ใช้ชื่อหรือข้อความกับสินค้าตนได้ ซึ่งจะเห็นได้ว่า แม้มาตรา 5(1) จะได้อนุวัติการตามความตกลงทริปส์ข้อ 24.6 ก็ตาม แต่ก็มิได้บัญญัติว่าการพิจารณาถึงคำสามัญจะต้องพิจารณาในอาณาเขตของประเทศไทย

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า แม้พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 จะได้กำหนดถึงหลักเกณฑ์ในการคัดค้านการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เอาไว้ก็ตาม แต่พระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้ตลอดจนกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับการคัดค้านก็ได้กำหนดเหตุแห่งการคัดค้านการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เอาไว้โดยชัดเจนอย่างข้อ 18.32.1 (a) ถึง (c) แห่งความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) กำหนดไว้ และอาจมีข้อบกพร่องบางประการที่จะต้องแก้ไขให้สอดคล้องดังที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้น

สำหรับข้อกำหนดเกี่ยวกับกระบวนการยกเลิกการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ จากการศึกษาความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) พบว่า ข้อ 18.32.2 แห่งความตกลงดังกล่าวได้กำหนดให้ประเทศภาคีสมาชิกต้องกำหนดหลักเกณฑ์ที่ให้ผู้มีส่วนได้เสียสามารถร้องขอให้มีการยกเลิกการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ขึ้นทะเบียนไว้ อย่างน้อยที่สุดก็โดยอาศัยเหตุแห่งการคัดค้านเช่นเดียวกับที่กำหนดไว้ในข้อ 18.32.1⁶¹

⁶⁰ บริษัท ไบรอัน เคฟ (ประเทศไทย) จำกัด, รายงานผลการวิจัยการศึกษาแนวการเจรจาและผลกระทบจากการจัดทำความตกลง Trans Pacific Partnership, (ม.ป.ท.: ม.ป.พ., ม.ป.ป.), 159.

⁶¹ Article 18.32.2 of Trans-Pacific Partnership (TPP).

จากการศึกษาพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 พบว่า มาตรา 22 ถึงมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัตินี้ได้มีบทบัญญัติที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ให้นายทะเบียนส่งเรื่องให้คณะกรรมการมีความวินิจฉัยแก้ไขหรือเพิกถอนการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ได้ รวมทั้งระบุเหตุแห่งการเพิกถอนเอาไว้ตามรายละเอียดที่ได้พิจารณาไปแล้ว แต่อย่างไรก็ดี เหตุแห่งการเพิกถอนที่ได้กำหนดไว้นั้นยังไม่สอดคล้องกับที่ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) กำหนดไว้ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในการพิจารณาเหตุแห่งการคัดค้าน

ทั้งนี้ กระบวนการที่ได้กำหนดไว้เกี่ยวกับหลักการคัดค้านและการยกเลิกดังที่ได้กล่าวมานั้น ข้อ 18.32.3 แห่งความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) ได้กำหนดว่า ห้ามประเทศภาคีสมาชิกจำกัดขีดความสามารถไปได้ของการคุ้มครองหรือรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่อาจถูกยกเลิกหรือถูกระงับ หากเหตุที่การคุ้มครองหรือรับรองซึ่งเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้แต่แรกในประเทศภาคีสมาชิกนั้นได้ระงับสิ้นไปแล้ว กล่าวคือ ประเทศภาคีสมาชิกจะต้องไม่ขัดขวางการยกเลิกหรือการระงับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครอง หากว่าสิ่งบ่งชี้ที่ได้รับการคุ้มครองซึ่งเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้แต่แรกนั้นได้ระงับสิ้นลงแล้ว⁶²

ซึ่งจากการศึกษาพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 พบว่า มาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัตินี้ได้มีการกำหนดเหตุแห่งการเพิกถอนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้ขึ้นทะเบียน โดยอาศัยเหตุที่ว่าสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปภายหลังขึ้นทะเบียน อันเป็นผลทำให้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้ขึ้นทะเบียนนั้นมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 5 หรือทำให้รายการเกี่ยวกับแหล่งภูมิศาสตร์หรือรายการอื่นเปลี่ยนแปลงไปจากที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ จะเห็นได้ว่าเหตุแห่งการเพิกถอนที่ได้กำหนดไว้ในมาตรา 23 ดังกล่าว มิได้มีลักษณะที่จะเป็นการจำกัดขีดความสามารถไปได้ของการคุ้มครองหรือรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่อาจถูกยกเลิกหรือถูกระงับแต่อย่างใด ซึ่งสอดคล้องกับข้อ 18.32.3 ที่ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) กำหนดไว้

นอกจากนี้ ข้อกำหนดเกี่ยวกับหลักการคัดค้านและการยกเลิกยังได้กำหนดหลักเกณฑ์เพิ่มเติมไว้ในข้อ 18.32.4 แห่งความตกลงดังกล่าวสำหรับประเทศภาคีสมาชิกที่ได้เลือกให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ผ่านกฎหมายเฉพาะ ที่มีได้วิธีการขึ้นทะเบียนโดยกระบวนการทางตุลาการ โดยกำหนดให้ประเทศภาคีสมาชิกจะต้องจัดให้มีเจ้าพนักงานฝ่ายตุลาการที่มีอำนาจในการปฏิเสธการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ในกรณีที่พิสูจน์ได้ว่ามีเหตุตามที่ระบุไว้ในข้อ 18.32.1 รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียสามารถนำคดีมาสู่ศาลตามหลักการดังกล่าวได้⁶³

⁶² Article 18.32.3 of Trans-Pacific Partnership (TPP).

⁶³ Article 18.32.4 of Trans-Pacific Partnership (TPP).

จากการศึกษาพบว่าประเทศไทยได้มีการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ผ่านกฎหมายเฉพาะ ซึ่งกำหนดให้การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์จะต้องยื่นคำขอต่อกรมทรัพย์สินทางปัญญา โดยหลักอำนาจในการตรวจสอบและพิจารณาคำขอเป็นอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบและนายทะเบียน หากผู้ขอขึ้นทะเบียนไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของนายทะเบียน ผู้ขอขึ้นทะเบียนสามารถอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการได้ตามมาตรา 13 วรรคสอง และหากผู้ขอขึ้นทะเบียนไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการก็ไม่ตัดสิทธิที่จะนำคดีไปสู่ศาลได้ตามมาตรา 14 วรรคสอง อีกทั้งในกรณีที่มีการคัดค้านการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ตามมาตรา 16 เป็นเหตุให้นายทะเบียนมีคำวินิจฉัย ซึ่งผู้ยื่นคำขอหรือผู้คัดค้านมีสิทธิที่จะอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการตามมาตรา 18 วรรคสอง เมื่อคณะกรรมการมีคำวินิจฉัยแล้วหากฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดไม่เห็นด้วยย่อมมีสิทธิที่จะนำคดีไปสู่ศาลได้ เพียงแต่จะต้องดำเนินคดีภายใน 90 วันนับแต่ที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยตามมาตรา 18 วรรคสาม สำหรับการยกเลิกเพิกถอนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ก็กำหนดให้ผู้มีส่วนได้เสียที่ไม่เห็นด้วยกับคณะกรรมการสามารถนำคดีไปสู่ศาลได้ภายในกำหนดระยะเวลา 90 วันนับแต่ที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยตามมาตรา 24 จะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 มีกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียจากการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นำคดีมาสู่ศาลได้ตามที่ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) เพียงแต่เหตุในการนำคดีมาสู่ศาลอาจมีความแตกต่างกับที่ระบุไว้ในข้อ 18.32.1 ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้น

4.3.4 ข้อกำหนดเกี่ยวกับแนวทางในการพิจารณาว่าถ้อยคำใดเป็นถ้อยคำปกติในภาษาทั่วไป (Guidelines for Determining Whether a Term is the Term Customary in the Common Language)

จากการศึกษาความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) ข้อ 18.33 พบว่าในการพิจารณาว่าถ้อยคำใดโดยปกติในภาษาทั่วไปเป็นชื่อสามัญของสินค้าที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในเขตประเทศภาคีสมาชิกหนึ่งสมาชิกใด เจ้าพนักงานที่มีอำนาจของประเทศภาคีสมาชิกจะต้องเป็นผู้มีอำนาจในการพิจารณาว่าผู้บริโภคมีความเข้าใจถึงถ้อยคำซึ่งโดยปกติในภาษาทั่วไปเป็นชื่อสามัญของสินค้าที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในเขตของประเทศภาคีสมาชิกนั้น โดยปัจจัยในการพิจารณาถึงความเข้าใจของผู้บริโภคอาจพิจารณาจากปัจจัย 2 ประการ กล่าวคือ พิจารณาว่าถ้อยคำนั้นเป็นการใช้เพื่ออ้างถึงประเภทของสินค้าที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่พิจารณาอยู่หรือไม่ โดยการพิจารณาจากแหล่งข้อมูลที่มีความสมบูรณ์และเชื่อถือได้ เช่น พจนานุกรม หนังสือพิมพ์ หรือเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง ประการหนึ่ง และพิจารณาว่าผลิตภัณฑ์นั้นได้อ้างถึงถ้อยคำที่ทำการตลาดหรือใช้ในทางการค้าในเขตประเทศภาคีสมาชิกนั้นอย่างไร อีกประการหนึ่ง⁶⁴

⁶⁴ Article 18.33 of Trans-Pacific Partnership (TPP).

ในการพิจารณาว่าถ้อยคำดังกล่าวเป็นชื่อสามัญหรือไม่นั้น จากการศึกษาพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 พบว่า ย่อมเป็นอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบและนายทะเบียนที่จะต้องพิจารณาว่าคำซึ่งเป็นชื่อเรียกที่จะขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้นเป็นคำสามัญหรือไม่ เนื่องจากชื่อเรียกที่เป็นชื่อสามัญของสินค้าที่จะใช้ขึ้นทะเบียนย่อมต้องห้ามมิให้ขึ้นทะเบียนตามมาตรา 5(1) ตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว อันเป็นเงื่อนไขประการสำคัญในการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ แต่อย่างไรก็ดี พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวมิได้กำหนดปัจจัยในการพิจารณาชื่อเรียกที่เป็นคำสามัญเอาไว้ ซึ่งในประเด็นดังกล่าวนี้ ผู้ศึกษามีความเห็นว่ แม้ความความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) จะมิได้กำหนดถึงปัจจัยในการพิจารณาเอาไว้โดยเคร่งครัด เนื่องจากกำหนดว่าในการพิจารณาอาจใช้ปัจจัยเหล่านี้ในการพิจารณาเท่านั้น แต่การกำหนดปัจจัยในการพิจารณาในประเด็นดังกล่าวให้มีความชัดเจน ย่อมเป็นประโยชน์ในการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบและนายทะเบียนในประเด็นดังกล่าว

4.3.5 ข้อกำหนดว่าด้วยเรื่องกลุ่มของคำที่ประกอบด้วยหลายองค์ประกอบ (Multi-Component Terms)

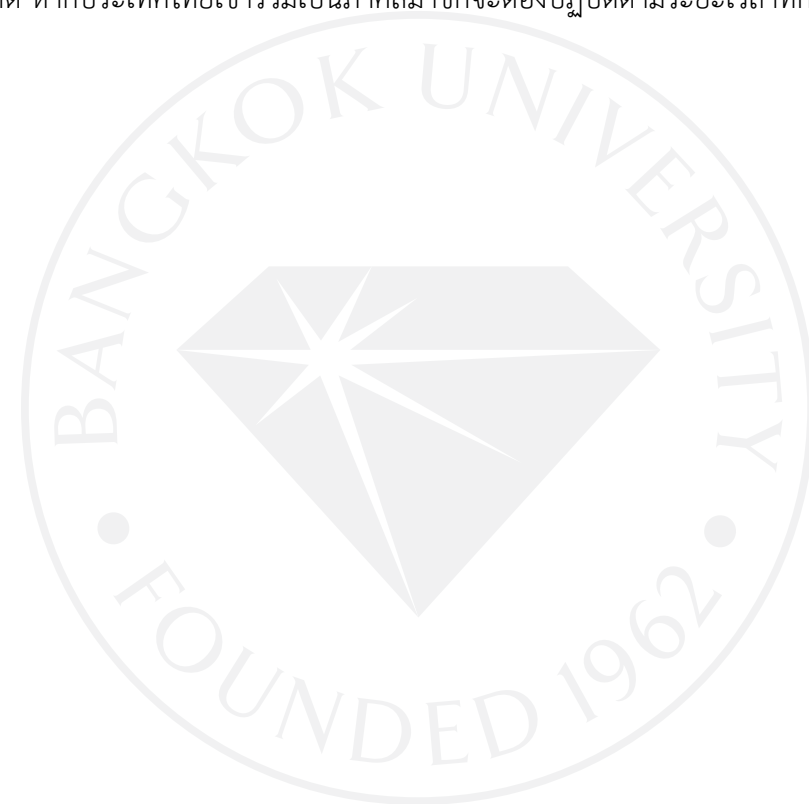
จากการศึกษาความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) ข้อ 18.34 พบว่าความตกลงดังกล่าวได้กำหนดถึงกรณีขององค์ประกอบหนึ่ง (Individual Component) ของกลุ่มคำที่ประกอบด้วยหลายองค์ประกอบ (Multi-Component Terms) ที่ได้รับความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในประเทศสมาชิกใดสมาชิกหนึ่ง จะต้องไม่ได้รับความคุ้มครองในประเทศสมาชิคนั้น หากองค์ประกอบหนึ่ง (Individual Component) นั้น เป็นคำที่โดยปกติตามภาษาทั่วไป (Common Language) เป็นชื่อสามัญ (Common Name) ที่เกี่ยวกับสินค้าในเขตของประเทศสมาชิคนั้น ทั้งนี้ บทบัญญัติดังกล่าวจะหมายถึง ในกรณีที่สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ได้รับความคุ้มครองในประเทศสมาชิกละใด หากองค์ประกอบหนึ่งขององค์ประกอบใดของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้นเป็นชื่อสามัญ องค์ประกอบดังกล่าวจะต้องไม่ได้รับความคุ้มครอง อันเป็นการคุ้มครองสาธารณชนและผู้ประกอบการต่าง ๆ ที่จะได้ใช้ประโยชน์จากชื่อที่เป็นสามัญนั้น⁶⁵

จากการศึกษาพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 พบว่า มาตรา 5(1) แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้กำหนดห้ามมิให้ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่มีลักษณะเป็นชื่อสามัญของสินค้าตามที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้น ดังนั้น ในประเด็นข้อกำหนดว่าด้วยเรื่องกลุ่มของคำที่ประกอบด้วยหลายองค์ประกอบกฎหมายไทยที่บังคับใช้อยู่เพียงพอที่จะคุ้มครองตามข้อกำหนดดังกล่าว

⁶⁵ Article 18.34 of Trans-Pacific Partnership (TPP).

4.3.6 ข้อกำหนดว่าด้วยระยะเวลาเริ่มต้นในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Date of Protection of a Geographical Indication)

จากการศึกษาความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) ข้อ 18.35 พบว่าความตกลงดังกล่าวได้กำหนดระยะเวลาของการเริ่มต้นการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ตามกระบวนการที่กำหนดไว้ในข้อ 18.31 เอาไว้ โดยกำหนดว่าการคุ้มครอง หรือรับรองนั้นจะต้องไม่เริ่มต้นก่อนวันที่ได้มีการยื่นคำขอในประเทศภาคีสมาชิก หรือวันที่ได้มีการจดทะเบียนในประเทศภาคีสมาชิกนั้น แล้วแต่ความเหมาะสม ซึ่งเป็นเงื่อนไขระยะเวลาสำหรับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในอนาคต หากประเทศไทยเข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกจะต้องปฏิบัติตามระยะเวลาที่กำหนด⁶⁶

⁶⁶ Article 18.35 of Trans-Pacific Partnership (TPP).

ตารางที่ 4.2: แสดงการเปรียบเทียบมาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิกกับมาตรการทางกฎหมายไทย

ประเด็น	ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก	มาตรการทางกฎหมายไทย
1. ข้อกำหนดในการยอมรับการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์	ข้อ 18.30 ประเทศภาคีสมาชิกต้องยอมรับการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ โดยการให้ความคุ้มครองนั้น อาจให้ความคุ้มครองภายใต้กฎหมายเครื่องหมายการค้า หรือตามกฎหมายเฉพาะ หรือภายใต้กฎหมายอื่นก็ได้	ประเทศไทยได้ให้การคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะ (Sui Generis)
2. ข้อกำหนดว่าด้วยกระบวนการบริหารจัดการเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองหรือการรับรองสิทธิในสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์	ข้อ 18.31 1. ประเทศภาคีสมาชิกจะต้องยอมรับการยื่นคำขอคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ โดยไม่ต้องให้มีการร้องขอจากประเทศภาคีสมาชิกในนามของตัวแทนหรือคนชาติของตน 2. ดำเนินการเกี่ยวกับการยื่นคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์โดยไม่กำหนดพิธีการต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดการอุปสรรคเกินสมควร 3. สร้างความมั่นใจว่ากฎหมายและกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการยื่นคำขอหรือคำร้องขอเหล่านั้นสามารถสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย และมีการกำหนดกระบวนการที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจน	การขอขึ้นทะเบียนเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในมาตรา 7 และมาตรา 8 ซึ่ง ไม่มีการกำหนดเงื่อนไขว่าจะต้องให้มีการร้องขอจากประเทศสมาชิก มาตรการที่กฎหมายไทยกำหนด มีขึ้นเท่าที่จำเป็นเพื่อการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ มิได้มีลักษณะที่เกิดอุปสรรคเกินสมควร พรบ.คุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 เป็นกฎหมายเฉพาะ จึงมีรายละเอียดที่ค่อนข้างชัดเจน ประกอบกับการออกกฎกระทรวงเพื่อแสดงถึงรายละเอียดต่าง ๆ

(ตารางมีต่อ)

ตารางที่ 4.2 (ต่อ): แสดงการเปรียบเทียบมาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์
ภายใต้ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิกกับมาตรการ
ทางกฎหมายไทย

ประเด็น	ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก	มาตรการทางกฎหมายไทย
	4. ให้ข้อมูลที่เพียงพอสำหรับการทำให้สาธารณชนทั่วไปได้รับทราบแนวทางเกี่ยวกับกระบวนการยื่นคำขอขึ้นทะเบียน และการดำเนินการทั่วไปในการยื่นคำขอนั้น รวมถึงการทำให้ผู้ยื่นคำขอผู้ยื่นคำร้องขอ หรือตัวแทนได้ทราบถึงสถานะที่ได้ยื่นคำขอหรือคำร่อนั้น 5. สร้างความมั่นใจว่าการยื่นคำขอขึ้นทะเบียนนั้น ได้มีการประกาศโฆษณาเพื่อให้ได้มีการคัดค้าน และกำหนดให้มีการกระบวนการในการคัดค้านการยื่นคำขอหรือคำร้องขอคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้น 6. กำหนดให้มีการยกเลิกการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้น	สำหรับข้อมูลการยื่นขอขึ้นทะเบียนนอกจากรายละเอียดที่ปรากฏตามพรบ.คุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ประกอบกฎกระทรวงแล้วทางกรมทรัพย์สินทางปัญญายังได้จัดทำคู่มือการขึ้นทะเบียนอีกด้วย กระบวนการประกาศโฆษณาเพื่อให้มีการคัดค้านเป็นไปตามมาตรา 15 และกระบวนการในการคัดค้านเป็นไปตามมาตรา 16 ถึงมาตรา 19 การเพิกถอนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เป็นไปตามมาตรา 22 ถึงมาตรา 24
3. ข้อกำหนดเกี่ยวกับหลักการคัดค้านและการยกเลิก	ข้อ 18.32.1 (คัดค้าน) ประเทศภาคีสมาชิกจะต้องกำหนดกระบวนการที่เปิดโอกาสในการคัดค้านการให้ความคุ้มครองหรือรับรองซึ่งสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์แก่ผู้มีส่วนได้เสีย กำหนดหลักเกณฑ์ในการคัดค้าน 3 ประการดังต่อไปนี้ เป็นอย่างน้อย	กระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียคัดค้านการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เป็นไปตามมาตรา 16 ถึงมาตรา 19 แต่เหตุแห่งการคัดค้านไม่สอดคล้องกับที่ความตกลง TPP ข้อ 18.32.1 กำหนดไว้

(ตารางมีต่อ)

ตารางที่ 4.2 (ต่อ): แสดงการเปรียบเทียบมาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์
ภายใต้ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิกกับมาตรการ
ทางกฎหมายไทย

ประเด็น	ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก	มาตรการทางกฎหมายไทย
	1. สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้น <u>น่าจะก่อให้เกิดความสับสนกับเครื่องหมายการค้า</u>ที่ได้มีการยื่นขอรับความคุ้มครองหรือได้จดทะเบียนแล้วโดยสุจริตภายในประเทศภาคีสมาชิก 2. สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้น <u>น่าจะก่อให้เกิดความสับสนกับเครื่องหมายการค้า</u>ที่มีอยู่ก่อนหน้านั้น ซึ่งการได้มาซึ่งสิทธิดังกล่าวเป็นไปตามกฎหมายของประเทศภาคีสมาชิกนั้น 3. สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้น เป็นคำซึ่งโดยปกติตามภาษาธรรมดาสามัญ (Common language) เป็นชื่อสามัญ (Common Name) ที่เกี่ยวเนื่องกับสินค้าในเขตของประเทศภาคีสมาชิกนั้น ข้อ 18.32.2 (การยกเลิกเพิกถอน) ประเทศภาคีสมาชิกต้องกำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้มีส่วนได้เสียสามารถร้องขอให้มีการยกเลิกการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ขึ้นทะเบียนไว้ อย่างน้อยที่สุดก็โดยอาศัยเหตุที่กำหนดไว้ในข้อ 18.32.1	ข้อสังเกต การกระทำโดยมิชอบตามมาตรา 27(1) อนุวัติการตามความตกลงทริพส์ ข้อ 22.2 (a) ที่กำหนดให้ประเทศภาคีสมาชิกจะต้องกำหนดวิธีการทางกฎหมายที่สามารถป้องกันมิให้มีการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ไม่ได้มาจากแหล่งภูมิศาสตร์ที่แท้จริง <u>อันจะทำให้ประชาชนเกิดความสับสนหลงผิดในแหล่งกำเนิดของสินค้า</u> ซึ่งจะเห็นได้ว่ามุ่งคุ้มครองความสับสนหลงผิดในแหล่งกำเนิด ต่างจากความตกลง TPP ที่มุ่งให้การคุ้มครองเครื่องหมายการค้าเป็นสำคัญ กระบวนการเพิกถอนการขึ้นทะเบียนได้กำหนดไว้ในมาตรา 22 ถึงมาตรา 24 แต่เหตุแห่งการเพิกถอนที่กำหนดไว้ไม่สอดคล้องกับที่ความตกลง TPP กำหนด

(ตารางมีต่อ)

ตารางที่ 4.2 (ต่อ): แสดงการเปรียบเทียบมาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์
ภายใต้ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิกกับมาตรการ
ทางกฎหมายไทย

ประเด็น	ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจ ภาคพื้นแปซิฟิก	มาตรการทางกฎหมายไทย
	ข้อ 18.32.3 ห้ามประเทศภาคีสมาชิกขัดขวาง ความเป็นไปได้ของการคุ้มครองหรือ รับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่อาจถูก ยกเลิกหรือถูกระงับ หากเหตุที่การ คุ้มครองหรือรับรองซึ่งเป็นไปตาม เงื่อนไขที่ได้กำหนดไว้แต่แรกในประเทศ ภาคีสมาชิกนั้นได้ระงับสิ้นไปแล้ว ข้อ 18.32.4 ประเทศภาคีสมาชิกที่ได้เลือกให้ความ คุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ผ่าน กฎหมายเฉพาะ ที่มีได้มีวิธีการขึ้น ทะเบียนโดยกระบวนการทางตุลาการ ประเทศภาคีสมาชิกจะต้องจัดให้มีเจ้า พนักงานฝ่ายตุลาการที่มีอำนาจในการ ปฏิเสธการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทาง ภูมิศาสตร์ ในกรณีที่พิสูจน์ได้ว่ามีเหตุ ตามที่ระบุไว้ในข้อ 18.32.1_รวมทั้งเปิด โอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียสามารถนำคดีมา สู่ศาลตามหลักการดังกล่าว	มาตรา 23 ได้กำหนดเหตุแห่งการเพิก ถอนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้ขึ้น ทะเบียน เนื่องจากสถานการณ์ที่ เปลี่ยนแปลงไปภายหลังขึ้นทะเบียน อันเป็นผลทำให้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ ได้ขึ้นทะเบียนนั้นต้องห้ามตามมาตรา 5 หรือทำให้รายการเกี่ยวกับแหล่ง ภูมิศาสตร์หรือรายการอื่นเปลี่ยนแปลง ไป โดยหลักการตรวจสอบคำขอเป็น อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบ และนายทะเบียน (ม.11) กรณีนายทะเบียนไม่อนุญาต ผู้ขอมี สิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการ (ม.13 ว.2) ซึ่งหากไม่เห็นด้วยกับ คณะกรรมการ สามารถนำคดีไปสู่ศาล ได้ (ม.14 ว.2) กรณีมีคำคัดค้าน (ม. 16) เมื่อนาย ทะเบียนมีคำวินิจฉัย สามารถอุทธรณ์ คำวินิจฉัยต่อคณะกรรมการได้ (ม.18 ว.2) ซึ่งหากไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัย คณะกรรมการ สามารถนำคดีไปสู่ศาล ได้ (ม.18 ว.3)

(ตารางมีต่อ)

ตารางที่ 4.2 (ต่อ): แสดงการเปรียบเทียบมาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์
ภายใต้ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิกกับมาตรการ
ทางกฎหมายไทย

ประเด็น	ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจ ภาคพื้นแปซิฟิก	มาตรการทางกฎหมายไทย
4. ข้อกำหนดเกี่ยวกับ แนวทางในการพิจารณาว่า ถ้อยคำใดเป็นถ้อยคำปกติใน ภาษาทั่วไป	ข้อ 18.33 เจ้าพนักงานที่มีอำนาจของประเทศ ภาคีสมาชิกจะต้องเป็นผู้มีอำนาจในการ พิจารณาว่าผู้บริโภคมีความเข้าใจถึง ถ้อยคำซึ่งโดยปกติในภาษาทั่วไปเป็นชื่อ สามัญของสินค้าที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในเขต ของประเทศภาคีสมาชิกนั้น ปัจจัยในการพิจารณา 2 ประการ 1. พิจารณาว่าถ้อยคำนั้นเป็นการใช้ เพื่ออ้างถึงประเภทของสินค้าที่เกี่ยวข้อง กับประเด็นที่พิจารณาอยู่หรือไม่ โดย การพิจารณาจากแหล่งข้อมูลที่มีความ สมบูรณ์และเชื่อถือได้ เช่น พจนานุกรม หนังสือพิมพ์ หรือเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง 2. พิจารณาว่าผลิตภัณฑ์นั้นได้อ้างถึง ถ้อยคำที่ทำการตลาดหรือใช้ในทาง การค้าในเขตประเทศภาคีสมาชิกนั้น อย่างไร	ตามพรบ.คุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทาง ภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ในการพิจารณา ชื่อสามัญเป็นอำนาจของพจน.จนท.ผู้ ตรวจสอบ และนายทะเบียนตาม มาตรา 11 ประกอบ มาตรา 5(1) แต่ไม่ได้กำหนดปัจจัยในการพิจารณา เอาไว้ว่าอย่างไรเป็นชื่อสามัญ
5. ข้อกำหนดว่าด้วยเรื่องกลุ่ม ของคำที่ประกอบด้วยหลาย องค์ประกอบ	ข้อ 18.34 กรณีที่ต้องประกอบหนึ่ง (Individual Component) ของกลุ่มคำที่ ประกอบด้วยหลายองค์ประกอบ (Multi-Component Terms) ที่ได้รับ ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทาง-	ลักษณะของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ ต้องห้ามมิให้ขึ้นทะเบียนที่กำหนดไว้ใน มาตรา 5(1) น่าจะเพียงพอที่จะ คุ้มครองตามข้อกำหนดดังกล่าว

(ตารางมีต่อ)

ตารางที่ 4.2 (ต่อ): แสดงการเปรียบเทียบมาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์
ภายใต้ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิกกับมาตรการ
ทางกฎหมายไทย

ประเด็น	ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก	มาตรการทางกฎหมายไทย
	ภูมิศาสตร์ในเขตประเทศภาคีสมาชิกหนึ่งสมาชิกใด จะต้องไม่ได้รับความคุ้มครองในประเทศสมาชิกรันั้น หากองค์ประกอบหนึ่ง (Individual Component) นั้น เป็นคำที่โดยปกติตามภาษาทั่วไป Common Language) เป็นชื่อสามัญ (Common Name) ที่เกี่ยวกับสินค้าในเขตของประเทศภาคีสมาชิกนั้น	
6. ข้อกำหนดว่าด้วยระยะเวลาเริ่มต้นในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์	ข้อ 18.35 การคุ้มครองหรือรับรองตามข้อ 18.31 จะต้องไม่เริ่มต้นก่อนวันที่ได้มีการยื่นคำขอในประเทศภาคีสมาชิก หรือวันที่ได้มีการจดทะเบียนในประเทศภาคีสมาชิกนั้น แล้วแต่ความเหมาะสม	เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับระยะเวลาที่ประเทศภาคีสมาชิกจะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดดังกล่าว

4.4 บทส่งท้าย

จากที่ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ระหว่างประเทศไทยกับระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 และความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) เพื่อปรับปรุงกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลเหล่านั้นดังที่กล่าวมาแล้วในข้างต้น สำหรับการวิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 เปรียบเทียบกับระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 พบว่า มาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ตามกฎหมายไทยหลายประการไม่สอดคล้องกับระเบียบประชาคมยุโรปดังกล่าว อาทิ ประเภทของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครอง การกำหนดตัวบุคคลผู้มีสิทธิยื่นคำขอ ระยะเวลาการตรวจสอบคำขอขึ้นทะเบียน ระดับของการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ระบบการควบคุมตรวจสอบคุณภาพสินค้าและการตรวจสอบย้อนกลับ ตลอดจนการตรวจสอบคุณสมบัติของสินค้าก่อนวางตลาด ซึ่งอาจมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไข เพื่อประโยชน์ในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในประเทศไทยดังที่ได้กล่าวมาแล้ว สำหรับการวิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 เปรียบเทียบกับความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) นั้น เนื่องจากความตกลงดังกล่าวเป็นมาตรฐานที่กำหนดให้ประเทศสมาชิกปฏิบัติตาม จึงมิได้กำหนดถึงรายละเอียดต่าง ๆ เช่นเดียวกับที่ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ที่เป็น การคุ้มครองผ่านกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้ แต่อย่างไรก็ดีจากที่ได้ทำการศึกษาในข้อบทที่เกี่ยวข้องกับการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้ความตกลงดังกล่าวพบว่า มาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ตามข้อ 18.32.1 นั้นมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการคุ้มครองเครื่องหมายการค้ามากกว่าการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ อาทิ การกำหนดเหตุแห่งการคัดค้านและเพิกถอนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ อันเนื่องมาจากสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์น่าจะก่อให้เกิดความสับสนกับเครื่องหมายการค้าที่ได้มีการยื่นขอรับการคุ้มครอง หรือจดทะเบียนแล้วโดยสุจริตภายในประเทศภาคีสมาชิก ซึ่งผู้ศึกษาจะได้ทำการสรุปและข้อเสนอแนะในประเด็นดังกล่าวโดยละเอียดในบทต่อไป

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

จากที่ได้ทำการศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ภายใต้ความตกลงระหว่างประเทศต่าง ๆ จะเห็นได้ว่า การให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้นมิใช่เป็นการให้การให้ความคุ้มครองมาอย่างยาวนานผ่านความตกลงระหว่างประเทศหลายฉบับ อาทิ ความตกลงกรุงปารีสว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทางอุตสาหกรรม ค.ศ. 1883 ความตกลงกรุงมาดริดเพื่อการยับยั้งการใช้เครื่องหมายแหล่งกำเนิดที่ไม่ถูกต้อง หรือที่เป็นการหลอกลวงกับสินค้า ค.ศ. 1891 ความตกลงกรุงลิสบอนว่าด้วยการคุ้มครองเครื่องหมายแหล่งกำเนิดและการจดทะเบียนระหว่างประเทศ ค.ศ. 1958 แม้ความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เหล่านี้จะได้มีการพัฒนามาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่มีความชัดเจนมากขึ้นก็ตาม แต่อย่างไรก็ดี มาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้ความตกลงระหว่างประเทศเหล่านี้ก็มิได้มีความเหมาะสมและมีรายละเอียดที่ชัดเจนเพียงพอ ประกอบกับไม่มีหน่วยงานในการกำกับดูแลเป็นการเฉพาะ เป็นเหตุให้มีการจัดตั้งองค์การขึ้นขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการกำกับดูแลความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญาซึ่งรวมถึงสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่เรียกว่า องค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO) ต่อมาเมื่อบริบทของการค้าระหว่างประเทศมีความสำคัญมากขึ้น จึงได้มีความพยายามในการผลักดันให้การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาระหว่างประเทศอยู่ภายใต้การกำกับดูแลขององค์การการค้าโลก (WTO) ที่เรียกว่า ความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า (TRIPs) รวมถึงการกำหนดมาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่มีลักษณะเป็นมาตรฐานขั้นต่ำ (Minimum Standard) ซึ่งประเทศไทยในฐานะประเทศภาคีสมาชิกมีหน้าที่ที่จะต้องอนุรักษ์การกฎหมายภายในให้มีความสอดคล้องกับพันธกรณีดังกล่าว จึงได้ตราพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 เพื่อให้การคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายในประเทศมีมาตรฐานที่สอดคล้องกับความตกลงดังกล่าว

หลังจากที่ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 อันเป็นผลทำให้ประเทศไทยมีการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่มีมาตรฐานสอดคล้องกับมาตรฐานขั้นต่ำที่ความตกลงทริปส์กำหนดไว้ โดยเป็นที่ยอมรับทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ แต่อย่างไรก็ดี นับตั้งแต่ที่ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 จนถึงปัจจุบัน พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวยังมิเคยได้รับการทบทวนเพื่อปรับปรุงแก้ไขแต่อย่างใด ประกอบกับได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ. 2558 เพื่อทบทวนความ

เหมาะสมของกฎหมายที่ได้มีการบังคับใช้ทุก ๆ 5 ปี ให้สอดคล้องและมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้ศึกษาจึงได้ทำการศึกษาถึงมาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้มาตรฐานสากลที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง อันได้แก่ ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 และความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP)

5.1.1 สรุปมาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 กับระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012

จากที่ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายไทยกับระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 อาจกล่าวได้ว่า แม้พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 จะเป็นการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ผ่านกฎหมายเฉพาะเช่นเดียวกับระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 อันเป็นผลทำให้มีการบัญญัติมาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไว้โดยละเอียดก็ตาม แต่อย่างไรก็ดี จากการศึกษาพบว่า มาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้ระเบียบประชาคมยุโรปดังกล่าวมีมาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่มีความแตกต่างกับพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ในหลายประการ ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครอง

ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ข้อ 5 ได้แบ่งประเภทของการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ออกเป็นสิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิดที่ได้รับความคุ้มครอง (PDO) และสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครอง (PGI) ซึ่งมีระดับของความเชื่อมโยงระหว่างสินค้ากับแหล่งภูมิศาสตร์ที่ต่างกัน ต่างกับพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ที่มีได้แบ่งประเภทของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครอง เพียงแต่ให้การคุ้มครองสิ่งที่เรียกว่า สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ซึ่งได้พิจารณามาแล้วว่า นิยามความหมายที่ได้กำหนดไว้ครอบคลุมทั้งการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิดที่ได้รับความคุ้มครอง (PDO) และสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครอง (PGI)

2) สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ไม่อาจได้รับความคุ้มครอง

ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ข้อ 6 ได้กำหนดลักษณะของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ไม่อาจขอรับความคุ้มครองเอาไว้ 4 ประการ อันได้แก่ ชื่อเรียกที่เป็นชื่อสามัญ ชื่อเรียกที่พ้องกับพันธุ์พืชหรือพันธุ์สัตว์ ชื่อเรียกที่พ้องกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้ขึ้นทะเบียนแล้ว และชื่อเรียกที่อาจทำให้สับสนกับเครื่องหมายการค้าที่ได้มีการใช้หรือขึ้นทะเบียนแล้ว รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาลักษณะสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ไม่อาจได้รับการคุ้มครองดังกล่าวเอาไว้โดยชัดเจน ต่างกับพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 มาตรา 5 ที่ได้กำหนดห้าม

การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่เป็นชื่อสามัญของสินค้าเอาไว้เท่านั้น อีกทั้งมิได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาแต่อย่างใด

3) การกำหนดตัวบุคคลผู้มีสิทธิยื่นคำขอ

พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ได้กำหนดบุคคลผู้มีสิทธิยื่นคำขอขึ้นทะเบียนไว้ 3 กลุ่มด้วยกัน อันได้แก่ กลุ่มหน่วยงานของรัฐที่มีเขตรับผิดชอบครอบคลุมบริเวณแหล่งภูมิศาสตร์ของสินค้า กลุ่มผู้ประกอบการการค้าเกี่ยวข้องกับสินค้าที่ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์และมีถิ่นที่อยู่ในแหล่งภูมิศาสตร์ของสินค้า กลุ่มผู้บริโภคสินค้าที่ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ซึ่งต่างกับระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ข้อ 49.1 ที่กำหนดให้กลุ่มผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการที่ดำเนินงานเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เดียวกันเท่านั้น เป็นกลุ่มบุคคลผู้มีสิทธิยื่นคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

4) ระยะเวลาในการตรวจสอบคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 มาตรา 11 ได้กำหนดระยะเวลาในการตรวจสอบคำขอขึ้นทะเบียนของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบไว้เพียง 120 วันนับตั้งแต่วันที่ได้รับคำขอขึ้นทะเบียน ต่างกับระยะเวลาในการตรวจสอบคำขอที่ได้กำหนดไว้ในข้อ 50 แห่งระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ที่กำหนดว่าไม่ควรใช้ระยะเวลาเกิน 6 เดือน รวมถึงหากการตรวจสอบใช้เวลาเกินกว่าที่กำหนดไว้จะต้องแจ้งเหตุแห่งความล่าช้าให้ผู้ยื่นคำขอทราบ

5) การคัดค้านการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ข้อ 51 ได้กำหนดมาตรการในการคัดค้านการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เอาไว้ โดยกำหนดตัวบุคคลผู้มีสิทธิยื่นคำคัดค้าน และระยะเวลาในการทำคัดค้านค้าน นอกจากนี้ ยังได้กำหนดมูลเหตุแห่งการคัดค้านเอาไว้โดยชัดเจนตามที่ระบุไว้ในข้อ 10 แห่งระเบียบประชาคมยุโรปดังกล่าว ต่างกับพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ที่แม้จะได้มีการกำหนดมาตรการในการคัดค้านเอาไว้ก็ตาม แต่มิได้กำหนดมูลเหตุแห่งการคัดค้านเอาไว้โดยชัดเจน

6) การคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

การให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ตามที่กำหนดไว้ในข้อ 13.1 (เอ) ถึง (ดี) มีการกำหนดถึงรายละเอียดของการกระทำที่กระทบต่อการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไว้โดยชัดเจน และมีระดับการคุ้มครองที่สูงกว่าที่ระบุไว้ในมาตรา 27 และมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ซึ่งมีระดับการคุ้มครองเช่นเดียวกับที่ความตกลงทริปส์กำหนดไว้

7) การควบคุมตรวจสอบคุณภาพสินค้าและการตรวจสอบย้อนกลับ

ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ข้อ 36 ได้กำหนดให้จัดตั้งหน่วยงานในการควบคุมตรวจสอบให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับระบบมาตรฐานที่ได้กำหนดไว้ อีกทั้งกำหนดคุณสมบัติและหน้าที่ของหน่วยงานดังกล่าวเอาไว้โดยชัดเจน ต่างกับพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้

ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ที่มีได้มีการกำหนดมาตรการในการการควบคุมตรวจสอบคุณภาพสินค้า และการตรวจสอบย้อนกลับเอาไว้ เพียงแต่มีการนำหลักการดังกล่าวมาใช้ในทางปฏิบัติเท่านั้น

8) การแก้ไขรายละเอียดผลิตภัณฑ์

ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ข้อ 53 ได้กำหนดให้สิทธิแก่กลุ่มบุคคลในการขอแก้ไขรายละเอียดผลิตภัณฑ์ได้ โดยแบ่งออกเป็นการแก้ไขมากและการแก้ไขน้อย อีกทั้งกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่าอย่างไรเป็นการแก้ไขมากหรือแก้ไขน้อยเอาไว้โดยชัดเจน ต่างกับพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ที่แม้จะกำหนดมาตรการในการแก้ไขรายละเอียดผลิตภัณฑ์เอาไว้ก็ตาม แต่ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่าอย่างไรเป็นการแก้ไขมากหรือแก้ไขน้อยให้ชัดเจน

9) การเพิกถอนการขึ้นทะเบียน

ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ข้อ 54 ได้กำหนดมาตรการในการเพิกถอนการขึ้นทะเบียนแยกต่างหากจากการแก้ไขรายละเอียดผลิตภัณฑ์ ต่างกับพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ที่กำหนดการเพิกถอนการขึ้นทะเบียนไว้ด้วยกันกับการแก้ไขรายละเอียดสินค้าในกรณีแก้ไขมาก อีกทั้งเหตุแห่งการเพิกถอนการขึ้นทะเบียนบางประการมีความแตกต่างกัน

10) ฉลากสินค้าและตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ได้ให้ความคุ้มครองฉลากสินค้าและตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์โดยบัญญัติไว้เป็นกฎหมาย ซึ่งมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการใช้ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์กับสินค้าไว้ในข้อ 44.1 (เอ) ตลอดจนรายละเอียดในการใช้ตราสัญลักษณ์ตามที่ระบุไว้ในข้อ 12 แห่งระเบียบประชาคมยุโรปดังกล่าว ต่างกับพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ที่มีได้บัญญัติมาตรการดังกล่าวไว้ แต่อาศัยอำนาจตามระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน เพื่้อออกระเบียบในการกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการพิจารณาและการควบคุมการใช้ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทย

11) การตรวจสอบคุณสมบัติของสินค้าก่อนวางตลาด

ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ข้อ 37 ได้กำหนดมาตรการในการตรวจสอบคุณสมบัติของสินค้าก่อนวางตลาด โดยกำหนดหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบ รวมถึงหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบสินค้าที่มีแหล่งที่มาจากประเทศนอกสหภาพและในสหภาพ ต่างกับพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 มิได้บัญญัติถึงหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบคุณสมบัติของสินค้าก่อนวางตลาดเอาไว้ เพียงแต่ในทางปฏิบัติอาจมีการแต่งตั้งหน่วยงานตรวจสอบที่เรียกว่า คณะกรรมการตรวจสอบและควบคุมสินค้าประจำจังหวัดที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบคุณสมบัติของสินค้าก่อนวางตลาด

5.1.2 สรุปมาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 กับความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP)

จากที่ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายไทยกับความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) จะเห็นได้ว่า ความตกลงดังกล่าวเพียงแต่กำหนดให้ประเทศภาคีสมาชิกจะต้องให้การคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เท่านั้น มิได้กำหนดบังคับว่าประเทศภาคีสมาชิกจะต้องให้การคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ผ่านระบบกฎหมายใด ดังนั้น ประเทศไทยจึงสามารถให้การคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ผ่านพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ที่มีการคุ้มครองผ่านกฎหมายเฉพาะได้ แต่อย่างไรก็ดี จากการศึกษาพบว่า มาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่กำหนดไว้นั้น ยังคงมีข้อแตกต่างบางประการที่ประเทศไทยจะต้องปรับปรุงแก้ไขให้มีความสอดคล้องกับมาตรการเหล่านั้น หากประสงค์จะเข้าเป็นสมาชิกความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ข้อกำหนดเกี่ยวกับการคัดค้านและการยกเลิกการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) ข้อ 18.32 ได้กำหนดให้ประเทศสมาชิกจะต้องกำหนดกระบวนการในการคัดค้านและยกเลิกการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ รวมทั้งระบุเหตุแห่งการคัดค้านและการยกเลิกการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ประเทศภาคีสมาชิกจะต้องระบุไว้ 3 ประการ โดยมีลักษณะที่เป็นการป้องกันความสับสนกับเครื่องหมายการค้าที่ได้มีการยื่นขอรับความคุ้มครองหรือได้จดทะเบียนไว้โดยสุจริต หรือที่มีอยู่ก่อนหน้านั้นซึ่งได้มาตามกฎหมายของประเทศภาคีสมาชิก รวมถึงเป็นชื่อสามัญของสินค้านั้น ต่างกับพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 แม้จะได้มีการกำหนดมาตรการในการคัดค้านและยกเลิกการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เอาไว้ก็ตาม แต่มิได้ระบุเหตุแห่งการคัดค้านเอาไว้โดยชัดเจน อีกทั้งการคุ้มครองตามพระราชบัญญัตินี้มุ่งป้องกันความสับสนหลงผิดในแหล่งกำเนิดของสินค้าเนื่องจากอนุวัติการตามความตกลงทริปส์ มิใช่ป้องกันการสับสนหลงผิดกับเครื่องหมายการค้าอย่างที่มีความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) กำหนดไว้

2) ข้อกำหนดเกี่ยวกับแนวทางในการพิจารณาว่าถ้อยคำใดเป็นถ้อยคำปกติในภาษาทั่วไป

ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) ข้อ 18.33 ได้กำหนดตัวบุคคลที่มีหน้าที่ในการพิจารณาว่าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ขอขึ้นทะเบียนเป็นชื่อสามัญของสินค้าหรือไม่ รวมถึงกำหนดปัจจัยที่ใช้ในการพิจารณาในประเด็นดังกล่าวอีกด้วย ต่างกับพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ที่มีได้มีการกำหนดปัจจัยในการพิจารณาสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่อาจเป็นชื่อสามัญของสินค้าไว้แต่อย่างใด

5.2 ข้อเสนอแนะ

ในส่วนนี้ผู้ศึกษาจะเสนอแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 เพื่อให้การคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน โดยพิจารณาจากมาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 และความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.2.1 แนวทางในการแก้ไขพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ตามระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012

จากที่ได้ทำการศึกษามาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ผู้ศึกษามีความเห็นว่ พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 มีมาตรการทางกฎหมายและแนวทางปฏิบัติในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ใกล้เคียงกับมาตรการดังกล่าว เพียงแต่มีความแตกต่างในรายละเอียดบางประการ โดยผู้ศึกษาขอเสนอแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ประเภทของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

แม้ว่าการแบ่งประเภทของการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ออกเป็นสิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิดที่ได้รับความคุ้มครอง (PDO) และสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครอง (PGI) ท้ายที่สุดแล้วการให้ความคุ้มครองตลอดจนสิทธิของผู้มีสิทธิใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ดังกล่าวจะไม่แตกต่างกันก็ตาม แต่การกำหนดให้มีการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิดที่ได้รับความคุ้มครอง (PDO) อันเป็นการแสดงว่าสินค้านั้นมีความเชื่อมโยงระหว่างสินค้าและแหล่งภูมิศาสตร์ในระดับสูง รวมทั้งมีขั้นตอนการผลิตทั้งหมดในแหล่งภูมิศาสตร์นั้น ในด้านการตลาดย่อมเป็นการเพิ่มคุณค่าให้กับสินค้านั้น อีกทั้งเป็นการสนับสนุนให้มีความร่วมมือกันระหว่างประชาชนในท้องถิ่นและเป็นการส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งอีกด้วย ดังนั้น ผู้ศึกษามีความเห็นว่ควรนำมาตรการในการแบ่งประเภทของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ตามที่ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 กำหนดไว้ มาปรับใช้กับการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546

2) หลักเกณฑ์ในการพิจารณาสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่อาจเป็นชื่อสามัญของสินค้า

จากที่ได้กล่าวมาแล้วว่าพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 แม้จะได้มีการกำหนดห้ามการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เช่นเดียวกับระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 แต่มิได้กำหนดถึงปัจจัยในการพิจารณาสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่อาจเป็นชื่อสามัญของสินค้าไว้ ซึ่งการกำหนดปัจจัยในการพิจารณาในประเด็นดังกล่าว ย่อมเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการพิจารณาตรวจสอบคำขอขึ้นทะเบียนของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบและนายทะเบียน ดังนั้น ผู้ศึกษามีความเห็นว่ ควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 โดย

กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่อาจเป็นชื่อสามัญของสินค้า โดยให้พิจารณาจากปัจจัยทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการพิจารณาจากสถานการณ์ในปัจจุบันภายในพื้นที่ที่มีการบริโภค และพิจารณาจากกฎหมายภายในประเทศ

3) การกำหนดห้ามการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่พ้องกับพันธุ์พืชหรือพันธุ์สัตว์ ที่อาจทำให้ประชาชนสับสนหลงผิดในแหล่งกำเนิดของสินค้า

เนื่องจากพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 มิได้กำหนดห้ามการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่พ้องกับพันธุ์พืชหรือพันธุ์สัตว์เอาไว้โดยชัดเจน การตรวจสอบในประเด็นดังกล่าวย่อมเป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบและนายทะเบียนตามปกติ ซึ่งโดยหลักการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์มุ่งคุ้มครองมิให้ประชาชนสับสนหลงผิดในแหล่งกำเนิดของสินค้า การมิได้บัญญัติห้ามโดยแจ้งยอมทำให้การตรวจสอบในประเด็นดังกล่าวเกิดความไม่ชัดเจน ดังนั้น ผู้ศึกษามีความเห็นว่ พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ควรกำหนดห้ามการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่พ้องกับพันธุ์พืชหรือพันธุ์สัตว์ ที่อาจทำให้ประชาชนสับสนหลงผิดในแหล่งกำเนิดของสินค้า

4) การกำหนดห้ามการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่พ้องกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้ขึ้นทะเบียนแล้ว ตลอดจนกำหนดข้อยกเว้น

จากที่ได้ศึกษาแล้วว่า การใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์โดยประการใด ๆ ที่อาจทำให้เกิดความสับสนหลงผิดในแหล่งภูมิศาสตร์ของสินค้าย่อมเป็นการกระทำโดยมิชอบ ซึ่งการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่มีชื่อพ้องกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้ขึ้นทะเบียนในลักษณะที่อาจทำให้เกิดความสับสนหลงผิดนั้น ย่อมเข้าลักษณะของกระทำโดยมิชอบ ดังนั้น สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่พ้องกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้ขึ้นทะเบียนในลักษณะที่อาจทำให้เกิดความสับสนหลงผิดจึงไม่ควรได้รับการขึ้นทะเบียน ทั้งนี้ พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 มิได้กำหนดกำหนดห้ามการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่พ้องกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้ขึ้นทะเบียน รวมทั้งมิได้กำหนดข้อยกเว้นเอาไว้ อย่างที่ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 กำหนด ดังนั้น ผู้ศึกษามีความเห็นว่ พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ควรกำหนดห้ามการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่พ้องกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้ขึ้นทะเบียนแล้ว เว้นแต่ชื่อเรียกที่พ้องนั้นจะมีความแตกต่างกันที่ชัดเจนเพียงพอในทางปฏิบัติ โดยจะต้องคำนึงว่าผู้ผลิตที่เกี่ยวข้องจะได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม และชื่อเรียกที่พ้องนั้นไม่ทำให้ประชาชนสับสนหลงผิด รวมทั้งกำหนดห้ามการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่แท้จริง ซึ่งอาจทำให้ประชาชนสับสนหลงผิดด้วย

5) การกำหนดห้ามการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่อาจทำให้ผู้บริโภคสับสนหลงผิดเกี่ยวกับตัวตนที่แท้จริงของผลิตภัณฑ์ โดยพิจารณาถึงชื่อเสียง เกียรติคุณของเครื่องหมายการค้า ตลอดจนระยะเวลาที่มีการใช้เครื่องหมายการค้า นั้น

เนื่องจากวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองเครื่องหมายการค้าและสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์มีความแตกต่างกัน หากยินยอมให้มีการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ซ้ำกับเครื่องหมายการค้า ย่อมเกิดความทับซ้อนกันระหว่างวัตถุประสงค์ในการให้ความคุ้มครองตามกฎหมายทั้งสองฉบับ ดังนั้น เพื่อเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคมิให้สับสนหลงผิดเกี่ยวกับตัวตนที่แท้จริงของสินค้า ผู้ศึกษามีความเห็น ว่า พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ควรกำหนดห้ามการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่อาจทำให้ผู้บริโภคสับสนหลงผิดเกี่ยวกับตัวตนที่แท้จริงของผลิตภัณฑ์ โดยพิจารณาถึงชื่อเสียง เกียรติคุณของเครื่องหมายการค้า ตลอดจนระยะเวลาที่มีการใช้เครื่องหมายการค้า นั้น อย่างที่ระเบียบประชาคมยุโรปกำหนดไว้

6) การกำหนดตัวบุคคลผู้มีสิทธิยื่นคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ได้กำหนดให้ กลุ่มบุคคลซึ่งประกอบไปด้วยกลุ่มผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการซึ่งดำเนินงานเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เดียวกันเท่านั้น เป็นผู้ที่มีสิทธิยื่นคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เนื่องจากกลุ่มบุคคลดังกล่าวย่อมมีความเข้าใจในสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ที่ตนประสงค์จะขึ้นทะเบียน ส่งผลทำให้การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สอดคล้องกับความเป็นจริงและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกลุ่มบุคคลเหล่านั้น หน่วยงานของรัฐมีบทบาทในการให้การสนับสนุนและควบคุมตรวจสอบความถูกต้องเท่านั้น ซึ่งทำให้กลุ่มบุคคลเหล่านี้มีความเข้มแข็ง ซึ่งเป็นผลดีต่อการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ยั่งยืน สำหรับประเทศไทย ผู้ศึกษามีความเห็น ว่า กลุ่มผู้บริโภคได้มีความรู้ความเข้าใจที่เพียงพอต่อการขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และกลุ่มหน่วยงานรัฐควรทำหน้าที่ในการสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการมากกว่าเป็นผู้ดำเนินการยื่นคำขอ ประกอบกับปัจจุบันผู้ประกอบการค้าเหล่านั้นมีความรู้ความเข้าใจถึงผลประโยชน์ที่ได้รับการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ตลอดจนรายละเอียดขั้นตอนการขอรับความคุ้มครองที่มากขึ้น ดังนั้น การกำหนดให้บุคคลธรรมดา กลุ่มบุคคล หรือนิติบุคคลซึ่งประกอบกิจการค้าเกี่ยวข้องกับสินค้าที่ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์และมีถิ่นที่อยู่ในแหล่งภูมิศาสตร์เท่านั้น เป็นผู้ที่มีสิทธิยื่นขอขึ้นทะเบียนอย่างระเบียบประชาคมยุโรปกำหนดไว้น่าจะเป็นมาตรการที่เหมาะสมและเป็นผลดีต่อการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในระยะยาว

7) การพิจารณาระยะเวลาที่เหมาะสมในการตรวจสอบคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้คณะกรรมการสิทธิการยุโรปสามารถพิจารณาตรวจสอบคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ให้แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาเพียง 6 เดือนตามที่กำหนดไว้ในระเบียบประชาคมยุโรปได้นั้นก็คือ การมีมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมตรวจสอบคุณภาพสินค้าและการตรวจสอบย้อนกลับที่เข้ามามีบทบาทในการกลั่นกรองรับรองความถูกต้องก่อนการพิจารณาตรวจสอบของคณะกรรมการสิทธิการยุโรป ต่างกับพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

พ.ศ. 2546 ที่มีได้มีบทบัญญัติเช่นนั้น ดังนั้น ผู้ศึกษามีความเห็นว่ พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ควรกำหนดมาตรการในการควบคุมตรวจสอบคุณภาพสินค้าและการตรวจสอบย้อนกลับให้มีความชัดเจนเสียก่อน เพื่อเป็นการตรวจสอบรับรองขั้นหนึ่งก่อนการพิจารณาตรวจสอบของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบ จากนั้นจึงดำเนินการกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมในการตรวจสอบคำขอขึ้นทะเบียน

8) การกำหนดมูลเหตุในการคัดค้านการขึ้นทะเบียน

แม้พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 จะได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการคัดค้านการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เอาไว้ก็ตาม แต่พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวมิได้กำหนดมูลเหตุแห่งการคัดค้านเอาไว้ ซึ่งการกำหนดมูลเหตุแห่งการคัดค้านโดยชัดเจนย่อมเป็นประโยชน์ในการยื่นคำคัดค้านของผู้มีส่วนได้เสียและเป็นแนวทางในการพิจารณาของนายทะเบียน ดังนั้น ผู้ศึกษามีความเห็นว่ พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ควรกำหนดมูลเหตุแห่งการคัดค้านให้มีความชัดเจน โดยนำมูลเหตุคัดค้านตามที่ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ข้อ 10 มาปรับใช้

9) การเพิ่มระดับของการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

เนื่องจากสหภาพยุโรปให้ความสำคัญอย่างยิ่งในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ดังนั้น การคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้ระเบียบประชาคมยุโรปจึงเป็นการให้ความคุ้มครองในระดับสูงตามที่ได้ศึกษามาแล้วในข้างต้น ในขณะที่พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 เป็นการอนุวัติการตามความตกลงทริปส์ซึ่งเป็นมาตรฐานขั้นต่ำเท่านั้น ประกอบกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์น่าจะเป็นทรัพย์สินทางปัญญาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อประเทศไทยในการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้น ผู้ศึกษามีความเห็นว่ พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ควรปรับปรุงแก้ไขคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ให้มีระดับความคุ้มครองที่สูงขึ้น โดยพิจารณาจากหลักเกณฑ์ที่ระเบียบประชาคมยุโรปได้กำหนดไว้

10) การกำหนดมาตรการในการควบคุมตรวจสอบคุณภาพสินค้าและการตรวจสอบย้อนกลับ

มาตรการในการควบคุมตรวจสอบคุณภาพสินค้าและการตรวจสอบย้อนกลับนั้น นอกจากจะเป็นกระบวนการในการตรวจสอบสินค้าที่ขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ก่อนการตรวจสอบโดยรัฐ ซึ่งเป็นผลทำให้รัฐใช้ระยะเวลาในการตรวจสอบที่น้อยลงแล้ว มาตรการดังกล่าวยังเป็นการเพิ่มความเชื่อมั่นแก่ผู้บริโภคว่าสินค้าที่ได้รับความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้นมีคุณภาพ เชื่อเสีย และลักษณะเฉพาะตรงตามที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ รวมทั้งมีมาตรฐานสามารถตรวจสอบได้ ดังนั้น ผู้ศึกษามีความเห็นว่ พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ควรกำหนดให้มีมาตรการใน

การควบคุมตรวจสอบคุณภาพสินค้าและการตรวจสอบย้อนกลับ โดยกำหนดให้มีหน่วยงานในการควบคุมตรวจสอบ ตลอดจนกำหนดคุณสมบัติของหน่วยงานดังกล่าว

11) การกำหนดลักษณะของการแก้ไขรายละเอียดผลิตภัณฑ์ให้มีความชัดเจน

แม้พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 จะได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการแก้ไขรายละเอียดผลิตภัณฑ์เอาไว้ก็ตาม แต่มิได้กำหนดลักษณะของการแก้ไขรายละเอียดผลิตภัณฑ์เอาไว้อย่างที่ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 กำหนดไว้ ดังนั้น เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาของนายทะเบียนในประเด็นดังกล่าว ผู้ศึกษามีความเห็นว่ พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ควรกำหนดลักษณะของการแก้ไขรายละเอียดผลิตภัณฑ์ให้มีความชัดเจน

12) การกำหนดให้ความคุ้มครองตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546

ปัจจุบันการให้ความคุ้มครองตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในประเทศไทยนั้น เป็นการให้ความคุ้มครองโดยอาศัยอำนาจตามระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อก่อระเบียบในการกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการพิจารณาและการควบคุมการใช้ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทยเท่านั้น ต่างกับสหภาพยุโรปที่ได้ให้ความคุ้มครองผ่านระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 อีกทั้ง มีรายละเอียดที่ชัดเจน ดังนั้น ผู้ศึกษามีความเห็นว่ควรพิจารณารายละเอียดต่าง ๆ เหล่านั้น เพื่อหามาตรการที่มีความเหมาะสม และกำหนดให้มาตรการเหล่านั้นได้รับความคุ้มครองภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546

13) การกำหนดมาตรการในการตรวจสอบคุณสมบัติของสินค้าก่อนวางตลาด

มาตรการในการตรวจสอบคุณสมบัติของสินค้าก่อนวางตลาดของสหภาพยุโรปนั้น เป็นระบบมาตรฐานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เนื่องจากเป็นมาตรการที่เพิ่มความเชื่อมั่นแก่ผู้บริโภคสินค้าที่ได้รับการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ สหภาพยุโรปจึงได้กำหนดมาตรการดังกล่าวไว้ในระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ในขณะที่พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 มิได้บัญญัติหลักการดังกล่าวไว้ ดังนั้น เพื่อเป็นการเพิ่มความเชื่อมั่นให้แก่ผู้บริโภค รวมทั้งแสดงให้เห็นว่าการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในประเทศไทยมีระบบมาตรฐานที่เป็นสากล ผู้ศึกษามีความเห็นว่ พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ควรกำหนดมาตรการในการตรวจสอบคุณสมบัติของสินค้าก่อนวางตลาด

5.2.2 แนวทางในการแก้ไขพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ตามความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP)

เนื่องจากมาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้ความความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) เป็นเพียงการกำหนดกรอบหรือมาตรฐานขั้นต่ำที่

ประเทศภาคีสมาชิกจะต้องปฏิบัติตามพันธกรณีดังกล่าว จึงมิได้มีรายละเอียดที่ชัดเจน หากมีการโต้แย้งในประเด็นที่ไม่ชัดเจนเหล่านั้น ก็อาจเกิดเป็นข้อพิพาทที่จะต้องตีความมาตรการในการให้ความคุ้มครองดังกล่าว ซึ่งไม่สามารถทราบได้ว่าจะตีความกฎหมายดังกล่าวในทิศทางใด นอกจากนี้ ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) มิได้ตกลงกันเฉพาะประเด็นของการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์แต่อย่างเดียว ยังรวมถึงมาตรการในการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาอื่น ๆ ซึ่งมาตรการในการให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาเหล่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรการในการคุ้มครองเครื่องหมายการค้า อาจกระทบต่อการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์อีกด้วย ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนะโดยการตั้งข้อสังเกต เพื่อใช้สำหรับการพิจารณาเข้าร่วมความตกลงดังกล่าวตามประเด็นดังต่อไปนี้

1) ประเด็นของข้อกำหนดในการยอมรับการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ตามข้อ 18.30 ที่กำหนดให้เป็นทางเลือกแก่ประเทศภาคีสมาชิกที่จะเลือกการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ผ่านกฎหมายเครื่องหมายการค้า กฎหมายเฉพาะ (Sui Generis) หรือวิธีการอื่นใดตามกฎหมาย การให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ผ่านกฎหมายเฉพาะมีความหมายเพียงใด จะรวมถึงระบบมาตรฐานต่าง ๆ เช่น การควบคุมตรวจสอบคุณภาพสินค้าและการตรวจสอบย้อนกลับ รวมทั้งการตรวจสอบคุณสมบัติของสินค้าก่อนวางตลาดหรือไม่ อาจถูกมองว่าระบบมาตรฐานเหล่านั้นเป็นการกำหนดพิธีการต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคเกินสมควรหรือไม่

2) การกำหนดเหตุแห่งการคัดค้านหรือยกเลิกการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ตามข้อ 18.31 โดยเฉพาะเหตุที่สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้นน่าจะก่อให้เกิดความสับสนกับเครื่องหมายการค้า (Is Likely to Cause Confusion with a Trademark) ที่ได้มีการยื่นขอรับความคุ้มครองหรือได้จดทะเบียนแล้วโดยสุจริต หรือที่มีอยู่ก่อนซึ่งได้มาตามกฎหมาย ต่างกับการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้ความตกลงทริปส์ ข้อ 22.2 (a) ที่กำหนดมาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันมิให้มีการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ไม่ได้มาจากแหล่งภูมิศาสตร์ที่แท้จริง อันจะทำให้ประชาชนเกิดความสับสนหลงผิดในแหล่งกำเนิดของสินค้า (Which Misleads the Public as to the Geographical Origin of the Good) ดังนั้น จะเห็นได้ว่าความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) ให้ความสำคัญกับเครื่องหมายการค้า มากกว่าที่จะให้ความสำคัญกับแหล่งกำเนิดที่แท้จริงของสินค้า ตามที่ความตกลงทริปส์กำหนดไว้

3) การกำหนดให้แต่ละประเทศภาคีสมาชิกจะต้องกำหนดให้สัญลักษณ์ที่อาจเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สามารถที่จะได้รับการคุ้มครองภายใต้ระบบเครื่องหมายการค้าของตนได้ ตามที่กำหนดไว้ในข้อ 18.19 ว่าด้วยเรื่องเครื่องหมายการค้า ซึ่งตามกฎหมายไทยสัญลักษณ์ที่แสดงถึงแหล่งภูมิศาสตร์ของสินค้าสามารถขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ได้ ซึ่งสัญลักษณ์ดังกล่าวก็จะทำหน้าที่ในการแสดงว่าสินค้ามีคุณภาพ ชื่อเสียง หรือคุณลักษณะเฉพาะอันเกิดจากแหล่งภูมิศาสตร์นั้น หากยินยอม

ให้นำสัญลักษณ์ที่ทำหน้าที่ในฐานะที่เป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ มาจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าซึ่งแต่เพียงทำหน้าที่ในการบ่งบอกแหล่งกำเนิดของสินค้าเท่านั้น สัญลักษณ์ดังกล่าวย่อมก่อให้เกิดความสับสนแก่ผู้บริโภคสินค้านั้น และเป็นการลดระดับการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ให้เท่ากับเครื่องหมายการค้า

4) การกำหนดให้ประเทศภาคีสมาชิกแต่ละประเทศจะต้องกำหนดให้เจ้าของเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียว ในการที่จะห้ามมิให้ผู้ใดใช้ในทางการค้าซึ่งเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าที่ได้จดทะเบียน ซึ่งให้รวมถึงสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ด้วย ในกรณีที่การใช้ดังกล่าวจะก่อให้เกิดความสับสน ตามที่กำหนดไว้ในข้อ 18.20 ว่าด้วยเรื่องเครื่องหมายการค้า ซึ่งจากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่าค่อนข้างให้สิทธิแก่เจ้าของเครื่องหมายการค้ามากกว่าการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ หากมีบุคคลใดนำสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไปจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า โดยหลักการก็ต้องดำเนินการเพิกถอนเครื่องหมายการค้า นั้น แต่ตราบไต้ยังมีได้มีการเพิกถอนเครื่องหมายการค้าดังกล่าว การมีบทบัญญัติเช่นนี้ย่อมกระทบต่อการให้คุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

จากประเด็นที่ได้เสนอแนะในข้างต้น อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า มาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) รายละเอียดบางประการมิได้มีความชัดเจนเพียงพอ อาจก่อให้เกิดข้อพิพาทที่ต้องอาศัยการตีความรวมทั้งความเกี่ยวพันระหว่างเครื่องหมายการค้าและสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่อาจขัดกัน ดังนั้น มาตรการดังกล่าวจึงยังไม่เหมาะสมที่จะนำมาปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546

ทั้งนี้ ในการปรับปรุงมาตรการทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบันนั้น นอกจากจะต้องคำนึงถึงเจตนารมณ์ขั้นพื้นฐานในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ อาทิ การให้ความคุ้มครองผู้บริโภค การให้ความคุ้มครองผู้มีสิทธิใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ตลอดจนการส่งเสริมและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นแล้ว ในการปรับปรุงแก้ไขมาตรการทางกฎหมายดังกล่าว ยังต้องคำนึงถึงเหตุผลทางเศรษฐกิจอีกด้วย เนื่องจากการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ก็คือการให้ความคุ้มครองชื่อเรียก สัญลักษณ์ หรือสิ่งอื่นใดที่ใช้เรียกหรือใช้แทนแหล่งภูมิศาสตร์กับสินค้าที่มาจากแหล่งภูมิศาสตร์นั้น ซึ่งเป็นการให้ความคุ้มครองสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั่นเอง เมื่อประเทศไทยเป็นประเทศที่มีปัจจัยทางธรรมชาติและมนุษย์ที่เหมาะสม ทำให้มีสินค้าเข้าเงื่อนไขที่จะได้รับการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เป็นจำนวนมาก การปรับปรุงมาตรการในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ให้มีระดับความคุ้มครองที่สูงขึ้นอย่างที่ระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 กำหนดไว้ ย่อมเป็นผลดีต่อการคุ้มครองสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทยมากกว่าที่จะให้ความสำคัญสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในระดับ

เทียบเท่าเครื่องหมายการค้าอย่างที่มีความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) ได้กำหนดไว้ ประกอบกับความพยายามของภาครัฐที่มีนโยบายในการขึ้นทะเบียนสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของไทยในต่างประเทศ เพื่อต้องการส่งออกสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของไทยออกสู่ตลาดโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสหภาพยุโรปที่เป็นตลาดที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการส่งออกสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ อีกทั้ง การขึ้นทะเบียนสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทยในสหภาพยุโรปทำให้สินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทยเป็นที่ยอมรับในเวทีระดับโลกว่ามีลักษณะเฉพาะที่เป็นเอกลักษณ์แตกต่างจากสินค้าอย่างเดียวกันจากประเทศอื่น อาทิ ข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้ (Khao Hom Mali Thung Kula Rong-Hai: PGI)¹ กาแฟดอยช้าง (Kafe Doi Chaang: PGI)² กาแฟดอยตุง (Kafe Doi Tung: PGI)³ การปรับปรุงมาตรการทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ให้มีความสอดคล้องกับระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ที่เป็นกฎหมายที่บังคับใช้ในสหภาพยุโรป ย่อมส่งผลทำให้การขึ้นทะเบียนสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของไทยในสหภาพยุโรปสามารถทำได้โดยมีประสิทธิภาพที่มากขึ้นนั่นเอง ดังนั้น จากการศึกษาถึงปัญหาความสอดคล้องกับมาตรฐานสากลของพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 โดยพิจารณาประกอบเหตุผลดังที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้น ในการปรับปรุงพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ผู้ศึกษามีความเห็นว่า การปรับปรุงมาตรการทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของไทยให้มีความสอดคล้องกับระเบียบประชาคมยุโรปเลขที่ 1151/2012 ย่อมเป็นผลดีต่อการคุ้มครองสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทยมากกว่าการปรับปรุงกฎหมายตามที่มีความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) ได้กำหนดไว้นั่นเอง

¹ Commission Implementing Regulation (EU) No 120/2013 of 11 February 2013 entering a name in the register of protected designations of origin and protected geographical indications (ข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้ (Khao Hom Mali Thung Kula Rong-Hai) (PGI)).

² Commission Implementing Regulation (EU) 2015/1135 of 9 July 2015 entering a name in the register of protected designations of origin and protected geographical indications (กาแฟดอยช้าง (Kafe Doi Chaang) (PGI)).

³ Commission Implementing Regulation (EU) 2015/1134 of 9 July 2015 entering a name in the register of protected designations of origin and protected geographical indications (กาแฟดอยตุง (Kafe Doi Tung) (PGI)).

บรรณานุกรม

- กรมทรัพย์สินทางปัญญา. (2547). *ความรู้เบื้องต้นเรื่องสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์*. สืบค้นจาก https://www.ipthailand.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=523:2014-04-27-07-50-40&catid=66&Itemid=259.
- กรมทรัพย์สินทางปัญญา. (2559). *คู่มือการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์*. สืบค้นจาก http://www.ipthailand.go.th/en/index.php?option=com_content&view=article&id=518:2014-04-27-06-35-48&catid=103&Itemid=262.
- กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. (2555). *การศึกษาแนวการเจรจาและผลกระทบจากการจัดทำความตกลง Trans-Pacific Partnership ภายใต้โครงการศึกษาแนวการเจรจาและผลกระทบจากการจัดทำความตกลงการค้าเสรีระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา*. สืบค้นจาก http://www.thaifta.com/thaifta/portals/0/tpp_study.pdf.
- กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. (2557). *สหภาพยุโรปเตรียมให้การคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในสินค้าที่ไม่ใช่สินค้าเกษตร*. สืบค้นจาก http://www.thaifta.com/thaifta/portals/0/eu_ginonagriprod.pdf.
- กองส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2555). *ไส้กรอก เวียนนา แพรงค์เฟอร์เตอร์ คนักเวิร์ท โบโลย่า*. สืบค้นจาก http://extension.dld.go.th/th1/index.php?option=com_content&view=article&id=325%3A2012-03-25-11-41-48&catid=51%3A2012-03-05-10-26-11&Itemid=187&limitstart=6.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2559). *ลักษณะภูมิประเทศ*. สืบค้นจาก <http://thai.tourismthailand.org/เกี่ยวกับประเทศไทย/ลักษณะภูมิประเทศ>.
- จักรกฤษณ์ ควรวจน์ และบัณฑิต เศรษฐศิริโรตม์. (2556). *สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications) ทรัพย์สินทางปัญญาและสิทธิชุมชน*. กรุงเทพฯ: นิติธรรม.
- จักรกฤษณ์ ควรวจน์. (2547). *การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาภายใต้องค์การการค้าโลกทรัพย์สินทางปัญญาในยุคโลกาภิวัตน์*. กรุงเทพฯ: จีรรัชการพิมพ์.
- จักรกฤษณ์ ควรวจน์. (2556). *กฎหมายสิทธิบัตร: แนวความคิดและบทวิเคราะห์ (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: นิติธรรม.
- จักรกฤษณ์ ควรวจน์. (2559). *มุมมองหลากหลายมิติกรอบความตกลงหุ้นส่วนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจเอเชีย-แปซิฟิก กับผลของการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาไทย. ใน การสัมมนาทางวิชาการการอบรมกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาในภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม (หน้า 8)*. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.

- จุมพล ภิญโญสินวัฒน์. (2552). *หลักเหตุผลของการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา*.
 วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ไชยยศ เหมะรัชตะ. (2548). *ลักษณะของกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา พื้นฐานความรู้ทั่วไป*
ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ความลับทางการค้า เชมิคอนดัก
เตอร์ชิป พันธุ์พืชใหม่. กรุงเทพฯ: นิติธรรม.
- ธนพจน เอกโยคยะ. (2547). *คำอธิบายกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์*. กรุงเทพฯ: วิญญชน.
- บริษัท ไบรอัน เคฟ (ประเทศไทย) จำกัด. (2555). *การศึกษาแนวการเจรจาและผลกระทบจากการ*
จัดทำความตกลง Trans Pacific Partnership (รายงานผลการวิจัย). ม.ป.ท.: ม.ป.พ.
- บัญญัติ สุชีวะ. (2555). *คำอธิบายกฎหมายลักษณะทรัพย์สิน*. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร พับลิชชิง.
- วินิจฉัย แจ่มแจ้ง. (2551). *การเจรจาการค้าพหุภาคี*. สืบค้นจาก
<http://ibmp.bus.tu.ac.th/Documents/การเจรจาการค้าพหุภาคี.pdf>.
- ศิริยา เลหาเพียงศักดิ์. (2548). *สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications)*. กรุงเทพฯ:
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อรรยา สิงห์สงบ. (2559). *มุมมองหลากหลายมิติการตอบความตกลงหุ้นส่วนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจเอเชีย-แปซิฟิก*
กับผลของการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาไทย. ใน *การลัมนาทางวิชาการการ*
อบรมกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาในภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม (หน้า 2). ม.ป.ท.: ม.ป.พ.
- Office of the united states trade representative. (2016). *Trans-pacific partnership (TPP)*. Retrieved from <https://ustr.gov/tpp/#overall-us-benefits>.
- World Intellectual Property Organization. (2016). *Inside wipo*. Retrieved from <http://www.wipo.int/about-wipo/en/>.
- World Intellectual Property Organization. (2016). *Lisbon agreement for the protection of appellations of origin and their international registration*. Retrieved from <http://www.wipo.int/export/sites/www/treaties/en/documents/pdf/lisbon.pdf>.
- World Intellectual Property Organization. (2016). *Madrid agreement for the repression of false or deceptive indications of source on goods*. Retrieved from http://www.wipo.int/export/sites/www/treaties/en/documents/pdf/madrid_source.pdf.
- World Intellectual Property Organization. (2016). *Paris convention for the protection of industrial property*. Retrieved from <http://www.wipo.int/export/sites/www/treaties/en/documents/pdf/paris.pdf>.

ภาคผนวก ก

REGULATION (EU) No 1151/2012 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE
COUNCIL of 21 November 2012
on Quality Schemes for Agricultural Products and Foodstuffs

REGULATION (EU) No 1151/2012 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 21 November 2012 on quality schemes for agricultural products and foodstuffs

THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION,
Having regard to the Treaty on the Functioning of the European Union, and in particular Article 43(2) and the first paragraph of Article 118 thereof,
Having regard to the proposal from the European Commission,
After transmission of the draft legislative act to the national parliaments,
Having regard to the opinion of the European Economic and Social Committee,
Having regard to the opinion of the Committee of the Regions,
Acting in accordance with the ordinary legislative procedure,
Whereas:

(1) The quality and diversity of the Union's agricultural, fisheries and aquaculture production is one of its important strengths, giving a competitive advantage to the Union's producers and making a major contribution to its living cultural and gastronomic heritage. This is due to the skills and determination of Union farmers and producers who have kept traditions alive while taking into account the developments of new production methods and material.

(2) Citizens and consumers in the Union increasingly demand quality as well as traditional products. They are also concerned to maintain the diversity of the agricultural production in the Union. This generates a demand for agricultural products or foodstuffs with identifiable specific characteristics, in particular those linked to their geographical origin.

(3) Producers can only continue to produce a diverse range of quality products if they are rewarded fairly for their effort. This requires that they are able to communicate to buyers and consumers the characteristics of their product under conditions of fair competition. It also requires them to be able to correctly identify their products on the marketplace.

(4) Operating quality schemes for producers which reward them for their efforts to produce a diverse range of quality products can benefit the rural economy. This is particularly the case in less favoured areas, in mountain areas and in the most

remote regions, where the farming sector accounts for a significant part of the economy and production costs are high. In this way quality schemes are able to contribute to and complement rural development policy as well as market and income support policies of the common agricultural policy (CAP). In particular, they may contribute to areas in which the farming sector is of greater economic importance and, especially, to disadvantaged areas.

(5) The Europe 2020 policy priorities as set out in the Commission Communication entitled ‘Europe 2020: A strategy for smart, sustainable and inclusive growth’, include the aims of achieving a competitive economy based on knowledge and innovation and fostering a high-employment economy delivering social and territorial cohesion. Agricultural product quality policy should therefore provide producers with the right tools to better identify and promote those of their products that have specific characteristics while protecting those producers against unfair practices.

(6) The set of complementary measures envisaged should respect the principles of subsidiarity and proportionality.

(7) Agricultural product quality policy measures are laid down in Council Regulation (EEC) No 1601/91 of 10 June 1991 laying down general rules on the definition, description and presentation of aromatized wines, aromatized wine-based drinks and aromatized wine-product cocktails; Council Directive 2001/110/EC of 20 December 2001 relating to honey and in particular in Article 2 thereof, Council Regulation (EC) No 247/2006 of 30 January 2006 laying down specific measures for agriculture in the outermost regions of the Union and in particular in Article 14 thereof; Council Regulation (EC) No 509/2006 of 20 March 2006 on agricultural products and foodstuffs as traditional specialities guaranteed; Council Regulation (EC) No 510/2006 of 20 March 2006 on the protection of geographical indications and designations of origin for agricultural products and foodstuffs; Council Regulation (EC) No 1234/2007 of 22 October 2007 establishing a common organisation of agricultural markets and on specific provisions for certain agricultural products (Single CMO Regulation) and in particular in Part II, Title II, Chapter I, Section I and in Section Ia, Subsection I thereof; Council Regulation (EC) No 834/2007 of 28 June 2007 on organic

production and labelling of organic products; and Regulation (EC) No 110/2008 of the European Parliament and of the Council of 15 January 2008 on the definition, description, presentation, labelling and the protection of geographical indications of spirit drinks.

(8) The labelling of agricultural products and foodstuffs should be subject to the general rules laid down in Directive 2000/13/EC of the European Parliament and of the Council of 20 March 2000 on the approximation of the laws of the Member States relating to the labelling, presentation and advertising of foodstuffs, and in particular the provisions aimed at preventing labelling that may confuse or mislead consumers.

(9) The Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions on agricultural product quality policy identified the achievement of a greater overall coherence and consistency of agricultural product quality policy as a priority.

(10) The geographical indications scheme for agricultural products and foodstuffs and the traditional specialties guaranteed scheme have certain common objectives and provisions.

(11) The Union has for some time been pursuing an approach that aims to simplify the regulatory framework of the CAP. This approach should also be applied to regulations in the field of agricultural product quality policy, without, in so doing, calling into question the specific characteristics of those products.

(12) Some regulations that form part of the agricultural product quality policy have been reviewed recently but are not yet fully implemented. As a result, they should not be included in this Regulation. However, they may be incorporated at a later stage, once the legislation has been fully implemented.

(13) In the light of the aforementioned considerations, the following provisions should be amalgamated into a single legal framework comprising the new or updated provisions of Regulations (EC) No 509/2006 and (EC) No 510/2006 and those provisions of Regulations (EC) No 509/2006 and (EC) No 510/2006 that are maintained.

(14) In the interests of clarity and transparency, Regulations (EC) No 509/2006 and (EC) No 510/2006 should therefore be repealed and replaced by this Regulation.

(15) The scope of this Regulation should be limited to the agricultural products intended for human consumption listed in Annex I to the Treaty and to a list of products outside the scope of that Annex that are closely linked to agricultural production or to the rural economy.

(16) The rules provided for in this Regulation should apply without affecting existing Union legislation on wines, aromatised wines, spirit drinks, product of organic farming, or outermost regions.

(17) The scope for designations of origin and geographical indications should be limited to products for which an intrinsic link exists between product or foodstuff characteristics and geographical origin. The inclusion in the current scheme of only certain types of chocolate as confectionery products is an anomaly that should be corrected.

(18) The specific objectives of protecting designations of origin and geographical indications are securing a fair return for farmers and producers for the qualities and characteristics of a given product, or of its mode of production, and providing clear information on products with specific characteristics linked to geographical origin, thereby enabling consumers to make more informed purchasing choices.

(19) Ensuring uniform respect throughout the Union for the intellectual property rights related to names protected in the Union is a priority that can be achieved more effectively at Union level.

(20) A Union framework that protects designations of origin and geographical indications by providing for their inclusion on a register facilitates the development of those instruments, since the resulting, more uniform, approach ensures fair competition between the producers of products bearing such indications and enhances the credibility of the products in the consumers' eyes. Provision should be made for the development of designations of origin and geographical indications at Union level and for promoting the creation of mechanisms for their protection in third countries in the framework of the World Trade Organisation (WTO) or

multilateral and bilateral agreements, thereby contributing to the recognition of the quality of products and of their model of production as a factor that adds value.

(21) In the light of the experience gained from the implementation of Council Regulation (EEC) No 2081/92 of 14 July 1992 on the protection of geographical indications and designations of origin for agricultural products and foodstuffs and Regulation (EC) No 510/2006, there is a need to address certain issues, to clarify and simplify some rules and to streamline the procedures of this scheme.

(22) In the light of existing practice, the two different instruments for identifying the link between the product and its geographical origin, namely the protected designation of origin and the protected geographical indication, should be further defined and maintained. Without changing the concept of those instruments, some modifications to the definitions should be adopted in order to better take into account the definition of geographical indications laid down in the Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights and to make them simpler and clearer for operators to understand.

(23) An agricultural product or foodstuff bearing such a geographical description should meet certain conditions set out in a specification, such as specific requirements aimed at protecting the natural resources or landscape of the production area or improving the welfare of farm animals.

(24) To qualify for protection in the territories of Member States, designations of origin and geographical indications should be registered only at Union level. With effect from the date of application for such registration at Union level, Member States should be able to grant transitional protection at national level without affecting intra-Union or international trade. The protection afforded by this Regulation upon registration, should be equally available to designations of origin and geographical indications of third countries that meet the corresponding criteria and that are protected in their country of origin.

(25) The registration procedure at Union level should enable any natural or legal person with a legitimate interest from a Member State, other than the Member State of the application, or from a third country, to exercise their rights by notifying their opposition.

(26) Entry in the register of protected designations of origin and protected geographical indications should also provide information to consumers and to those involved in trade.

(27) The Union negotiates international agreements, including those concerning the protection of designations of origin and geographical indications, with its trade partners. In order to facilitate the provision to the public of information about the names so protected, and in particular to ensure protection and control of the use to which those names are put, the names may be entered in the register of protected designations of origin and protected geographical indications. Unless specifically identified as designations of origin in such international agreements, the names should be entered in the register as protected geographical indications.

(28) In view of their specific nature, special provisions concerning labelling should be adopted in respect of protected designations of origin and protected geographical indications that require producers to use the appropriate Union symbols or indications on packaging. In the case of Union names, the use of such symbols or indications should be made obligatory in order to make this category of products, and the guarantees attached to them, better known to consumers and in order to permit easier identification of these products on the market, thereby facilitating checks. Taking into account the requirements of the WTO, the use of such symbols or indications should be made voluntary for third-country geographical indications and designations of origin.

(29) Protection should be granted to names included in the register with the aim of ensuring that they are used fairly and in order to prevent practices liable to mislead consumers. In addition, the means of ensuring that geographical indications and designations of origin are protected should be clarified, particularly as regards the role of producer groups and competent authorities of Member States.

(30) Provision should be made for specific derogations that permit, for transitional periods, the use of a registered name alongside other names. Those derogations should be simplified and clarified. In certain cases, in order to overcome temporary difficulties and with the long-term objective of ensuring that all producers

comply with the specifications, those derogations may be granted for a period of up to 10 years.

(31) The scope of the protection granted under this Regulation should be clarified, in particular with regard to those limitations on registration of new trade marks set out in Directive 2008/95/EC of the European Parliament and of the Council of 22 October 2008 to approximate the laws of the Member States relating to trade marks that conflict with the registration of protected designations of origin and protected geographical indications as is already the case for the registration of new trade marks at Union level. Such clarification is also necessary with regard to the holders of prior rights in intellectual property, in particular those concerning trade marks and homonymous names registered as protected designations of origin or as protected geographical indications.

(32) Protection of designations of origin and geographical indications should be extended to the misuse, imitation and evocation of the registered names on goods as well as on services in order to ensure a high level of protection and to align that protection with that which applies to the wine sector. When protected designations of origin or protected geographical indications are used as ingredients, the Commission Communication entitled 'Guidelines on the labelling of foodstuffs using protected designations of origin (PDOs) or protected geographical indications (PGIs) as ingredients' should be taken into account.

(33) The names already registered under Regulation (EC) No 510/2006 on 3 January 2013 should continue to be protected under this Regulation and they should be automatically included in the register.

(34) The specific objective of the scheme for traditional specialities guaranteed is to help the producers of traditional products to communicate to consumers the value-adding attributes of their product. However, as only a few names have been registered, the current scheme for traditional specialities guaranteed has failed to realise its potential. Current provisions should therefore be improved, clarified and sharpened in order to make the scheme more understandable, operational and attractive to potential applicants.

(35) The current scheme provides the option to register a name for identification purposes without reservation of the name in the Union. As this option has not been well understood by stakeholders and since the function of identifying traditional products can be better achieved at Member State or regional level in application of the principle of subsidiarity, this option should be discontinued. In the light of experience, the scheme should only deal with the reservation of names across the Union.

(36) To ensure that names of genuine traditional products are registered under the scheme, the criteria and conditions for registration of a name should be adapted, in particular those concerning the definition of 'traditional', which should cover products that have been produced for a significant period of time.

(37) To ensure that traditional specialities guaranteed comply with their specification and are consistent, producers organised into groups should themselves define the product in a specification. The option of registering a name as a traditional speciality guaranteed should be open to third-country producers.

(38) To qualify for reservation, traditional specialities guaranteed should be registered at Union level. The entry in the register should also provide information to consumers and to those involved in the trade.

(39) In order to avoid creating unfair conditions of competition, any producer, including a third-country producer, should be able to use a registered name of a traditional speciality guaranteed, provided that the product concerned complies with the requirements of the relevant specification and the producer is covered by a system of controls. For traditional specialities guaranteed produced within the Union, the Union symbol should be indicated on the labelling and it should be possible to associate it with the indication 'traditional speciality guaranteed'.

(40) In order to protect registered names from misuse, or from practices that might mislead consumers, their use should be reserved.

(41) For those names already registered under Regulation (EC) No 509/2006 that, on 3 January 2013, would otherwise not be covered by the scope of this Regulation, the terms of use laid down in Regulation (EC) No 509/2006 should continue to apply for a transitional period.

(42) A procedure should be introduced for registering names that are registered without reservation of name pursuant to Regulation (EC) No 509/2006, enabling them to be registered with reservation of name.

(43) Provision should also be made for transitional measures applicable to registration applications received by the Commission before 3 January 2013.

(44) A second tier of quality systems, based on quality terms which add value, which can be communicated on the internal market and which are to be applied voluntarily, should be introduced. Those optional quality terms should refer to specific horizontal characteristics, with regard to one or more categories of products, farming methods or processing attributes which apply in specific areas. The optional quality term 'mountain product' has met the conditions up to now and will add value to the product on the market. In order to facilitate the application of Directive 2000/13/EC where the labelling of foodstuffs may give rise to consumer confusion in relation to optional quality terms, including in particular 'mountain products', the Commission may adopt guidelines.

(45) In order to provide mountain producers with an effective tool to better market their product and to reduce the actual risks of consumer confusion as to the mountain provenance of products in the market place, provision should be made for the definition at Union level of an optional quality term for mountain products. The definition of mountain areas should build on the general classification criteria employed to identify a mountain area in Council Regulation (EC) No 1257/1999 of 17 May 1999 on support for rural development from the European Agricultural Guidance and Guarantee Fund (EAGGF).

(46) The added value of the geographical indications and traditional specialities guaranteed is based on consumer trust. It is only credible if accompanied by effective verification and controls. Those quality schemes should be subject to a monitoring system of official controls, in line with the principles set out in Regulation (EC) No 882/2004 of the European Parliament and of the Council of 29 April 2004 on official controls performed to ensure the verification of compliance with feed and food law, animal health and animal welfare rules, and should include a system of checks at all stages of production, processing and distribution. In order to help

Member States to better apply provisions of Regulation (EC) No 882/2004 for the controls of geographical indications and traditional specialities guaranteed, references to the most relevant articles should be mentioned in this Regulation.

(47) To guarantee to the consumer the specific characteristics of geographical indications and traditional specialities guaranteed, operators should be subject to a system that verifies compliance with the product specification.

(48) In order to ensure that they are impartial and effective, the competent authorities should meet a number of operational criteria. Provisions on delegating some competences of performing specific control tasks to control bodies should be envisaged.

(49) European standards (EN standards) developed by the European Committee for Standardisation (CEN) and international standards developed by the International Organisation for Standardisation (ISO) should be used for the accreditation of the control bodies as well as by those bodies for their operations. The accreditation of those bodies should take place in accordance with Regulation (EC) No 765/2008 of the European Parliament and of the Council of 9 July 2008 setting out the requirements for accreditation and market surveillance relating to the marketing of products.

(50) Information on control activities for geographical indications and traditional specialities guaranteed should be included in the multiannual national control plans and annual report prepared by the Member States in accordance with Regulation (EC) No 882/2004.

(51) Member States should be authorised to charge a fee to cover the costs incurred.

(52) Existing rules concerning the continued use of names that are generic should be clarified so that generic terms that are similar to or form part of a name or term that is protected or reserved should retain their generic status.

(53) The date for establishing the seniority of a trade mark and of a designation of origin or a geographical indication should be that of the date of application of the trade mark for registration in the Union or in the Member States

and the date of application for protection of a designation of origin or a geographical indication to the Commission.

(54) The provisions dealing with the refusal or coexistence of a designation of origin or a geographical indication on the ground of conflict with a prior trade mark should continue to apply.

(55) The criteria by which subsequent trade marks should be refused or, if registered, invalidated on the ground that they conflict with a prior designation of origin or geographical indication should correspond to the scope of protection of designation of origin or a geographical indication laid down.

(56) The provisions of systems establishing intellectual property rights, and particularly of those established by the quality scheme for designations of origin and geographical indications or those established under trade mark law, should not be affected by the reservation of names and the establishment of indications and symbols pursuant to the quality schemes for traditional specialities guaranteed and for optional quality terms.

(57) The role of groups should be clarified and recognised. Groups play an essential role in the application process for the registration of names of designations of origin and geographical indications and traditional specialities guaranteed, as well as in the amendment of specifications and cancellation requests. The group can also develop activities related to the surveillance of the enforcement of the protection of the registered names, the compliance of the production with the product specification, the information and promotion of the registered name as well as, in general, any activity aimed at improving the value of the registered names and effectiveness of the quality schemes. Moreover, it should monitor the position of the products on the market. Nevertheless, these activities should not facilitate nor lead to anti-competitive conduct incompatible with Articles 101 and 102 of the Treaty.

(58) To ensure that registered names of designations of origin and geographical indications and traditional specialities guaranteed meet the conditions laid down by this Regulation, applications should be examined by the national authorities of the Member State concerned, in compliance with minimum common provisions, including a national opposition procedure. The Commission should

subsequently scrutinise applications to ensure that there are no manifest errors and that Union law and the interests of stakeholders outside the Member State of application have been taken into account.

(59) Registration as designations of origin, geographical indications and traditional specialities guaranteed should be open to names that relate to products originating in third countries and that satisfy the conditions laid down by this Regulation.

(60) The symbols, indications and abbreviations identifying participation in a quality scheme, and the rights therein pertaining to the Union, should be protected in the Union as well as in third countries with the aim of ensuring that they are used on genuine products and that consumers are not misled as to the qualities of products. Furthermore, in order for the protection to be effective, the Commission should have recourse to reasonable budget resources on a centralised basis within the framework of Council Regulation (EC) No 1698/2005 of 20 September 2005 on support for rural development by the European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD) and in accordance with Article 5 of Council Regulation (EC) No 1290/2005 of 21 June 2005 on the financing of the common agricultural policy.

(61) The registration procedure for protected designations of origin, protected geographical indications and traditional specialities guaranteed, including the scrutiny and the opposition periods, should be shortened and improved, in particular as regards decision making. The Commission, in certain circumstances acting with the assistance of Member States, should be responsible for decision-making on registration. Procedures should be laid down to allow the amendment of product specifications after registration and the cancellation of registered names, in particular if the product no longer complies with the corresponding product specification or if a name is no longer used in the market place.

(62) In order to facilitate cross-border applications for joint registration of protected designations of origin, protected geographical indications or traditional specialities guaranteed, provision should be made for appropriate procedures.

(63) In order to supplement or amend certain non-essential elements of this Regulation, the power to adopt acts in accordance with Article 290 of the Treaty

should be delegated to the Commission in respect of supplementing the list of products set out in Annex I to this Regulation; establishing the restrictions and derogations with regard to the sourcing of feed in the case of a designation of origin; establishing restrictions and derogations with regard to the slaughtering of live animals or with regard to the sourcing of raw materials; laying down rules which limit the information contained in the product specification; establishing the Union symbols; laying down additional transitional rules in order to protect the rights and legitimate interests of producers or stakeholders concerned; laying down further details on the eligibility criteria for the names of traditional specialties guaranteed; laying down detailed rules relating to the criteria for optional quality terms; reserving an additional optional quality term, laying down its conditions of use and amending those conditions; laying down derogations to the use of the term ‘mountain product’ and establishing the methods of production, and other criteria relevant for the application of that optional quality term, in particular, laying down the conditions under which raw materials or feedstuffs are permitted to come from outside the mountain areas; laying down additional rules for determining the generic status of terms in the Union; laying down rules for determining the use of the name of a plant variety or of an animal breed; defining the rules for carrying out the national objection procedure for joint applications concerning more than one national territory; and for complementing the rules of the application process, the opposition process, the amendment application process and the cancellation process in general. It is of particular importance that the Commission carry out appropriate consultations during its preparatory work, including at expert level. The Commission, when preparing and drawing up delegated acts, should ensure a simultaneous, timely and appropriate transmission of relevant documents to the European Parliament and to the Council.

(64) In order to ensure uniform conditions for the implementation of this Regulation, implementing powers should be conferred on the Commission as regards laying down rules on the form of the product specification; laying down detailed rules on the form and content of the register of protected designations of origin and protected geographical indications; defining the technical characteristics of the Union

symbols and indications as well as the rules on their use on products, including the appropriate linguistic versions to be used; granting and extending transitional periods for temporary derogations for use of protected designations of origin and protected geographical indication; laying down detailed rules on the form and content of the register of traditional specialties guaranteed; laying down rules for the protection of traditional specialties guaranteed; laying down all measures relating to forms, procedures and other technical details for the application of Title IV; laying down rules for the use of optional quality terms; laying down rules for the uniform protection of indications, abbreviations and symbols referring to the quality schemes; laying down detailed rules on the procedure, form and presentation of applications for registration and of oppositions; rejecting the application; deciding on the registration of a name if an agreement has not been reached; laying down detailed rules on the procedure, form and presentation of an amendment application; cancelling the registration of a protected designation of origin, a protected geographical indication or a traditional speciality guaranteed; and laying down detailed rules on the procedure and form of the cancellation process and on the presentation of the requests for cancellation. Those powers should be exercised in accordance with Regulation (EU) No 182/2011 of the European Parliament and of the Council of 16 February 2011 laying down the rules and general principles concerning mechanisms for control by Member States of the Commission's exercise of implementing powers.

(65) In respect of establishing and maintaining registers of protected designations of origin, protected geographical indications and traditional specialties guaranteed, recognised under this scheme; defining the means by which the name and address of product certification bodies are to be made public; and registering a name if there is no notice of opposition or no admissible reasoned statement of opposition or in the case there is one the agreement has been reached, the Commission should be empowered to adopt implementing acts without applying Regulation (EU) No 182/2011,

HAVE ADOPTED THIS REGULATION:

TITLE I: GENERAL PROVISIONS

Article 1: Objectives

1. This Regulation aims to help producers of agricultural products and foodstuffs to communicate the product characteristics and farming attributes of those products and foodstuffs to buyers and consumers, thereby ensuring:

- (a) fair competition for farmers and producers of agricultural products and foodstuffs having value-adding characteristics and attributes;
- (b) the availability to consumers of reliable information pertaining to such products;
- (c) respect for intellectual property rights; and
- (d) the integrity of the internal market.

The measures set out in this Regulation are intended to support agricultural and processing activities and the farming systems associated with high quality products, thereby contributing to the achievement of rural development policy objectives.

2. This Regulation establishes quality schemes which provide the basis for the identification and, where appropriate, protection of names and terms that, in particular, indicate or describe agricultural products with:

- (a) value-adding characteristics; or
- (b) value-adding attributes as a result of the farming or processing methods used in their production, or of the place of their production or marketing.

Article 2: Scope

1. This Regulation covers agricultural products intended for human consumption listed in Annex I to the Treaty and other agricultural products and foodstuffs listed in Annex I to this Regulation.

In order to take into account international commitments or new production methods or material, the Commission shall be empowered to adopt delegated acts, in accordance with Article 56, supplementing the list of products set out in Annex I to this Regulation. Such products shall be closely linked to agricultural products or to the rural economy.

2. This Regulation shall not apply to spirit drinks, aromatised wines or grapevine products as defined in Annex XIb to Regulation (EC) No 1234/2007, with the exception of wine-vinegars.

3. This Regulation shall apply without prejudice to other specific Union provisions relating to the placing of products on the market and, in particular, to the single common organisation of the markets, and to food labelling.

4. Directive 98/34/EC of the European Parliament and of the Council of 22 June 1998 laying down a procedure for the provision of information in the field of technical standards and regulations and of rules on Information Society services shall not apply to the quality schemes established by this Regulation.

Article 3: Definitions

For the purposes of this Regulation the following definitions shall apply:

- (1) 'quality schemes' means the schemes established under Titles II, III and IV;
- (2) 'group' means any association, irrespective of its legal form, mainly composed of producers or processors working with the same product;
- (3) 'traditional' means proven usage on the domestic market for a period that allows transmission between generations; this period is to be at least 30 years;
- (4) 'labelling' means any words, particulars, trade marks, brand name, pictorial matter or symbol relating to a foodstuff and placed on any packaging, document, notice, label, ring or collar accompanying or referring to such foodstuff;
- (5) 'specific character' in relation to a product means the characteristic production attributes which distinguish a product clearly from other similar products of the same category;
- (6) 'generic terms' means the names of products which, although relating to the place, region or country where the product was originally produced or marketed, have become the common name of a product in the Union;
- (7) 'production step' means production, processing or preparation;
- (8) 'processed products' means foodstuffs resulting from the processing of unprocessed products. Processed products may contain ingredients that are necessary for their manufacture or to give them specific characteristics.

TITLE II: PROTECTED DESIGNATIONS OF ORIGIN AND PROTECTED GEOGRAPHICAL INDICATIONS

Article 4: Objective

A scheme for protected designations of origin and protected geographical indications is established in order to help producers of products linked to a geographical area by:

- (a) securing fair returns for the qualities of their products;
- (b) ensuring uniform protection of the names as an intellectual property right in the territory of the Union;
- (c) providing clear information on the value-adding attributes of the product to consumers.

Article 5: Requirements for designations of origin and geographical indications

1. For the purpose of this Regulation, 'designation of origin' is a name which identifies a product:

- (a) originating in a specific place, region or, in exceptional cases, a country;
- (b) whose quality or characteristics are essentially or exclusively due to a particular geographical environment with its inherent natural and human factors; and
- (c) the production steps of which all take place in the defined geographical area.

2. For the purpose of this Regulation, 'geographical indication' is a name which identifies a product:

- (a) originating in a specific place, region or country;
- (b) whose given quality, reputation or other characteristic is essentially attributable to its geographical origin; and
- (c) at least one of the production steps of which take place in the defined geographical area.

3. Notwithstanding paragraph 1, certain names shall be treated as designations of origin even though the raw materials for the products concerned come from a geographical area larger than, or different from, the defined geographical area, provided that:

- (a) the production area of the raw materials is defined;

(b) special conditions for the production of the raw materials exist;

(c) there are control arrangements to ensure that the conditions referred to in point (b) are adhered to; and

(d) the designations of origin in question were recognised as designations of origin in the country of origin before 1 May 2004.

Only live animals, meat and milk may be considered as raw materials for the purposes of this paragraph.

4. In order to take into account the specific character of production of products of animal origin, the Commission shall be empowered to adopt delegated acts, in accordance with Article 56, concerning restrictions and derogations with regard to the sourcing of feed in the case of a designation of origin.

In addition, in order to take into account the specific character of certain products or areas, the Commission shall be empowered to adopt delegated acts in accordance with Article 56, concerning restrictions and derogations with regard to the slaughtering of live animals or with regard to the sourcing of raw materials.

These restrictions and derogations shall, based on objective criteria, take into account quality or usage and recognised know-how or natural factors.

Article 6: Generic nature, conflicts with names of plant varieties and animal breeds, with homonyms and trade marks

1. Generic terms shall not be registered as protected designations of origin or protected geographical indications.

2. A name may not be registered as a designation of origin or geographical indication where it conflicts with a name of a plant variety or an animal breed and is likely to mislead the consumer as to the true origin of the product.

3. A name proposed for registration that is wholly or partially homonymous with a name already entered in the register established under Article 11 may not be registered unless there is sufficient distinction in practice between the conditions of local and traditional usage and presentation of the homonym registered subsequently and the name already entered in the register, taking into account the need to ensure equitable treatment of the producers concerned and that consumers are not misled.

A homonymous name which misleads the consumer into believing that products come from another territory shall not be registered even if the name is accurate as far as the actual territory, region or place of origin of the products in question is concerned.

4. A name proposed for registration as a designation of origin or geographical indication shall not be registered where, in the light of a trade mark's reputation and renown and the length of time it has been used, registration of the name proposed as the designation of origin or geographical indication would be liable to mislead the consumer as to the true identity of the product.

Article 7: Product specification

1. A protected designation of origin or a protected geographical indication shall comply with a specification which shall include at least:

(a) the name to be protected as a designation of origin or geographical indication, as it is used, whether in trade or in common language, and only in the languages which are or were historically used to describe the specific product in the defined geographical area;

(b) a description of the product, including the raw materials, if appropriate, as well as the principal physical, chemical, microbiological or organoleptic characteristics of the product;

(c) the definition of the geographical area delimited with regard to the link referred to in point (f)(i) or (ii) of this paragraph, and, where appropriate, details indicating compliance with the requirements of Article 5(3);

(d) evidence that the product originates in the defined geographical area referred to in Article 5(1) or (2);

(e) a description of the method of obtaining the product and, where appropriate, the authentic and unvarying local methods as well as information concerning packaging, if the applicant group so determines and gives sufficient product-specific justification as to why the packaging must take place in the defined geographical area to safeguard quality, to ensure the origin or to ensure control, taking into account Union law, in particular that on the free movement of goods and the free provision of services;

(f) details establishing the following:

- (i) the link between the quality or characteristics of the product and the geographical environment referred to in Article 5(1); or
- (ii) where appropriate, the link between a given quality, the reputation or other characteristic of the product and the geographical origin referred to in Article 5(2);
- (g) the name and address of the authorities or, if available, the name and address of bodies verifying compliance with the provisions of the product specification pursuant to Article 37 and their specific tasks;
- (h) any specific labelling rule for the product in question.

2. In order to ensure that product specifications provide relevant and succinct information, the Commission shall be empowered to adopt delegated acts, in accordance with Article 56, laying down rules which limit the information contained in the specification referred to in paragraph 1 of this Article, where such a limitation is necessary to avoid excessively voluminous applications for registration.

The Commission may adopt implementing acts laying down rules on the form of the specification. Those implementing acts shall be adopted in accordance with the examination procedure referred to in Article 57(2).

Article 8: Content of application for registration

1. An application for registration of a designation of origin or geographical indication pursuant to Article 49(2) or (5) shall include at least:

- (a) the name and address of the applicant group and of the authorities or, if available, bodies verifying compliance with the provisions of the product specification;
- (b) the product specification provided for in Article 7;
- (c) a single document setting out the following:
 - (i) the main points of the product specification: the name, a description of the product, including, where appropriate, specific rules concerning packaging and labelling, and a concise definition of the geographical area;
 - (ii) a description of the link between the product and the geographical environment or geographical origin referred to in Article 5(1) or (2), as the case may

be, including, where appropriate, the specific elements of the product description or production method justifying the link.

An application as referred to in Article 49(5) shall, in addition, include proof that the name of the product is protected in its country of origin.

2. An application dossier referred to in Article 49(4) shall comprise:

- (a) the name and address of the applicant group;
- (b) the single document referred to in point (c) of paragraph 1 of this Article;
- (c) a declaration by the Member State that it considers that the application lodged by the applicant group and qualifying for the favourable decision meets the conditions of this Regulation and the provisions adopted pursuant thereto;
- (d) the publication reference of the product specification.

Article 9: Transitional national protection

A Member State may, on a transitional basis only, grant protection to a name under this Regulation at national level, with effect from the date on which an application is lodged with the Commission.

Such national protection shall cease on the date on which either a decision on registration under this Regulation is taken or the application is withdrawn.

Where a name is not registered under this Regulation, the consequences of such national protection shall be the sole responsibility of the Member State concerned.

The measures taken by Member States under the first paragraph shall produce effects at national level only, and they shall have no effect on intra-Union or international trade.

Article 10: Grounds for opposition

1. A reasoned statement of opposition as referred to in Article 51(2) shall be admissible only if it is received by the Commission within the time limit set out in that paragraph and if it:

- (a) shows that the conditions referred to in Article 5 and Article 7(1) are not complied with;
- (b) shows that the registration of the name proposed would be contrary to Article 6(2), (3) or (4);

(c) shows that the registration of the name proposed would jeopardise the existence of an entirely or partly identical name or of a trade mark or the existence of products which have been legally on the market for at least five years preceding the date of the publication provided for in point (a) of Article 50(2); or

(d) gives details from which it can be concluded that the name for which registration is requested is a generic term.

2. The grounds for opposition shall be assessed in relation to the territory of the Union.

Article 11: Register of protected designations of origin and protected geographical indications

1. The Commission shall adopt implementing acts, without applying the procedure referred to in Article 57(2), establishing and maintaining a publicly accessible updated register of protected designations of origin and protected geographical indications recognised under this scheme.

2. Geographical indications pertaining to products of third countries that are protected in the Union under an international agreement to which the Union is a contracting party may be entered in the register. Unless specifically identified in the said agreement as protected designations of origin under this Regulation, such names shall be entered in the register as protected geographical indications.

3. The Commission may adopt implementing acts laying down detailed rules on the form and content of the register. Those implementing acts shall be adopted in accordance with the examination procedure referred to in Article 57(2).

4. The Commission shall make public and regularly update the list of the international agreements referred to in paragraph 2 as well as the list of geographical indications protected under those agreements.

Article 12: Names, symbols and indications

1. Protected designations of origin and protected geographical indications may be used by any operator marketing a product conforming to the corresponding specification.

2. Union symbols designed to publicise protected designations of origin and protected geographical indications shall be established.

3. In the case of products originating in the Union that are marketed under a protected designation of origin or a protected geographical indication registered in accordance with the procedures laid down in this Regulation, the Union symbols associated with them shall appear on the labelling. In addition, the registered name of the product should appear in the same field of vision. The indications ‘protected designation of origin’ or ‘protected geographical indication’ or the corresponding abbreviations ‘PDO’ or ‘PGI’ may appear on the labelling.

4. In addition, the following may also appear on the labelling: depictions of the geographical area of origin, as referred to in Article 5, and text, graphics or symbols referring to the Member State and/or region in which that geographical area of origin is located.

5. Without prejudice to Directive 2000/13/EC, the collective geographical marks referred to in Article 15 of Directive 2008/95/EC may be used on labels, together with the protected designation of origin or protected geographical indication.

6. In the case of products originating in third countries marketed under a name entered in the register, the indications referred to in paragraph 3 or the Union symbols associated with them may appear on the labelling.

7. In order to ensure that the appropriate information is communicated to the consumer, the Commission shall be empowered to adopt delegated acts, in accordance with Article 56, establishing the Union symbols.

The Commission may adopt implementing acts defining the technical characteristics of the Union symbols and indications as well as the rules of their use on the products marketed under a protected designation of origin or a protected geographical indication, including rules concerning the appropriate linguistic versions to be used. Those implementing acts shall be adopted in accordance with the examination procedure referred to in Article 57(2).

Article 13: Protection

1. Registered names shall be protected against:

(a) any direct or indirect commercial use of a registered name in respect of products not covered by the registration where those products are comparable to

the products registered under that name or where using the name exploits the reputation of the protected name, including when those products are used as an ingredient;

(b) any misuse, imitation or evocation, even if the true origin of the products or services is indicated or if the protected name is translated or accompanied by an expression such as 'style', 'type', 'method', 'as produced in', 'imitation' or similar, including when those products are used as an ingredient;

(c) any other false or misleading indication as to the provenance, origin, nature or essential qualities of the product that is used on the inner or outer packaging, advertising material or documents relating to the product concerned, and the packing of the product in a container liable to convey a false impression as to its origin;

(d) any other practice liable to mislead the consumer as to the true origin of the product.

Where a protected designation of origin or a protected geographical indication contains within it the name of a product which is considered to be generic, the use of that generic name shall not be considered to be contrary to points (a) or (b) of the first subparagraph.

2. Protected designations of origin and protected geographical indications shall not become generic.

3. Member States shall take appropriate administrative and judicial steps to prevent or stop the unlawful use of protected designations of origin and protected geographical indications, as referred to in paragraph 1, that are produced or marketed in that Member State.

To that end Member States shall designate the authorities that are responsible for taking these steps in accordance with procedures determined by each individual Member State.

These authorities shall offer adequate guarantees of objectivity and impartiality, and shall have at their disposal the qualified staff and resources necessary to carry out their functions.

Article 14: Relations between trade marks, designations of origin and geographical indications

1. Where a designation of origin or a geographical indication is registered under this Regulation, the registration of a trade mark the use of which would contravene Article 13(1) and which relates to a product of the same type shall be refused if the application for registration of the trade mark is submitted after the date of submission of the registration application in respect of the designation of origin or the geographical indication to the Commission.

Trade marks registered in breach of the first subparagraph shall be invalidated.

The provisions of this paragraph shall apply notwithstanding the provisions of Directive 2008/95/EC.

2. Without prejudice to Article 6(4), a trade mark the use of which contravenes Article 13(1) which has been applied for, registered, or established by use if that possibility is provided for by the legislation concerned, in good faith within the territory of the Union, before the date on which the application for protection of the designation of origin or geographical indication is submitted to the Commission, may continue to be used and renewed for that product notwithstanding the registration of a designation of origin or geographical indication, provided that no grounds for its invalidity or revocation exist under Council Regulation (EC) No 207/2009 of 26 February 2009 on the Community trade mark or under Directive 2008/95/EC. In such cases, the use of the protected designation of origin or protected geographical indication shall be permitted as well as use of the relevant trade marks.

Article 15: Transitional periods for use of protected designations of origin and protected geographical indications

1. Without prejudice to Article 14, the Commission may adopt implementing acts granting a transitional period of up to five years to enable products originating in a Member State or a third country the designation of which consists of or contains a name that contravenes Article 13(1) to continue to use the designation under which

it was marketed on condition that an admissible statement of opposition under Article 49(3) or Article 51 shows that:

(a) the registration of the name would jeopardise the existence of an entirely or partly identical name; or

(b) such products have been legally marketed with that name in the territory concerned for at least five years preceding the date of the publication provided for point (a) of Article 50(2).

Those implementing acts shall be adopted in accordance with the examination procedure referred to in Article 57(2).

2. Without prejudice to Article 14, the Commission may adopt implementing acts extending the transitional period mentioned in paragraph 1 of this Article to 15 years in duly justified cases where it is shown that:

(a) the designation referred to in paragraph 1 of this Article has been in legal use consistently and fairly for at least 25 years before the application for registration was submitted to the Commission;

(b) the purpose of using the designation referred to in paragraph 1 of this Article has not, at any time, been to profit from the reputation of the registered name and it is shown that the consumer has not been nor could have been misled as to the true origin of the product.

Those implementing acts shall be adopted in accordance with the examination procedure referred to in Article 57(2).

3. When using a designation referred to in paragraphs 1 and 2, the indication of country of origin shall clearly and visibly appear on the labelling.

4. To overcome temporary difficulties with the long-term objective of ensuring that all producers in the area concerned comply with the specification, a Member State may grant a transitional period of up to 10 years, with effect from the date on which the application is lodged with the Commission, on condition that the operators concerned have legally marketed the products in question, using the names concerned continuously for at least the five years prior to the lodging of the application to the authorities of the Member State and have made that point in the national opposition procedure referred to in Article 49(3).

The first subparagraph shall apply *mutatis mutandis* to a protected geographical indication or protected designation of origin referring to a geographical area situated in a third country, with the exception of the opposition procedure.

Such transitional periods shall be indicated in the application dossier referred to in Article 8(2).

Article 16: Transitional provisions

1. Names entered in the register provided for in Article 7(6) of Regulation (EC) No 510/2006 shall automatically be entered in the register referred to in Article 11 of this Regulation. The corresponding specifications shall be deemed to be the specifications referred to in Article 7 of this Regulation. Any specific transitional provisions associated with such registrations shall continue to apply.

2. In order to protect the rights and legitimate interests of producers or stakeholders concerned, the Commission shall be empowered to adopt delegated acts, in accordance with Article 56, concerning additional transitional rules.

3. This Regulation shall apply without prejudice to any right of coexistence recognised under Regulation (EC) No 510/2006 in respect of designations of origin and geographical indications, on the one hand, and trade marks, on the other.

TITLE III: TRADITIONAL SPECIALITIES GUARANTEED

Article 17: Objective

A scheme for traditional specialties guaranteed is established to safeguard traditional methods of production and recipes by helping producers of traditional product in marketing and communicating the value-adding attributes of their traditional recipes and products to consumers.

Article 18: Criteria

1. A name shall be eligible for registration as a traditional speciality guaranteed where it describes a specific product or foodstuff that:

- (a) results from a mode of production, processing or composition corresponding to traditional practice for that product or foodstuff; or
- (b) is produced from raw materials or ingredients that are those traditionally used.

2. For a name to be registered as a traditional speciality guaranteed, it shall:

- (a) have been traditionally used to refer to the specific product; or
- (b) identify the traditional character or specific character of the product.

3. If it is demonstrated in the opposition procedure under Article 51 that the name is also used in another Member State or in a third country, in order to distinguish comparable products or products that share an identical or similar name, the decision on registration taken in accordance with Article 52(3) may provide that the name of the traditional speciality guaranteed is to be accompanied by the claim ‘made following the tradition of’ immediately followed by the name of a country or a region thereof.

4. A name may not be registered if it refers only to claims of a general nature used for a set of products, or to claims provided for by particular Union legislation.

5. In order to ensure the smooth functioning of the scheme, the Commission shall be empowered to adopt delegated acts, in accordance with Article 56, concerning further details of the eligibility criteria laid down in this Article.

Article 19: Product specification

1. A traditional speciality guaranteed shall comply with a specification which shall comprise:

- (a) the name proposed for registration, in the appropriate language versions;
- (b) a description of the product including its main physical, chemical, microbiological or organoleptic characteristics, showing the product’s specific character;
- (c) a description of the production method that the producers must follow, including, where appropriate, the nature and characteristics of the raw materials or ingredients used, and the method by which the product is prepared; and
- (d) the key elements establishing the product’s traditional character.

2. In order to ensure that product specifications provide relevant and succinct information, the Commission shall be empowered to adopt delegated acts, in accordance with Article 56, laying down rules which limit the information contained in the specification referred to in paragraph 1 of this Article, where such a limitation is necessary to avoid excessively voluminous applications for registration.

The Commission may adopt implementing acts laying down rules on the form of the specification. Those implementing acts shall be adopted in accordance with the examination procedure referred to in Article 57(2).

Article 20: Content of application for registration

1. An application for registration of a name as a traditional speciality guaranteed referred to in Article 49(2) or (5) shall comprise:

- (a) the name and address of the applicant group;
- (b) the product specification as provided for in Article 19.

2. An application dossier referred to in Article 49(4) shall comprise:

- (a) the elements referred to in paragraph 1 of this Article; and
- (b) a declaration by the Member State that it considers that the application lodged by the group and qualifying for the favourable decision meets the conditions of this Regulation and the provisions adopted pursuant thereto.

Article 21: Grounds for opposition

1. A reasoned statement of opposition as referred to in Article 51(2) shall be admissible only if it is received by the Commission before expiry of the time limit and if it:

- (a) gives duly substantiated reasons why the proposed registration is incompatible with the terms of this Regulation; or
- (b) shows that use of the name is lawful, renowned and economically significant for similar agricultural products or foodstuffs.

2. The criteria referred to in point (b) of paragraph 1 shall be assessed in relation to the territory of the Union.

Article 22: Register of traditional specialties guaranteed

1. The Commission shall adopt implementing acts, without applying the procedure referred to in Article 57(2), establishing and maintaining a publicly accessible updated register of traditional specialties guaranteed recognised under this scheme.

2. The Commission may adopt implementing acts laying down detailed rules on the form and content of the register. Those implementing acts shall be adopted in accordance with the examination procedure referred to in Article 57(2).

Article 23: Names, symbol and indication

1. A name registered as a traditional speciality guaranteed may be used by any operator marketing a product that conforms to the corresponding specification.

2. A Union symbol shall be established in order to publicise the traditional specialities guaranteed.

3. In the case of the products originating in the Union that are marketed under a traditional speciality guaranteed that is registered in accordance with this Regulation, the symbol referred to in paragraph 2 shall, without prejudice to paragraph 4, appear on the labelling. In addition, the name of the product should appear in the same field of vision. The indication ‘traditional speciality guaranteed’ or the corresponding abbreviation ‘TSG’ may also appear on the labelling.

The symbol shall be optional on the labelling of traditional specialities guaranteed which are produced outside the Union.

4. In order to ensure that the appropriate information is communicated to the consumer, the Commission shall be empowered to adopt delegated acts, in accordance with Article 56, establishing the Union symbol.

The Commission may adopt implementing acts defining the technical characteristics of the Union symbol and indication, as well as the rules of their use on the products bearing the name of a traditional speciality guaranteed, including as to the appropriate linguistic versions to be used. Those implementing acts shall be adopted in accordance with the examination procedure referred to in Article 57(2).

Article 24: Restriction on use of registered names

1. Registered names shall be protected against any misuse, imitation or evocation, or against any other practice liable to mislead the consumer.

2. Member States shall ensure that sales descriptions used at national level do not give rise to confusion with names that are registered.

3. The Commission may adopt implementing acts laying down rules for the protection of traditional specialities guaranteed. Those implementing acts shall be adopted in accordance with the examination procedure referred to in Article 57(2).

Article 25: Transitional provisions

1. Names registered in accordance with Article 13(2) of Regulation (EC) No 509/2006 shall be automatically entered in the register referred to in Article 22 of this Regulation. The corresponding specifications shall be deemed to be the specifications referred to in Article 19 of this Regulation. Any specific transitional provisions associated with such registrations shall continue to apply.

2. Names registered in accordance with the requirements laid down in Article 13(1) of Regulation (EC) No 509/2006, including those registered pursuant to applications referred to in the second subparagraph of Article 58(1) of this Regulation, may continue to be used under the conditions provided for in Regulation (EC) No 509/2006 until 4 January 2023 unless Member States use the procedure set out in Article 26 of this Regulation.

3. In order to protect the rights and legitimate interests of producers or stakeholders concerned, the Commission shall be empowered to adopt delegated acts, in accordance with Article 56, laying down additional transitional rules.

Article 26: Simplified procedure

1. At the request of a group, a Member State may submit, no later than 4 January 2016, to the Commission names of traditional specialities guaranteed that are registered in accordance with Article 13(1) of Regulation (EC) No 509/2006 and that comply with this Regulation.

Before submitting a name, the Member State shall initiate an opposition procedure as defined in Article 49(3) and (4).

If it is demonstrated in the course of this procedure that the name is also used in reference to comparable products or products that share an identical or similar name, the name may be complemented by a term identifying its traditional or specific character.

A group from a third country may submit such names to the Commission, either directly or through the authorities of the third country.

2. The Commission shall publish the names referred to in paragraph 1 together with the specifications for each such name in the Official Journal of the European Union within two months from reception.

3. Articles 51 and 52 shall apply.

4. Once the opposition procedure has finished, the Commission shall, where appropriate, adjust the entries in the register set out in Article 22. The corresponding specifications shall be deemed to be the specifications referred to in Article 19.

TITLE IV: OPTIONAL QUALITY TERMS

Article 27: Objective

A scheme for optional quality terms is established in order to facilitate the communication within the internal market of the value-adding characteristics or attributes of agricultural products by the producers thereof.

Article 28: National Rules

Member States may maintain national rules on optional quality terms which are not covered by this Regulation, provided that such rules comply with Union law.

Article 29: Optional quality terms

1. Optional quality terms shall satisfy the following criteria:

- (a) the term relates to a characteristic of one or more categories of products, or to a farming or processing attribute which applies in specific areas;
- (b) the use of the term adds value to the product as compared to products of a similar type; and
- (c) the term has a European dimension.

2. Optional quality terms that describe technical product qualities with the purpose of putting into effect compulsory marketing standards and are not intended to inform consumers about those product qualities shall be excluded from this scheme.

3. Optional quality terms shall exclude optional reserved terms which support and complement specific marketing standards determined on a sectoral or product category basis.

4. In order to take into account the specific character of certain sectors as well as consumer expectations, the Commission shall be empowered to adopt delegated acts, in accordance with Article 56, laying down detailed rules relating to the criteria referred to in paragraph 1 of this Article.

5. The Commission may adopt implementing acts laying down all measures related to forms, procedures or other technical details, necessary for the application

of this Title. Those implementing acts shall be adopted in accordance with the examination procedure referred to in Article 57(2).

6. When adopting delegated and implementing acts in accordance with paragraphs 4 and 5 of this Article, the Commission shall take account of any relevant international standards.

Article 30: Reservation and amendment

1. In order to take account of the expectations of consumers, developments in scientific and technical knowledge, the market situation, and developments in marketing standards and in international standards, the Commission shall be empowered to adopt delegated acts, in accordance with Article 56, reserving an additional optional quality term and laying down its conditions of use.

2. In duly justified cases and in order to take into account the appropriate use of the additional optional quality term, the Commission shall be empowered to adopt delegated acts, in accordance with Article 56, laying down amendments to the conditions of use referred to in paragraph 1 of this Article.

Article 31: Mountain product

1. The term ‘mountain product’ is established as an optional quality term. This term shall only be used to describe products intended for human consumption listed in Annex I to the Treaty in respect of which:

- (a) both the raw materials and the feedstuffs for farm animals come essentially from mountain areas;
- (b) in the case of processed products, the processing also takes place in mountain areas.

2. For the purposes of this Article, mountain areas within the Union are those delimited pursuant to Article 18(1) of Regulation (EC) No 1257/1999. For third-country products, mountain areas include areas officially designated as mountain areas by the third country or that meet criteria equivalent to those set out in Article 18(1) of Regulation (EC) No 1257/1999.

3. In duly justified cases and in order to take into account natural constraints affecting agricultural production in mountain areas, the Commission shall be empowered to adopt delegated acts, in accordance with Article 56, laying down

derogations from the conditions of use referred to in paragraph 1 of this Article. In particular, the Commission shall be empowered to adopt a delegated act laying down the conditions under which raw materials or feedstuffs are permitted to come from outside the mountain areas, the conditions under which the processing of products is permitted to take place outside of the mountain areas in a geographical area to be defined, and the definition of that geographical area.

4. In order to take into account natural constraints affecting agricultural production in mountain areas, the Commission shall be empowered to adopt delegated acts, in accordance with Article 56, concerning the establishment of the methods of production, and other criteria relevant for the application of the optional quality term established in paragraph 1 of this Article.

Article 32: Product of island farming

No later than 4 January 2014 the Commission shall present a report to the European Parliament and to the Council on the case for a new term, 'product of island farming'. The term may only be used to describe the products intended for human consumption that are listed in Annex I to the Treaty the raw materials of which come from islands. In addition, for the term to be applied to processed products, processing must also take place on islands in cases where this substantially affects the particular characteristics of the final product.

That report shall, if necessary, be accompanied by appropriate legislative proposals to reserve an optional quality term 'product of island farming'.

Article 33: Restrictions on use

1. An optional quality term may only be used to describe products that comply with the corresponding conditions of use.

2. The Commission may adopt implementing acts laying down rules for the use of optional quality terms. Those implementing acts shall be adopted in accordance with the examination procedure referred to in Article 57(2).

Article 34: Monitoring

Member States shall undertake checks, based on a risk analysis, to ensure compliance with the requirements of this Title and, in the event of breach, shall apply appropriate administrative penalties.

TITLE V: COMMON PROVISIONS

CHAPTER I

Official controls of protected designations of origin, protected geographical indications and traditional specialities guaranteed

Article 35: Scope

The provisions of this Chapter shall apply in respect of the quality schemes set out in Title II and Title III.

Article 36: Designation of competent authority

1. In accordance with Regulation (EC) No 882/2004, Member States shall designate the competent authority or authorities responsible for official controls carried out to verify compliance with the legal requirements related to the quality schemes established by this Regulation.

Procedures and requirements of Regulation (EC) No 882/2004 shall apply *mutatis mutandis* to the official controls carried out to verify compliance with the legal requirement related to the quality schemes for all products covered by Annex I to this Regulation.

2. The competent authorities referred to in paragraph 1 shall offer adequate guarantees of objectivity and impartiality, and shall have at their disposal the qualified staff and resources necessary to carry out their functions.

3. Official controls shall cover:

(a) verification that a product complies with the corresponding product specification; and

(b) monitoring of the use of registered names to describe product placed on the market, in conformity with Article 13 for names registered under Title II and in conformity with Article 24 for names registered under Title III.

Article 37: Verification of compliance with product specification

1. In respect of protected designations of origin, protected geographical indications and traditional specialities guaranteed that designate products originating within the Union, verification of compliance with the product specification, before placing the product on the market, shall be carried out by:

(a) one or more of the competent authorities as referred to in Article 36 of this Regulation; and/or

(b) one or more of the control bodies within the meaning of point (5) of Article 2 of Regulation (EC) No 882/2004 operating as a product certification body. The costs of such verification of compliance with the specifications may be borne by the operators that are subject to those controls. The Member States may also contribute to these costs.

2. In respect of designations of origin, geographical indications and traditional specialities guaranteed that designate products originating in a third country, the verification of compliance with the specifications before placing the product on the market shall be carried out by:

(a) one or more of the public authorities designated by the third country; and/or

(b) one or more of the product certification bodies.

3. Member States shall make public the name and address of the authorities and bodies referred to paragraph 1 of this Article, and update that information periodically.

The Commission shall make public the name and address of the authorities and bodies referred to in paragraph 2 of this Article and update that information periodically.

4. The Commission may adopt implementing acts, without applying the procedure referred to in Article 57(2), defining the means by which the name and address of product certification bodies referred to in paragraphs 1 and 2 of this Article shall be made public.

Article 38: Surveillance of the use of the name in the market place

Member States shall inform the Commission of the names and addresses of the competent authorities referred to in Article 36. The Commission shall make public the names and addresses of those authorities.

Member States shall carry out checks, based on a risk analysis, to ensure compliance with the requirements of this Regulation and, in the event of breaches, Member States shall take all necessary measures.

Article 39: Delegation by competent authorities to control bodies

1. Competent authorities may delegate, in accordance with Article 5 of Regulation (EC) No 882/2004, specific tasks related to official controls of the quality schemes to one or more control bodies.

2. Such control bodies shall be accredited in accordance with European Standard EN 45011 or ISO/IEC Guide 65 (General requirements for bodies operating product certification systems).

3. Accreditation referred to in paragraph 2 of this Article may only be performed by:

(a) a national accreditation body in the Union in accordance with the provisions of Regulation (EC) No 765/2008; or

(b) an accreditation body outside the Union that is a signatory of a multilateral recognition arrangement under the auspices of the International Accreditation Forum.

Article 40: Planning and reporting of control activities

1. Member States shall ensure that activities for the control of obligations under this Chapter are specifically included in a separate section within the multi-annual national control plans in accordance with Articles 41, 42 and 43 of Regulation (EC) No 882/2004.

2. The annual reports concerning the control of the obligations established by this Regulation shall include a separate section comprising the information laid down in Article 44 of Regulation (EC) No 882/2004.

CHAPTER II: Exceptions for certain prior uses**Article 41: Generic terms**

1. Without prejudice to Article 13, this Regulation shall not affect the use of terms that are generic in the Union, even if the generic term is part of a name that is protected under a quality scheme.

2. To establish whether or not a term has become generic, account shall be taken of all relevant factors, in particular:

(a) the existing situation in areas of consumption;

(b) the relevant national or Union legal acts.

3. In order to fully protect the rights of interested parties, the Commission shall be empowered to adopt delegated acts, in accordance with Article 56, laying down additional rules for determining the generic status of terms referred to in paragraph 1 of this Article.

Article 42: Plant varieties and animal breeds

1. This Regulation shall not prevent the placing on the market of products the labelling of which includes a name or term protected or reserved under a quality scheme described in Title II, Title III, or Title IV that contains or comprises the name of a plant variety or animal breed, provided that the following conditions are met:

- (a) the product in question comprises or is derived from the variety or breed indicated;
- (b) consumers are not misled;
- (c) the usage of the name of the variety or breed name constitutes fair competition;
- (d) the usage does not exploit the reputation of the protected term; and
- (e) in the case of the quality scheme described in Title II, production and marketing of the product had spread beyond its area of origin prior to the date of application for registration of the geographical indication.

2. In order to further clarify the extent of rights and freedoms of food business operators to use the name of a plant variety or of an animal breed referred to in paragraph 1 of this Article, the Commission shall be empowered to adopt delegated acts, in accordance with Article 56, concerning rules for determining the use of such names.

Article 43: Relation to intellectual property

The quality schemes described in Titles III and IV shall apply without prejudice to Union rules or to those of Member States governing intellectual property, and in particular to those concerning designations of origin and geographical indications and trade marks, and rights granted under those rules.

CHAPTER III: Quality scheme indications and symbols and role of producers

Article 44: Protection of indications and symbols

1. Indications, abbreviations and symbols referring to the quality schemes may only be used in connection with products produced in conformity with the rules of the quality scheme to which they apply. This applies in particular to the following indications, abbreviations and symbols:

- (a) ‘protected designation of origin’, ‘protected geographical indication’, ‘geographical indication’, ‘PDO’, ‘PGI’, and the associated symbols, as provided for in Title II;
- (b) ‘traditional speciality guaranteed’, ‘TSG’, and the associated symbol, as provided for in Title III;
- (c) ‘mountain product’, as provided for in Title IV.

2. In accordance with Article 5 of Regulation (EC) No 1290/2005, the European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD) may, on the initiative of the Commission or on its behalf, finance, on a centralised basis, administrative support concerning the development, preparatory work, monitoring, administrative and legal support, legal defence, registration fees, renewal fees, trade mark watching fees, litigation fees and any other related measure required to protect the use of the indications, abbreviations and symbols referring to the quality schemes from misuse, imitation, evocation or any other practice liable to mislead the consumer, within the Union and in third countries.

3. The Commission shall adopt implementing acts laying down rules for the uniform protection of the indications, abbreviations and symbols referred to in paragraph 1 of this Article. Those implementing acts shall be adopted in accordance with the examination procedure referred to in Article 57(2).

Article 45: Role of groups

1. Without prejudice to specific provisions on producer organisations and inter-branch organisations as laid down in Regulation (EC) No 1234/2007, a group is entitled to:

- (a) contribute to ensuring that the quality, reputation and authenticity of their products are guaranteed on the market by monitoring the use of the name in trade and, if necessary, by informing competent authorities as referred to in Article 36, or any other competent authority within the framework of Article 13(3);

(b) take action to ensure adequate legal protection of the protected designation of origin or protected geographical indication and of the intellectual property rights that are directly connected with them;

(c) develop information and promotion activities aiming at communicating the value-adding attributes of the product to consumers;

(d) develop activities related to ensuring compliance of a product with its specification;

(e) take action to improve the performance of the scheme, including developing economic expertise, carrying out economic analyses, disseminating economic information on the scheme and providing advice to producers;

(f) take measures to enhance the value of products and, where necessary, take steps to prevent or counter any measures which are, or risk being, detrimental to the image of those products.

2. Member States may encourage the formation and functioning of groups on their territories by administrative means. Moreover, Member States shall communicate to the Commission the name and address of the groups referred to in point 2 of Article 37. 3. The Commission shall make this information public.

Article 46: Right to use the schemes

1. Member States shall ensure that any operator complying with the rules of a quality scheme set out in Titles II and III is entitled to be covered by the verification of compliance established pursuant to Article 37.

2. Operators who prepare and store a product marketed under the traditional speciality guaranteed, protected designation of origin or protected geographical indication schemes or who place such products on the market shall also be subject to the controls laid down in Chapter I of this Title.

3. Member States shall ensure that operators willing to adhere to the rules of a quality scheme set out in Titles III and IV are able to do so and do not face obstacles to participation that are discriminatory or otherwise not objectively founded.

Article 47: Fees

Without prejudice to Regulation (EC) No 882/2004 and in particular the provisions of Chapter VI of Title II thereof, Member States may charge a fee to cover their costs of managing the quality schemes, including those incurred in processing applications, statements of opposition, applications for amendments and requests for cancellations provided for in this Regulation.

CHAPTER IV

Application and registration processes for designations of origin, geographical indications, and traditional specialities guaranteed

Article 48: Scope of application processes

The provisions of this Chapter shall apply in respect of the quality schemes set out in Title II and Title III.

Article 49: Application for registration of names

1. Applications for registration of names under the quality schemes referred to in Article 48 may only be submitted by groups who work with the products with the name to be registered. In the case of a ‘protected designations of origin’ or ‘protected geographical indications’ name that designates a trans-border geographical area or in the case of a ‘traditional specialities guaranteed’ name, several groups from different Member States or third countries may lodge a joint application for registration.

A single natural or legal person may be treated as a group where it is shown that both of the following conditions are fulfilled:

- (a) the person concerned is the only producer willing to submit an application;
- (b) with regard to protected designations of origin and protected geographical indications, the defined geographical area possesses characteristics which differ appreciably from those of neighbouring areas or the characteristics of the product are different from those produced in neighbouring areas.

2. Where the application under the scheme set out in Title II relates to a geographical area in a Member State, or where an application under the scheme set out in Title III is prepared by a group established in a Member State, the application shall be addressed to the authorities of that Member State.

The Member State shall scrutinise the application by appropriate means in order to check that it is justified and meets the conditions of the respective scheme.

3. As part of the scrutiny referred to in the second subparagraph of paragraph 2 of this Article, the Member State shall initiate a national opposition procedure that ensures adequate publication of the application and that provides for a reasonable period within which any natural or legal person having a legitimate interest and established or resident on its territory may lodge an opposition to the application.

The Member State shall examine the admissibility of oppositions received under the scheme set out in Title II in the light of the criteria referred to in Article 10(1), or the admissibility of oppositions received under the scheme set out in Title III in the light of the criteria referred to in Article 21(1).

4. If, after assessment of any opposition received, the Member State considers that the requirements of this Regulation are met, it may take a favourable decision and lodge an application dossier with the Commission. It shall in such case inform the Commission of admissible oppositions received from a natural or legal person that have legally marketed the products in question, using the names concerned continuously for at least five years preceding the date of the publication referred to in paragraph 3.

The Member State shall ensure that its favourable decision is made public and that any natural or legal person having a legitimate interest has an opportunity to appeal.

The Member State shall ensure that the version of the product specification on which its favourable decision is based, is published, and shall provide electronic access to the product specification.

With reference to protected designations of origin and protected geographical indications, the Member State shall also ensure adequate publication of the version of the product specification on which the Commission takes its decision pursuant to Article 50(2).

5. Where the application under the scheme set out in Title II relates to a geographical area in a third country, or where an application under the scheme set out in Title III is prepared by a group established in a third country, the application

shall be lodged with the Commission, either directly or via the authorities of the third country concerned.

6. The documents referred to in this Article which are sent to the Commission shall be in one of the official languages of the Union.

7. In order to facilitate the application process, the Commission shall be empowered to adopt delegated acts, in accordance with Article 56, defining the rules for carrying out the national objection procedure for joint applications concerning more than one national territory and complementing the rules of the application process.

The Commission may adopt implementing acts laying down detailed rules on procedures, form and presentation of applications, including for applications concerning more than one national territory. Those implementing acts shall be adopted in accordance with the examination procedure referred to in Article 57(2).

Article 50: Scrutiny by the Commission and publication for opposition

1. The Commission shall scrutinise by appropriate means any application that it receives pursuant to Article 49, in order to check that it is justified and that it meets the conditions of the respective scheme. This scrutiny should not exceed a period of six months. Where this period is exceeded, the Commission shall indicate in writing to the applicant the reasons for the delay.

The Commission shall, at least each month, make public the list of names for which registration applications have been submitted to it, as well as their date of submission.

2. Where, based on the scrutiny carried out pursuant to the first subparagraph of paragraph 1, the Commission considers that the conditions laid down in this Regulation are fulfilled, it shall publish in the Official Journal of the European Union:

(a) for applications under the scheme set out in Title II, the single document and the reference to the publication of the product specification;

(b) for applications under the scheme set out in Title III, the specification.

Article 51: Opposition procedure

1. Within three months from the date of publication in the Official Journal of the European Union, the authorities of a Member State or of a third country, or a

natural or legal person having a legitimate interest and established in a third country may lodge a notice of opposition with the Commission.

Any natural or legal person having a legitimate interest, established or resident in a Member State other than that from which the application was submitted, may lodge a notice of opposition with the Member State in which it is established within a time limit permitting an opposition to be lodged pursuant to the first subparagraph.

A notice of opposition shall contain a declaration that the application might infringe the conditions laid down in this Regulation. A notice of opposition that does not contain this declaration is void.

The Commission shall forward the notice of opposition to the authority or body that lodged the application without delay.

2. If a notice of opposition is lodged with the Commission and is followed within two months by a reasoned statement of opposition, the Commission shall check the admissibility of this reasoned statement of opposition.

3. Within two months after the receipt of an admissible reasoned statement of opposition, the Commission shall invite the authority or person that lodged the opposition and the authority or body that lodged the application to engage in appropriate consultations for a reasonable period that shall not exceed three months.

The authority or person that lodged the opposition and the authority or body that lodged the application shall start such appropriate consultations without undue delay. They shall provide each other with the relevant information to assess whether the application for registration complies with the conditions of this Regulation. If no agreement is reached, this information shall also be provided to the Commission. At any time during these three months, the Commission may, at the request of the applicant extend the deadline for the consultations by a maximum of three months.

4. Where, following the appropriate consultations referred to in paragraph 3 of this Article, the details published in accordance with Article 50(2) have been substantially amended, the Commission shall repeat the scrutiny referred to in Article 50.

5. The notice of opposition, the reasoned statement of opposition and the related documents which are sent to the Commission in accordance with paragraphs 1 to 4 of this Article shall be in one of the official languages of the Union.

6. In order to establish clear procedures and deadlines for opposition, the Commission shall be empowered to adopt delegated acts, in accordance with Article 56, complementing the rules of the opposition procedure.

The Commission may adopt implementing acts laying down detailed rules on procedures, form and presentation of the oppositions. Those implementing acts shall be adopted in accordance with the examination procedure referred to in Article 57(2).

Article 52: Decision on registration

1. Where, on the basis of the information available to the Commission from the scrutiny carried out pursuant to the first subparagraph of Article 50(1), the Commission considers that the conditions for registration are not fulfilled, it shall adopt implementing acts rejecting the application. Those implementing acts shall be adopted in accordance with the examination procedure referred to in Article 57(2).

2. If the Commission receives no notice of opposition or no admissible reasoned statement of opposition under Article 51, it shall adopt implementing acts, without applying the procedure referred to in Article 57(2), registering the name.

3. If the Commission receives an admissible reasoned statement of opposition, it shall, following the appropriate consultations referred to in Article 51(3), and taking into account the results thereof, either:

(a) if an agreement has been reached, register the name by means of implementing acts adopted without applying the procedure referred to in Article 57(2), and, if necessary, amend the information published pursuant to Article 50(2) provided such amendments are not substantial; or

(b) if an agreement has not been reached, adopt implementing acts deciding on the registration. Those implementing acts shall be adopted in accordance with the examination procedure referred to in Article 57(2).

4. Acts of registration and decisions on rejection shall be published in the Official Journal of the European Union.

Article 53: Amendment to a product specification

1. A group having a legitimate interest may apply for approval of an amendment to a product specification.

Applications shall describe and give reasons for the amendments requested.

2. Where the amendment involves one or more amendments to the specification that are not minor, the amendment application shall follow the procedure laid down in Articles 49 to 52.

However, if the proposed amendments are minor, the Commission shall approve or reject the application. In the event of the approval of amendments implying a modification of the elements referred to in Article 50(2), the Commission shall publish those elements in the Official Journal of the European Union.

For an amendment to be regarded as minor in the case of the quality scheme described in Title II, it shall not:

- (a) relate to the essential characteristics of the product;
- (b) alter the link referred to in point (f)(i) or (ii) of Article 7(1);
- (c) include a change to the name, or to any part of the name of the product;
- (d) affect the defined geographical area; or
- (e) represent an increase in restrictions on trade in the product or its raw materials.

For an amendment to be regarded as minor in the case of the quality scheme described in Title III, it shall not:

- (a) relate to the essential characteristics of the product;
- (b) introduce essential changes to the production method; or
- (c) include a change to the name, or to any part of the name of the product.

The scrutiny of the application shall focus on the proposed amendment.

3. In order to facilitate the administrative process of an amendment application, including where the amendment does not involve any change to the single document and where it concerns a temporary change in the specification resulting from the imposition of obligatory sanitary or phytosanitary measures by the public authorities, the Commission shall be empowered to adopt delegated acts, in

accordance with Article 56, complementing the rules of the amendment application process.

The Commission may adopt implementing acts laying down detailed rules on procedures, form and presentation of an amendment application. Those implementing acts shall be adopted in accordance with the examination procedure referred to in Article 57(2).

Article 54: Cancellation

1. The Commission may, on its own initiative or at the request of any natural or legal person having a legitimate interest, adopt implementing acts to cancel the registration of a protected designation of origin or of a protected geographical indication or of a traditional speciality guaranteed in the following cases:

- (a) where compliance with the conditions of the specification is not ensured;
- (b) where no product is placed on the market under the traditional speciality guaranteed, the protected designation of origin or the protected geographical indication for at least seven years.

The Commission may, at the request of the producers of product marketed under the registered name, cancel the corresponding registration. Those implementing acts shall be adopted in accordance with the examination procedure referred to in Article 57(2).

2. In order to ensure legal certainty that all parties have the opportunity to defend their rights and legitimate interests, the Commission shall be empowered to adopt delegated acts, in accordance with Article 56 complementing the rules regarding the cancellation process.

The Commission may adopt implementing acts laying down detailed rules on procedures and form of the cancellation process, as well as on the presentation of the requests referred to in paragraph 1 of this Article. Those implementing acts shall be adopted in accordance with the examination procedure referred to in Article 57(2).

TITLE VI: PROCEDURAL AND FINAL PROVISIONS

CHAPTER I

Local farming and direct sales

Article 55: Reporting on local farming and direct sales

No later than 4 January 2014 the Commission shall present a report to the European Parliament and to the Council on the case for a new local farming and direct sales labelling scheme to assist producers in marketing their produce locally. That report shall focus on the ability of the farmer to add value to his produce through the new label, and should take into account other criteria, such as the possibilities of reducing carbon emissions and waste through short production and distribution chains.

That report shall, if necessary, be accompanied by appropriate legislative proposals on the creation of a local farming and direct sales labelling scheme.

CHAPTER II

Procedural rules

Article 56: Exercise of the delegation

1. The power to adopt the delegated acts is conferred on the Commission subject to the conditions laid down in this Article.

2. The power to adopt delegated acts referred to in the second subparagraph of Article 2(1), Article 5(4), the first subparagraph of Article 7(2), the first subparagraph of Article 12(5), Article 16(2), Article 18(5), the first subparagraph of Article 19(2), the first subparagraph of Article 23(4), Article 25(3), Article 29(4), Article 30, Article 31(3) and (4), Article 41(3), Article 42(2), the first subparagraph of Article 49(7), the first subparagraph of Article 51(6), the first subparagraph of Article 53(3) and the first subparagraph of Article 54(2) shall be conferred on the Commission for a period of five years from 3 January 2013. The Commission shall draw up a report in respect of the delegation of power not later than nine months before the end of the five-year period. The delegation of power shall be tacitly extended for periods of an identical duration, unless the European Parliament or the Council opposes such extension not later than three months before the end of each period.

3. The delegation of power referred to in the second subparagraph of Article 2(1), Article 5(4), the first subparagraph of Article 7(2), the first subparagraph of Article 12(5), Article 16(2), Article 18(5), the first subparagraph of Article 19(2), the first subparagraph of Article 23(4), Article 25(3), Article 29(4), Article 30, Article 31(3) and

(4), Article 41(3), Article 42(2), the first subparagraph of Article 49(7), the first subparagraph of Article 51(6), the first subparagraph of Article 53(3) and the first subparagraph of Article 54(2) may be revoked at any time by the European Parliament or by the Council. A decision to revoke shall put an end to the delegation of the power specified in that decision. It shall take effect the day following the publication of the decision in the Official Journal of the European Union or at a later date specified therein. It shall not affect the validity of any delegated acts already in force.

4. As soon as it adopts a delegated act, the Commission shall notify it simultaneously to the European Parliament and to the Council.

5. A delegated act adopted pursuant to the second subparagraph of Article 2(1), Article 5(4), the first subparagraph of Article 7(2), the first subparagraph of Article 12(5), Article 16(2), Article 18(5), the first subparagraph of Article 19(2), the first subparagraph of Article 23(4), Article 25(3), Article 29(4), Article 30, Article 31(3) and (4), Article 41(3), Article 42(2), the first subparagraph of Article 49(7), the first subparagraph of Article 51(6), the first subparagraph of Article 53(3) and the first subparagraph of Article 54(2) shall enter into force only if no objection has been expressed either by the European Parliament or the Council within a period of two months of notification of that act to the European Parliament and the Council or if, before the expiry of that period, the European Parliament and the Council have both informed the Commission that they will not object. That period shall be extended by two months at the initiative of the European Parliament or of the Council.

Article 57: Committee procedure

1. The Commission shall be assisted by the Agricultural Product Quality Policy Committee. That committee shall be a committee within the meaning of Regulation (EU) No 182/2011.

2. Where reference is made to this paragraph, Article 5 of Regulation (EU) No 182/2011 shall apply.

Where the committee delivers no opinion, the Commission shall not adopt the draft implementing act and the third subparagraph of Article 5(4) of Regulation (EU) No 182/2011 shall apply.

CHAPTER III

Repeal and final provisions

Article 58: Repeal

1. Regulations (EC) No 509/2006 and (EC) No 510/2006 are hereby repealed. However, Article 13 of Regulation (EC) No 509/2006 shall continue to apply in respect of applications concerning products falling outside the scope of Title III of this Regulation, received by the Commission prior to the date of entry into force of this Regulation.

2. References to the repealed Regulations shall be construed as references to this Regulation and be read in accordance with the correlation table in Annex II to this Regulation.

Article 59: Entry into force

This Regulation shall enter into force on the twentieth day following that of its publication in the Official Journal of the European Union.

However, Article 12(3) and Article 23(3) shall apply from 4 January 2016, without prejudice to products already placed on the market before that date. This Regulation shall be binding in its entirety and directly applicable in all Member States.

Done at Strasbourg, 21 November 2012.

For the European Parliament

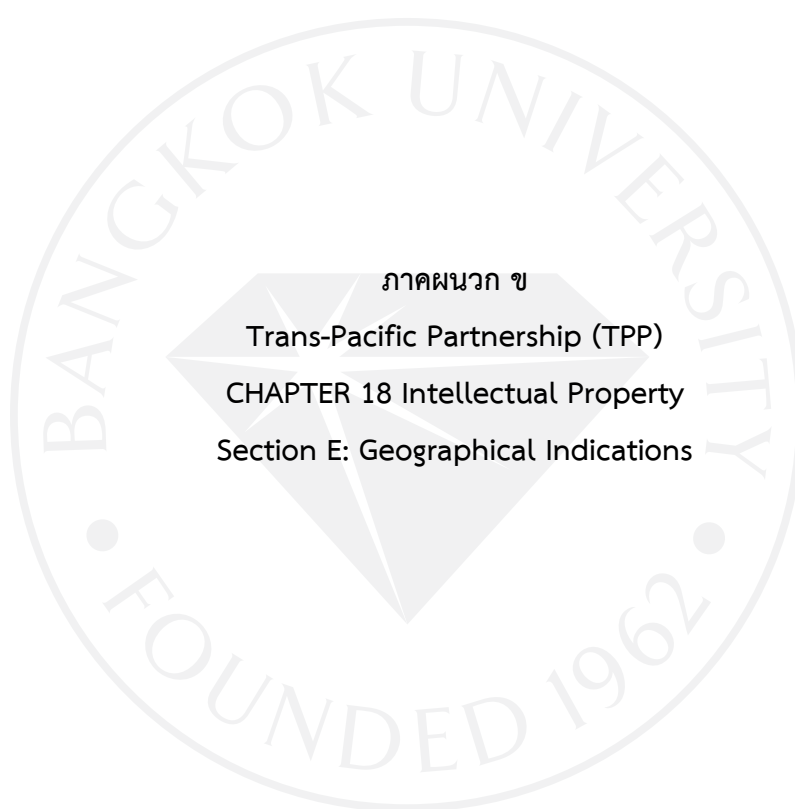
The President

M. SCHULZ

For the Council

The President

A. D. MAVROYIANNIS

Trans-Pacific Partnership (TPP)

CHAPTER 18 Intellectual Property

Section E: Geographical Indications

Article 18.30: Recognition of Geographical Indications

The Parties recognise that geographical indications may be protected through a trademark or *sui generis* system or other legal means.

Article 18.31: Administrative Procedures for the Protection or Recognition of Geographical Indications

If a Party provides administrative procedures for the protection or recognition of geographical indications, whether through a trademark or a *sui generis* system, that Party shall with respect to applications for that protection or petitions for that recognition:

- (a) accept those applications or petitions without requiring intercession by a Party on behalf of its nationals;
- (b) process those applications or petitions without imposition of overly burdensome formalities;
- (c) ensure that its laws and regulations governing the filing of those applications or petitions are readily available to the public and clearly set out the procedures for these actions;
- (d) make available information sufficient to allow the general public to obtain guidance concerning the procedures for filing applications or petitions and the processing of those applications or petitions in general; and allow an applicant, a petitioner, or their representative to ascertain the status of specific applications and petitions;
- (e) ensure that those applications or petitions are published for opposition and provide procedures for opposing geographical indications that are the subject of applications or petitions; and
- (f) provide for cancellation of the protection or recognition afforded to a geographical indication.

Article 18.32: Grounds of Opposition and Cancellation

1. If a Party protects or recognises a geographical indication through the procedures referred to in Article 18.31 (Administrative Procedures for the Protection or Recognition of Geographical Indications), that Party shall provide procedures that allow interested persons to object to the protection or recognition of a geographical indication and that allow for any such protection or recognition to be refused or otherwise not afforded, at least, on the following grounds:

(a) the geographical indication is likely to cause confusion with a trademark that is the subject of a pre-existing good faith pending application or registration in the territory of the Party;

(b) the geographical indication is likely to cause confusion with a pre-existing trademark, the rights to which have been acquired in accordance with the Party's law; and

(c) the geographical indication is a term customary in common language as the common name for the relevant good in the territory of the Party.

2. If a Party has protected or recognised a geographical indication through the procedures referred to in Article 18.31 (Administrative Procedures for the Protection or Recognition of Geographical Indications), that Party shall provide procedures that allow for interested persons to seek the cancellation of a geographical indication, and that allow for the protection or recognition to be cancelled, at least, on the grounds listed in paragraph 1. A Party may provide that the grounds listed in paragraph 1 shall apply as of the time of filing the request for protection or recognition of a geographical indication in the territory of the Party.

3. No Party shall preclude the possibility that the protection or recognition of a geographical indication may be cancelled, or otherwise cease, on the basis that the protected or recognised term has ceased meeting the conditions upon which the protection or recognition was originally granted in that Party.

4. If a Party has in place a *sui generis* system for protecting unregistered geographical indications by means of judicial procedures, that Party shall provide that its judicial authorities have the authority to deny the protection or recognition of a geographical indication if any of the circumstances identified in paragraph 1 has been

established. That Party shall also provide a process that allows interested persons to commence a proceeding on the grounds identified in paragraph 1.

5. If a Party provides protection or recognition of a geographical indication through the procedures referred to in Article 18.31 (Administrative Procedures for the Protection or Recognition of Geographical Indications) to the translation or transliteration of that geographical indication, that Party shall make available procedures that are equivalent to, and grounds that are the same as, those referred to in paragraphs 1 and 2 with respect to that translation or transliteration.

Article 18.33: Guidelines for Determining Whether a Term is the Term Customary in the Common Language

With respect to the procedures in Article 18.31 (Administrative Procedures for the Protection or Recognition of Geographical Indications) and Article 18.32 (Grounds of Opposition and Cancellation), in determining whether a term is the term customary in common language as the common name for the relevant good in the territory of a Party, that Party's authorities shall have the authority to take into account how consumers understand the term in the territory of that Party. Factors relevant to such consumer understanding may include:

(a) whether the term is used to refer to the type of good in question, as indicated by competent sources such as dictionaries, newspapers and relevant websites; and

(b) how the good referenced by the term is marketed and used in trade in the territory of that Party.

Article 18.34: Multi-Component Terms

With respect to the procedures in Article 18.31 (Administrative Procedures for the Protection or Recognition of Geographical Indications) and Article 18.32 (Grounds of Opposition and Cancellation), an individual component of a multi-component term that is protected as a geographical indication in the territory of a Party shall not be protected in that Party if that individual component is a term customary in the common language as the common name for the associated good.

Article 18.35: Date of Protection of a Geographical Indication

If a Party grants protection or recognition to a geographical indication through the procedures referred to in Article 18.31 (Administrative Procedures for the Protection or Recognition of Geographical Indications), that protection or recognition shall commence no earlier than the filing date in the Party or the registration date in the Party, as applicable.

Article 18.36: International Agreements

1. If a Party protects or recognises a geographical indication pursuant to an international agreement, as of the applicable date under paragraph 6, involving a Party or a non-Party and that geographical indication is not protected through the procedures referred to in Article 18.31 (Administrative Procedures for the Protection or Recognition of Geographical Indications) or Article 18.32.4 (Grounds of Opposition and Cancellation), that Party shall apply at least procedures and grounds that are equivalent to those in Article 18.31(e) (Administrative Procedures for the Protection or Recognition of Geographical Indications) and Article 18.32.1 (Grounds of Opposition and Cancellation), as well as:

(a) make available information sufficient to allow the general public to obtain guidance concerning the procedures for protecting or recognising the geographical indication and allow interested persons to ascertain the status of requests for protection or recognition;

(b) make available to the public, on the Internet, details regarding the terms that the Party is considering protecting or recognising through an international agreement involving a Party or a non-party, including specifying whether the protection or recognition is being considered for any translations or transliterations of those terms, and with respect to multi-component terms, specifying the components, if any, for which protection or recognition is being considered, or the components that are disclaimed;

(c) in respect of opposition procedures, provide a reasonable period of time for interested persons to oppose the protection or recognition of the terms referred to in subparagraph (b). That period shall provide a meaningful opportunity for interested persons to participate in an opposition process; and

(d) inform the other Parties of the opportunity to oppose, no later than the commencement of the opposition period.

2. In respect of international agreements covered by paragraph 6 that permit the protection or recognition of a new geographical indication, a Party shall:

(a) apply paragraph 1(b);

(b) provide an opportunity for interested persons to comment regarding the protection or recognition of the new geographical indication for a reasonable period of time before such a term is protected or recognised; and

(c) inform the other Parties of the opportunity to comment, no later than the commencement of the period for comment.

3. For the purposes of this Article, a Party shall not preclude the possibility that the protection or recognition of a geographical indication could cease.

4. For the purposes of this Article, a Party is not required to apply Article 18.32 (Grounds of Opposition and Cancellation), or obligations equivalent to Article 18.32, to geographical indications for wines and spirits or applications for those geographical indications.

5. Protection or recognition provided pursuant to paragraph 1 shall commence no earlier than the date on which the agreement enters into force or, if that Party grants that protection or recognition on a date after the entry into force of the agreement, on that later date.

6. No Party shall be required to apply this Article to geographical indications that have been specifically identified in, and that are protected or recognised pursuant to, an international agreement involving a Party or a non-Party, provided that the agreement:

(a) was concluded, or agreed in principle, prior to the date of conclusion, or agreement in principle, of this Agreement;

(b) was ratified by a Party prior to the date of ratification of this Agreement by that Party; or

(c) entered into force for a Party prior to the date of entry into force of this Agreement for that Party.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – นามสกุล

พันทกานต์ ชูจันทร์

อีเมล

Phunthakan.choo@gmail.com

ประวัติการศึกษา

- เนติบัณฑิตไทย สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่ง
เนติบัณฑิตยสภา (สมัยที่ 66 ปีการศึกษา 2556)
- นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
ปีการศึกษา 2554
- มัธยมศึกษา โรงเรียนนครสวรรค์

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

ข้อตกลงว่าด้วยการอนุญาตให้ใช้สิทธิในวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์

วันที่ 6 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2559

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว) พันธกานต์ ชูจันทร์ อยู่บ้านเลขที่ 140 หมู่ 6
ซอย - ถนน - ตำบล/แขวง พยุหะ
อำเภอ/เขต พยุหะคีรี จังหวัด นครสวรรค์ รหัสไปรษณีย์ 60130
เป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ รหัสประจำตัว 7540400221
ระดับปริญญา ☐ ตรี ☒ โท ☐ เอก
หลักสูตร นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา - คณะ นิติศาสตร์
ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า “ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิ” ฝ่ายหนึ่ง และ

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ตั้งอยู่เลขที่ 119 ถนนพระราม 4 แขวงพระโขนง เขตคลองเตย
กรุงเทพมหานคร 10110 ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า “ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ” อีกฝ่ายหนึ่ง

ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิ และ ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ ตกลงทำสัญญากันโดยมีข้อความดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิขอรับรองว่าเป็นผู้สร้างสรรค์และเป็นผู้มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในงานสารนิพนธ์/
วิทยานิพนธ์หัวข้อ ปัญหาत्म สอดคล้องกับมาตรฐาน สากลของพระราชบัญญัติ
คุ้มครอง สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546

ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร นิติศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ
(ต่อไปนี้จะเรียกว่า “สารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์”)

ข้อ 2. ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิตกลงยินยอมให้ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิโดยปราศจากค่าตอบแทนและไม่มี
กำหนดระยะเวลาในการนำสารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์ ซึ่งรวมถึงแต่ไม่จำกัดเพียงการทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่
ต่อสาธารณชน ให้เข้าต้นฉบับหรือสำเนาอื่น ให้ประโยชน์อันเกิดจากลิขสิทธิ์แก่ผู้อื่น อนุญาตให้ผู้อื่นใช้
สิทธิโดยจะกำหนดเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดด้วยหรือไม่ก็ได้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือเพียงบางส่วน หรือการ
กระทำอื่นใดในลักษณะทำนองเดียวกัน

ข้อ 3. หากกรณีมีข้อขัดแย้งในปัญหาสิทธิในสารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์ระหว่างผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิกับ
บุคคลภายนอกก็ดี หรือระหว่างผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิกับบุคคลภายนอกก็ดี หรือมีเหตุขัดข้องอื่นๆ
เกี่ยวกับลิขสิทธิ์ อันเป็นเหตุให้ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิไม่สามารถนำงานนั้นออกทำซ้ำ เผยแพร่ หรือโฆษณา
ได้ ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิยินยอมรับผิดชอบและชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิในความเสียหาย
ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแก่ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิทั้งสิ้น

สัญญานี้ทำขึ้นสองฉบับ มีข้อความเป็นอย่างเดียวกัน คู่สัญญาได้อ่านและเข้าใจข้อความในสัญญาโดยละเอียดแล้ว จึงได้ลงลายมือชื่อให้ไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน และเก็บรักษาไว้ฝ่ายละฉบับ

ลงชื่อ......ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิ
(นาย พันธกานต์ ชุฉินสาร)

ลงชื่อ......ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ
(อาจารย์อภิญญา จุลพิสิฐ)
ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดและศูนย์การเรียนรู้

ลงชื่อ......พยาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤติกา ลิ้มลาวัลย์)
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ลงชื่อ......พยาน
(ดร.ปวีศร เลิศธรรมเทวี)
ผู้อำนวยการหลักสูตร/ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร